

Universitatea Politehnica Timisoara
Facultatea de Automatica si Calculatoare
Departamentul Calculatoare si Tehnologia Informatiei

prof.dr.ing.IONEL JIAN

BAZE DE DATE

Editura POLITEHNICA
TIMISOARA 2016

PREFAȚĂ

Sistemele de gestiune a bazelor de date (SGBD) au apărut practic în jurul anului 1970 și au cunoscut o rapidă dezvoltare pe calculatoarele de capacitate mare, medie, mini calculatoare și apoi după 1980 pe microsisteme. Se pot delimita în general 3 generații de baze de date după modelul de structura folosit pentru bazele de date realizate:

- **Modelul ierarhic** – destinat BD cu structură arborescentă reprezentat prin **IMS-IBM** (Information Management System);
- **Modelul rețea** cu structură de graf (rețea) a informațiilor din BD cu două direcții:
 - conform recomandărilor **CODASYL-DBTG 1994**
 - sistemul **SOCRATE** bazat pe o structură virtuală a BD, dezvoltat de un colectiv condus de H. Abrial la Universitatea din Grenoble (varianta Clotilde la TGV Paris).
- **Modelul relational** - dezvoltat pe baza specificațiilor de Algebră relațională a lui **Codd** (1971), în care BD este structurată în tabele legate între ele prin referințe realizate prin chei simbolice.
Primele SGBD-uri relaționale comerciale au apărut în jurul anului 1980.
 - **SQL** - limbaj dezvoltat de IBM - New Jersey, generalizat și standardizat de toate marile companii de calculatoare (DB2-IBM, PL/SQL ORACLE, Ms SQL) sau produsele free sub Linux PostgreSQL, MySQL și PostgreSQL (cu posibilități de definire clase de obiecte).
 - **dBASE** - dezvoltat de firma Ashton-Tate pe microsisteme (sisteme XBase), care are un limbaj procedural și admite limbajul SQL standard.

În cadrul acestui curs s-a ales pentru lucrările utilizate sistemul **dBASE Plus** versiunea 2.8 (2014) pentru care deținem licență pe 4 ani. Limbajul dBase are cea mai mare răspândire pe microsisteme și admite un subset destul de complet al limbajului SQL. Creat de Cecil Wayne Ratliff, dBase este lansat de firma Ashton-Tate în 1981 sub CP/M în varianta dBASE II și devine standard pentru BD pe microsisteme. În 1982 apare varianta dBASE II pentru PC care obține în 1984 premiul PC-WORLD CLASS ca cel mai bun program al anului. În 1986 se lansează dBASE III, iar în 1988 dBASE IV. În 1991 Ashton Tate este cumpărat de Borland și lansează dBASE IV ver.1.5 și pentru Windows Visual dBase 5 și 7. În ultimele versiuni se recuperează performanțele de viteză unde a fost întrecut de FoxPro 2.0 și Clipper care folosesc același limbaj și

concepte, fiind practic compatibile cu dBASE. Trebuie apreciată calitatea documentației dBASE, a HELP-urilor și siguranța în funcționare. În prezent firmele Borland și Microsoft (care a preluat firma Visual Fox) au dezvoltat versiuni mult mai puternice, care utilizează conceptele programării orientate pe obiecte la descrierea structurii BD și a procedurilor de prelucrare, permițând realizarea unor BD extinse de imagini și sunete (multi-media). Sistemul dBase folosește același motor BDE (Borland Database Engine) ca limbajele Delphi, C++ Builder, Java Builder fiind compatibile la nivel de fișiere.

Cursul are un pronunțat caracter aplicativ, cu mărirea treptată a gradului de complexitate. Se urmărește formarea deprinderilor de proiectare a unor structuri care realizează legături între fișiere mergând până la structuri ierarhice și de tip rețea. Programele anexate au fost testate și constituie modele pentru conceperea unor aplicații de BD de mare complexitate și performanță. Lucrările urmăresc cursul Baze de date predat la secția de Calculatoare și Tehnologia Informației din Universitatea Politehnica din Timișoara.

Timișoara, aprilie 2016

prof.univ.dr.ing.Ionel JIAN

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
1. FIȘIERE de DATE și EXPRESII.....	9
1.1. Lansare dBASE Plus și sintaxă comenzi	9
1.2. Documentarea interactivă (HELP).....	12
1.3. Crearea și actualizarea fișierelor de date.....	13
1.4. Expresii, Operatori, Variabile, Funcții.....	19
1.4.1. Expresii și operatori	19
1.4.2. Funcții dBASE	21
2. CONSULTAREA SECVENTIALA SI INTERACTIVA A BD	
2.1. Selecție înregistrări prin domeniu și condiție.....	26
2.2. Câmpuri MEMO	27
2.3. Utilizare programe și dialog cu utilizatorul.....	28
2.4. Comenzi de calcul secvențial în fișierele de date.....	35
3. PROGRAME CICLICE SI RAMIFICATE	
3.1. Comenzi procedurale	38
3.2. Exemple de programe	42
3.3. Programe de calcul funcții prin descompunere în serie	46
4. INDEXAREA SI SORTAREA FIȘIERELOR	
4.1. Sortare și indexare	50
4.2. Metode de indexare.....	51
4.2.1. Indexarea multinivel nedensă după cheia primară.....	52
4.2.2. Fișiere index dense multinivel	54
4.3. Comenzi de indexare.....	56
4.4. Utilizarea simultană a mai multor fișiere din BD.....	60
4.5. Legături între fișiere deschise în zone diferite	62
4.6. Exemple de programe	64
4.7. Chei primare și integritate referențială.....	70
4.8. Program - Afisare note pentru un student	76
5. UTILIZARE SUBPROGRAME	
5.1. Proceduri și funcții utilizator.....	80
5.2. Proiectare aplicație simplă de Bază de Date universitară	82
5.3. Funcția MsgBox().....	86
5.4. Funcția ACCEPT pentru dialog cu utilizatorul	89

6. PROIECTARE INTERFETE GRAFICE CU DESIGNER	
6.1. Proiectare FORM (fereastră).....	91
6.2. Modificare proprietăți obiecte	95
6.3. Modificare proprietăți comportamentale.....	96
6.4. Proiectare Form folosind Designer-ul.....	99
7. PROIECTAREA UNOR APLICAȚII COMPLEXE	
7.1. Definirea prin program a obiectelor grafice standard	106
7.2. Crearea de obiecte pe Form	109
7.3. Crearea unor aplicații complexe folosind Designer-ul	116
7.4. Definirea și deschiderea unei noi ferestre	119
8. MENIURI și OBIECTE MULTIMEDIA	
8.1. Meniuri Windows	121
8.2. Definire și utilizare obiecte multimedia.....	125
8.2.1. Imagini și sunete	125
8.2.2. Câmpuri OLE (Object Linking and Embedding).....	127
8.2.3 . Afișarea imaginilor și redarea sunetelor prin program.....	129
8.2.4. Afișare poze din câmp BIN într-o fereastră.....	130
9. BAZE DE DATE RELATIONAL-OBIECTUALE	
9.1. Crearea dinamica a interfeței grafice	137
9.2. Definire clase utilizator	142
9.3. Implementarea bazelor de date relațional obiectuale.....	145
10. GENERARE RAPOARTE SI ETICHETE	
10.1. Crearea de Rapoarte.....	150
10.2. Utilizare obiecte Label (Etichete)	159
10.3. Definirea de interogari – Query	164
11. BAZE DE DATE RELATIONALE	
11.1. Elemente de Algebră Relațională	168
11.2. Normalizarea bazelor de date	173
11.3. Modelul relațional al BD	177
11.4. Limbajul SQL	178
11.5. SQL extern din dBase Plus.....	191
12. Baza de date pentru rezervare bilete la avion.....	203

1. FIȘIERE de DATE și EXPRESII

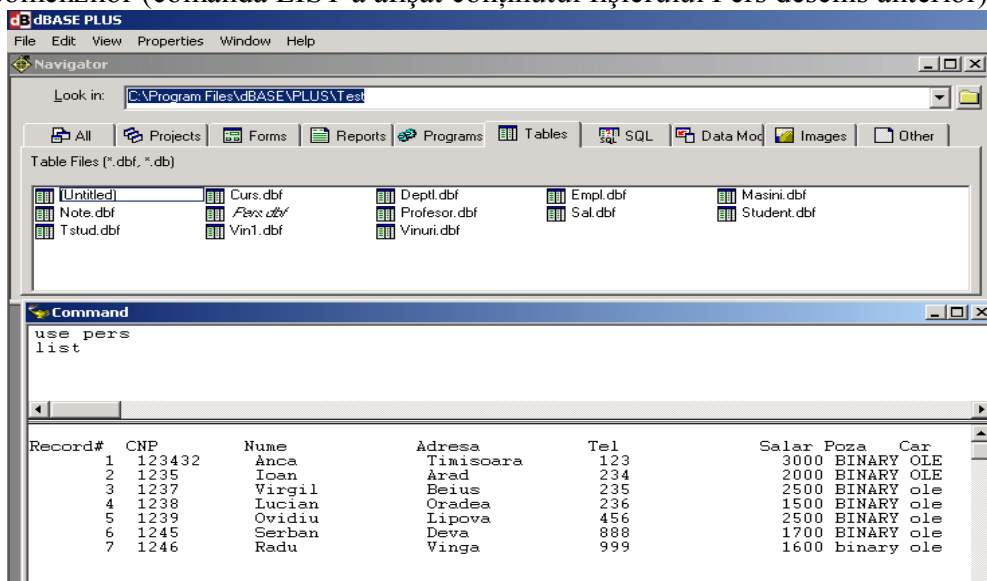
1.1. Lansare dBASE Plus și sintaxă comenzi

Sistemul de gestiune a bazelor de date dBase are o evoluție de peste 25 ani. Inițial a fost lansat sub CP/M și apoi sub DOS unde a avut ultima versiune 4. Sistemul Visual dBASE 5 păstrează toate comenzile din DOS, adaugă programarea orientată pe obiecte și interfața grafică Windows. În Visual dBASE 7 și dBase Plus se elimină comenzile specifice din DOS și se acceptă numai programarea orientată pe obiecte.

Lansarea dBase Plus se face din Start/Programs/dBasePlus sau utilizând *icon-ul* de pe desktop.

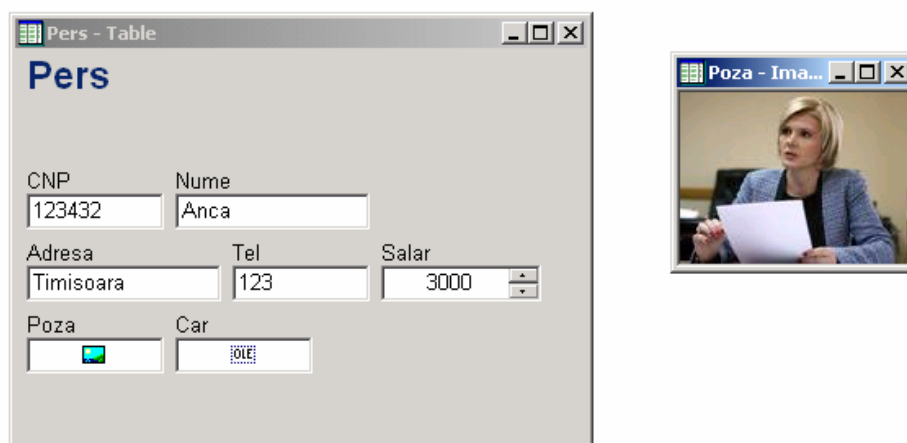
dBASE Plus are o Interfața grafică prezentată mai jos care cuprinde:

- linie de meniu principal cu lista de funcții asociată și o bară de selecție rapidă
- linie de selecție a directorului curent printr-un click, în partea dreaptă (se va selecta un director din discul D și directorul Student, unde accesul este permis pentru lucru)
- fereastra Navigator care permite deschiderea fișierelor din directorul curent grupate pe clase (tabele, programe, form-uri, rapoarte, imagini, sunete, ..)
- fereastră de comandă unde se scriu comenzile executate imediat (după ENTER);
- fereastră de date unde se afișează rezultatele obținute prin execuția comenzilor (comanda LIST a afișat conținutul fișierului Pers deschis anterior).

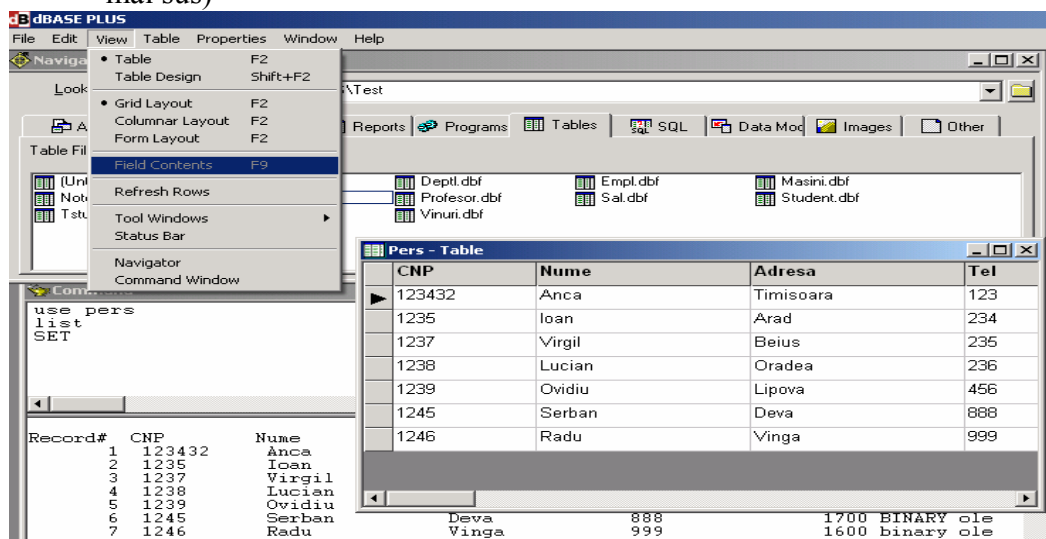
La lansarea programului din meniul View se activeaza ferestrele Navigator si Comand. Afişarea unui fişier de date se poate face şi din Navigator dacă se dă DblClick pe fişier.

Dacă se dă DblClick pe câmpul poza, se va afişa poza persoanei.
Dacă este selectat form-ul Pers prin PgDown se trecela următoarea persoană, iar prin PgUp la precedenta, actualizând si poza.

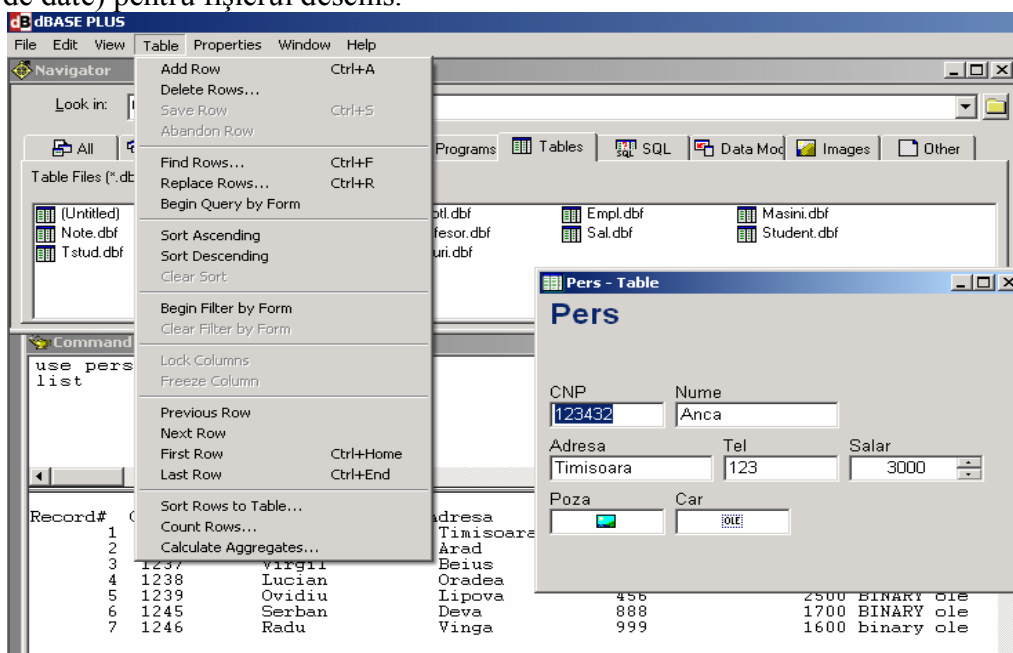
Forma de afişare a înregistrărilor dintr-un fişier de date (.dbf) se modifică prin **meniul view**:

- Grid Layout - afişare înregistrări din fişer ca tabel
- Column Layout - afişare înregistrari separat cu fiecare câmp pe rând nou
- Form Layout - afişare fiecare înregistrare separat într-o fereastră (ca mai sus)

Exista 3 moduri de lucru:

- **regim comanda** - când comenzile introduse se executa imediat;
- **regim program** - când comenzile se plasează într-un program editat în prealabil cu orice editor text (editorul propriu NotePad) și se lansează în execuție folosind comanda DO;
- **regim asistat** - utilizând meniurile de pe ecran (pentru începători) permite execuția unor funcții si comenzi printr-un dialog lansat din meniul TABLE (adaugă, caută, șterge, editează si înlocuiește înregistrări din fișierele de date) pentru fișierul deschis.

Comenzile limbajului Xbase (dBASE, Foxpro) pot apare în programe, când se executa automat o înlănțuire specificată, sau pot fi date în fereastra de comenzi, caz în care se executa imediat.

Formatul liniei de comanda este:

C-da arg1,arg2,... // comentariu.

- Comanda (verbul) poate fi precedată de spații, pentru ca programul sa fie mai inteligibil și trebuie urmată de cel puțin un spațiu. Argumentele se separa prin virgulă și unele pot lipsi;
- Argumentele pot fi cuvinte cheie (clauze) și attribute a căror sens semantic este specificat la fiecare comanda(Exemplu: DISPLAY FOR Nume ='Ion').
- Orice linie de comanda se termina cu ENTER (cr).
- Comenzile pot conține la sfârșit comentarii precedate de " //"sau "&&"

- Liniile de comentariu încep cu "*" pe prima poziție (sau NOTE). Se admit și linii vide;
- Comenzile și clauzele sunt corecte dacă se dau cel puțin primele 4 caractere și se pot folosi litere mari sau mici.
- linie de comandă poate avea maxim 256 caractere și poate fi scrisă pe mai multe rânduri terminate cu ";"

Ex: **DISP FOR** bursa>0 // se afișează studenții bursieri.

Apăsarea tastei ESC întrerupe execuția oricărei comenzi sau program.

Un program întrerupt cu ESC poate fi reluat prin comanda RESUME, începând cu comanda următoare celei întrerupte.

1.2. Documentarea interactivă (HELP)

Sistemul dispune de o documentație succintă generală și câte o pagină pentru fiecare comandă sau funcție, care poate fi consultată prin comanda HELP:

HELP - afișează grupele de comenzi selectabile prin mouse sau săgeți;

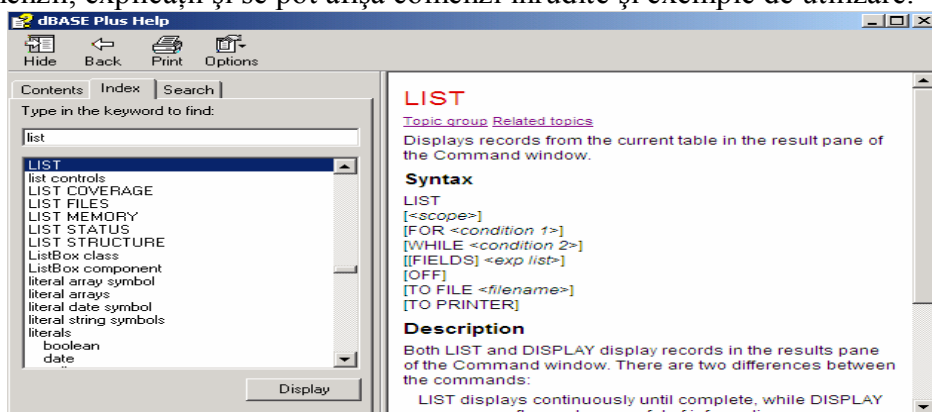
HELP C-DA - afișează sintaxa comenzii, explicații și exemple de utilizare

Ex: HELP DISP -- afișează sintaxa comenzii Display

- Apăsarea tastei F1 lansează HELP-ul în **orice moment** al lucrului.

HELP-ul poate fi lansat și prin click pe Help din meniu, sau „?” în meniul rapid.

Documentația este foarte completă și sistematică, încât se poate lucra fără altă documentație de către un utilizator, care știe conceptele principale și elemente de principiu ale limbajului dBASE (există peste 600 de comenzi și funcții). Documentația este structurată ca în figură. Prin Index se poate căuta Help-ul pentru o comandă dată prin primele caractere. Se afișează sintaxa comenzii, explicații și se pot afișa comenzi înrudite și exemple de utilizare.

1.3. Crearea și actualizarea fișierelor de date

O baza de date (BD) este o colecție de informații structurate păstrate în fișiere (tabele), între care se stabilesc relații prin chei simbolice. În dBASE sunt mai multe tipuri de fișiere recunoscute, care sunt identificate prin numele pe care îl dă utilizatorul și extensia (completată automat), care specifică tipul. Se recomandă ca toate fișierele unei BD să fie în același director.

Fișierele de date sunt cele mai importante și au extensia **.DBF** - **DataBase File**. Ele conțin informațiile de descriere a structurii înregistrărilor în primul articol. Toate înregistrările unui fișier .DBF au aceeași lungime, structura și natură. Ele se referă la aceleași **entități** (persoane, studenți, cărți, mașini, materiale, clasament sportiv).

Pentru a defini structura unui fișier de studenți (STUD) vom specifica numele câmpurilor, tipul și lungimea lor, folosind exemplul de tabel.

STUD.DBF

CODS	NUME	ADRESA	DATA_N	BURSA	CAS	
5 car	20 car	15 car	8 car	7.2	1 car	- nume câmpuri
char	char	char	date	numeric	logic	- lățime câmpuri
						- tip câmpuri

CODS – este codul studentului, care cuprinde pe câte un caracter facultatea, secția, anul, grupa și numărul în grupa: MT437, CC429, HS215.

CAS – este de tip logic și indică dacă este căsătorit sau nu

În dBASE se admit următoarele tipuri de date:

- C - CHARACTER - sir de maxim 254 caractere ASCII;
- N - NUMERIC - număr cu maxim 19 cifre (15 întregi și 9 zecimale)
- F - FLOAT - număr în virgula flotantă (exponential-1.34E+2);
- D - Date - de tip data în forma ll/zz/aa;
- L - LOGICAL - tip logic cu valori permise Y, N, T, F
- M - MEMO - conține texte de lungime variabilă (rezumat, observații, fișă, etc.)
- BIN – pentru imagini și sunete
- OLE – pentru documente Word, Excel, Html, Paint, CorelDraw (de tip OLE)
- T- Timestamp conține data și ora

Crearea fișierului STUD.DBF crează înregistrare de descriere a structurii prin comandă:

CREATE STUD - va afișa un tabel într-o fereastră pe care îl completăm:

Name - Numele câmpului - din maxim 10 litere sau cifre si _

Type - Tipul câmpului - se tastează prima litera sau se selectează din listă

Width - Lățimea câmpului - implicita pentru tipul LOGIC (1), Date (8), Memo (10)

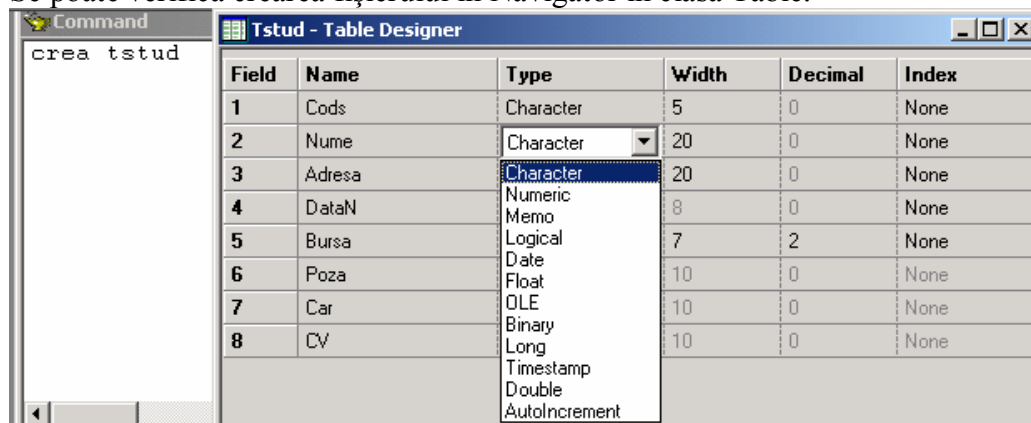
Decimal - numărul de zecimale pentru tipul Numeric

Index - daca se crează sau nu un fișier index pentru acel câmp

Indicații de completare pentru fiecare coloana se dau în partea de jos a ecranului. Terminarea unei coloane se face cu ENTER sau TAB, iar revenirea la coloana precedenta cu SH-TAB sau click de mouse.

Terminarea descrierii se face prin închiderea ferestrei sau tastând ENTER în coloana goala a unui nou nume de câmp, CTRL/END sau CTRL/W. Apare atunci mesajul INPUT DATA RECORD NOW (Y/N), la care daca se răspunde Y. Se afișează macheta înregistrării pentru introducerea de date. Se accepta numai informații de tipul specificat, iar în caz contrar se sesizează eroare prin semnal sonor. Se introduc astfel înregistrări până când se tastează ENTER pe prima poziție într-o noua înregistrare, se da CTRL/END sau CTRL/W, sau se închide fereastra.

Se poate verifica crearea fișierului în Navigator în clasa Table.

Afișarea înregistrărilor din fișier în dBASE se face cu:

USE stud - deschide fișierul

LIST - afișează toate înregistrările si toate câmpurile.

LIST NUME, ADRESA, DATA_N - afișează câmpurile specificate

Record#	NUME	ADRESA	DATA_N
1	Dumitrescu Petre	Timisoara,23	01/12/1978
2	Ionescu ovidiu	Timisoara	23/09/1988
3	Popa Vasile	Timisoara	05/08/1976
4	Popescu Aurelian	Oradea	15/02/1989
5	Ionas Valentin Gh	Timisoara,23	29/05/1988
7	Cosma Liviu	Tr.Severin	02/11/1985
8	Alexandru Dan	Hunedoara	05/07/1983
10	Vacaru Cornel	Brasov	17/02/1950
11	Furdui Ion	Beius	23/05/1985
12	BALAN GHEORGHE	Sacalaz	23/05/1980
13	Albinaru Grigore	Baia Mare	12/02/1957

LIST OFF - afișează fără numărul înregistrării
SET HEAD OFF - nu mai afișează numele câmpurilor
CLEAR - șterge fereastra de date
DISPLAY ALL - afișează toate înregistrările
DISP STRUCTURE - afișează structura fișierului
GO 2 - poziționează pe înregistrarea 2
DISP - afișează înregistrarea curentă (2)
 Contorul de înregistrare rămâne poziționat pe înregistrarea curentă și se modifică prin GO n sau prin unele comenzi ca LIST.
LIST - afișează toate înregistrările și rămâne poziționat la sfârșitul fișierului
DISP - nu afișează nimic fiindcă contorul de înregistrări a rămas poziționat la sfârșit
GO 3 - readuce contorul pe înregistrarea 3
DISP NEXT 5 - afișează următoarele 5 înreg. și modifică contorul la 7 (ultima afișată)

La terminarea lucrului cu un fișier se închide cu

USE - închiderea fișierului deschis în zona activă;
USE STUD - redeschide fișierul STUD

Toate comenzile se referă la ultimul fișier deschis

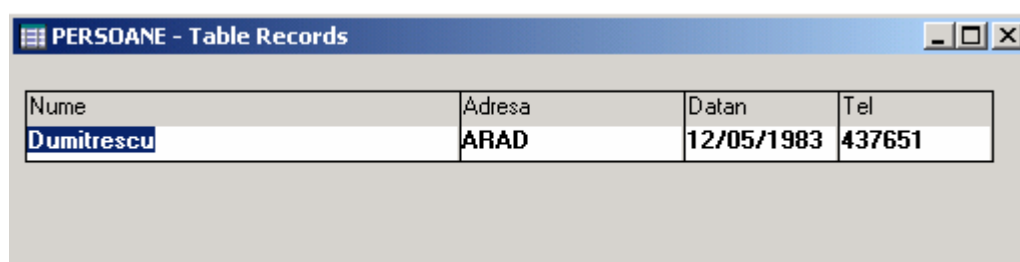
GO 2 - poziționează pe înregistrarea 2
DISP REST - afișează înregistrările până la sfârșit
DISP RECORD 4 - afișează înregistrarea 4

Adăugarea unor noi înregistrări la sfârșitul fișierului se face prin:

APPEND - adăugare înregistrare utilizând macheta din fereastra deschisă

Terminarea adăugărilor se face prin închiderea ferestrei.

Se pot accesa și alte înregistrări folosind săgețile verticale.

Nume	Adresa	Datan	Tel
Dumitrescu	ARAD	12/05/1983	437651

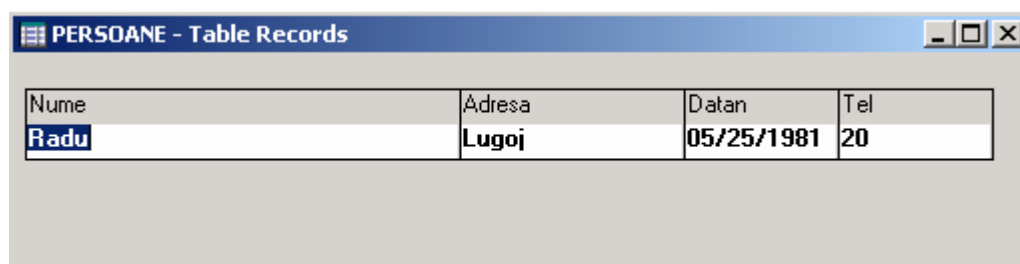
Pentru adăugare de înregistrări se recomandă utilizarea comenzii APPEND, care adaugă înregistrarea la sfârșit fără a afecta celelalte înregistrări din fișier. Comanda INSERT a fost dezactivată pentru ca mută înainte toate înregistrările care urmează după înregistrarea curentă consumând timp.

În tabelele bazei de date înregistrările nu trebuie să fie sortate într-o ordine dată. Parcurgerea ordonată a unei tabele se va face prin crearea de fișiere index după anumite câmpuri.

Modificarea în mod ecran a informațiilor dintr-o înregistrare se face cu:

EDIT - modifică începând cu înregistrarea curentă (editare înregistrare)

EDIT Record 3 - permite modificarea înregistrării 3

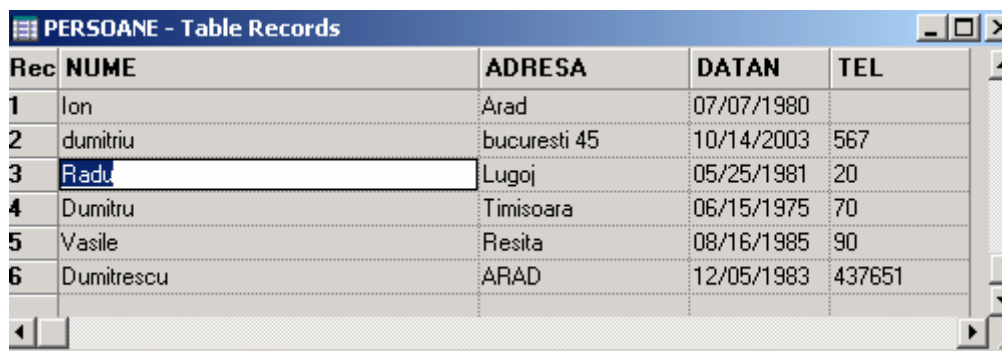
Nume	Adresa	Datan	Tel
Radu	Lugoj	05/25/1981	20

Trecerea la alte înregistrări se face cu PGUP, PGDown.

Terminarea editării se face după ce s-a editat ultimul câmp.

Afișarea și modificarea în mod ecran a câmpurilor mai multor înregistrări începând cu cea curentă se face cu comanda:

BROWSE - afișează înregistrările ca un tabel

Rec	NUME	ADRESA	DATAN	TEL
1	Ion	Arad	07/07/1980	
2	dumitriu	bucuresti 45	10/14/2003	567
3	Radu	Lugoj	05/25/1981	20
4	Dumitru	Timisoara	06/15/1975	70
5	Vasile	Resita	08/16/1985	90
6	Dumitrescu	ARAD	12/05/1983	437651

Ștergerea înregistrărilor dintr-un fișier nu se face efectiv. Prin comanda DELETE se marchează pentru ștergere înregistrarea curentă. Înregistrările marcate pentru ștergere nu se vor afișa la o listare normală și nici nu vor fi selectate la alte comenzi (Replace, Disp, Edit,...):

DELETE - se marchează cu * pe prima poziție

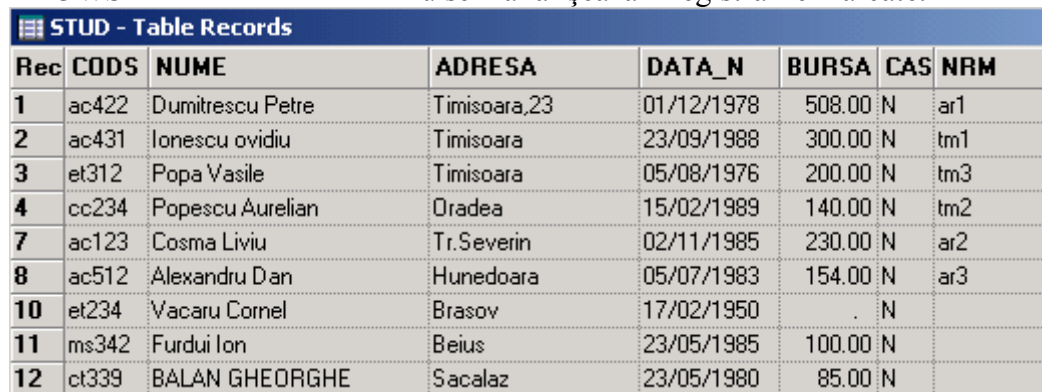
DELETE FOR dataN < {01/01/1980} - marchează pentru ștergere înregistrările

LIST - înregistrările marcate nu se afișează

Se poate cere ca înregistrările marcate să nu mai poată fi selectate și prelucrate.

SET DELETE ON - invalidare selecție înregistrări marcate

BROWSE - nu se mai afișează înregistrările marcate.

Rec	CODS	NUME	ADRESA	DATA_N	BURSA	CAS	NRM
1	ac422	Dumitrescu Petre	Timisoara,23	01/12/1978	508.00	N	ar1
2	ac431	Ionescu ovidiu	Timisoara	23/09/1988	300.00	N	tm1
3	et312	Popa Vasile	Timisoara	05/08/1976	200.00	N	tm3
4	cc234	Popescu Aurelian	Oradea	15/02/1989	140.00	N	tm2
7	ac123	Cosma Liviu	Tr.Severin	02/11/1985	230.00	N	ar2
8	ac512	Alexandru Dan	Hunedoara	05/07/1983	154.00	N	ar3
10	et234	Vacaru Cornel	Brasov	17/02/1950	.	N	
11	ms342	Furdui Ion	Beius	23/05/1985	100.00	N	
12	ct339	BALAN GHEORGHE	Sacalaz	23/05/1980	85.00	N	

SET DELETE OFF - permite selectarea articolelor marcate

BROWSE - se afișează și articolele marcate

STUD - Table Records								
Rec	Del	CODS	NUME	ADRESA	DATA_N	BURSA	CAS	NRM
1	☐	ac422	Dumitrescu Petre	Timisoara,23	01/12/1978	508.00	N	ar1
2	☐	ac431	Ionescu ovidiu	Timisoara	23/09/1988	300.00	N	tm1
3	☐	et312	Popa Vasile	Timisoara	05/08/1976	200.00	N	tm3
4	☐	cc234	Popescu Aurelian	Oradea	15/02/1989	140.00	N	tm2
5	☒	ac434	Ionas Valentin Gh	Timisoara,23	29/05/1988	.	N	tm5
6	☒		de sters		/ /	.	N	
7	☐	ac123	Cosma Liviu	Tr.Severin	02/11/1985	230.00	N	ar2
8	☐	ac512	Alexandru Dan	Hunedoara	05/07/1983	154.00	N	ar3
9	☒		PESCARU AUREL		/ /	.	N	
10	☐	et234	Vacaru Cornel	Brasov	17/02/1950	.	N	

Anumite înregistrări marcate pot fi revalidate cu:

RECALL 5 - revalidează înregistrarea 5
RECALL REST - revalidează toate înregistrările marcate până la sfârșit.
LIST

Eliminarea din fișier a înregistrărilor marcate se va face periodic (lunar), prin recopierea înregistrărilor valide în alt fișier utilizând comanda :

PACK - elimina înregistrările marcate din fișier
LIST - afișează noul fișier.
ZAP - șterge toate înregistrările (zero and pack) pastrand doar structura

Clauzele **ALL**, **REST**, **NEXT**, **RECORD n** pot fi utilizate și pentru comenzile **DELETE**, **RECALL** și **LIST**. Ele definesc **noțiunea de Domeniu**.

Poziționarea în fișier relativ la înregistrarea curentă se face cu **SKIP ± n**

GO 1
SKIP 3 - poziționează pe înregistrarea 4
DISP - afișează înregistrarea curentă(4)
GO TOP - poziționează pe primul articol
GO BOTTOM - poziționează pe ultimul articol
DISP - afișează ultima înregistrare
SKIP -2 - poziționează pe a 3-a înregistrare de la sfârșit.
DISP

Comenzile s-au prezentat în forma cea mai simplă pentru a se înțelege principală lor funcție. Forma completă se găsește în **HELP**.

După ce s-au încercat toate comenzile pe exemplul prezentat se va crea un nou fișier care să utilizeze toate tipurile de date la definirea câmpurilor. Se vor deschide și utiliza pe rând cele două fișiere.

1. 4. Expresii, Operatori, Variabile, Funcții

1. 4.1. Expresii și operatori

Datele de diferite tipuri apar în constante, variabile și câmpurile fișierelor deschise.

Constantele admise sunt de tip:

CHARACTER	" SURUB", 'CAL', [ROATA]
NUMERIC	5.241, - 7.51, 62, 0.514
FLOAT	5.1E-3, -1.3E04, 6.1E3
LOGICAL	.T., .t., .Y., .F., .N., .n.,
DATE	{02/15/92}, {07/29/51}

Variabilele de memorie (max.500) se identifica prin nume și se inițializează în general prin comanda de atribuire:

FAC = 'MECANICA'	- variabila șir
R = 5.542	- variabila numerica
R1 = 1.5 E-4	- variabila în flotant
C1 = .T.	- variabila logica ce memorează o condiție
D_N = {05/27/51}	- variabila de tip data

Numele de câmpuri pot apare în expresii și reprezintă valoarea conținută în înregistrarea curentă a fișierului activ.

IMPOZ = 0.2 * SALAR - salarul corespunzător înregistrării curente

Datele de același tip (constante, variabile, câmpuri) pot fi combinate în expresii folosind operatori specifici:

Operatori numerici

+, -, *, /	adunare, scădere, înmulțire, împărțire
** sau ^	ridicare la putere

Operatori de tip șir

- + concatenare de două șiruri
- concatenare cu eliminare spații dintre șiruri

Operatorii de relație servesc la compararea a doi operanzi numerici, de tip șir sau data, dând expresii logice simple (condiții)

<, >, +, <> sau #, <=, >=

Doua şiruri sunt egale daca sunt identice, sau al doilea e cuprins în prima parte a primului.

\$ - operator care verifica daca sir1 e cuprins în sir2
 d1='mar' \$ 'ian feb mar apr...nov dec' - va da rezultat .T.

Operatorii logici- realizează funcţiile NU, SI, SAU care permit generarea unor condiţii complexe:

.NOT.,.AND.,.OR.

Disp For Bursa >0 .AND. Bursa<200 .OR. CAS

La orice operaţie de atribuire se afişează si rezultatul. Evitarea acestor afişări în timpul programului se face cu:

SET TALK OFF

Calculul unor expresii si afişarea rezultatele începând cu un rând nou se face prin comanda " ? " ,care are sintaxa:

? exp1, exp2, exp3,... - expresiile pot fi de tipuri diferite

Ex: ? 5.8*(SIN(0.1) + COS(0.5)/2), NUME + ADRESA, 'SALAR:',SALAR

? 'NR.ZILE', {05/25/92} - DATA_N - rezulta număr de zile

? 'POPOVICI' = 'POP' - rezultatul va fi .T.

? 'POP' = 'POPOVICI' - rezultatul va fi .F.

SET EXACT ON

- cere compararea şirurilor pe toata lungimea.

? 'RD' \$ 'ARDEAL'

- rezultat .T., sir1 exista în sir2

? 'POPA' > 'POPOV'

- rezultatul este .F. si este dat de primul caracter

diferit

? 'NUME:'+NUME, 'SALAR:', SALAR, 'IMPOZIT:',0.2*SALAR

? 'SALAR:'+SALAR - greşit, operanzi de tipuri diferite.

La calculul expresiilor se respecta ordinea operaţiilor si se poate forţa prin () ordinea dorita. Ordinea implicită este:

- operaţii aritmetice
 - ridicări la putere
 - înmulţire sau împărţire
 - adunare sau scădere
- operaţii logice
 - operatori de relaţie
 - operatori logici .NOT. .AND. .OR.

Comanda ?? are acelaşi efect cu cea precedenta, dar afişarea se va face la poziţia cursorului fără a trece la linie noua.

Comanda ??? are aceeaşi sintaxa si efect tipărind valorile expresiilor.

Comanda **STORE** atribuie valoarea expresiei calculate mai multor variabile existente, sau nou create de același tip cu expresia:

STORE expr TO var1,var2,var3,...

STORE 1.5 TO A1,B2,C7,ALFA	- memorează 1.5 în variabilele din lista
STORE 25200 TO SALAR	- este greșit dacă SALAR e nume de câmp
STORE {01/15/71} TO VDATA	- memorează într-o variabilă data
STORE SALAR >150000 TO C3	- memorează rezultatul logic în C3

Comanda **DISP MEMO** - afișează variabilele de memorie

Comanda **RELEASE** - șterge unele variabile :

RELEASE ALL - șterge toate variabilele

RELEASE var1,var2,... - șterge variabilele specificate în lista

RELEASE ALL LIKE generic - toate care respectă genericul

RELEASE ALL EXCEPT generic - fac excepție cele din generic.

RELEASE ALL LIKE ?A* - șterge var. care au A pe poziția 2

Comanda **SAVE** salvează variabilele pe un fișier pentru a putea fi refolosite și generează un fișier cu extensia .MEM.

SAVE TO fișier - salvează toate variabilele

SAVE TO fișier ALL LIKE generic - toate de forma generic

SAVE TO fișier ALL EXCEPT generic - toate exceptând cele de forma

Comanda **RESTORE** refacă variabilele dintr-un fișier MEM

RESTORE FROM fișier - citește toate variabilele din fișier și șterge pe cele existente.

RESTORE FROM fișier ADDITIVE - adaugă variabilele din fișier la cele existente

1.4.2. Funcții dBASE

În afara de constante, variabile și câmpuri în expresii se pot utiliza ca operatori funcții, care pot fi de tip numeric, șir, data și logic. Pentru a indica tipul unei expresii vom folosi în continuare notațiile:

expN - expresie numerică

expC - expresie de tip caracter (șir)

expD - expresie de tip data

expL - expresie logică (condiție simplă sau complexă)

expF - expresie în flotant

exp - expresie de orice tip

Funcțiile numerice au ca rezultat un număr. Numărul de cifre și de zecimale, care se utilizează la afișare se specifică prin cenzile:

SET PRECISION TO n - unde n=10-19 cu valoarea implicită 16
 SET DECIMAL TO k - unde k =0-18 reprezintă nr de zecimale afișate (implicit 2)

- ABS(expN) - valoarea absoluta dintr-un număr
- INT(expN) - întregul din număr
- ROUND(expN,N2) - valoare rotunjită a numărului cu N2 zec.
- LEN(expC) - lungimea șirului specificat
- LOG(expN) - logaritm natural din număr real pozitiv
- LOG10(expN) - logaritm în baza 10 din număr real
- MOD(N1,N2) - restul împărțirii N1/N2
- SQRT(expN) - radical din număr
- EXP(expN) - calculează e la puterea x
- FIXED(expF) - conversie din flotant în numeric
- FLOAT(expN) - conversie din numeric în flotant
- SIN(expN) - sinus trigonometric (argument în radiani)
- COS(expN) - cosinus
- TAN(expN) - tangenta unghiului
- ACOS(expN) - arcul în radiani al cărui cos e dat de expN
- ASIN(expN) - arcsinus
- ATAN(expN) - arctangenta
- ATAN2(expN1,expN2) - arctan cunoscând sin=expN1,cos= expN2
- MAX(expN1,expN2) - maximumul din cele doua valori
- MIN (expN1,expN2) - minimumul din cele doua valori
- Pi() - valoarea lui Pi = 3,14
- RANDOM(K) - generează un număr aleator plecând de valoarea

K

- VAL(expC) - valoarea numerica a șirului de cifre până la primul caracter nenumeric.
- AT(expC1,expC2) - indica pozitia (1... n) de unde sir1 este gasit în sir2
 (0 daca sir1 nu e inclus în sir2)
- ASC(expC) -codul ASCII(1-256) a primului caracter din sir2
 ASC('A')=41H = 65
- ERROR() - codul numeric al erorii detectate

Funcții care se refera la fișierul curent deschis:

- RECNO() - numărul înregistrării curente din fișierul activ

-
- RECCOUNT() - numărul de înregistrări din fișier
 - RECSIZE() - lungimea înregistrării
 - MEMORY() - memoria RAM disponibilă în Kbyte
 - DISKSPACE() - spațiul disponibil(liber) pe discul curent.

Funcțiile referitoare la lucrul cu imprimanta:

- PCOL() - numărul coloanei curente la imprimanta
- PROW () - număr rând curent la imprimanta

Funcțiile de tip șir dau ca rezultat un șir de caractere:

- CHR(expN) - caracter dat prin cod ASCII(1-128) utilizat pt. a transmite caractere de comanda, ce nu pot fi tastate

(ESC,LF,CR,...)

- DBF() - da numele fișierului activ
- FIELD(expN) - da numele câmpului din poziția n
- LOWER(expC) - transforma în litere mici
- UPPER(expC) - transforma în litere mari
- LTRIM(expC) - suprima spațiile din stânga șirului
- TRIM(expC) - suprima spațiile din dreapta șirului
- OS() - numele sistemului de operare
- TIME() - ora curentă sistem hh.mm.ss
- SPACE(expN) - generează N spații
- REPLICATE(expC,N) - multiplicarea șirului de N ori
- RIGHT(expC,N) - ultimele N caractere din șir
- LEFT(expC,N) - primele N caractere din șir
- SUBSTR(expC,N,L)- subșirul de lungime L începând cu caracterul N
- TYPE(expC) - tipul variabilei sau câmpului

(C,N,L,D,M)

- STUFF(sir1,N1,L1,sir 2) - subșirul începând cu caracterul din poziția N1 de lungime L1 din sir1 se suprimă și se înlocuiește cu șirul 2.

- STR(expN,L,Dec) - convertește în șir un număr - lungime L și Dec nr. zecimală

- & - funcția substituție realizează adresarea indirectă

Ex: A1='ALFA'

ALFA=52

? &A1 - ne va afișa 52

- FKLABEL(N) - da șirul de caractere "memorat" în tasta funcțională Fn, care se realizează cu:

SET FUNCTION FKLABEL(n) TO 'șir'

SET FUNCTION FKLABEL(5) TO 'LIST' -- Apăsarea tastei F5 va genera c-
da LIST

Funcțiile logice au ca rezultat True sau False

- BOF() - .T. dacă s-a atins începutul de fișier (beginning of file)
- EOF() - .T. dacă s-a atins sfârșit fișier (end of file)
- FOUND() - .T. dacă articolul cu cheia data a fost găsit
- DELETED() - .T. dacă articolul curent e marcat pentru ștergere
- ISCOLOR() - dacă monitorul e color
- NETWORK() - dacă se lucrează pe rețea
- ISALPHA(expC) - .T. dacă primul caracter e litera
- ISLOWER(expC) - .T. dacă primul caracter e litera mica
- ISUPPER(expC) - .T. dacă primul caracter e litera mare
- FILE('fișier') - .T. dacă fișierul specificat exista.

Funcțiile data considera data de forma ll/zz/aa (american)

- DATE() - data zilei curente din sistem
- YEAR(expD) - anul din data din forma 1940
- MONTH(expD) - luna din data (număr)
- DAY(expD) - ziua din luna (număr)
- CMONTH(expD) - numele lunii din data (engleza)
- CDOW(expD) - numele zilei din săptămâna
- DOW(expD) - numărul zilei din săptămâna
- CTOD(expC) - transformă un șir în data - CTOD('02/15/72')
- DTOC(expD) - transformă o data în șir - DTOC(date())
- LUPDATA() - data ultimei actualizări a fișierului activ
- Time() - returnează timpul curent
- TtoC(t) - conversie timp în sir de cactere de forma HH:MM:SS
- DateTime() - data si timpul din acel moment
- DTtoD(x) - retine data dintr-o valoare de tip Date Time
- DTtoT(x) - retine timpul dintr-o valoare de tip Date Time
- DtoDT(x) - transforma variabila date în DateTime
- DTtoC(x) - conversie din DateTime în sir de caractere
- DTOR(x) - Conversie grade în radiani (DegreeTo Radian)

La tipul dată poate să apară sau nu si secolul:

SET CENTURY ON - determina anul pe 4 cifre

SET CENTURY OFF - anul cu 2 cifre (implicit)

Modul de afisare al datei poate fi modificat prin:

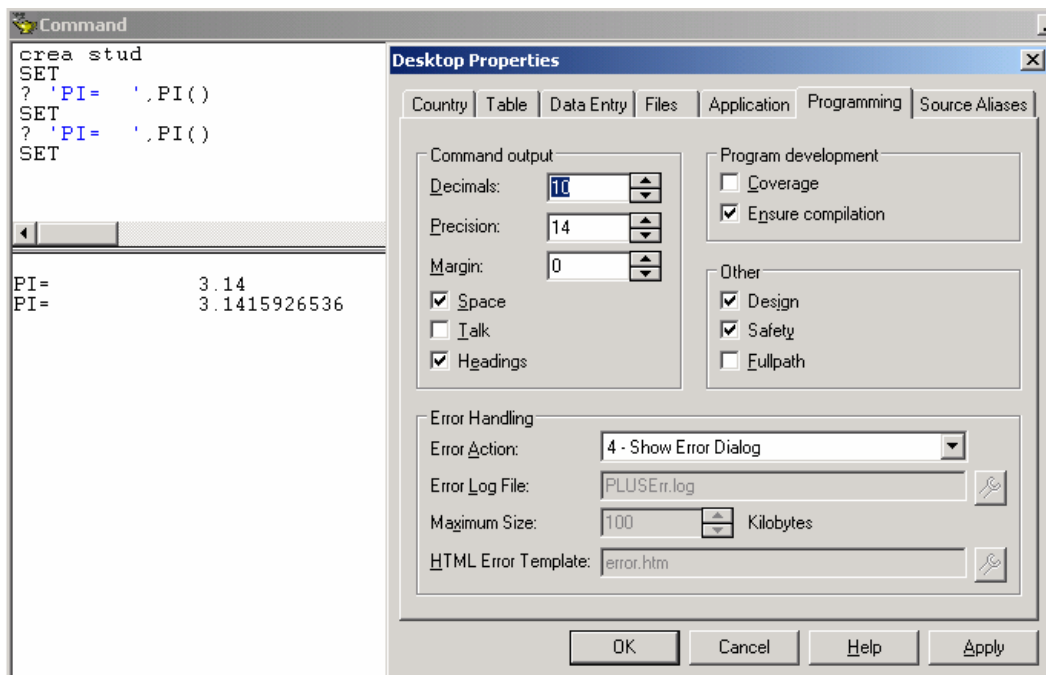
SET DATE AMERICAN - implicit ll/zz/aa

MDY - ll/zz/aa (month, day, year)

DMY - zz/ll/aa

YMD - aa/ll/zz

Setările sunt foarte multe și se pot afișa din Help prin Search. Toate setările se pot modifica simplu prin fereastra **Desktop Properties** activată prin comanda **SET** sau **Properties** din din bara de meniu principal. Prin tag-urile din partea de jos a ferestrei se alege categoria de setări.

Folosind funcțiile descrise se va verifica modul de funcționare utilizând comanda ? de afișare valorile unei liste de expresii astfel:

? DATE(), CMONTH(DATE ()), CDOW(DATE()), YEAR(DATE())

Afișează: 25/02/2014 February Tuesday 2014

Set Decimal to 10 - am setat numărul de cifre zecimale pentru precizie PI.

? sin(0514), 'Pi=', PI(), 'Pi=', 4*ATAN(1.)

Afișează: -0.8462043419 Pi= 3.1415926536 Pi= 3.1415926536

2. CONSULTAREA SECVENTIALA SI INTERACTIVA A BD

2.1. Selecție înregistrări prin domeniu și condiție

Comanda DISP permite afișarea numai anumitor înregistrări din fișierul deschis.

Clauzele care delimitează **un domeniu**:

- DISP - afișare, înregistrarea curentă
- DISP NEXT n - afișează următoarele n înregistrări
- DISP ALL - afișează toate articolele din fișier
- DISP REST - afișează de la înregistrarea curentă la sfârșit
- DISP RECORD n - afișează înregistrarea n din fișier

Aceste afișări nu țin cont de conținutul înregistrărilor ci numai de poziția lor în fișier.

Putem selecta pentru a fi prelucrate numai înregistrările care îndeplinesc o anumită condiție prin utilizarea clauzei **FOR cond**:

- DISP FOR RECNO() < 15 - afișează înregistrările 1 la 15
- DISP FOR DELETED() - numai înregistrările marcate pentru ștergere
- DISP FOR .NOT.DELETED() - numai înregistrările nemarcate
- DISP FOR CAS - afișează datele studenților căsătoriți
- DISP FOR BURSA>0 - afișează datele studenților bursieri
- DISP FOR NUME='POP' - studenții a căror nume încep cu 'POP'
- DISP FOR DATA_N>{10/20/65} - studenții născuți înainte de 20 oct 1965.
- DISP FOR BURSA>0.AND.CAS - studenții căsătoriți și bursieri

Dacă se utilizează **clauza FOR domeniul implicit este ALL**. Se poate utiliza și un alt domeniu pe care să se aplice condiția: DISP NEXT 10 FOR CAS - din următoarele 10 articole se afișează studenții căsătoriți.

Utilizând o codificare corectă a studenților CODS se pot selecta anumite grupe:
DISP FOR CODS='CC4' - studenții Fac .Calculatoare, secția calculatoare anul 4

DISP FOR CODS='H' - toți studenții facultății Hidrotehnica

Folosind codul complet de 5 caractere se selectează un student.

Cu aceste precizări sintaxa extinsa a comenzii DISPLAY este:

DISP [dom] [lista_expr][FOR cond][OFF][TO print]

DISP 'NUME:', NUME, 'ADRESA:', ADR, 'CASATORIT'FOR CAS

Precizam ca la clauza FOR trecerea la înregistrarea următoare se face automat pentru întregul domeniu chiar daca condiția nu este îndeplinită. În locul clauzei FOR se poate folosi și clauza WHILE, caz în care operația de selectare **se oprește la prima înregistrare care nu îndeplinește condiția:**

DISP WHILE CAS - se oprește la primul student necăsătorit.

Clauza FOR și domeniu se poate utiliza la multe comenzi:

LIST, DELETE, RECALL, EDIT, REPLACE, APPEND, COPY,

Comanda REPLACE permite modificarea conținutului unor câmpuri din înregistrarea selectata având sintaxa:

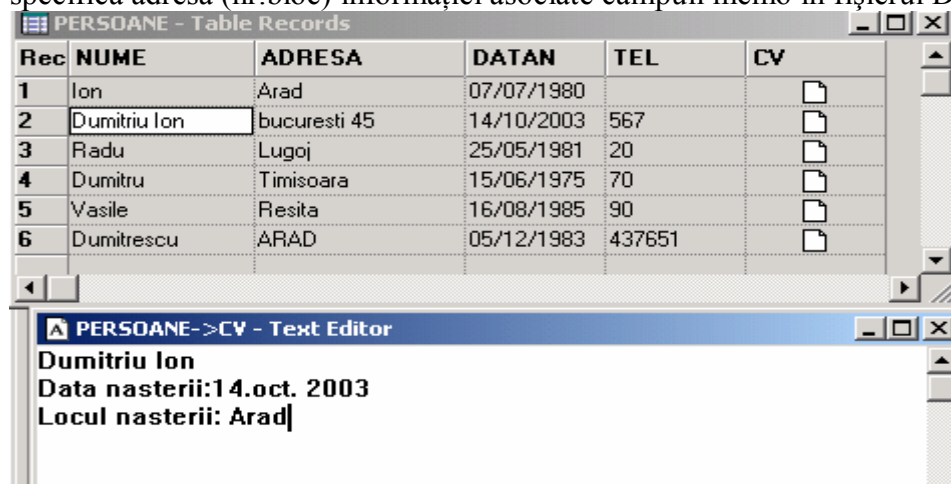
REPL [dom] cimp1 WITH expr1,cimp2 WITH expr2,...[FOR cond]

REPL ALL BURSA WITH BURSA * 1.2 - mărirea burselor cu 20%

Precizam ca modificarea unor câmpuri nu se poate face cu STORE, care se refera la variabile de memorie.

2.2. Câmpuri MEMO

Câmpurile MEMO conțin texte de lungime variabila (comentarii, observații, rezumate), care sunt păstrate în fișiere tip DBT cu același nume cu fișierul DBF, care conține câmpul. Câmpul MEMO este un pointer pe 10 caractere, care specifica adresa (nr.bloc) informației asociate câmpului memo în fișierul DBT.

The screenshot shows a database window titled 'PERSOANE - Table Records' with a table containing 6 records. The columns are 'Rec', 'NUME', 'ADRESA', 'DATAN', 'TEL', and 'CV'. Record 2 is selected. Below the table, a text editor window titled 'PERSOANE->CV - Text Editor' is open, displaying the memo content for the selected record: 'Dumitriu Ion', 'Data nasterii:14.oct. 2003', and 'Locul nasterii: Arad'.

Rec	NUME	ADRESA	DATAN	TEL	CV
1	Ion	Arad	07/07/1980		
2	Dumitriu Ion	bucuresti 45	14/10/2003	567	
3	Radu	Lugoj	25/05/1981	20	
4	Dumitru	Timisoara	15/06/1975	70	
5	Vasile	Resita	16/08/1985	90	
6	Dumitrescu	ARAD	05/12/1983	437651	

PERSOANE->CV - Text Editor

Dumitriu Ion
 Data nasterii:14.oct. 2003
 Locul nasterii: Arad

Fiecare informație MEMO are rezervat cel puțin 512 octeți (un sector disc). La APPEND,EDIT sau BROWSE intrarea în câmpul MEMO se face dând DbClick pe câmp. Se deschide o fereastră și editarea se face folosind funcțiile normale. Terminarea editării câmpului MEMO CV se face prin închiderea ferestrei.

Un câmp MEMO se poate memora într-o variabilă și prelucra corespunzător:
 STORE REZUMAT TO VREZ - câmp MEMO REZUMAT memorat
 REPL REZUMAT WITH SUBSTR (VREZ,1,55)+'ROMAN POLITIST'

Câmpurile MEMO nu pot intra direct în expresii dar se pot afișa
 ? 'Titlu: '+TITLU - titlul cărții din înregistrarea curentă
 ? 'Rezumat: ',REZUMAT - afișare câmp memo REZUMAT sau
 DISP 'Titlu: '+TITLU
 DISP 'Rezumat: ',REZUMAT

Dacă la afișare nu se specifică explicit numele câmpului memo conținutul lui nu se afișează ci doar cuvântul "memo":

LIST - nu afișează câmpul memo
 LIST titlu, autor, rezumat - afișează și conținutul câmpului memo

Afișarea unui câmp memo se face pe linii de lungime fixă (implicit 50 caractere), care se stabilește prin comandă:

SET MEMOWIDTH TO expN - valoare între 8 și 255

Funcția **MEMLINES(cimp_memo)** dă numărul de linii al câmpului memo al înregistrării curente, de lungimea stabilită prin comandă anterioară. Afișarea unei singure linii se face prin funcția:

MLINE(cimp_memo,N) - returnează linia N din câmpul memo
 ? MLINE(REZUMAT,5) - se afișează linia 5 din REZUMAT

2.3.Utilizare programe și dialog cu utilizatorul

Un program dBASE conține o secvență de comenzi memorate într-un fișier cu extensia PRG. Fișierul program se poate realiza cu orice editor de program (TotalComandor, Word - nondocument, etc) sau cu editorul propriu (NotePad) lansat prin comandă MODIFY COMMAND care deschide o fereastră în care se scrie programul.

MODI COMM PROG1 - creează sau editează fișierul PROG1.PRG

Terminarea editării se face prin închiderea ferestrei.

DO PROG1 - compilează programul sursă PROG1.PRГ generând un program

obiect PROG1.DBO care se lansează în execuție.

RETURN - comanda de revenire în programul chemător

CANCEL - comanda de revenire în dBASE

QUIT - comanda de revenire în MS-DOS

SUSPEND - oprește execuția programului (similar cu ESC), iar reluarea lui poate fi făcută prin comanda **RESUME**

COMPILE PROG1 - compilează PROG1 fără a lansa fișierul DBO creat.

Un program poate chema un alt program pentru o programare modulară. Pot fi utilizate și subprograme cu parametrii.

Intr-un program pot apare orice comenzi, dar nu se recomandă APPEND, DISP, EDIT, BROWSE, LIST, CREATE, care sunt folosite în general în mod comanda pentru încercări și depanare, în modul comanda.

Pentru ca programul să fie mai general se utilizează comenzi de dialog cu utilizatorul prin tastatură și monitor, care creează sau modifică variabile.

În versiunile anterioare de dBase până la Visual dBase 5.5 existau comenzile **ACCEPT** și **INPUT** pentru introducerea datelor de la tastatură. Aceste comenzi au fost eliminate în dBase Plus, pentru a se utiliza numai programarea orientată pe obiecte Windows.

ACCEPT 'mesaj ' TO varC - afișează mesajul explicativ și așteaptă introducerea unui șir de caractere terminat cu ENTER ce se va memora în variabilă (șirul nu se delimitează cu apostroafe).

ACCEPT 'Nume student: ' TO VNUME - cere introducerea numelui

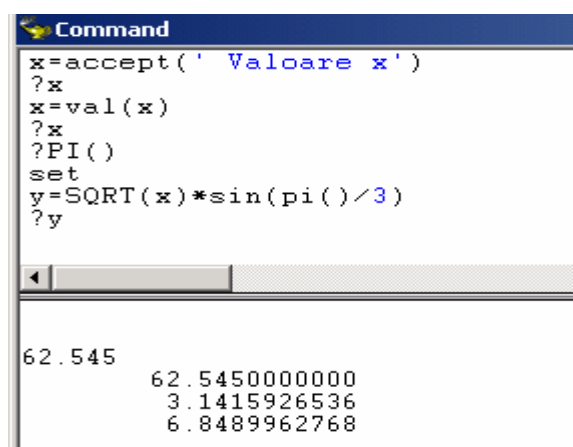
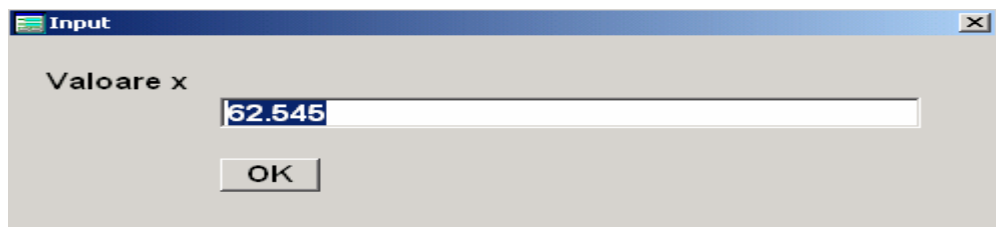
Folosirea interfeței grafice fiind dificilă pentru început, vom folosi o funcție **ACCEPT()**, care permite introducerea unui șir de caractere într-o variabilă. Ca parametru se da mesajul explicativ afișat în fereastră. Fișierul care conține procedura, cu numele **ACCEPT** trebuie să fie copiat în directorul în care se găsesc programele aplicației.

x= ACCEPT('Valoare x') // fereastră pentru introducerea unui șir

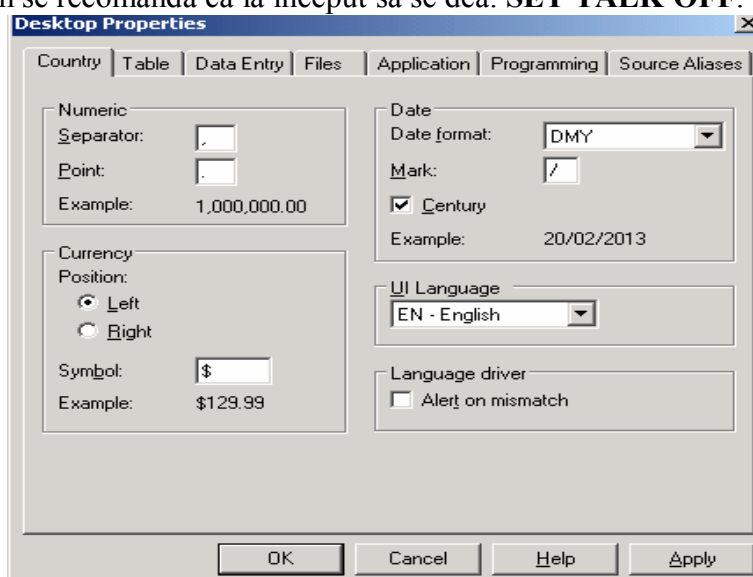
? x // afișează valoarea lui x introdusă

x=val(x) // convertește x în număr

? x // afișează valoarea lui x ca număr real

Pentru a nu apare pe ecran si alte mesaje decât cele specificate explicit în program se recomanda ca la început sa se dea: **SET TALK OFF**.

Comanda SET permite modificarea parametrilor aplicației și in exemplul dat afișarea valorii lui PI se face pe 14 poziții cu 10 cifre zecimale (implicit 2 zecimale).

Daca se așteaptă un singur caracter (pentru selecția unei funcții program de executat, pentru a pune în așteptare programul, se utilizează comanda WAIT.

WAIT - afișează " tastați orice caracter" si așteaptă apăsarea unei taste
WAIT 'mesaj' TO varC - afișează mesajul si memorează caracterul tastat în variabila de tip șir pe care o creează dacă nu există.

WAIT ' Continuați? D/N ' TO r // introduce caracterul tastat în variabila r

IF r='D'
....secvența de continuare
ENDIF

Exemplu de program care caută un student după nume:

MODI COMM CAUTS - deschide fișierul program Cauts.prg
* Creare fișier program (CAUTS.PRG)
SET TALK OFF - eliminarea mesaje suplimentare
CLEAR - șterge ecranul
USE STUD - deschide fișierul studenți
? 'Programul afișează datele unui student cu nume dat'
?
VNUM =ACCEPT('Nume student') - cere nume student cu maxim 30 caractere
VNUM=TRIM(VNUM) -suprima spațiile din dreapta
DISP FOR Nume = VNum - afișează datele studentului(studenților)
USE - închide fișierul
RETURN - revenire în dBASE
* Se va închide fereastra pentru terminare editare

DO CAUTS - lansare program după compilare

Comanda **TEXTENDTEXT** delimitează un text afișat în fereastra de date pe mai multe rânduri începând cu poziția curentă a cursorului.

TEXT

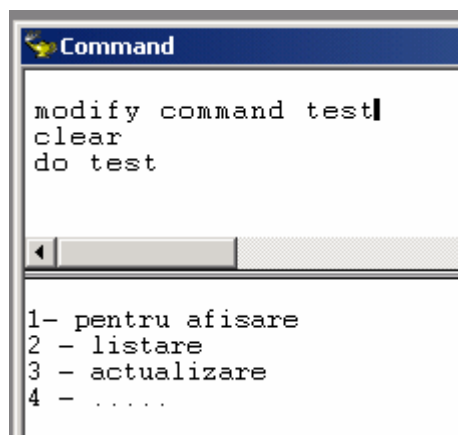
1- pentru afisare

2 - listare

3 - actualizare

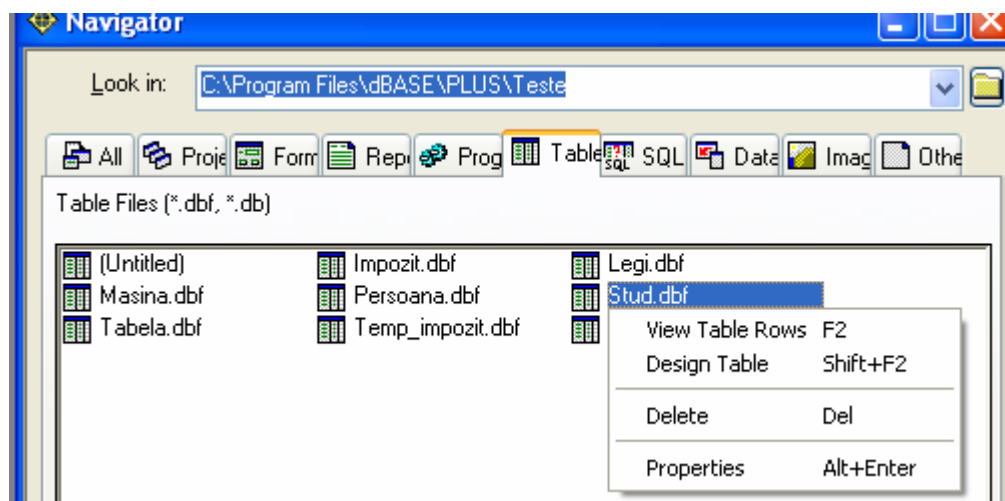
4 -

ENDTEXT

Modificarea structurii unui fișier DBF se poate face dacă fișierul a fost deschis:

- folosind comanda **MODIFY STRUCTURE**
- **click dreapta** pe numele fișierului in **Navigator** si se selecteaza **Design Table** (fișierul trebuie să fie închis).

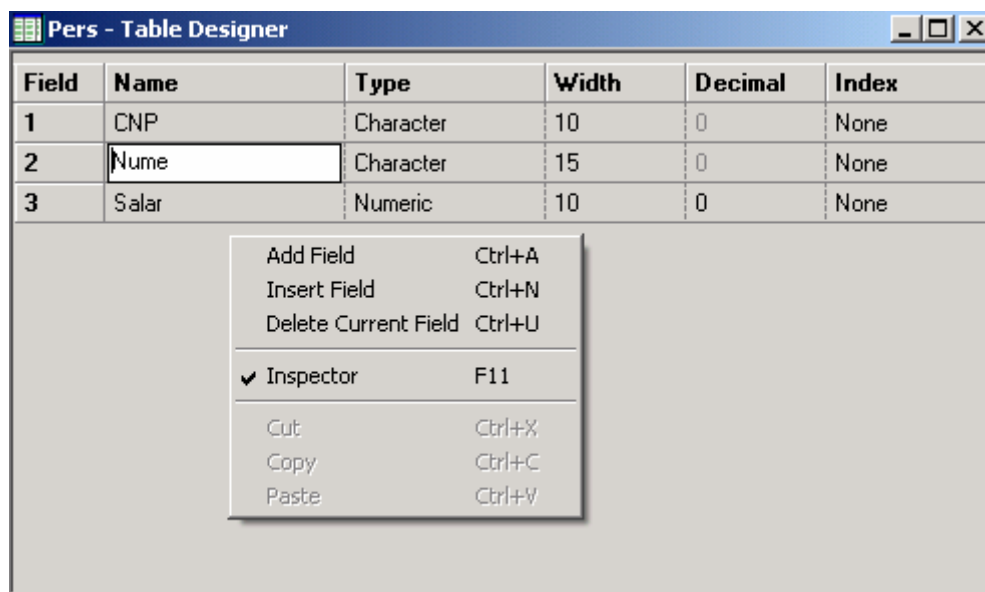
USE STUD Exclusive

MODI STRU - se afișează structura fișierului deschis într-o fereastră

Se pot face orice modificări a structurii în mod ecran:

- adăugare câmpuri (adăugați câmpul MEMO CV pentru caracterizare student)
- modificări lungimi sau tipuri
- ștergere câmpuri cu CTRL/U
- inserare câmpuri cu CTRL/N
- schimbare ordine câmp prin ștergere, plus inserare sau adăugare câmp
- terminarea modificărilor se indica prin CTRL/END sau prin închidere fereastră.

Tipul modificării de structură se poate alege si prin click dreapta pe fereastra de afișare a structurii.

După modificarea structurii automat se restructurează și informațiile din articolele fișierului, prin recopiere. Câmpurile nou adăugate se considera "albe" (zero sau spatii). **Dacă se schimbă numele și poziția unui câmp se consideră câmp nou și informațiile corespunzătoare se pierd.**

Introduceți informații în câmpurile CV de tip MEMO din fiecare înregistrare utilizând EDIT sau BROWSE. Observați că pe câmpurile MEMO completate apare un A.

Secvența următoare afișează numele fiecărui student selectat, adresa și prima propoziție din caracterizare delimitată de punct.

*** Afișare Nume, Adresa și prima propoziție din caracterizare**

```
USE STUD
VNum = TRIM(ACCEPT('Nume student: '))
LOCATE FOR Num = VNum      // poziționare pe înregistrarea indicată
DISP NUME, ADRESA, CV      // afișare date despre student
STORE CV TO CVAR          // memorare caracterizare într-o variabilă
N = AT(',', VCAR)          // determină poziția punctului în
                           // caracterizare
? 'CARACTERIZARE: ' + substr(cvar, 1, n) // afișează o propoziție
USE                        // închide fișierul
RETURN                    // terminare program
```

Căutarea secvențială după un criteriu (condiție) se poate face și utilizând comanda LOCATE care are sintaxa:

LOCATE [domeniu] FOR condiție

Pentru a nu repeta condiția la căutarea următoarei înregistrări, care îndeplinește condiția, se utilizează **CONTINUE**.

```
LOCATE FOR DATA_N > {10/25/70} - determină prima înregistrare
DISP      - afișează înregistrarea găsită ce îndeplinește condiția
CONTINUE  - caută următoarea înregistrare cu aceeași condiție
DISP      - afișează următoarea înregistrare găsită
Căutarea se continuă până la atingerea sfârșitului de fișier.
```

În cazul în care condiția se dă într-o ramură a programului prin LOCATE, ea poate fi folosită ulterior pe o ramură comună cu CONTINUE.

Filtre de câmpuri din fișier - operație relațională de **proiecție**

Dacă într-o aplicație se cer frecvent numai anumite câmpuri pentru a fi afișate sau prelucrate într-o ordine dată, aceasta se poate specifica prin:

```
SET FIELD TO lista_cimpuri    && celelalte câmpuri nu mai pot fi
                             // utilizate
SET FIELD ON      && validare utilizare lista de cimpuri definite
SET FIELD OFF    && invalidează utilizarea listei de cimpuri
```

SET FIELD TO NUME,BURSA,ADRESA && definire lista cimpuri
DISP && afiseaza doar cimpurile specificate
SET FIELD TO && desactivare lista de cimpuri)
SET FIELD TO cimp/R -cimpul se utilizeaza doar în citire
SET FIELD TO cimp_calculat = expr && definire cimp calculat

Câmpurile adăugate în lista de câmpuri pot fi din orice fișier deschis (prin prefixare) si se refera la toate comenzile ce admit lista de câmpuri (DISP,LIST,CHANGE, COPY TO,COPY STRU).

Filtre de înregistrări (rânduri din tabele)

O condiție de selecție a înregistrărilor din fișier, se poate păstra prin **SET FILTER**, încât clauza FOR nu mai trebuie sa fie specificată. In continuare la toate comenzile ce pot conține FOR se selectează numai înregistrările specificate prin "filtru" (inclusiv EDIT si BROWSE). Selectarea înregistrărilor se face secvențial parcurgând tot fișierul și nu se recomandă în aplicații.

SET FILTER TO conditie && definire conditie filtru
SET FILTER TO && deactivare filtru pentru fisierul curent
SET FILTER TO FILE fisier.QRY -validare fisier conditii

2.4.Comenzi de calcul secvențial în fișierele de date

Exista un set de comenzi statistice (de tip agregat) care se execută pe un grup de înregistrări din fișier selectate prin clauza FOR. Aceste comenzi se vor evita fiindcă parcurg secvențial tot fișierul.

Pentru a număra înregistrările din fișier care îndeplinesc o condiție data se folosește COUNT care parcurge secvențial fișierul sau domeniul specificat:

COUNT [domeniu] [FOR cond] [TO varN]

COUNT && numara inregistrarile din fisier si afiseaza valoarea
COUNT FOR VCODS='CC4' TO NR4 && numără câți studenți sunt în anul 4, secția Calculatoare si memorează în variabila NR4;

Comanda SUM si AVERAGE calculează sume (totaluri) si respectiv medii, asupra unor câmpuri numerice din înregistrările selectate.

SUM [domeniu] lista_exprN [FOR cond] TO lista_varN
AVERAGE

SUM BURSA FOR CODS='C' TO CBURSA && calculează suma burselor
 studenților de la fac. Calculatoare si o
 memorează în CBURSA

AVERAGE BURSA FOR CODS = 'C' TO MCBURSA && calculează media
 burselor

Asupra unui fișier de personal se poate face calculul sumei salariilor,
 impozitelor, contribuție asigurări sociale, fond șomaj, etc.

Vsec=ACCEPT('sectia: ') -introducere cod sectie
 SUM SALAR,SALAR*0.25,SALAR*0.2,SALAR*0.04 ;
 FOR SECTIA=VSEC TO TS,TI,TC,TS

? 'SECTIA:' + VSEC
 ? 'TOTAL SALARII= ',TS
 ? 'TOTAL IMPOZIT= ',TI
 ? 'TOTAL contrib.asig.sociale= ',TC
 ? 'total fond somaj= ',ts

Daca mai multe totaluri de acest gen sunt necesare., fișierul este parcurs de mai
 multe ori. Aceste comenzi se pot combina în CALCULATE:

CALCULATE [domeniu] lista_optiuni [FOR cond] TO lista_var

Lista de opțiuni poate cuprinde elemente de forma:

SUM(expN) - expresie sau câmp din care se calculează suma totala
 AVG(expN) - expresie din care se calculează media
 CNT() - numărul elementelor selectate
 MAX(expN) - valoarea maxima determinata
 MIN(expN) - valoarea minima determinata
 STD(expN) - deviatia standard pentru valorile unui câmp al tabeli
 VAR(expN) - varianta valorilor unui câmp numeric dintr-o tabelă

Asupra aceluiași fișier de persoane se poate determina într-o singura trecere
 numărul salariaților dintr-o secție, salariul maxim si minim, media si suma
 salariilor.

```
CALCUL  
CNT(),MAX(SALAR),MIN(SALAR),AVG(SALAR),SUM(SALAR);  
    FOR SECTIA = VSEC TO NR,SMAX,SMIN,MSAL,TSAL
```

În lista de opțiuni mai pot intra și alte funcții statistice și contabile specifice.
Amănunte de utilizare în HELP.

```
CALC VAR(bursa) , STD(bursa) to var, standv
```

```
var(bursa)  std(bursa)  
17401.61    131.92
```

Se va evita utilizarea comenzilor de calcul secvențial de tip agregat în programe, fiindcă fiecare face o parcurgere completă a fișierului.

3. PROGRAME CICLICE SI RAMIFICATE

3.1. Comenzi procedurale

Pentru realizarea programelor ramificate si ciclice există comenzile IF, SCAN, DO WHILE, CASE.

Comanda SCAN parcurge toate articolele din fișier, sau din domeniul specificat si executa comenzile din secvența care urmează numai pentru cele care îndeplinesc condiția data prin FOR. Sfârșitul secvenței asociate se indica prin ENDSCAN.

Comanda **LOOP** forțează reluarea secvenței SCAN de la început.

Comanda **EXIT** forțează ieșirea din secvența SCAN.

SCAN [domeniu] FOR conditie

----- - secventa comenzi executate daca conditia este indeplinita

[LOOP] && reluare fortata secventa SCAN

[EXIT] && iesire fortata din SCAN (dupa ENDSCAN)

ENDSCAN && sfirsit secventa SCAN (executa SKIP)

La terminarea secvenței SCAN se trece automat la articolul următor din fișierul activ (fără sa se dea SKIP în program) si se reia ciclul daca nu s-a atins EOF.

Comanda IF verifica îndeplinirea unei condiții si are sintaxa

IF conditie

----- - secventa comenzi pentru conditie indeplinita

[ELSE]

----- - secventa pentru conditie neindeplinita

ENDIF - sfirsit comanda IF

Comenzile de ciclare pentru o secvență de comenzi sunt:

- cu număr fix de cicluri **FORNEXT**
- cu număr variabil de cicluri cu verificare condiție
 - - la începutul ciclului **DO WHILE** condiție.....**ENDDO**
 - - la sfârșitul ciclului **DOUNTIL** condiție

Comanda FOR execută secvența care urmează și care se încheie cu **NEXT** modificând valoarea variabilei K de la K1 la K2 cu pasul T:

FOR K=K1 TO K2 STEP T

..... secvența de comenzi care utilizează K

NEXT K

* **PFor Program** de calcul pentru suma unui sir de numere

K1=VAL(accept('Introduceti K1')) && conversie valoare introdusa

K2=VAL(accept('Introduceti K2'))

T=VAL(accept('Introduceti pasul')) && pasul

S=0

FOR k=k1 TO k2 STEP t

 S=S+K

NEXT k && se maresta variabila k cu pasul t

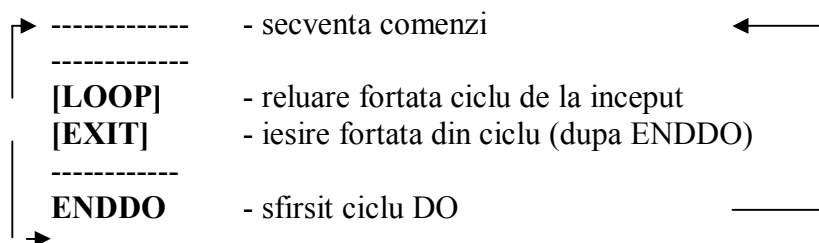
? 'Suma numerelor de la ', k1, 'la ', k2, 'cu pasul ', t, ' este: ', S

Return

Suma numerelor de la 4 la 87 cu pasul 3 este: 1246

Comanda DO WHILE condiție, execută secvența de comenzi care urmează atât timp cât condiția este îndeplinită, reluând secvența de la început la atingerea lui ENDDO. Comanda efectuează un număr variabil de cicluri cu verificarea condiției la începutul ciclului. În fișier se pleacă de la înregistrarea curentă.

DO WHILE condiție

Precizăm că dacă condiția nu este îndeplinită secvența DO nu se mai reia, spre deosebire de SCAN, care neglijează înregistrările în care condiția nu e îndeplinită și continuă cu următoarele înregistrări. Comanda DO nu este legată de fișier, încât dacă se prelucrează înregistrări, trecerea la următoarea înregistrare trebuie făcută cu SKIP și condiția trebuie să conțină testarea sfârșitului de fișier.

Pentru a afișa toți studenții bursieri cu DO WHILE trebuie să folosim secvența:

```
GO 1
DO WHILE .NOT. EOF() && Se parcurge fisierul pana la sfarsit din pozitia
curenta
    IF bursa > 0
        DISP          && afisare student daca are bursa
    ENDIF
SKIP          && trece la inregistrarea urmatoare
ENDDO        && se reia ciclul daca nu este sfarsit de fisier – EOF()
Return
```

Secvența următoare este greșită fiindcă se iese din ciclu la primul student care nu are bursă:

```
DO WHILE bursa > 0
    DISP
    SKIP
ENDDO
```

Programul prezentat pentru FOR se va scrie cu DO WHILE sub forma:

```
* PDo Program de calcul pentru suma unui sir de numere
K1=VAL(accept('Introduceti K1'))          && conversie valoare introdusa
K2=VAL(accept('Introduceti K2'))
T=VAL(accept('Introduceti pasul')) && pasul
S=0
K=k1
DO WHILE K <= k2 && se executa atata timp cat conditia e indeplinita
    S=S+K
    K= K+t          && se mareste variabila k cu pasul t
ENDDO          && iesire din ciclu daca nu este indeplinita conditia
? 'Suma numerelor de la ', k1, 'la ', k2, 'cu pasul ', t, 'este: ', S
Return
```

Suma numerelor de la 7 la 45 cu pasul 3 este: 325

Comanda DO UNTIL condiție, execută secvența de comenzi care urmează și verifică îndeplinirea condiției la sfârșitul ciclului. **Dacă nu este îndeplinită condiția se reia secvența** de la început, iar dacă este îndeplinită se abandonează ciclul. Secvența se execută la primul ciclu chiar dacă este îndeplinită condiția.

DO -- secventa se executa cat timp nu este indeplinita conditia

.....

..... Secventa de comenzi

.....

UNTIL conditie -- conditie pentru iesire din ciclu

Programul prezentat pentru FOR se va scrie cu DO .. UNTIL sub forma:

* PUntil Program de calcul pentru suma unui sir de numere

Clear

Set Talk off

K1=VAL(accept('Introduceti K1'))

&& conversie valoare introdusa

K2=VAL(accept('Introduceti K2'))

T=VAL(accept('Introduceti pasul')) && pasul

S=0

K=k1

DO && se executa secventa atata timp cat conditia nu e indeplinita

 S=S+K

 K= K+t && se mareste variabila k cu pasul t

UNTIL K>k2 && conditie de iesire din ciclu

? 'Suma numerelor de la ', k1, 'la ', k2, 'cu pasul ', t, ' este: ', S

Return

Suma numerelor de la 2 la 34 cu pasul 2 este: 306

Comanda DO CASE verifica mai multe condiții si în fiecare caz executa o secvența specifica. Daca nici o condiție nu este îndeplinita se executa secvența OTHERWISE dacă clauza este specificata. După executarea unei secvențe se continua automat cu ce urmează după ENDCASE fără a mai verifica celelalte condiții.

DO CASE**CASE cond1**

..... - secventa1 executata daca conditia1 este îndeplinită

CASE cond2

..... - secventa2 executata daca conditia2 este îndeplinită

.....

[OTHERWISE]

..... - secvență dacă nici o condiție nu e îndeplinită

ENDCASE

Se observa ca în dBASE se utilizează programarea structurată, nu exista etichete și instrucțiunea GO TO. Din orice program sau secvență de program se poate lansa un alt program în regim de subprogram prin comanda DO fis.PRG.

Împreună cu aceste comenzi de ciclare si cele de dialog cu utilizator se folosesc si comenzile:

APPEND BLANK - adaugă o înregistrare alba (goala) la sfârșitul fișierului

Aceste înregistrări albe vor fi completare prin REPLACE utilizând datele obținute de la consola prin dialog.

3.2. Exemple de programe

*** Procedura de adaugare de noi inregistrari**

SET TALK OFF

USE STUD

&& deschide fisierul

R1 ='D'

&& forteaza executia primului ciclu

DO WHILE UPPER (R1)='D'

&& reia ciclu daca s-a raspus D

CLEAR

&& sterge ecranul

? `Procedura de adaugare inregistrari `

VNUM= TRIM(ACCEPT(` Nume student: `)) && asteptare nume student

VADR=TRIM(ACCEPT(` Adresa: `))

VBURSA=VAL(ACCEPT(` BURSA: `))

CODS =TRIM(ACCEPT(` COD student (fac,sectie,an,gr.,nr.) `))

VDAT=CTOD(ACCEPT(`Data nasterii: sub forma {ll/zz/aa}`))

&&conversieCharToDate

APPEND BLANK

&& adauga inregistrare alba

* Valorile din variabile vor modifica cimpurile inregistrarii

REPL NUME WITH VNUM,ADRESA WITH VADR, ;

```

BURSA WITH VBURSA, DATA_N WITH VDAT, CODS WITH VCODS
? `CONTINUATI (D/N)`
WAIT TO R1      && asteapta confirmarea continuarii ciclului
ENDDO          && reluare ciclu daca s-a raspuns `D`
USE             && inchide fisierul
RETURN         && terminare program

```

S-au introdus datele despre un student în variabile, a căror tip va depinde de modul de introducere a valorilor, s-a adăugat o înregistrare alba, care s-a completat apoi prin REPLACE cu datele din variabile. Prin dialog s-a putut explicita ce reprezintă acele date fata de APPEND simplu.

Pentru o afişare mai explicita fata de cea realizata prin DISP putem utiliza procedura.

*** Procedura afisare studenti bursieri**

```

SET TALK OFF
USE STUD
SET DATE TO DMY      && data sub forma zz/ll/aa
SCAN FOR BURSA>0    && secventa se executa numai pentru bursieri.
CLEAR
? `Nume student :` + NUME
? `Adresa:` + ADRESA
? `Data nasterii` + DTOC(DATA_N)  && conversie data în sir
?? `( , DAY(DATA_N), CMONTH(DATA_N), YEAR(DATA_N),`-`;
   CDOW(DATA_N),)`
? `Bursa`+STR(BURSA,9,2)          && conversie numeric în sir
? `casatorit `, CAS               && tip logic
WAIT                             && asteptare
ENDSCAN             && trece la inregistrarea urmatoare si reia ciclu
USE                             && inchide fisier
RETURN                          && sfîrsit program

```

Acelaşi program se poate realiza cu DO WHILE astfel:

```

USE STUD
DO WHILE .NOT.EOF()  && ciclul se reia daca nu este sfîrsit fisier
  IF BURSA>0           && secventa se face pentru bursieri
  CLEAR
  ? `Nume student: `,NUME
  ? `Adresa: `,ADRESA

```



```

? `Data nasterii:`, DATA_N    && s-a scris ca lista de expresii
? `Bursa:`, BURSA             && care pot fi de tip diferit
? `CASATORIT:`, cas
WAIT                           && asteapta apasarea unei taste
ENDIF
SKIP                          && trece la inregistrarea urmatoare.
ENDDO                        && reluare ciclu
USE
RETURN

```

S-a folosit IF pentru testarea condiției BURSA>0 deoarece
DO WHILE BURSA > 0 ar fi greșită. Se va ieși din ciclul DO la primul
student nebursier.

Următorul program exemplifica utilizarea comenzii LOOP pentru
reluarea fortata a ciclului DO. Se afișează datele studenților specificați prin
nume.

*** Afișare date studenți selectați prin nume**

```

USE STUD
R1 = `D`
DO WHILE R1 $ `DdYy`    && raspunsuri afirmative recunoscute
  CLEAR
  VNUME= TRIM( ACCEPT(`Numele studentului: `))
  LOCATE FOR NUME = VNUME&& cauta dupa NUME
  IF EOF()                && studentul nu s-a gasit
    ? `studentul ` + VNUME + ` nu exista`
    WAIT
  LOOP                   && forteaza reluarea ultimului ciclu DO
ENDIF
? ` Nume studenti:, Nume ? `Adresa:,` Adresa
? ` Data nasterii:`, DATA_N
  WAIT `Continuati (D/N)?` TO R1
ENDDO
USE
RETURN

```

Vom prezenta în continuare un exemplu mai complet de prelucrare a
unui fișier de date, în cel mai simplu mod folosind DO CASE și principalele
comenzi de creare și actualizare, selectate printr-un "meniu".

***Program simplu pentru crearea si actualizarea unui fisier**

SET TALK OFF

DO WHILE.T. && repeta la infinit ciclul

CLEAR

TEXT

FUNCTII OFERITE:

1- Creare structura fisier studenti

2- Adaugare inregistrari

3- Modificare inregistrare data prin numar

4- Modificare sau afisare inreg. data prin NUME student.

5- Stergere inregistrare

6- Modificare structura BD

7- Listare fisier

8- Compactare fisier - PACK

9- Revalidare inregistrare marcata

T- Terminare program

ENDTEXT**WAIT TO R**

IF.NOT. R \$ `123456789Tt` && verificare functie admisa

? `FUNCTIA ` + R + ` inexista`

WAIT

&& asteptare pentru citire mesaj

LOOP

&& reluare ciclu

ENDIF

DO CASE**CASE R=`1`**

CREATE STUD

&& creare initiala DB

CLEAR

? ` S-a creat fisierul STUDENTI avind structura`

DISP STRU

&& afisare structura

WAIT

CASE R=`2`

USE STUD

APPEND

&& adaugare inregistrari de la tastatura

CASE R=`3`

USE STUD

&& deschidere fisier

N=VAL(ACCEPT(Numarul inregistrarii: '))

EDIT N

&& trece în editare inregistrarea N

CASE R = `4`

USE STUD

3.3. Programe de calcul funcții prin descompunere în serie

Calculul funcției exponențiale și funcțiilor trigonometrice se poate face iterativ prin descompunere în serie, cu o anumită precizie. Se poate lua un număr dat de termeni k sau până termenul calculat devine foarte mic $T < \epsilon$.

Pentru comparație vom afișa valoarea calculată și cea obținută prin utilizarea funcțiilor dBase exp, sin, cos.

Funcția exponențială e^x unde x este un număr real are descompunerea în serie:

$$e^x = 1 + x/1! + x^2/2! + x^3/3! + \dots$$

* Program calcul functie exponentiala

```
set talk off
clear
```

```
x = val( accept('Introduceti x= ') )
E = 1 // valoarea initiala suma termeni egala cu T1
T = 1 // valoarea initiala termen curent egala cu T1
limita = 50 // numar de termeni

for k=1 to limita step 1
    T = T * (x / k) // calcul urmatorul termen fata de cel precedent
    E = E+T
endfor

? 'exp(x)= ', exp(x) // valoarea calculata cu functia existenta EXP
?'E= ', E // valoarea calculata prin program folosind
descompunerea in serie
return
```

Dupa rulare program pentru x=1 obținem valoarea lui e:

```
exp(x) =      2.7182818285
E=          2.7182818285
```

Funcția $\cos(x)$ are descompunerea în serie:

$$\cos(x) = 1 - x^2/2! + x^4/4! - x^6/6! + x^8/8! - \dots$$

Notand cu C - suma termenilor, T - un termen, k – indicele, algoritmul de calcul va fi:

*** Program calcul cos(x)**

set talk off

clear

x = val(accept('x in grade '))

x = dtor(x) // conversie x din grade in radiani

c=1 // valoarea initiala suma termeni egala cu T1

t=1 // valoarea initiala termen curent egala cu T1

limita = 25 // numar de termeni

for k=2 to limita step 2

t = (-t*x*x)/(k*(k-1)) // calcul urmatorul termen fata de cel precedent

c = c + t

endfor

? ' cos(x)= ', cos(x) // valoarea calculata cu functia existenta COS

? 'cos(x) calculat = ',c // valoarea calculata in program

return

Dupa rulare program pentru x=60 grade obținem:

cos(x)= 0.5000000000

cos(x) calculat = 0.5000000000

Funcția sin(x) are descompunerea în serie:

$$\sin(x) = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \frac{x^7}{7!} + \dots$$

Notand cu S - suma termenilor, T - un termen, k – indicele, programul de calcul va fi:

*** Program calcul sin(x)**

set talk off

clear

x = val(accept('Dati x in grade: '))

x = dtor(x) // conversie x din grade in radiani

s=x

t=x

limita = 15 // numar maxim de cicluri

eps = 1e-12 // precizie

k=3 // nr. termen curent

//for k=3 to limita step 2

do while abs(t)>eps

t=(-t*x*x)/(k*(k-1))

s=s+t

k = k+2

enddo

? ' sin(x): ', sin(x)

? 'Sinus calculat: ',s

? 'numar de termeni: ', ceil((k-3)/2) // numar de termeni

return

Dupa rulare program pentru x=30 grade obținem:

sin(x): 0.5000000000

Sinus calculat: 0.5000000000

numar de termeni: 6.0000000000

Descompunerea in serie a functiilor hiperbolice este:

$$\text{ch}(x) = 1 + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} + \frac{x^6}{6!} + \frac{x^8}{8!} + \dots$$

$$\text{sh}(x) = x + \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} + \frac{x^7}{7!} + \dots$$

4. INDEXAREA SI SORTAREA FISIERELOR

4.1.Sortare și indexare

Crearea de noi înregistrări într-un fișier se face de regulă la sfârșit prin adăugare, folosind comanda **APPEND**, și nu prin înserări între cele existente prin **INSERT**. Inserarea nu se recomandă fiindcă necesită mutarea tuturor înregistrărilor care urmează. La adăugare nu se ține în general cont de conținutul câmpurilor înregistrării. Se admite și concatenarea unor fișiere total sau parțial prin:

APPEND FROM *fis* [**FOR** *cond*] [**TYPE** **SDF** | **DELIMITED** [**WITH** *<char>* | **BLANK**]] [**REINDEX**]

Înregistrările fișierului specificat, care îndeplinesc condiția, sunt adăugate la fișierul curent deschis. Dacă fișierul nu este de tip DBF, se va specifica și tipul său:

SDF – ASCII text file (System Data Format) în care delimitarea înregistrărilor se face prin CR- Carage Return și LF -Line Field

DELIMITED presupune un fișier text în care câmpurile sunt delimitate prin virgula CSV (Comma Separated Value) iar înregistrările prin CR.

DELIMITED [WITH <char> | BLANK] Câmpurile delimitate prin caracterul specificat sau spațiu (BLANK).

[REINDEX] – indică actualizarea fișierelor index după terminarea comenzii

Pentru a realiza diferite situații și rapoarte, articolele trebuie să fie ordonate în fișier după anumite criterii: pe secții, facultăți, an grupa, cod de material sau piesa, conturi, cod salariat, etc.

Ordonarea completă sau parțială a unui fișier după unul sau mai multe câmpuri (sau chiar porțiuni de câmp), se realizează prin comanda **SORT**, care generează un nou fișier sortat, cel curent rămânând nemodificat.

SORT [domeniu] TO *fis_sortat* **ON** *cimp1* [/A]/[C]/[D],
cimp2 [/A].....[**FOR** *cond*][**ASCEN**/**DESC**]

Sortarea în ordinea cheilor se face:

/A - crescător ținând cont de codul ASCII pentru șiruri de caractere

/C - fără deosebire între literele mari și mici

/D - ordine descrescătoare

ASCE/DESC - ordinea de sortare este aceeași pentru toate cheile

```

USE STUD    && deschide fișierul nesortat
LIST        && listare fișier nesortat
SORT TO STUD_S ON NUME    && sortare după câmpul Nume în fișierul
Stud_S
USE STUD_S    && deschidere fișier sortat
LIST        && afișare fișier sortat

```

Numărul maxim de chei de sortare este 10 și nu pot fi de tip logic, sau memo.

Sortarea necesită încă 2 fișiere de manevra și spațiu pentru fișierul sortat și nesortat pe disc. Pentru fiecare situație listată este necesară o altă sortare. Pentru fișierul studenți se poate cere listarea în ordine alfabetică, în ordinea mediilor, în ordinea codului, pe grupe, etc.

Pentru a putea parcurge fișierul în ordine după chei diferite se recomandă utilizarea indexării, care este mai rapidă și mai economică sub aspectul spațiului și vitezei de prelucrare.

Un fișier poate fi indexat după maxim 47 de chei, care pot fi combinații de câmpuri. Pentru fiecare cheie se creează un fișier index (**.NDX**), care conține valorile sortate ale câmpului și numărul de ordine al înregistrării corespunzătoare din fișier. Pentru a simplifica utilizarea indecșilor s-a introdus gruparea indecșilor pentru un fișier de date într-un singur fișier cu extensia **.MDX**.

4.2. Metode de indexare

Pentru regăsirea rapidă în acces direct a informațiilor din fișierele unei baze de date (BD), pe baza unei chei simbolice, se folosesc metode de indexare sau randomizare a cheii. În majoritatea sistemelor de gestiune a bazelor de date (SGBD) se utilizează metode de indexare care s-au perfecționat mult. Indexarea multinivel permite o regăsire a unei înregistrări cu valoare dată a cheii prin 3-4 poziționări pe disc. Pentru un timp de acces disc care este în prezent de cca. 10 ms, aceasta înseamnă regăsirea unei înregistrări dintr-o BD cu zeci de milioane de articole în mai puțin de 1 secundă. Avantajele indexării față de utilizarea hashingului constau în :

- posibilitatea citirii ordonate a înregistrărilor, secvențial în ordinea cheii de indexare;
- permite accesul direct la o înregistrare și parcurgerea în continuare a fișierului, secvențial din acel punct, pentru a citi înregistrări care au egală o

parte a cheii (studenți din aceeași secție și an);

- posibilitatea creării mai multor fișiere index, pentru același fișier de date după diferite câmpuri, care sunt chei secundare (există mai multe înregistrări cu aceeași valoare a câmpului index).

Pentru regăsirea informațiilor în acces direct, performanțele tuturor metodelor de indexare sunt bune, dar indexarea are și dezavantaje care trebuie menționate:

- utilizarea fișierelor index multinivel (cele mai des folosite), consumă mult timp pentru actualizarea fișierelor index la adăugarea de noi înregistrări în BD mari, care limitează utilizarea lor mai ales când există mai multe fișiere index pentru un fișier de date;

- spațiul disc consumat de fișierele index este de același ordin de mărime cu cel al fișierelor de date și mult mai mare decât cel utilizat de indexii de hashing.

Primul dezavantaj se elimină prin utilizarea unor algoritmi de indexare dinamică cum sunt cei cu arbori echilibrați B^+ cu încărcare incompletă a nodurilor, care se vor prezenta în continuare. Această metodă complică procedurile de căutare și actualizare a fișierului index. Spațiul disc folosit pentru fișierele index poate fi redus funcție de aplicație prin utilizarea unor structuri de BD care folosesc liste înlănțuite cu pointeri sau fișiere de legături. Se elimină în acest caz spațiul ocupat de cheie în înregistrarea de index.

4.2.1. Indexarea multinivel nedensă după cheia primară

Fișierele secvențial indexate clasice au fost realizate pe un fișier secvențial sortat, format din blocuri grupate pe cilindri. Pentru fiecare cilindru s-a creat o tabelă **index înregistrări pe cilindru**, formată din câte o intrare pentru fiecare bloc de date. O înregistrare de index conține valoarea cheii primare maxime din bloc și adresa blocului la care se referă. Tabela este plasată în unul sau mai multe blocuri la sfârșitul cilindrului.

Pentru întregul fișier disc (volum) se realizează o tabelă index cilindri pe fișier, având câte o intrare pentru fiecare cilindru. Intrarea conține cheia maximă pe cilindru și adresa tabelii index a cilindrului. Dacă o tabelă de index conține mai multe blocuri, se va crea o tabelă index rezumat urmată de blocurile tabelii detaliu. O intrare din tabela rezumat conține cheia maximă dintr-un bloc detaliu și adresa blocului respectiv. Tabela rezumat este separată de tabela detaliu prin unul sau mai multe blocuri libere. La consultare se citește tabela rezumat și se determină blocul din tabela detaliu care conține cheia căutată. Acesta se poate citi în aceeași tură de pistă prin folosirea blocurilor libere, ce vor fi parcurse pe timpul căutării în tabela rezumat. Citirea tabelii cilindru și a

blocului ce conține înregistrarea cu cheia căutată se va face printr-o singură poziționare pe disc, deoarece ele se găsesc pe același cilindru.

cil. 0	bl. 0	record 1	record 2	...	
	bl. 1				
	bl. 2				
	...				
		Tabela	index	înreg. pe	cil.0
cil. 1					
		Tabela	index	înreg. pe	cil.1
		...			
cil. K					
		Tabela	index	înreg. pe	cil.k
		Tabela	index	cil. pe	fișier

Tabelă index detaliu

Tab.index rezumat				
-------------------	--	--	--	--

Fig.4.1. Indexare multinivel nedensă

Metoda folosește indexarea nedensă, deoarece numărul de chei din tabela index este mult mai mic decât numărul de chei din fișierul de date. Spațiul ocupat de index este de cca. 10 % din spațiul ocupat de fișierul de date. Aceasta duce la un acces rapid la înregistrări cu maxim 2 accese disc. Metoda a fost totuși abandonată, deoarece adăugările ulterioare de înregistrări se fac într-o zonă de depășire unde se înlănțuie cu pointer în înregistrarea precedentă existentă în zona principală a fișierului. După crearea fișierului, tabelele index rămân nemodificate, nu se admit valori duble pentru chei (cheie primară).

4.2.2. Fișiere index dense multinivel

SGBD-urile relaționale folosesc **fișiere index "dense" aplicate pe fișiere de date neordonate**. Se pot construi fișiere index pentru mai multe câmpuri din fișier, fără ca acestea să fie câmpuri cheie (chei secundare). Fișierul index va conține câte o intrare pentru fiecare înregistrare din fișier. Intrarea de index este de forma (K_i, P_i) unde K_i este valoarea cheii, iar P_i un pointer ce indică adresa înregistrării ce conține cheia în fișierul de date. Adresa este relativă în fișier și poate fi:

- adresa în octeți a înregistrării în fișier;
- adresa sector început bloc plus adresa octet în bloc a înregistrării (.NDX);
- numărul înregistrării în fișier (fișiere .MDX în dBASE).

Ultima formă ocupă doar 4 octeți și presupune înregistrări cu lungime fixă, condiție impusă în unele BD relaționale. Tabela index obținută se sortează în ordinea valorii cheilor și face referiri la înregistrările din fișierul de date prin pointer.

Dacă tabela index conține mai mult de un bloc se creează o tabelă rezumat de nivel 2 (fig.4.2), în care pentru fiecare bloc din nivelul 1 se creează o intrare ce conține cheia maximă din acel bloc și numărul sectorului unde începe blocul. Fiecare bloc din tabela de nivel 2 se plasează după blocurile de nivel 1, la care se referă. În același mod se formează tabele index de nivel 3, ș.a.m.d.

Căutarea unei înregistrări pentru o cheie dată presupune citirea a câte un bloc din fiecare nivel, plus blocul din fișierul de date. Căutarea unei chei în blocurile index se face rapid în memoria centrală și timpul se neglijează. Pentru un fișier de 30 de mii de articole cu lungimea înregistrării index de 16 octeți (12 cheie +4 adresă) rezultă 3 nivele de index, deci 4 poziționări pe disc. Timpul de acces este sub 0,1 secunde pentru discuri cu timp de acces sub 20 ms.

Fișierele index multinivel necesită mult timp pentru actualizare când sunt de mari dimensiuni. Adăugarea unei noi chei duce la o reorganizare a tabelelor index, prin inserare într-un tabel secvențial ordonat. Pentru a păstra consistența BD pentru orice actualizare în fișierul de date, se actualizează toate fișierele index asociate, dacă în dBASE se utilizează fișiere .MDX.

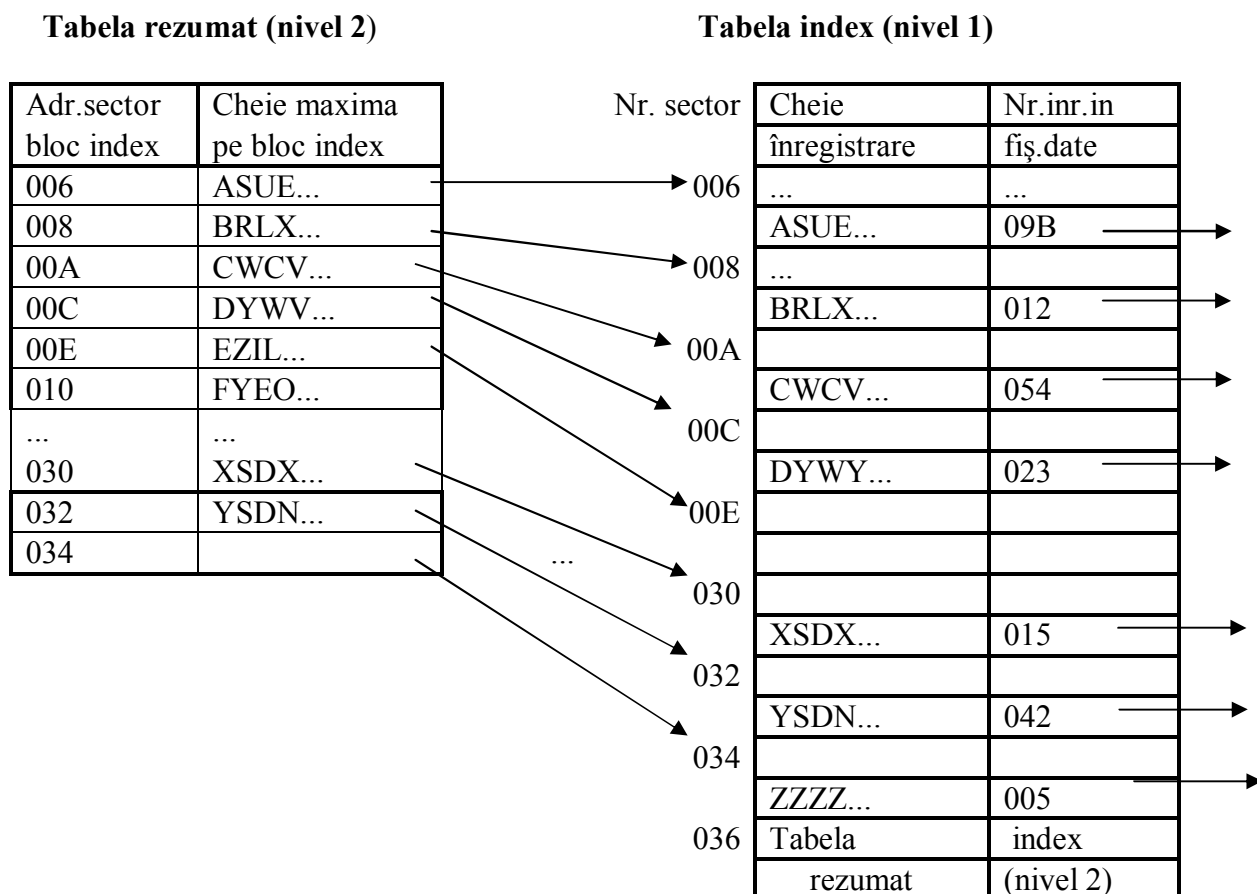

Fig. 4.2. Fișier index dens multinivel

La folosirea fișierelor de tip NDX, se recomanda ca la adăugări numeroase de înregistrări, fișierele index să nu fie deschise. Refacerea fișierelor index se va face la sfârșitul lucrării prin reindexare și nu după fiecare înregistrare adăugată. **Dacă se folosesc grupări de fișiere index de tip MDX sau CDX, la deschiderea fișierului de date se deschid automat toate fișierele index asociate.** După orice actualizare a unei înregistrări din fișierului de date care afectează un câmp cheie, se restructurează întregul fișier index.

4.3. Comenzi de indexare

Indexarea se face în dBase folosind comanda INDEX unde se specifică câmpul cheie după care se face indexarea și numele fișierului index generat.

INDEX ON cheie TO fis_index [UNIQUE][DESCENDING]

Clauza UNIQUE nu acceptă chei cu aceeași valoare în mai multe înregistrări, iar DESC specifică sortarea fișierului index în ordine descrescătoare.

Dacă fișierul index este deschis parcurgerea secvențială a înregistrărilor din fișier se va face în ordinea dată de fișierul index (DISP, LIST, EDIT, BROWSE, SKIP, LOCATE).

Deschiderea fișierelor index se poate face odată cu fișierul de date sau separat prin :

SET INDEX TO lista_fis_index

Pentru un fișier se pot crea mai multe fișiere index după mai multe câmpuri (Cods, Nume, Telefon) fără a sorta înregistrările care rămân în ordinea în care au fost introduse.

```
USE STUD    && deschide fișierul
LIST        && listează fișierul în ordine naturală
INDEX ON Nume TO INUME && indexare după nume student
LIST        && listare în ordinea numerelor
INDEX ON CODS TO ICODS
LIST        && listare în ordinea codurilor (facultate, secție)
USE STUD    && deschidere fără fișiere index
LIST        && listare în ordine naturală
SET INDEX TO ICODS    && deschidere fișier index ICODS
LIST        && listare în ordinea codurilor
USE         && închidere fișier de date și index asociate
USE STUD    && deschide fișierul de date fără fișiere index
LIST        && listează fișierul în ordine naturală
```

La închiderea unui fișier de date se închid și toate fișierele index asociate lui. Un fișier DBF indexat poate fi exploatat și fără fișiere index sau numai cu unele din acestea. Dacă se deschid simultan mai multe fișiere index,

atunci **primul din lista este index master si va determina ordinea de parcurgere a înregistrărilor** la accesul secvențial sau cheia de selecție în acces direct. Oricare fișier index poate fi specificat ca master prin comanda:

SET ORDER TO n - unde n este numărul de ordine din lista indexi în care s-a deschis.

SET ORDER TO 0 - reprezintă ordinea naturală

SET ORDER Cods - pentru tag index în .MDX

Dacă se fac modificări în fișierul de date (adăugări, ștergeri, modificări de înregistrări), se actualizează automat toate fișierele index deschise pentru toate comenzile (APPEND, EDIT, BROWSE, REPL,PACK).

USE STUD INDEX ICODS,INUME && deschide fișier DBF si index;

LIST && afișare în ordinea codurilor studenților

SET ORDER TO 2 && fișier index master INUME

LIST && afișare în ordinea numelor.

Selecția în acces direct. În fișierele indexate se poate cauta o înregistrare după cheia din fișierul index master deschis utilizând comenzile:

SEEK expr - caută înregistrarea cu cheia dată prin expresie

FIND cheie - caută înregistrarea cu cheia specificata direct

Dacă înregistrarea cu cheia specificată exista se poziționează funcțiile **FOUND()=.T.** si **EOF()=.F.** iar dacă înregistrarea nu exista valorile vor fi invers. După orice căutare se va verifica una din funcții si daca **EOF()=.F.**, înseamnă că s-a poziționat pe înregistrarea căutată. Compararea cheii cu câmpul cheie se face pentru șiruri funcție de modul de comparație **SET EXACT ON** sau **OFF**.

USE STUD INDEX INUME

SET EXACT OFF && căutare după primele caractere din cheie

SEEK 'POP' && se caută primul care are primele litere POP

* FIND POP && dacă se utilizează comanda FIND

IF EOF () && verifica dacă s-a găsit cheia

? ` Nu exista student cu numele cerut `

RETURN

ENDIF

DO WHILE Nume ='POP' .AND. .NOT. EOF().

```

DISP Nume, Adresa  && afișează toți studenții a căror nume începe cu POP..
SKIP              && trece la următoarea înregistrare conform fișierului
index
ENDDO
RETURN

```

Același exemplu se poate generaliza pentru dialog:

```

USE STUD INDEX INUME
VNUME =ACCEPT( `Nume student: `)      && cere nume student
căutat
* FIND &VNUME      && se specifica cheia indirect
SEEK VNUME         && in SEEK se specifică numele variabilei
IF EOF()           && verificare dacă studentul există
? ` Studentul ` + VNUME + ` nu exista`
RETURN
ENDIF
DO WHILE NUME=VNUME .AND..NOT. EOF()
DISP              && afișează toți studenții cu numele dat
SKIP              && trece la următorul student conform fișierului index
ENDDO

```

S-a introdus și condiția .NOT. EOF() în DO pentru a se opri ciclul în cazul în care studenții căutați sunt la sfârșitul fișierului.

Comanda FIND are exact aceeași funcție dar diferă puțin scrierea. Pentru ultimul exemplu va fi o substituție cu valoarea introdusă în variabila VNUME:

FIND &VNUME - iar restul rămâne la fel.

Grup de fișiere index. În variante actuale de dBASE s-a introdus noțiunea de grup de fișiere index (Multiple Index) care are extensia .MDX și care poate conține, mai multe fișiere index, de obicei pentru același fișier de date (DBF).

Fiecare fișier index se numește TAG și are un nume propriu. Dacă la crearea structurii fișierului DBF se completează coloana Index cu Ascending din dreptul unui câmp, el devine automat cheie (implicit valoarea este None). Pentru fișierul DBF se generează automat un fișier MDX cu același nume ca al fișierului (STUD.MDX), care conține pentru fiecare cheie specificată un fișier index TAG cu numele câmpului.

La orice deschidere a fișierului DBF se deschid automat toate fișierele index din fișierul multiplu MDX asociat, asigurând automat actualizarea fișierelor index componente.

PERSOANE - Table Structure

Name: PERSOANE.DBF Type: DBASE

Updated: 10/23/2005 Bytes Used: 74

Records: 6 Bytes Left: 32,693

Field	Name	Type	Width	Decimal	Index
1	NUME	Character	30	0	Ascend
2	ADRESA	Character	15	0	Ascend
3	DATAN	Date	8	0	None
4	TEL	Character	10	0	Ascend
5	CV	Memo	10	0	None

Fișierul index (TAG) master se specifică prin:

SET ORDER TO TAG nume_tag - index din fișierul MDX activ
SET ORDER TO TAG nume_tag OF fis.MDX - dacă indexul este în alt fișier MDX

La crearea ulterioară a unor fișiere index TAG se va folosi:

INDEX ON cheie TO TAG nume_tag OF fis.MDX.

În acest fel se pot genera tag-uri index pentru fișiere DBF diferite în același fișier MDX. Deschiderea fișierului și a indexurilor se face prin specificarea listei_Tag și grupului MDX.

USE fisier **INDEX** lista_tag **OF** fis.MDX [**ORDER** nume_tag].

OBSERVATIE: Utilizarea fișierelor index MDX este contraproductivă, deoarece toate fișierele TAG se deschid la deschiderea fișierului DBF și vor duce la actualizarea "ON LINE" a fișierelor index, care consumă mult timp.

Reindexarea fișierului se poate face pentru **toate fișierele index deschise** prin comanda **REINDEX**. Reindexarea este obligatorie și după comanda **PACK**, care modifică numărul de ordine al înregistrărilor după eliminarea celor marcate.

Zona 1	Zona 2	Zona3	Zona 4
Student	Masini	Accidente	

Orice fișier poate fi deschis in orice zona care se selectează cu **SELECT nr_zona**. Zona in care se deschide fișierul poate fi specificata prin comanda **USE** utilizând **clauza IN**:

SELECT 3	&& selecție zona 3
USE STUD INDEX INUME	&& deschide fișier studenți in zona 3
SELECT 1	&& selecție zona 1
USE CURS INDEX ICODC	&& deschide fișier cursuri
USE MASINI IN 4 INDEX INRM	&& deschide fișier mașini in zona 4
LIST	&& afișează lista cursuri
SELECT 3	&& selectare zona 3
LIST	&& afișare lista studenți
SELECT 4	&& selectare zona 4
LIST	&& afișează lista masini

Prelucrări ale unui fișier intr-o zona (SKIP, GO, FIND, APPEND...) nu afectează fișierele din alte zone, care rămân la forma si poziția ultimei prelucrări.

Forma generala a comenzii **USE** este:

**USE fisier [INDEX lista fisiere_index][IN nr_zona][ALIAS alias]
[AGAIN][EXCLUSIVE | SHARED] [NOUPDATE]**

Clauza **ALIAS** specifica un nume prescurtat al fișierului ce poate fi folosit pentru referire in program la fișier sau la zona in care este deschis. Se permite deschiderea simultana a unui fișier in 2 zone folosind clauza **AGAIN**.

Clauza **NOUPDATE** nu permite modificări în fișier

Închiderea fișierelor se poate face prin:

USE	- închide fișierul DBF si cele index din zona curenta
USE IN nr_zona	- închide fișierul din zona specificata
CLOSE DATABASE	- închide toate fișierele DBF din toate zonele
CLOSE ALL	- închide toate fișierele DBF,NDX,FMT, FRM, din toate zonele.

Intr-o zona se pot utiliza câmpuri ale înregistrării curente din alta zonă prin **prefixare** cu numele fișierului sau un nume alias astfel:

```

USE STUD INDEX INUME ALIAS ST    && fișier Stud indexat după nume
USE MASINI IN 2 INDEX INRM ALIAS MS  && fișier indexat după NRM
VNUME= ACCEPT( 'Nume student')
SEEK VNUME                        && caută studentul
DISP                             // afisare date student selectat
* Presupunem ca in fișierul STUD exista un numar masina NRM
SELE 2                          // selectare zona cu fisier Masini
SEEK ST->NRM && cauta dupa NRM din fisierul STUD in fisierul MASINI
? ST->NUME, ST->ADR, NRM, TIP_M && afisare date student si masina
Return

```

4.5. Legături între fișiere deschise în zone diferite

În fișiere diferite pot exista nume de câmpuri identice (NRM).

Între două fișiere deschise în zone diferite se poate stabili o relație încât la poziționarea pe înregistrarea din fișierul master să se realizeze automat poziționarea pe o înregistrare corespunzătoare din fișierul 2. Relația se poate specifica prin:

- număr de înregistrare ce poate fi dată printr-o expresie
- nume de câmp comun celor două fișiere, care în fișierul 2 este cheie pentru un fișier index master deschis (NRM)

```

USE STUD IN 1                    - deschide fișierul studenți în zona 1
USE MASINI IN 2                  - deschide fișierul studenți în zona 2
SET RELATION TO RECNO() INTO MASINI
GO 5                             - poziționează pe înregistrarea 5 în STUD și
MASINI

```

În exemplul dat pentru orice poziționare în fișierul master studenți, se cere automat poziționarea pe înregistrarea cu același număr din fișierul mașini (RecNo()).

```

USE STUD IN 1                    - deschide fișierul master Stud
USE MASINI INDEX INRM IN 2      - deschide fișierul referit Masini indexat
după NRM
SET RELATION TO NRM INTO MASINI - definire relație între fișierul Stud
și Masini

```

Relația definită cere ca la orice poziționare pe o înregistrare din fișierul master să se selecteze automat mașina cu numărul NRM. Câmpul NRM trebuie să existe în ambele fișiere, iar în fișierul referit (fiu) să fie cheie primară (index master).

În clauza TO se poate specifica și un pointer.

Pentru a putea exploata mai ușor mai multe fișiere cu relații între ele au fost modificate și anumite comenzi și funcții.

EOF(zona)	- permite testarea indicatorului EOF din zona specificată
FOUND(zona)	- indicatorul logic FOUND() din zona indicată
SKIP n IN alias	- poziționare în fișier din alta zona față de înregistrarea crt.
GO n IN alias	- poziționare pe înregistrarea n din fișierul indicat
RECNO(zona)	- numărul înregistrării curente din zona
RECSIZE(zona)	- lungime înregistrare fișier din zona
RECCOUNT(zona)	- număr de înregistrări în fișier din zona
SEEK(cheie, zona)	- funcție de căutare (poziționare) în altă zonă
ALIAS(zona)	- afișează numele sau aliasul fișierului deschis în zona

EOF(), ALIAS(), RECNO(),... – se referă la zona curentă

Folosind SET RELATION se pot crea BD complexe, formate din mai multe fișiere, care au relații între ele și pot fi consultate simultan fără complicații de programare.

Atenție: Se interzice folosirea literelor ca alias, sau variabile deoarece sunt implicit considerate nume de zone.

Forma generală a comenzii SET RELATION permite legături cu mai multe fișiere:

SET RELATION TO exp1 INTO alias1 [CONSTRAIN], exp2 INTO alias2,... [ADDITIV]

La un moment dat dintr-o zonă numai ultima relație definită este operațională dacă nu se utilizează clauza ADDITIV.

Clauza **CONSTRAIN** selectează numai înregistrările referite de înregistrarea părinte.

Consideram tabelele Student si Masini indexata după cods (index Mcods) putem afișa toate mașinile unui student prin secvența care folosește Set relation Stud- Masini și Constrin.

Command

```

use student in 1 order tag cods
use masini in 2
select 2
index on cods to Mcods
sele 1
set relation to cods into masini constr
seek 'ac311'
disp
sele 2
brow

```

Record#	Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa
1	ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00

cods	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005

4.6. Exemple de programe

Exemplul 1

Considerăm fișierele care conțin câmpurile specificate:

STUD: NUME, ADRESA, DATA_N, CODS, BURSA, NRM

MASINI: NRM, TIP, AN_F, CAP_C, PUTERE

Fișierul STUD îl presupunem indexat după NUME, CODS si NRM iar MASINI după număr mașina(NRM). Programul va permite căutarea unui student după oricare din chei si afișarea datelor personale si ale mașinii.

*=====

*** PREL * Program pentru exemplificare legaturi intre fisiere**

*=====

SET TALK OFF

USE STUD INDEX INUME, ICODS, INRM && deschis in zona 1

USE MASINI IN 2 INDEX INR ALIAS MS && deschis in zona 2

SET RELATION TO NRM INTO MS && precizare relatie

```

DO WHILE .T.      && ciclu infinit cu iesire conditionata
CLEAR
TEXT
    Cautarea se poate face dupa:
    1- Nume student
    2- Cod student
    3- Numar masina
    4- terminare program
ENDTEXT
WAIT TO R
DO CASE
    CASE R='1'
        SET ORDER TO 1          && selectare fisier index master INUME
        C1='NUME STUDENT: '    && C1 mesaj parametric de dialog
        C2='NUME'              && C2 nume cimp utilizat in DO WHILE
    CASE R='2'
        C1='COD STUDENT: '
        C2='CODS'              && C2 numele cimpului cod student
        SET ORDER TO 2          && selectare fisier index ICODS
    CASE R='3'
        C1='NR. MASINA: '
        C2='NRM'              && cimp numar masina
        SET ORDER TO 3          && selectare fisier index INRM ca
master
    CASE R='4'
        CLOSE ALL              && inchide fisiere si sfirsit program
        RETURN
    OTHER
        ? 'Functia' + R + ' inexistentă'
        WAIT
        LOOP                  && reluare dialog
ENDCASE
CH=TRIM(ACCEPT( C1))          && introducere cheie (C1 - mesaj
corespunzator)
SEEK CH                      && cautare student dupa cheie
IF EOF()                     && student negasit
    ? 'Studentul precizat prin `+ C1 + CH + `nu exista`
    WAIT
    LOOP                      && reluare dialog
ENDIF

```

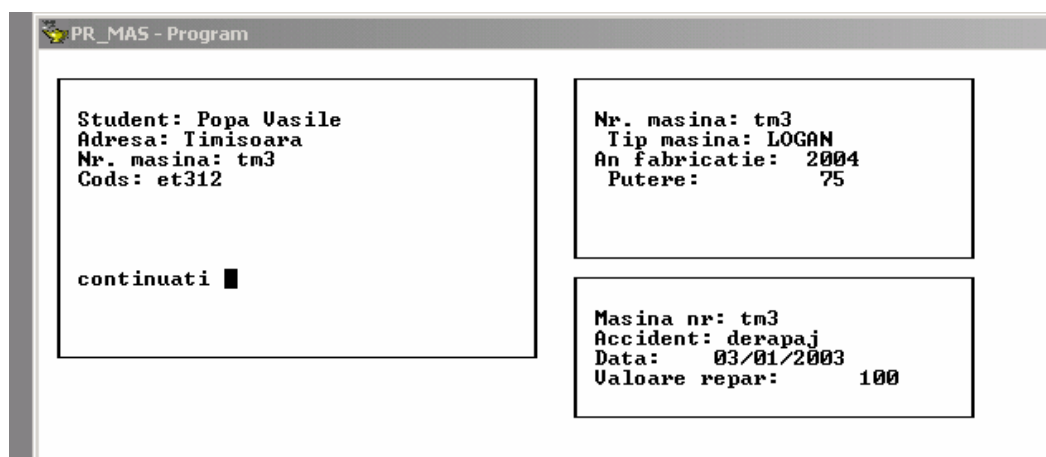
```

DO WHILE &C2=CH      && cautare toti studentii cu cheia data
  DISP              && afisare date despre student
  IF EOF(2)          && verificare daca s-a gasit masina cu NRM in
zona 2
    ? `Studentul nu are masina
  ELSE
    ? MS->NRM, MS->AN_F, MS->CAP_C, MS->PUTERE  && date
despre masina
  ENDIF
WAIT
SKIP                && trece la studentul urmator cu aceeasi cheie
ENDDO
ENDOO

```

După încercarea exemplului prezentat încercați modificarea lui pentru a se selecta mașina după NRM și apoi datele studentului inversând relația.

Exemplu 2 de program care utilizează 3 fișiere legate între ele STUD, MASINI și ACCIDENT. Pentru fiecare student selectat se afișează datele studentului, ale mașinii și accidentele mașinii respective.

* **Pr_mas** Program afisare persoane, masini si accidente

set talk off

Clear

set date to dmy

use stud index inume, icods, inrm alias st

use masini in 2 index inm alias m1

set relation to nrm into m1

use accident in 3 index inr alias ac

select 2

set relation to nrm into ac

select 1

do while .t.

clear

text

Cautarea se face dupa:

1. Nume student
2. Cod student
3. Numar masina
4. Terminare

endtext

wait 'Dati optiunea: ' to r

do case

case r='1'

set order to 1

c1='Nume student:'

c2='Nume'

case r='2'

set order to 2

c1='cod student:'

c2='Cods'

case r='3'

set order to 3

c1='Nr. masina:'

c2='Nrm'

case r='4'

close all

clear all

return

other

? 'Functia '+r+' inexistent'

wait

loop

endcase

```

clear    && sterge fl
ch =accept( c1)
seek trim(ch)
if eof()
    msgbox( 'Studentul precizat prin '+c1+ch+' nu exista',1)
    wait
    loop
endif

do while &c2=ch
    clear        && sterge fl
    ? 'Student: ' +nume
    ? 'Adresa: ' + adresa
    ? 'Nr. masina: ' + nrm
    ? 'Cods: ' +cods
if eof(2)
    ? 'Studentul nu are masina'
    else
        * ? m1->nrm, m1->tip, m1->an_f, m1 ->cap_c, m1 ->putere
        ? 'Nr. masina: ' +m1->nrm
    ? ' Tip masina: '+ m1->tip
    ? ' An fabricatie: ' + str(m1->an_f,5)
    ? ' Putere: ' + STR(m1->putere)
        if .not. eof(3)
            ? 'Masina nr: ' +ac->nrm      //afisare accidente
            ? 'Accident: ' +ac->cauza
            ? 'Data: ' + DTOC(ac->data)
            ? 'Valoare repar: ' +str(ac->valoare,8)
        endif
    endif
    ?
Wait 'continuati' to r
skip
enddo
enddo
Return

```

Structura si conținutul fișierelor de date utilizate

Structura fisier STUD.DBF

Field	Field Name	Type	Length	Dec	Index
1	NUME	CHARACTER	10		N
2	ADRESA	CHARACTER	10		N
3	BURSA	NUMERIC	6		N
4	DATA	DATE	8		N
5	CODS	CHARACTER	10		N
6	NRM	CHARACTER	10		N

Fișier STUD.DBF

	NUME	ADRESA	BURSA	DATA	CODS	NRM
1	adi	tm	2592	03	ac231	tm1
2	deni	TM	4074	12	ac427	tm5
3	dan	tm	32442	02	ac163	tm3
4	virgil	TM	3241	12	ac523	tm4
5	pop	ar	57438	12	ac234	ar1
6	vlad	ar	342	12	ac235	ar2
7	liviu	DEVA	657	02	ac123	ar6
8	stefan	TM	3402	10	ac124	tm5
12	radu	tm	12345	11	ac125	tm2
13	gelu	tim	500		ac126	ar5
14	asul	tim	2345	12	ac127	tm10
16	ralu	ar	9876	05	ac236	ar3
17	vasile	ar	10123	12	ac238	ar4

Structura fișier MASINI.DBF

Field	Field Name	Type	Length	Dec	Index
1	NRM	CHARACTER	10		N
2	TIP	CHARACTER	10		N
3	AN_F	NUMERIC	4		N
4	CAP_C	NUMERIC	7	2	N
5	PUTERE	NUMERIC	10		N

Fișier MASINI.DBF

	NRM	TIP	AN_F	CAP_C	PUTERE
1	tm5	opel	1993	1575	85
2	tm4	golf	2000	1600	90
3	tm3	logan	2004	1500	75
4	tm2	audi	2001	1700	85

5	tm1	dacia	1996	1400	70
6	ar1	bmw	2000	2200	110
7	ar2	mercedes	2001	2300	120
8	ar3	dacia	2002	1400	70
9	ar4	ford fiest	2004	1400	120
10	ar5	nissan	1999	1600	130
11	tm10	ford musta	1988	1480	210

Structura fisier ACCIDENT.DBF

Field Name	Type	Length	Dec	Index
1 NRM	CHARACTER	10		
2 DATA	DATE	8		
3 CAUZA	CHARACTER	20		
4 VALOARE	NUMERIC	10		

Fisier ACCIDENT.DBF

NRM	DATA	CAUZA	VALOARE
1 tm3	01	derapaj	1000
2 tm1	10	coliziune	2500
3 ar1	02	viteza 150	3100
4 tm2		prioritate	200

4.7. Chei primare și integritate referențială

Considerăm o bază de date universitară normalizată (fără redundanță), care are structura din figură. Avem tabelele **Student**, **Curs** și **Profesor**, care reprezintă **entități** cunoscute între care există legături de tipul N:M (Many-To-Many) sau 1:N, greu de implementat prin liste înlanțuite. Un student participă la N cursuri, iar la un curs participă M studenți. La fiecare curs studentul are o notă.

- Fiecărui student îi corespunde o înregistrare cu datele personale și o **cheie unică de identificare Cods** numită **cheie primară PK** (Primary Key),.
- Fiecare curs din planul de învățământ are un **Code** unic ca o cheie simbolică primară PK și are o înregistrare în care se specifică Titlul cursului, cod profesor **CodeP**, dacă există o tabelă cu datele personale ale profesorilor.
- Implementarea relațională introduce o tabelă de legătură **Note**, care conține codul studentului Cods, codul cursului Code, ca informații de

legătură între tabela Student și Curs, iar Nota și Data sunt informații cantitative. Cods și Codc se numesc chei externe FK (Foreign Key) și pot lua numai valorile existente în tabelele Student respectiv Curs. Se permit note numai pentru studenții și cursurile care există.

STUDENT

<u>CodS</u>	Nume	Adresa	DataN	Bursa	Telefon	CNP
-------------	------	--------	-------	-------	---------	-----	-------

PK 1:N

NOTE

<u>CodS</u>	CodC	NOTA	Data
-------------	------	------	------

FK

FK

CURS 1:N

<u>CodC</u>	Titlu	CodP
-------------	-------	------

PK

1:N FK

PROFESOR

<u>CodP</u>	Nume	Adresa	Tel
-------------	------	--------	-----

PK

Prin tabela Note, legătura M:N se sparge în 2 legături 1:N.

Pentru o căutare rapidă:

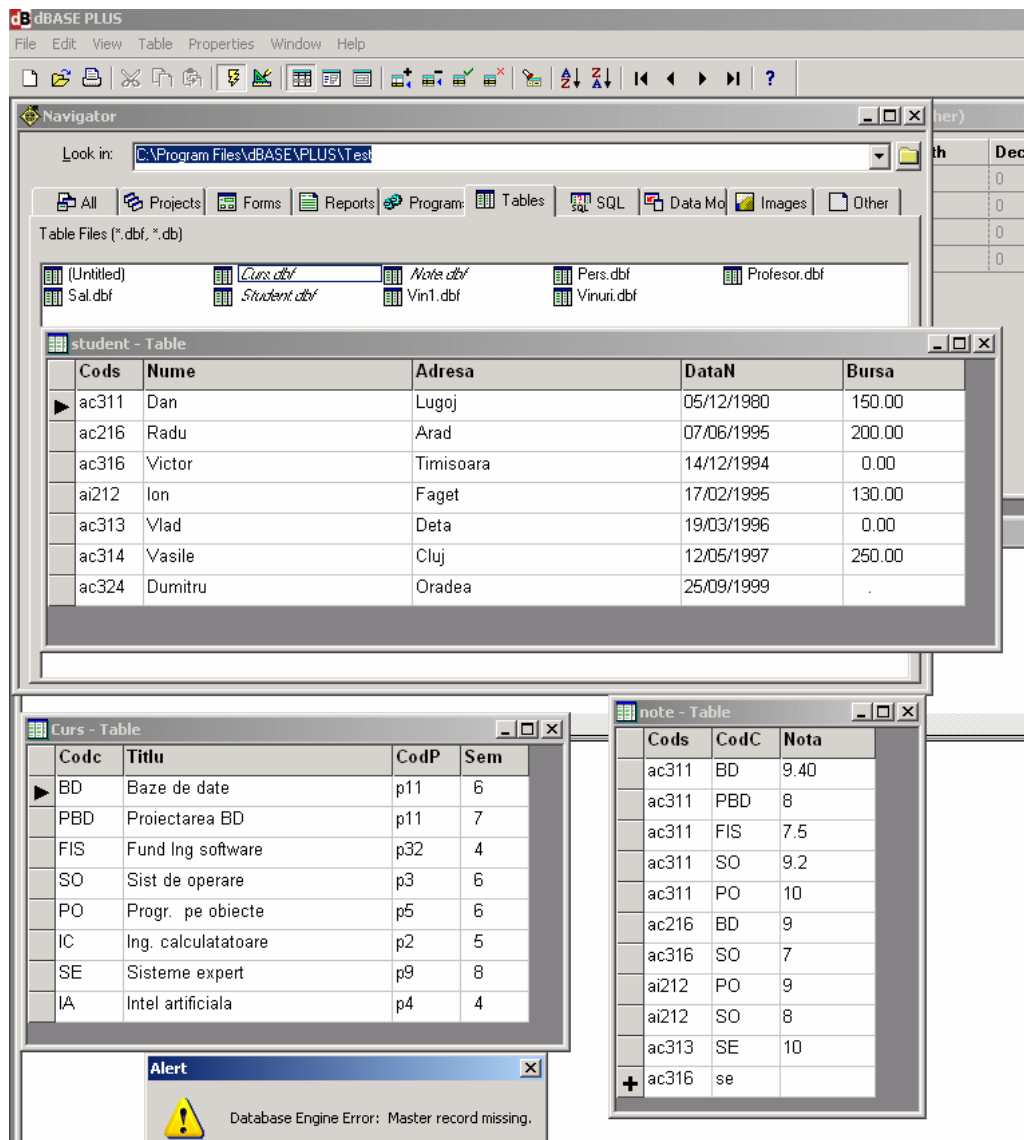
- fișierul Student se va indexa după Cods,
- fișierul Curs după câmpul Codc,
- fișierul Profesor după codP.
- fișierul Note se va indexa după Cods și Codc, fiindcă la un moment dat trebuie să găsim toate notele unui student

În acești **indecși din Note** numiți **secundari** poate apare o valoare de mai multe ori. Aici Cods și Codc vor apare ca și chei externe Foreign Key (FK), care fac referință spre cheia primară din tabela părinte (master) în fișierele Student și respectiv Curs.

În bazele de date avem:

- **indecși după cheia primară** în care fiecare cheie este unică
- **indecși secundari**, după orice câmp în care valorile cheii se pot repeta

Se prezintă mai jos tabelele completate în care au fost definite fișierele index primare și secundare și s-au definit condițiile de integritate a referinței. Se observa mesajul care apare dacă se dă o valoare a cheii Codc (se), care nu există în Curs.

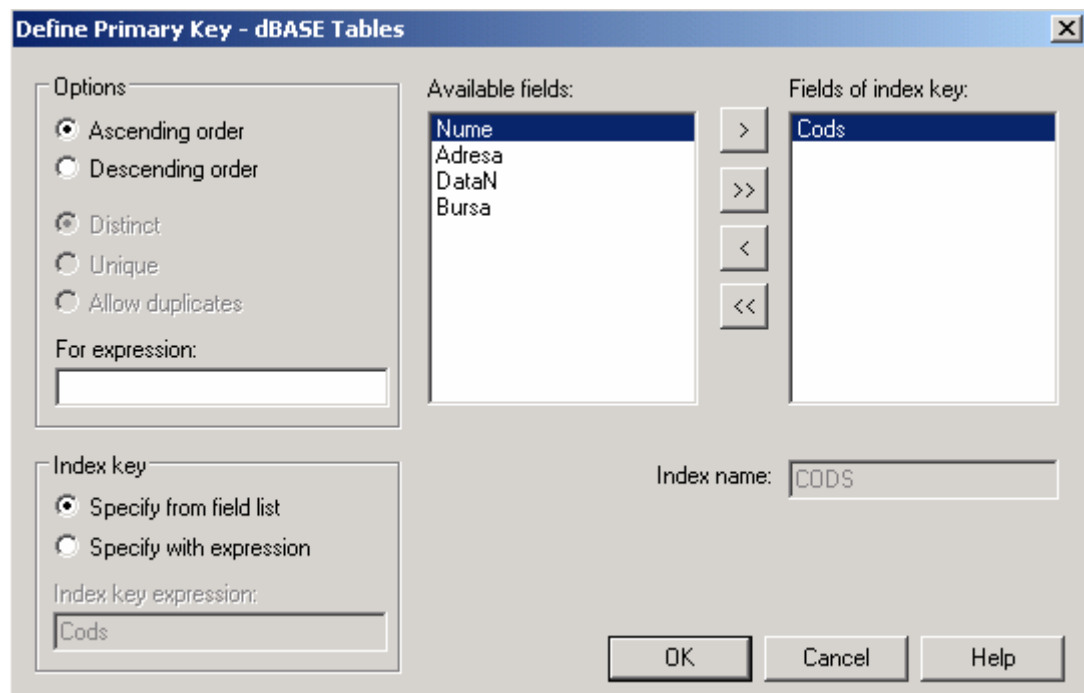
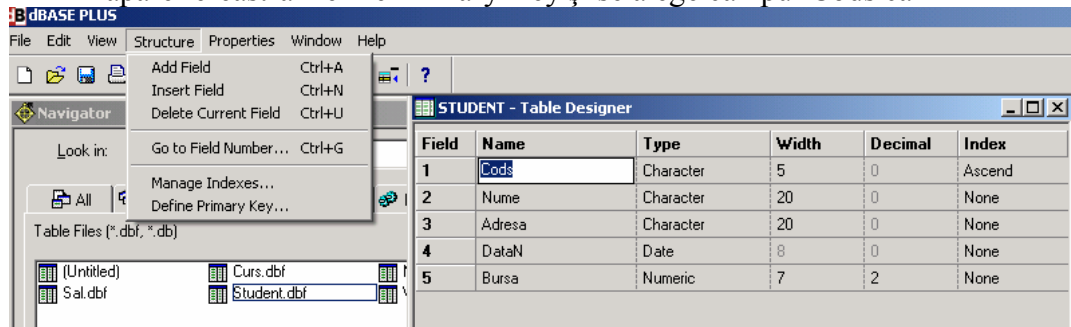
Vom prezenta in continuare modul de definire a cheilor primare și integritatea referinței în dBase. O tabelă poate avea o singură cheie primară și mai multe chei secundare pentru căutare. Indexarea după un câmp cheie primară se face prin:

USE Student

INDEX ON cods TAG cods **PRIMARY**

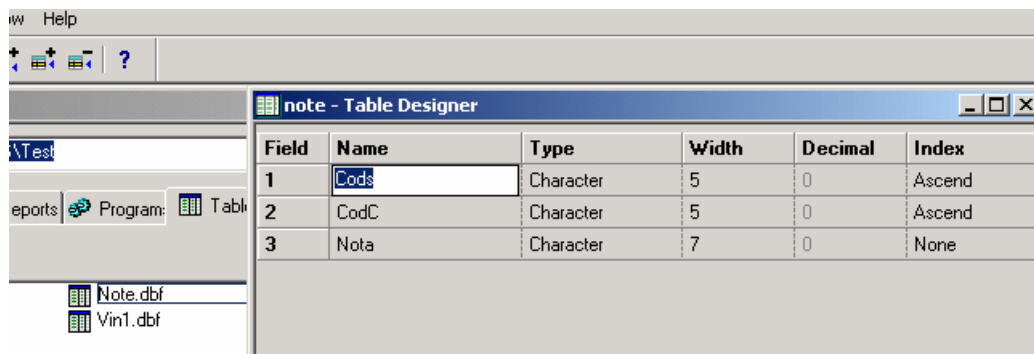
Definirea cheii primare pentru tabela Student se poate face și prin meniuri:

- se selectează fișierul student și se dă click dreapta
- se selectează Design Table afișând structura fișierului (Table Designer)
- se selectează din meniul principal Structure și apoi Define Primary Key
- apare fereastra Define Primary Key și se alege campul Cods ca PK

La fel se definește cheia primară Codc pentru tabela Curs

Se definesc indecși secundari Cods și Codc pentru tabela Note deschizând fereastra **Design Table** unde se alege Ascend în coloana index.

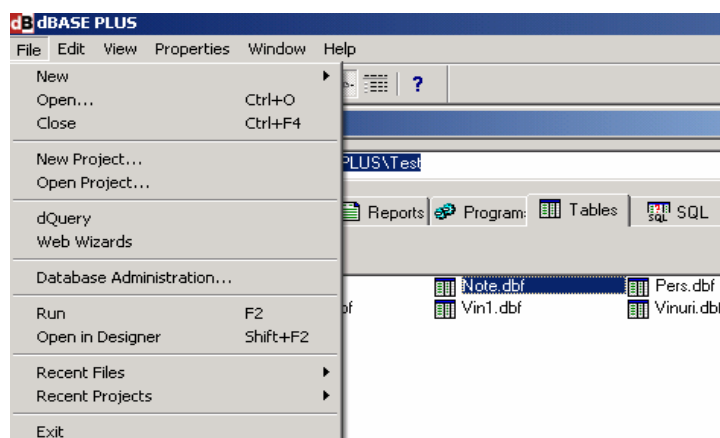
Definire integritate referențială

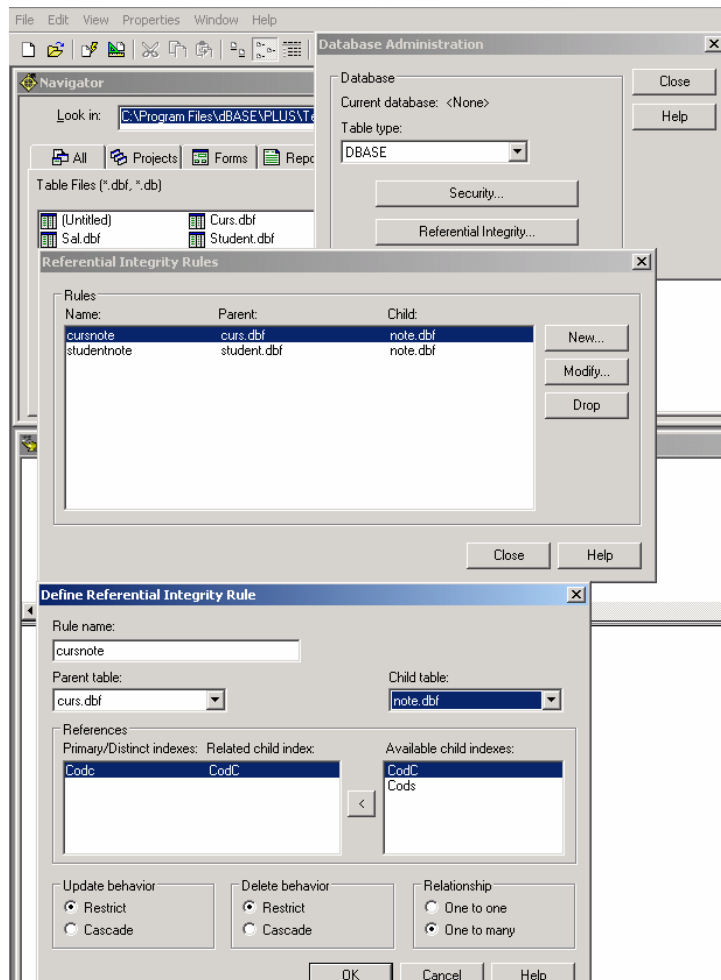
Se trece la definirea restricției de Integritate referențială în care tabelele Student și Curs sunt **părinte** și au cheile primare Cods și Codc definite anterior. **Tabela fiu** va fi Note care are cheile secundare Cods și Codc și referă cheile primare din tabelele părinte.

Definirea integrității referențiale se face astfel:

- se selectează din meniul principal **File** și opțiunea **Data Administration**
- va apare fereastra **Data Administration** și se selectează **Referential Integrity**
- in fereastra **Referential Integrity** se selectează butonul **New**
- se va deschide fereastra **Define Referential Integrity Rule** unde se va selecta tabela părinte și fiu și câmpurile cheie din cele 2 tabele.

După definirea restricțiilor de integritate a referinței la orice notă adăugată se va verifica dacă există studentul cu acel Cods și cursul cu acel Codc.

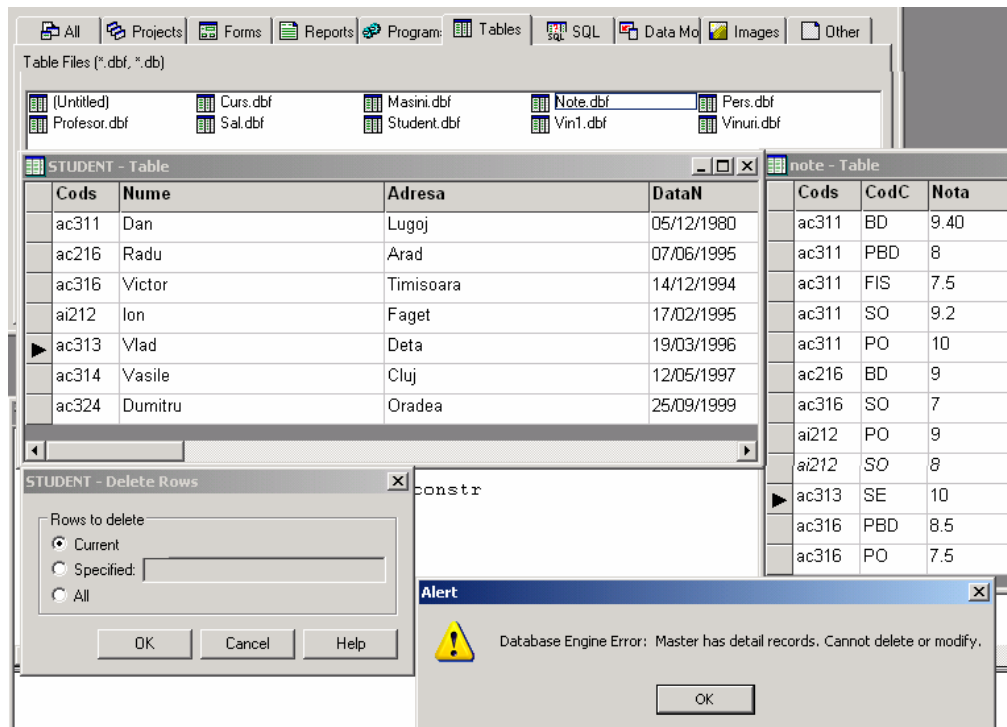

- Opțiunea **Restrict** pentru comanda Delete interzice ștergerea unei înregistrări părinte dacă are înregistrări fiu. Se interzice ștergerea unui student care are note în fișierul Note. Întâi se șterg toate notele și apoi studentul
- Opțiunea **Cascade** permite ștergerea unui student, dar se șterg în cascadă și notele studentului respectiv din tabela Note. Astfel nu se admit înregistrări fiu fără înregistrări părinte.

Deschidem fișierul Student și din meniul principal Table selectăm Delete Row. Confirmăm cu OK ștergerea studentului Vlad având codul ac313, care are nota la disciplina SE. Mesajul de eroare ne interzice fiindcă înregistrarea master are înregistrări fiu (detailed records).

Dacă ștergem notele studentului Vlad putem să-l ștergem din fișierul Student.

Dacă la restricția de integritate a legăturii Student-Note vom da Cascade, putem șterge orice student dar automat i se vor șterge toate notele.

4.8. Program - Afișare note pentru un student

Programul AfisN va afișa toate notele unui student pentru care se dă Cods. Reindexați înainte fișierele Student, Curs, Profesor si Note pentru a actualiza indecși dacă s-au făcut adăugări de înregistrări sau modificări. Se folosesc indexari de tip MDX.

Use Student order tag cods exclusiv // deschidere exclusive fisier student

Reindex // reindexare

Use Note order tag cods exclusiv

Reindex

Atentie! Cele 2 legături Set relation pentru Note se scriu in aceeași comandă, fiindcă se ia ultimul Set relation dacă nu are clauza ADDITIV

În caz de cheie eronată EOF(=).T. înainte de Loop se pune Wait

Dacă studentul nu are nici o notă se dă un mesaj prin funcția msgbox, care deschide o fereastră și unde 'Cod eronat' apare în titlul ferestrei.

Programul poate fi dezvoltat prin adăugarea unei tabele

Profesor(Codp, NumeP, Tel), care să aibă cheia primară CodP și să fie părinte pentru tabela Curs pentru care se va da:

Use Profesor in 4 order tag codp alias PR

Set Relation To Codp Into Pr

În programele de afișare se va adăuga și câmpul **pr->Nume**, selectarea profesorului făcându-se automat prin Set relation din fișierul Curs.

```

set talk off
clear // sterge fereastra de afisare
use student in 1 order tag cods alias st
use curs in 2 order tag codc alias cs
use profesor in 4 order tag codp alias pr
select cs
set relation to codp into pr
use note in 3 order tag cods alias nt

select nt
* stabilire relatii din Note spre Student si spre Curs
set relation to cods into st, codc into cs

r='D'
do while r$'DdVy'
clear
Vcods=accept('Cod student')
seek Vcods

if eof()
msgbox('Studentul ' + Vcods + ' nu are note','Cod Eronat',0)
* ? 'Studentul ' + Vcods + ' nu exista'
wait 'Continuati D/N' to r
LOOP
endif

do while nt->cods=Vcods
? st->cods,st->nume, cs->titlu, nt->nota , pr->Nume
skip
enddo
wait 'continuati? D/N ' to r
enddo
clear all
return

```

ac311	Dan	Baze de date	9.40	prof	BD
ac311	Dan	Proiectarea BD	8	prof	BD
ac311	Dan	Fund Ing software	7.5	prof	FIS
ac311	Dan	Sist de operare	9.2	prof	SO
ac311	Dan	Progr. pe obiecte	10	prof	pr. obiect

continuati? D/N

Afișare studenți și notele obținute la un curs dat prin Codc

Modificând puțin programul se pot afișa cu programul AfisC toți studenții și notele obținute la un anumit curs specificat prin Codc (BD în exemplul dat). Codul cursului introdus se convertește în litere mari (UPPER) fiindcă în fișierul Curs codurile sunt cu majuscule.

Program Files (*.prg)

(Untitled) Accept.prg Accept1.prg Accept12.prg AfisC.prg
 AfisN.prg Test.prg

AfisC - Source Editor

AfisC.prg

```

set talk off
clear
use student in 1 order tag cods alias st
use curs in 2 order tag codc alias cs
use note in 3 order tag codc alias nt
use profesor in 4 order tag codp alias pr
select cs
set relation to codp into pr
select nt
* stabilire relatii din Note spre Student si spre Curs
set relation to cods into st, codc into cs

r='D'
do while r$'DdVy'
clear
Vcodc=accept('Cod curs ')
Vcodc= Upper(Vcodc)
seek Vcodc
if eof()
  msgbox('Nu sunt note la cursul ' + Vcodc , 'Curs gresit',0)
  *? 'Cursul ' + Vcodc + ' nu exista'
  wait 'Continuati D/N' to r
  LOOP
endif

do while nt->codc=Vcodc
  ? st->cods,st->nume, cs->codc, cs->titlu, nt->nota ,pr->nume
  skip
enddo
wait 'continuati? D/N ' to r
enddo
clear all
return
  
```

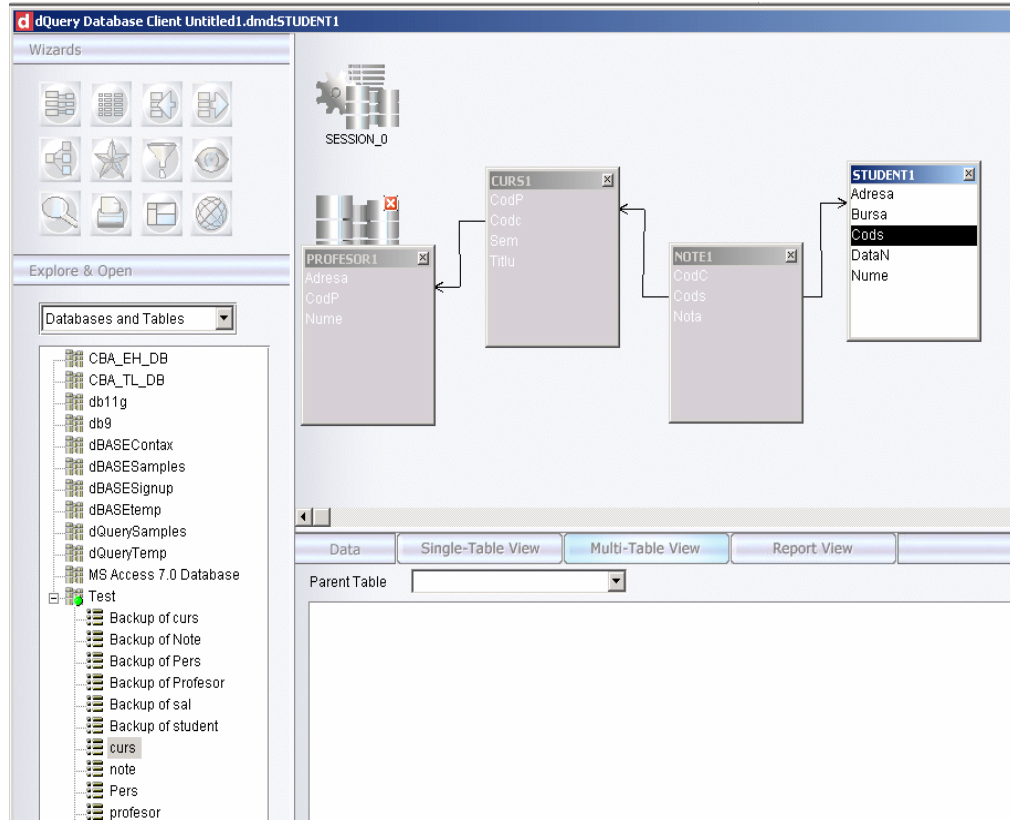
ac311 Dan BD Baze de date 9.40 prof BD
 ac216 Radu BD Baze de date 9 prof BD
 continuati? D/N

AfisN - Program

```

ac311 Dan Baze de date 9.40 prof BD
ac311 Dan Proiectarea BD 8 prof BD
ac311 Dan Fund Ing software 7.5 prof FIS
ac311 Dan Sist de operare 9.2 prof SO
ac311 Dan Progr. pe obiecte 10 prof pr. obiect
continuati? D/N |
  
```

Structura logică a bazei de date se poate reprezenta printr-un utilitar din dQuery o componentă dBase Plus.

5. UTILIZARE SUBPROGRAME

5.1. Proceduri și funcții utilizator

Pentru a realiza o programare modulară, programe ușor urmărit, de depanat și dezvoltat ulterior prin adăugări sau modificări, se recomandă scrierea unui program principal din care se cheamă Proceduri și Funcții. Fiecare procedura sau funcție va implementa un algoritm bine determinate și va avea parametrii proprii de intrare și ieșire.

În subprograme (proceduri sau funcții) se utilizează:

- parametrii formali specificați prin comanda **PARAMETER**, care sunt **variabile locale** ale subprogramului și nu pot fi folosiți la chemarea altor subprograme,
- variabile private definite în subprogram ca variabile de lucru,
- nume de câmpuri de fișier din orice zonă (utilizând prefixarea),
- variabile globale (**Public**) definite într-o zonă comună accesibile din orice modul de program unde au fost definite.

Variabilele globale se declara în secțiunile unde se folosesc (program principal sau subprogram) prin:

PUBLIC lista_var

Variabilele globale se folosesc ca variantă de transmitere a parametrilor spre subprograme, mai ales când lista de parametri este mare.

O procedura are structura:

```

PROCEDURE nume_proced
PARAMETER lista_var_formale
PUBLIC lista_var_globale
PRIVATE lista_var_locale
-----          - secvența comenzi definite procedura
-----
RETURN          - sfârșit de procedura
  
```

Numele procedurilor nu pot fi cuvinte rezervate ale limbajului dBase (nume de

comenzi, clauze sau funcții standard).

Variabilele PRIVATE (implicit cele utilizate în procedură) se pot utiliza numai în procedura unde sunt definite, sunt alocate în stiva și dispar după execuția procedurii.

PRIVATE lista_var ALL [LIKE/EXCEPT generic]

Parametrii formali ai unei proceduri sau funcții se dau prin:

PARAMETER lista_var_formale

Sfârșitul de procedura se marchează prin începutul altei proceduri sau funcții.

O procedura se cheamă prin:

DO nume_proced WITH lista_param

Parametrii de apel trebuie să fie de același tip cu cei formali din definiție.

Variabilele publice nu se pot șterge cu RELEASE lista_var ci numai cu CLEAR ALL

Funcția poate avea mai mulți parametri de intrare dar numai o valoare transmisă la ieșire prin numele funcției.

Structura unei funcții este asemănătoare cu a procedurii, dar valoarea de ieșire se transmite în argumentul comenzii RETURN:

FUNCTION nume_funcție (lista_var_formale)

PUBLIC lista_var_globale

----- - secvență comenzi definiție funcție

RETURN (exp) - ieșire cu transmitere valoare calculată.

O funcție poate fi utilizată în expresii cu operanzi de același tip cu ea.

Tipul funcției e dat de tipul expresie din RETURN.

Utilizarea procedurilor permite refolosirea unor secvențe de program.

Procedurile pot apela proceduri chiar și recursiv.

Procedurile se pot scrie după programul principal sau se pot grupa într-un fișier de proceduri ce se va declara prin:

SET PROCEDURE TO fis_proc [ADDITIV]

SET LIBRARY TO

Pentru a deschide mai multe fișiere pentru proceduri se va specifica clauza ADDITIV, altfel se va lua numai ultima specificație SET PROCEDURE.

Închiderea unui fișier de proceduri se face prin:

**SET PROCEDURE TO sau
CLOSE PROCEDURE**

Atentie! Comanda CLEAR ALL șterge toate setările, toate variabilele din memorie, închide fișierele de date și selectează prima zona de lucru.

5.2. Proiectare aplicație simplă de Bază de Date universitară

La proiectarea unei aplicații se recomanda următoarele faze:

- **Analiza aplicației** și alegerea tabelelor(fișierelor) utilizate
- **Stabilirea structurii** tabelelor componente ale BD și a legăturilor dintre ele (câmpuri, fișiere index, relații). Pentru fiecare fișier se poate stabili un câmp cheie primară - PK, care să identifice univoc fiecare înregistrare și câmpurile care fac referință spre alte tabele (foreign key - FK)
- **Stabilirea funcțiilor** care trebuie realizate (cerute de beneficiar)
- **Stabilirea procedurilor** ce realizează fiecare funcție și a algoritmilor folosiți
- **Stabilirea meniurilor** de selecție a funcțiilor și ierarhia meniurilor;
- **Stabilirea ierarhiei** de chemare a **procedurilor** pentru fiecare funcție
- **Scrierea programului principal** care cuprinde meniul principal și secvența de selecție.
- **Scrierea și testarea fiecărei proceduri** și a programului în ansamblu.

Se considera o Bază de date pentru evidență universitară care conține informații despre studenți, cursuri și profesori care sunt entități bine definite.

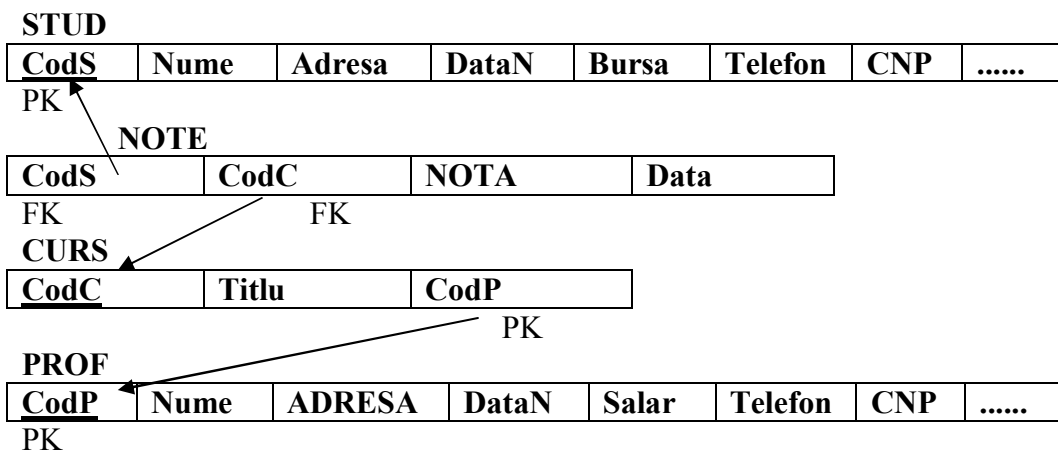
Structura BD se proiectează urmărind eliminarea redundanței informațiilor.

Se vor alege fișierele componente în care informațiile nu trebuie să se repete și spațiul liber trebuie eliminat. Suntem tentați să creăm un fișier de cursuri, care să conțină numele profesorului și gradul său. Numele se regăsește și în fișierul de profesori unde se găsesc toate datele personale (CodP, data nașterii, salar, locul nașterii, adresa, telefon acasă, telefon la servicii, mobil,..). Atunci în fișierul de cursuri vom introduce numai codul profesorului (CodP). Se elimină astfel și repetare numelui dacă un profesor este titular la mai multe cursuri.

În fișierul de studenți vom introduce datele personale ale studentului (CodS, nume, adresa, data nașterii, telefon, bursa,..). Pentru fiecare student trebuie

introduse toate notele și cursul la care au fost obținute.

Pentru a simplifica lucrurile vom introduce entitatea note, ca o entitate de legătură între studenți și cursuri, care va conține CodS, CodC, Nota, Data. CodS și CodC sunt referințe care definesc o legătură între fișierul STUD și CURS, iar ultimele 2 câmpuri sunt informații cantitative ce caracterizează legătura. Structura BD fără redundanțe va fi cea de mai jos:

Câmpuri cheie sunt CodS în fișierul STUD, CodC în CURS, CodP în PROF și pentru ele se pot crea fișiere index pentru căutare în acces direct și parcurgere ordonată. Se pot crea fișiere index secundare și pentru câmpul Nume și Telefon în fișierele STUD și PROF Titlu în CURS, dar ele nu sunt chei pentru fișier. Cheie ar putea fi câmpul CNP (Cod Numeric Personal) din STUD și PROF, dar ele nu sunt funcționale pentru această aplicație.

În fișierul NOTE cheia poate fi formată din concatenarea câmpurilor CodS+CodC care identifică univoc o notă.

Prezentăm mai jos un exemplu în care programele de afișare note studenți AfisN și afișare note la cursuri AfisC, sunt transformate în proceduri care se apelează prin dialog dintr-un program principal Puniv. Programul poate fi ulterior dezvoltat pentru aplicația BD universitară prin adăugarea de noi funcționalități prin scrierea unor noi proceduri:

- Afișare sau modificare date personale studenți și profesor
- Afișare sau modificare informații despre cursuri
- Adăugare noi înregistrări în fișierele Student, Curs, Profesor
- Adăugare note pentru studenți la discipline prin verificarea integrității referinței
- Crearea inițială aBD prin copierea unor structuri de fișiere memorate

***Puniv** program principal afisare note studenti si note la cursuri

* Se utilizeaza procedurile AfisNote si AfisNcurs

set talk off

clear // sterge fereastra de afisare

* **Deschidere fisiere** si indexi in diferite zone de lucru

* Stabilire legaturi prin Set Relation

use student in 1 order tag cods alias st

use curs in 2 order tag code alias cs

use profesor in 4 order tag codp alias pr

select cs

set relation to codp into pr

use note in 3 order tag cods alias nt

select nt

* stabilire relatii din Note spre Student si spre Curs

set relation to cods into st, code into cs

r=accept(' Note student- 1,cursuri-2,adaug nota 3')

Do case

case r='1'

Do AfisNote

case r='2'

Do AfisNcurs

case r='3'

select 3

browse // afisare tabel note pentru completare

other

msgbox('Funcție eronată: '

+r,'Eroare',0) // fereastra

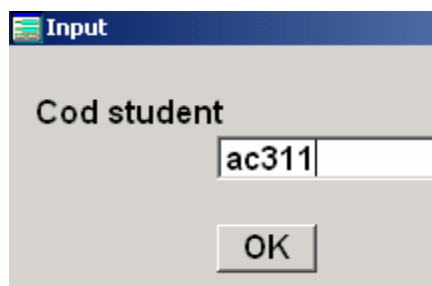
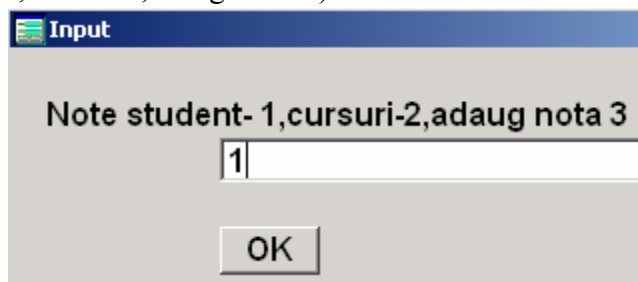
eroare

clear all // inchidere

cancel

endcase

return

mesaj de

fisiere

Procedure AfisNote

tabela Cursuri si Note pentru un student

select 3

set order to cods // index master cods in Note

//

```

r='D'
do while r$'DdYy'
clear

```

```

Vcods=accept('Cod student')
seek Vcods

```

```

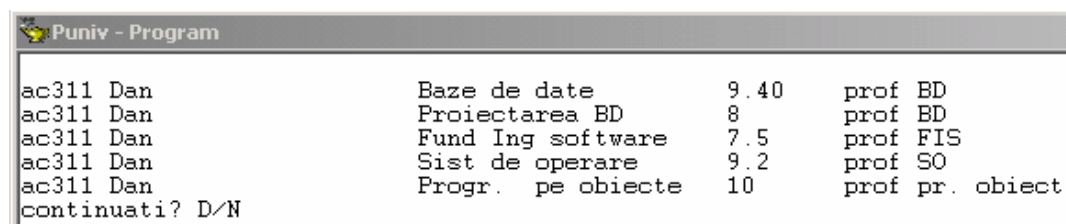
if eof()
msgbox('Studentul ' + Vcods + ' nu are note','Cod Eronat',0)
* ? 'Studentul ' + Vcods + ' nu exista'
wait 'Continuati D/N' to r
LOOP
endif

```

```

do while nt->cods=Vcods
? st->cods,st->nume, cs->titlu, nt->nota , pr->Nume

```


ac311	Dan	Baze de date	9.40	prof	BD
ac311	Dan	Proiectarea BD	8	prof	BD
ac311	Dan	Fund Ing software	7.5	prof	FIS
ac311	Dan	Sist de operare	9.2	prof	SO
ac311	Dan	Progr. pe obiecte	10	prof	pr. obiect
continuati? D/N					

```

skip
enddo
wait 'continuati? D/N ' to r
enddo
clear all
return

```

```

Procedure AfisNcurs // afisare studenti si notele obtinute la un curs
select 3
set order to code // index master code in Note
r='D'
do while r$'DdYy'
clear
Vcode=accept('Cod curs ')
Vcode= Upper(Vcode)
seek Vcode

```

```

if eof()
    msgbox('Nu sunt note la cursul ' + Vcode , 'Curs gresit',0)
    *? 'Cursul ' + Vcode + ' nu exista'
    wait 'Continuati D/N' to r
    LOOP
endif

do while nt->code=Vcode
? st->cods,st->nume, cs->code, cs->titlu, nt->nota ,pr->nume
skip
enddo
wait 'continuari? D/N ' to r
enddo
clear all
return

```

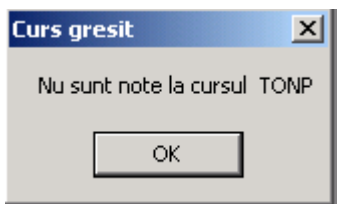
5.3 Funcția MsgBox()

Pentru afișarea rapidă a erorilor și cu un design plăcut se va folosi funcția MsgBox(), care permite afișarea într-un Form în care apar 2 mesaje și unul sau mai multe butoane:

Msgbox('Mesaj_eroare','Titlul_ferestrei',Cod)

Exemplu:

msgbox('Nu sunt note la cursul ' + Vcode , 'Curs gresit',0) // Cod=0 un buton OK

Codul funcției apelate specifică ce butoane vor fi afișate:

0	OK
1	OK, Cancel

- 2 Abort, Retry, Ignore
- 3 Yes, No, Cancel
- 4 Yes, No
- 5 Retry, Cancel

.....

r=msgbox('Nu sunt note la cursul ' + Vcode , 'Curs gresit',1)

IF r=1

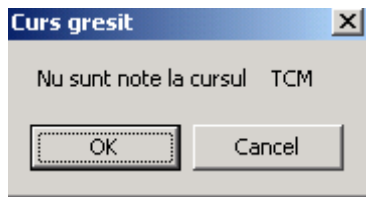
Loop

Else

Cancel

EndIf

....

Prin variabila r se returnează codul butonului selectat, care poate fi testat pentru a alege modul de continuare a programului.

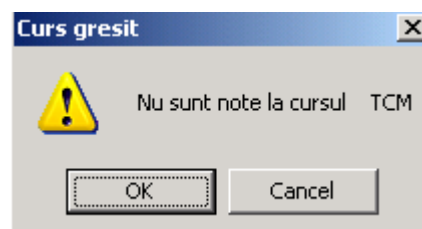
În tabelul următor sunt date codurile butoanelor returnat de funcția msgbox.

Pushbutton	Return value
OK	1
Cancel	2
Abort	3
Retry	4
Ignore	5
Yes	6
No	7

Dacă se dorește afișarea unei figuri de atenționare în fereastra de eroare la cod se adaugă 16, 32, 48, 64:

Number to add	Icon displayed
16	
32	
48	
64	

```
r=msgbox('Nu sunt note la cursul ' + Vcode , 'Curs gresit',1+48)
```


5.4. Functia ACCEPT pentru dialog cu utilizatorul

Dăm mai jos programul sursă pentru funcția ACCEPT utilizată deja care utilizează Proceduri și Funcții, dar și obiecte Windows care vor fi discutate ulterior.

Comunicarea între proceduri se face prin variabila Publica V returnată și prin parametrul p (mesaj).

Formal Procedurile se pot înlocui cu Funcții, dar înțelegerea este uneori mai greoaie.

Programul ACCEPT poate fi modificat și simplificat transformând procedura ACCEPT12 în funcția ACCEPT1 și se elimină prima funcție.

```

accept1.prg  ACCEPT.prg

function accept(p)          // paramentru p este mesajul afisat
public v                   // v este valoarea introdusa
do accept12 with p
return v

Procedure accept12
param p
public v
v=space(30)
define form f1
    f1.Text = 'Input'
    f1.mdi=.f.             // tipul ferestrei este modala pentru dialog
    f1.height=10
    f1.width=70
    defi text t1 of f1 at 1,2 prop Text 'Mesaj', fontsize 12, fontbold .t.
    f1.t1.width=50
    f1.t1.text=p           // text t1 contine mesajul p
    defi entryfield e1 of f1 at 2,15 prop width 20, fontsize 12, fontbold .t.
    f1.e1.width=50
    f1.e1.dataLink='v'     // valoarea returnata asociata cu EntryField E1
    defi pushbutton b1 of f1 at 4,15 prop text 'OK', fontsize 12, fontbold .t.

    f1.b1.onclick = {do pOK }
    f1.readmodal()         // deschidere fereastra modala
    return

procedure pOK
public v
v= f1.e1.value             // Valoarea introdusa atribuita lui V
f1.close()
return

```

accept1.pyg

```

Function accept1(p)           // paramentru p este mesajul afisat
public v                     // v este valoarea introdusa
v=space(30)

define form f1
    f1.Text ='Input'
    f1.mdi=.f.               // tipul ferestrei este modala pentru dialog
    f1.height=10
    f1.width=70
defi text t1 of f1 at 1,2 prop Text 'Mesaj', fontsize 12, fontbold .t.
    f1.t1.text=p             // text t1 contine mesajul p
    f1.t1.width=50
defi entryfield e1 of f1 at 2,15 prop width 20, fontsize 12, fontbold .t.
    f1.e1.width=50
    f1.e1.dataLink='v'       // valoarea returnat asociata cu EntryField E1
defi pushbutton b1 of f1 at 4,15 prop text 'OK', fontsize 12, fontbold .t.

f1.b1.onclick ={:do pOK }
    f1.readmodal()           // deschidere fereastra modala
return v

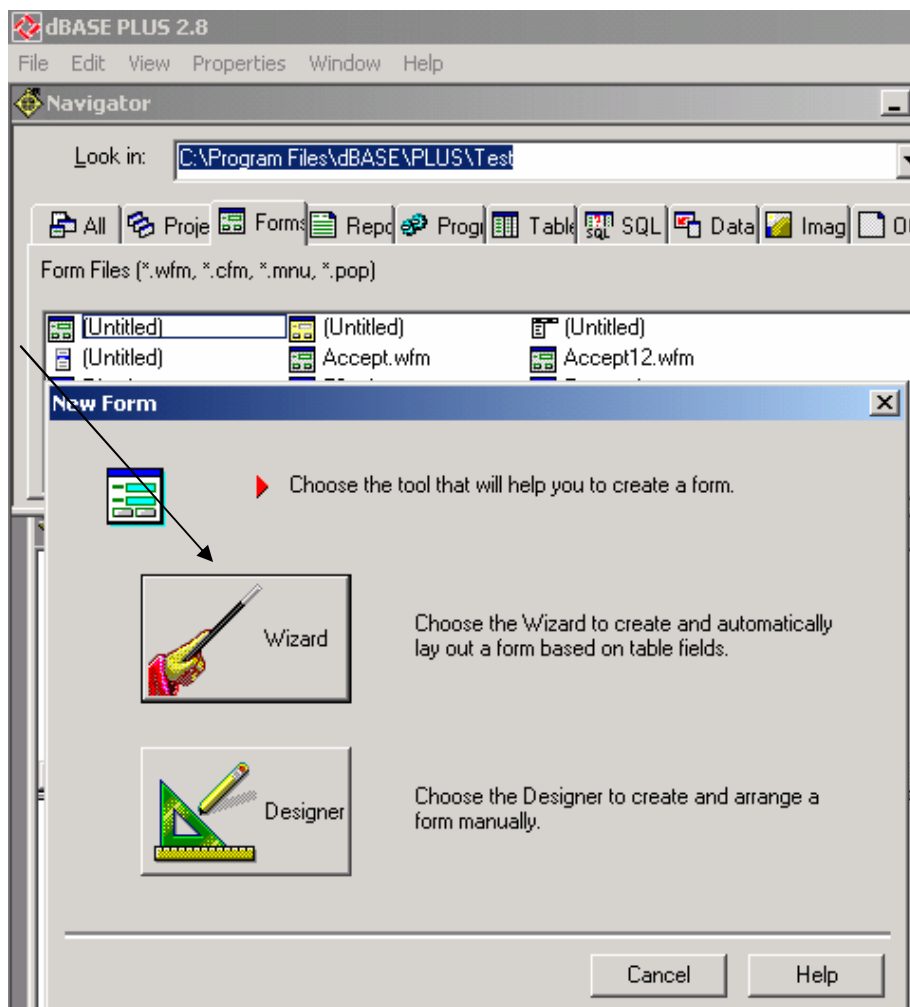
procedure pOK
public v
v= f1.e1.value               // Valoarea introdusa atribuita lui v
f1.close()
return

```

6. PROIECTARE INTERFETE GRAFICE CU DESIGNER

6.1. Proiectare FORM (fereastră)

În dBase există un Designer (wizard) pentru proiectarea interfețelor grafice, care ajută la realizarea unor programe ce folosesc **obiecte standard Windows** și utilizează **programarea orientată pe evenimente**. Până acum s-a folosit programarea clasică care utilizează comenzile procedurale pentru a selecta diferite funcții(DO CASE, DO WHILE).

Interfața grafică permite utilizarea obiectelor **TEXT** la care se pot alege diferite proprietăți ca dimensiuni, fonturi, culori,... Designer-ul este un generator de cod de program dBase, care definește o clasă **FORM** pe care se găsesc obiecte derivate din clase Windows (Text, EntryField, PushButtone, RadioButton, ListBox, ComboBox, Browse, Image,...). Programatorul proiectează o machetă de formular (FORM) pe care plasează obiectele de pe o **Paletă de obiecte**, pe care le personalizează modificându-le proprietățile cu ajutorul unei **Palete de proprietăți** afișate de **Inspector** (obiect al designer-ului).

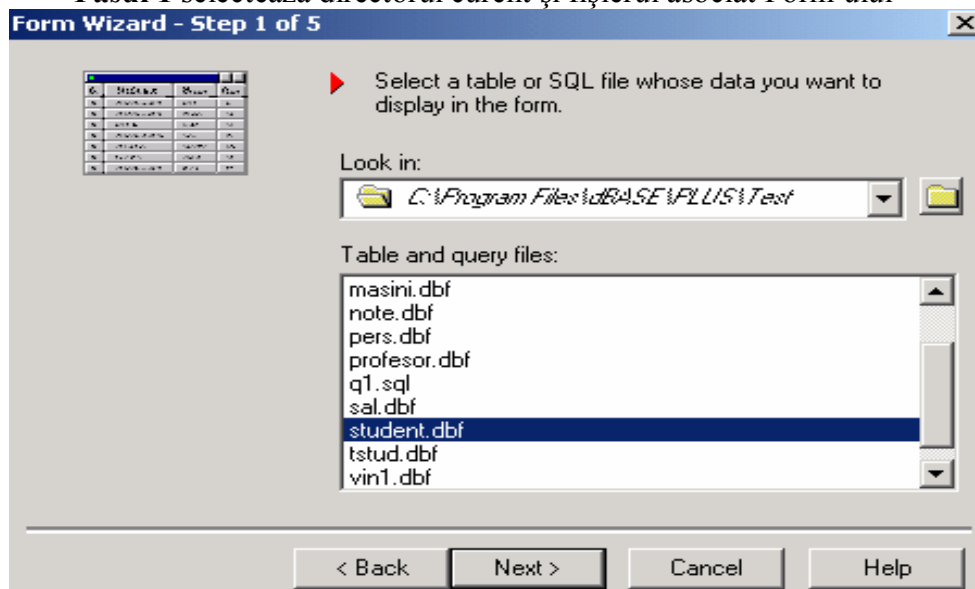
Activarea Designer-ului se poate face:

- Prin selectare FORMS în Navigator și DbClick pe Untitled
- Din meniul FILE se selectează NEW și apoi FORM

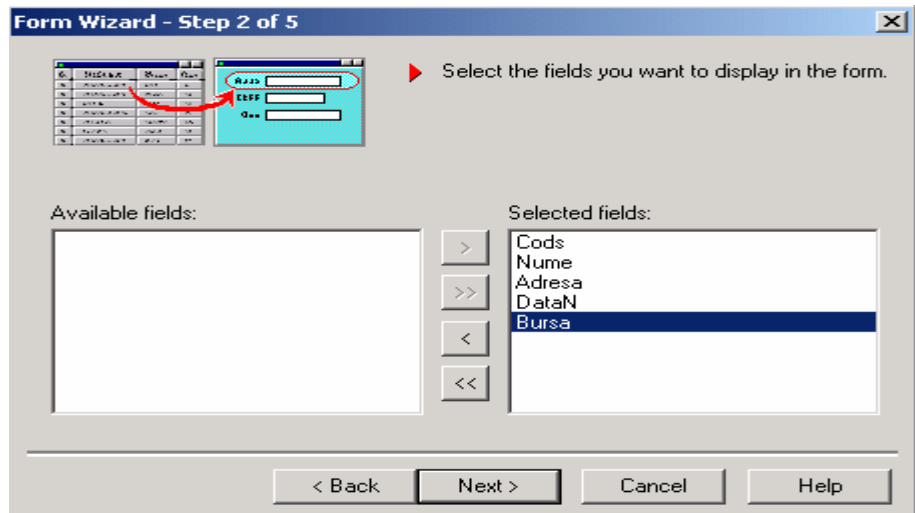
Se va afișa **meniul New Form** în care butonul DESIGNER deschide un Form gol pe care se pot completa obiecte de către programator cu o asistență minimă.

Cea mai simplă proiectare se realizează selectând butonul **Wizard** care permite legarea Form-ului de un fișier și referirea directă la câmpurile acestuia. Acest meniu are 5 pași.

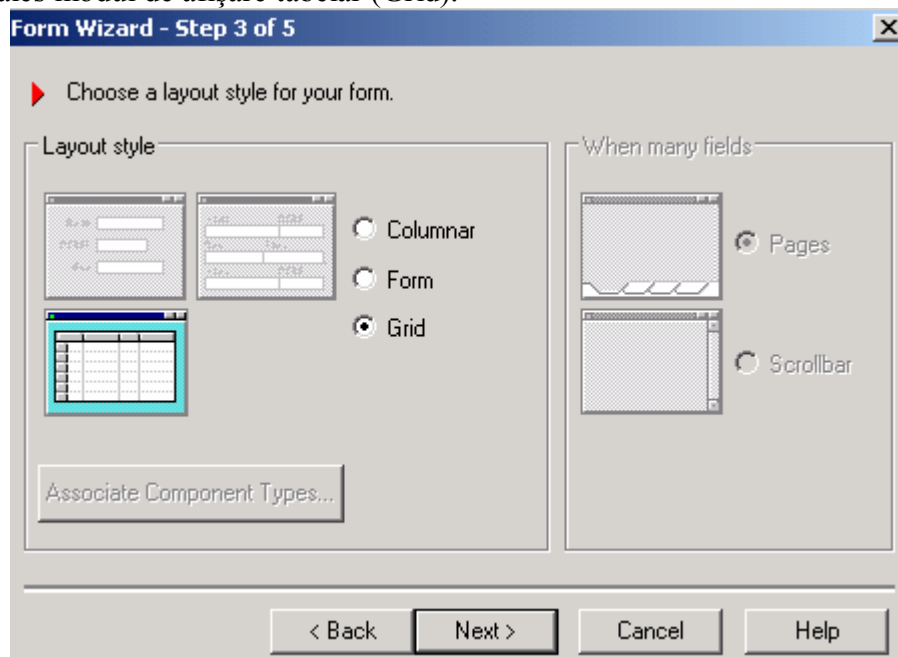
Pasul 1 selectează directorul curent și fișierul asociat Form-ului

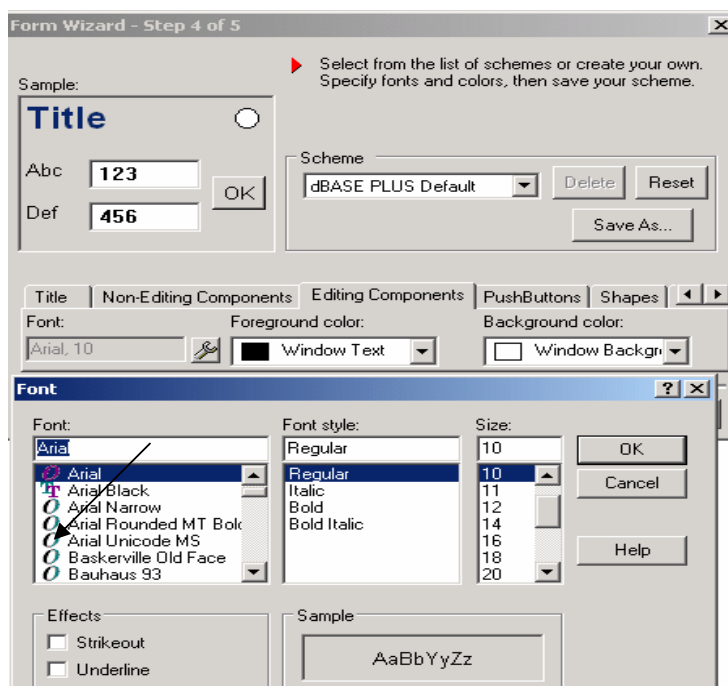
Pasul 2 permite selectarea cu butoane a câmpurilor care vor fi utilizate în aplicație și vor fi trecute în **paleta de câmpuri**.

Pasul 3 permite alegerea modului de afișare a înregistrărilor din fișier pe Form. S-a ales modul de afișare tabelar (Grid).

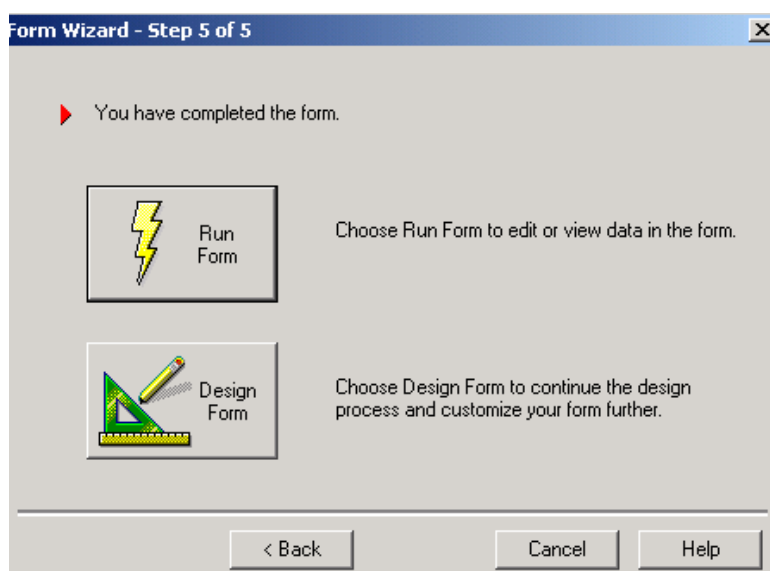

Pasul 4 permite alegerea culorilor și fonturilor pentru Titlu, pentru Text(Non Editing), EntryField (Editing components), PushButton, Form.

Pasul 5 permite generarea, compilarea și rularea programului (Run Form) sau continuarea proiectării Form-ului pentru a plasa obiecte pe el (Design Form).

Vom continua cu Design Form pentru a personaliza și completa aplicația.

Pe ecran apare macheta într-o forma generală cu afișarea conținutului fișierului.

Dimensiunile Form-ului și tabelului de afișare pot fi modificate cu mouse-ul.

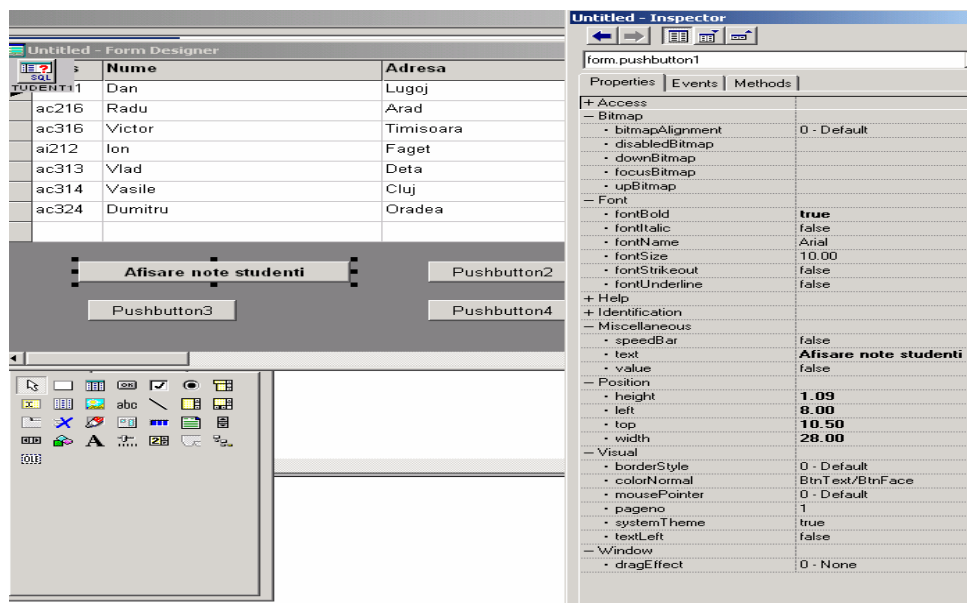
Lângă Form se găsește **paleta de obiecte** de unde putem selecta cu mouse-ul obiecte pe care să le punem pe Form. S-au plasat pe Form câteva butoane care sunt de aceeași dimensiune și denumite automat cu numele clasei și un număr. Ele sunt simple figuri inerte care trebuie personalizate prin modificarea proprietăților.

6.2. Modificare proprietăți obiecte

Modificarea obiectelor se face prin selectarea lor cu mouse-ul și afișarea paletelor de proprietăți folosind unealta **Inspector** care se activează cu **click dreapta** pe Form.

S-a modificat Titlul Form-ului (proprietatea Text) unde s-a introdus Evidenta studenți.

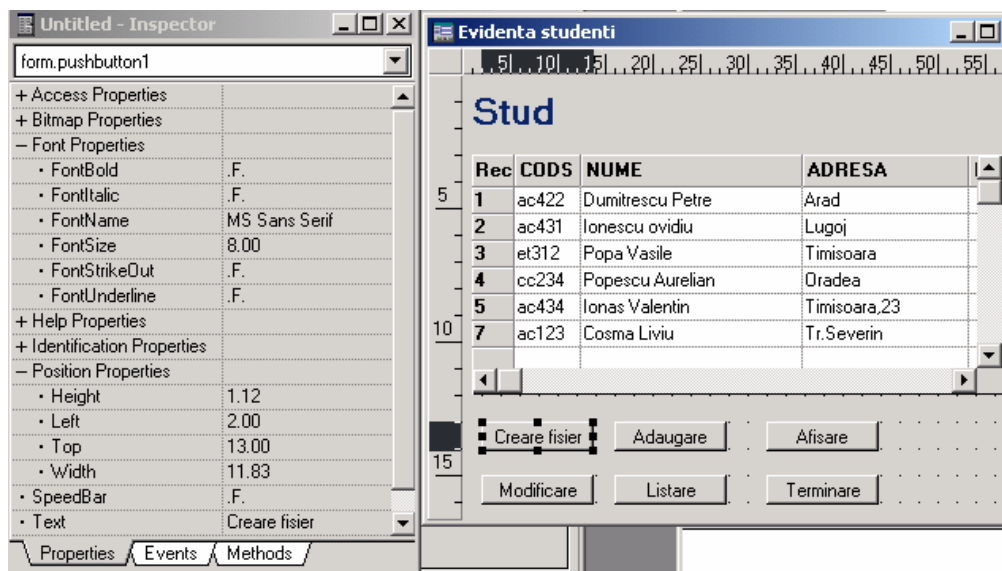
Se poate modifica dimensiunea și coordonatele Form-ului.

Selecția unui alt obiect de pe Form se poate face prin Click cu mouse-ul pe obiect sau din ComboBoxul din partea de sus din Inspector. Selectăm PushButon1 îi modificăm dimensiunea cu mouse-ul, textul afișat pe el, culoarea, tipul și dimensiunea font-ului folosit din Inspector. **Grupele de proprietăți se afișează cu + și se închid cu -**. Dimensiunea și poziția pot fi

modificate și în paleta de proprietăți din Inspector.

La fel se procedează și cu celelalte butoane.

6.3. Modificare proprietăți comportamentale

În programarea orientată pe obiecte, obiectele au proprietăți care sunt încapsulate și se pot moșteni la obiectele din subclasele derivate. Proprietățile obiectelor sunt:

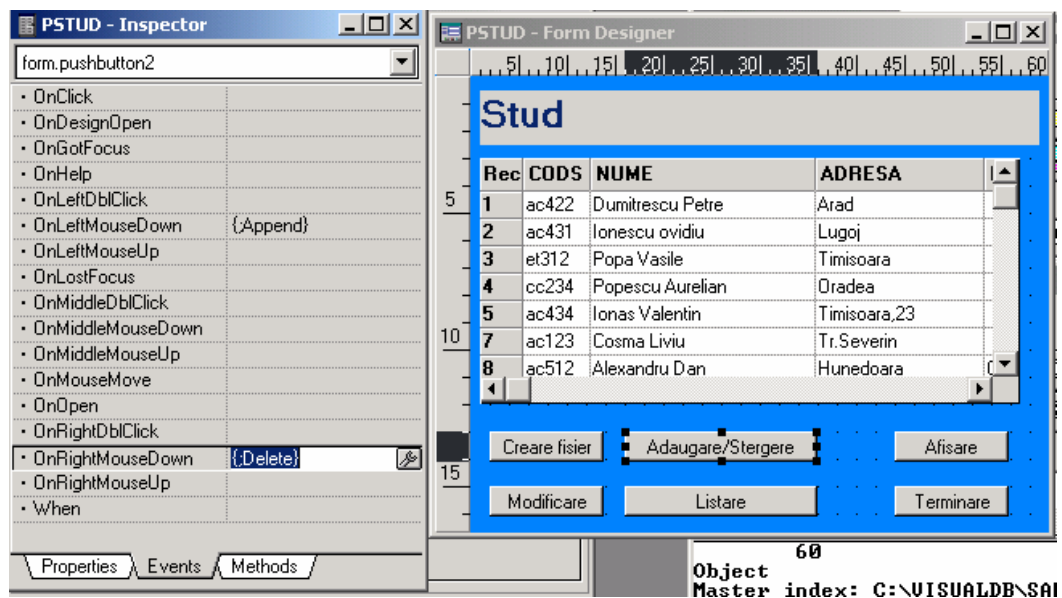
- **Proprietăți structurale** (Properties) care descriu obiectul (nume, adresa, data nașterii, salar, culoare, tip font, înălțime, lățime, greutate, distanță,...)
- **Proprietăți comportamentale** care caracterizează **reacția obiectelor la evenimente**. Ele se precizează prin asocierea unei comenzi sau proceduri unui eveniment din tabela Events din Inspector. Evenimentele pot fi click stânga sau dreapta pe mouse (OnLeftMouseDown), deschidere sau închidere Form (OnOpen, OnClose), mișcare mouse pe Form (OnNavigate), la mișcare obiect (OnMove), sau selectare sau deselectare obiect (OnGotFocus, OnLostFocus), schimbare dimensiune (OnSize), la schimbarea unor valori dintr-un EntryField (OnChange).
- **Metodele** care sunt proceduri interne ale obiectului care pot fi utilizate în prelucrare. Pentru Form sunt deschidere, închidere sau stergere Form (F1.Open(), F1.Close(), F1.Release()), reafișare Form (F1.Refresh())

Programarea bazată pe evenimente presupune atașarea unor proceduri la evenimente. Procedurile se lansează astfel asincron la apariția evenimentului asociat obiectului. Un obiect poate reacționa diferit la diferite evenimente. Fiecărui eveniment care acționează asupra obiectului (ex.buton) i se poate atașa o procedură distinctă. Deci procedura nu i se atașează obiectului ci evenimentului care acționează asupra acelui obiect.

La proiectarea unei aplicații se recomandă:

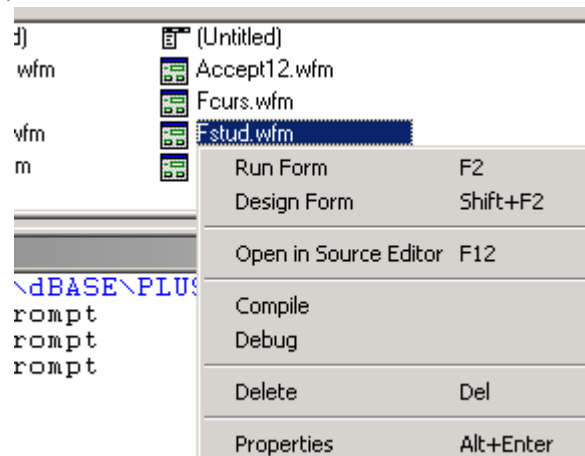
- La **OnOpen** pentru obiectul Form să se asocieze o procedură în care **se deschid toate fișierele** (tabelele) bazei de date.
- La **OnClose** pentru Form **se închid toate fișierele** bazei de date (Close Database)

În exemplul prezentat s-au asociat comenzi simple butoanelor Adăugare - Append Afisare - Browse, Modificare – Edit, Listare – List, Terminare – Close database. S-a modificat butonul Adaugare în Adaugare/Stergere și s-a asociat evenimentului **Click stânga** comanda **Append** iar pentru **click dreapta** comanda **Delete**. Dacă evenimentului i se asociază o singură comandă ea se pune direct în tabelul Inspector sub forma **{;Append}**. Dacă evenimentului i se asociază o procedură, se va da un click pe unealta din dreapta rândului, care va deschide o procedură care va fi scrisă de programator.

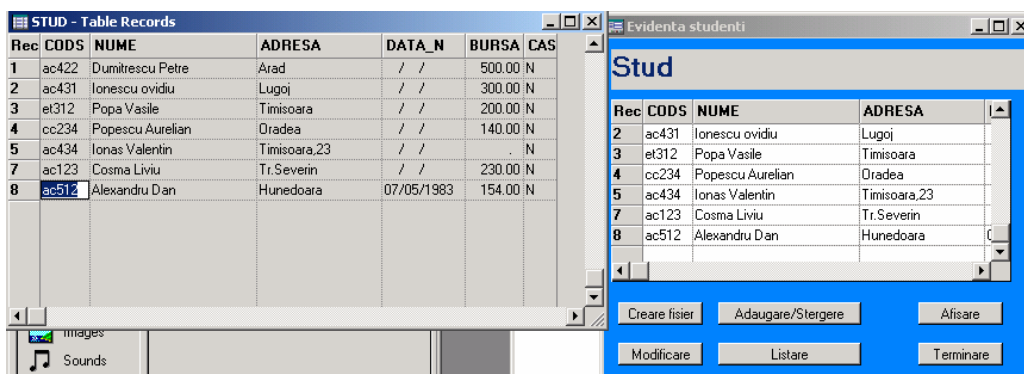
Macheta proiectată cu Design-erul va servi la generarea unei clase obiect Form care conține toate obiectele adăugate. La închiderea ferestrei Form Designer se precizează numele programului Fstud, care va avea extensia **WFM (Windows Form)**.

Programul va fi generat, compilat și pus în execuție prin deschiderea Form-ului dând click dreapta pe programul Fstud.wfm din navigator și selectând **RunForm**.

Un Form poate fi deschis din nou în modul design pentru completare sau corectare alegând Design Form în meniu.

Butonul Creare fișier poate să aibă pe click stânga procedura de creare care copiază structura fișierului de referință Rstud.

Designer-ului acceptă un singur fișier deschis, care este dat ca o proprietate **rowset** definită printr-o comandă SELECT de SQL.

Este preferabilă proiectarea completă a Form-ului de către programator.

Programul generat poate fi afișat și modificat selectând **Open source Editor** pe click dreapta.

```
local f
Use stud
f = new PSUD1FORM()
  f.Open()
.....
```

6.4. Proiectare Form folosind Designer-ul

Mai jos se prezintă un exemplu de Form realizat direct cu Designer-ul care generează un obiect Form pe care sunt plasate obiectele Texte, EntryField și Pushbutton.

Programul principal conține numai comanda de creare a unui obiect Form și deschiderea lui.

În EntryField-uri se va afișa valoarea câmpului asociat din înregistrarea curentă. Pentru aceasta se modifică programul generat adăugând la evenimentul OnOpen o procedură care deschide fișierul folosit și stabilesc câmpurile asociate celor două EntryField-uri.

Procedure OnOpen

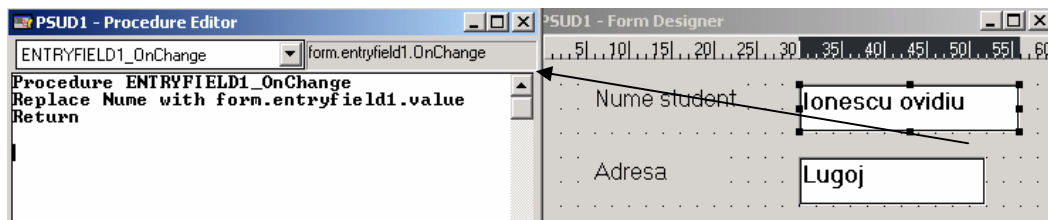
USE Stud

form.entryfield1.DataLink = 'stud->Nume'

form.entryfield1.DataLink = 'stud->adresa'

return

Menționăm că **valorile din obiectele EntryField se pot modifica, dar nu se modifică direct valoarea câmpului asociat din fișier**. Acesta se poate modifica cel mai simplu folosind **evenimentul OnChange** din obiectul EntryField căruia îi asociem o procedură, care înlocuiește valoarea câmpului cu proprietatea obiectului EntryField.Value, care este specifică obiectelor EntryField.

Asemănător se scrie o procedură pentru modificarea câmpului Adresa dacă se modifică pe ecran valoarea obiectului EntryField Adresa:

Procedure ENTRYFIELD2_OnLeftMouseDown

Replace Adresa with form.entryfield2.Value

Return

Proiectare Form pentru gestiune studenti cu Designer

Se va proiecta Formul după modelul de mai jos care conține obiectele obținute cu **paleta de obiecte** și **paleta de proprietăți** – Inspector :

- Browse1 pentru afișare studenți din tabela Student
- 3 obiecte text1, text2, text3 pentru nume student, adresa și cods
- 3 obiecte EntryField 1,2,3 pentru a afișa valoarea câmpurilor corespunzătoare din fișier. Ele vor avea proprietatea Value blank
- 3 butoane 1,2,3 pentru funcțiile dorite

Cods	Nume	Adresa
ac311	Victor	Timisoara
ac313	Vlad	Deta
ac314	Vasile	Cluj
ac316	Victor	Timisoara
ac324	Dumitru	Oradea

Nume student: Victor

Adresa: Timisoara

Cods:

Prev/Next Caut student Terminare

Obiectele se iau de pe paleta de obiecte.

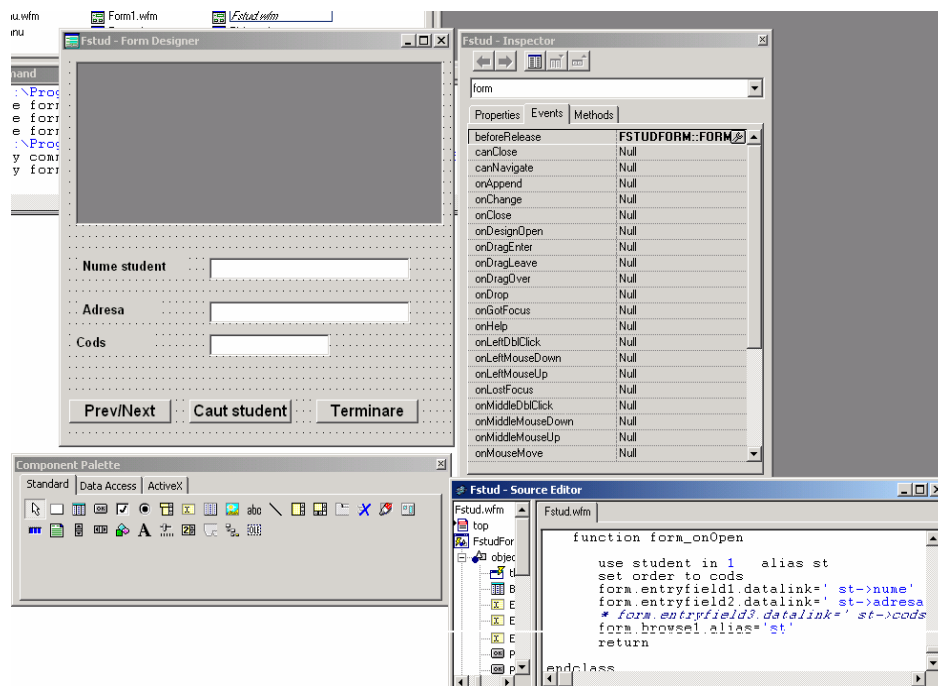
Proprietățile obiectelor și comportamentul lor se va stabili selectând obiectul și modificând proprietățile din inspector.

Procedurile asociate obiectelor se dau pentru evenimentele asociate: OnClick, OnLeftMouseDown, OnRightMouseDown, OnOpen pentru Form.

În momentul lansării programului pe evenimentul OnOpen din Form atașăm procedura care realizează:

- deschidere fișierul care are indexi de tipul MDX după Cods și Nume
- stabilim indexul master Cods
- Asociem obiectelor EntryField câmpurile Nume și adresă din fisier
- EntryFieldul pentru Cods este lăsat alb pentru a introduce codul studentului căutat

Fereastra de Design este prezentată mai jos.

Dăm mai jos procedurile asociate evenimentelor si obiectelor.

```
function form_onOpen
    use student in 1 alias st           //deschidere fisier si indexi MDX asociati
    set order to cods                  // setare index master
    form.entryfield1.datalink=' st->nume'    // setare campuri asociate cu
entryFied-uri
    form.entryfield2.datalink=' st->adresa'
    * form.entryfield3.datalink=' st->cods'
    form.browse1.alias='st'    // setare fisier asociat cu obiectul Browse
    return
endfunction
```

```

function PUSHBUTTON1_onLeftMouseDown(flags, col, row)
    skip -1          // pentru a trece la inregistrarea uprecedenta
    return

function PUSHBUTTON1_onRightMouseDown(flags, col, row)
    skip 1           // pentru a trece la inregistrarea urmatoare
    return

function PUSHBUTTON2_onClick
    // procedura de cautare student folosind valoarea Cods introdusă in
    EntryFied
    Vcods= form.entryfield3.value
    seek vcods
    if eof()
    msgbox(' Studentul'+ vcods+'nu exista','Cods gresit',0)
    disp
    endif
    return

function PUSHBUTTON3_onClick
    close database      // procedura asociata butonului Terminare
    form.close()        // inchidere form
    return

function PUSHBUTTON3_onClose
    close database      // pentru inchidere form din coltul din dreapta sus
    return

```

Se poate adăuga un buton afișare care asociat evenimentelor Left si Right Mouse să activeze programul afișare note discutat in cursul trecut.

Programul principal generat ca o clasa este dat mai jos.

```

** END HEADER -- do not remove this line
//
// Generated on 31/03/2013
//
parameter bModal

```

```
local f
f = new FstudForm()
if (bModal)
    f.mdi = false // ensure not MDI
    f.readModal()
else
    f.open()
endif
* Definire clase
class FstudForm of FORM
    with (this)
        onOpen = class::FORM_ONOPEN
        height = 18.0
        left = 71.0
        top = 0.0
        width = 58.1429
        text = ""
    endwith

    this.PUSHBUTTON1 = new PUSHBUTTON(this)
    with (this.PUSHBUTTON1)
        onLeftMouseDown =
class::PUSHBUTTON1_ONLEFTMOUSEDOWN
        onRightMouseDown =
class::PUSHBUTTON1_ONRIGHTMOUSEDOWN
        height = 1.0909
        left = 1.0
        top = 16.0
        width = 15.2857
        text = "Prev/Next"
        fontSize = 12.0
        fontBold = true
    endwith

    this.PUSHBUTTON2 = new PUSHBUTTON(this)
    with (this.PUSHBUTTON2)
        onClick = class::PUSHBUTTON2_ONCLICK
        height = 1.0909
        left = 19.0
        top = 16.0
```

```
width = 15.2857
text = "Caut student"
fontSize = 12.0
fontBold = true
endwith
```

```
this.PUSHBUTTON3 = new PUSHBUTTON(this)
with (this.PUSHBUTTON3)
  onClick = class::PUSHBUTTON3_ONCLICK
  onClose = class::PUSHBUTTON3_ONCLOSE
  height = 1.0909
  left = 38.0
  top = 16.0
  width = 15.2857
  text = "Terminare"
  fontSize = 12.0
  fontBold = true
endwith
```

```
this.BROWSE1 = new BROWSE(this)
with (this.BROWSE1)
  height = 7.5
  left = 2.0
  top = 0.5
  width = 55.0
endwith
```

```
this.TEXT1 = new TEXT(this)
with (this.TEXT1)
  height = 1.0
  left = 3.0
  top = 9.5
  width = 16.0
  fontBold = true
  text = "Nume student"
endwith
```

```
this.TEXT2 = new TEXT(this)
with (this.TEXT2)
  height = 1.0
```

```
    left = 3.0
    top = 11.5
    width = 12.0
    fontBold = true
    text = "Adresa"
endwith
```

```
this.ENTRYFIELD1 = new ENTRYFIELD(this)
with (this.ENTRYFIELD1)
    height = 1.0
    left = 22.0
    top = 9.5
    width = 30.0
    value = " "
endwith
```

```
this.ENTRYFIELD2 = new ENTRYFIELD(this)
with (this.ENTRYFIELD2)
    height = 1.0
    left = 22.0
    top = 11.5
    width = 30.0
    value = " "
endwith
```

```
this.TEXT3 = new TEXT(this)
with (this.TEXT3)
    height = 1.0
    left = 2.0
    top = 13.0
    width = 12.0
    fontBold = true
    text = "Cods"
endwith
```

7. PROIECTAREA UNOR APLICAȚII COMPLEXE

7.1. Defiirea prin program a obiectelor grafice standard

Folosind designer-ul se pot crea Form-uri care să conțină mai multe obiecte de tipuri diferite, care se utilizează în aplicație pentru a asigura o interfață flexibilă cu utilizatorul, dar se pot proiecta numai aplicații simple. Proiectarea clasică permite utilizarea **unui singur fișier** care apare ca parametru al obiectului Form pentru proprietatea View (`this.View = "stud.dbf"`). Deschiderea indexată a fișierului, sau deschiderea altor fișiere prin procedurile programului duce la anomalii. Nu se acceptă alte câmpuri decât cele din fișierul asociat Form-ului, în proprietățile DataLink din obiectele Entryfield și SpinBox, DataSource din ListBox și ComboBox, Fields din Browse.

Designer-ul crează o singură clasă Form cu obiectele și proprietățile încapsulate și fixe, fără posibilitatea de a avea acces la obiecte din exterior. Prin crearea unui obiect Form din clasa creată se copiază proprietățile implicite ale clasei. Punerea în funcțiune a programului echivalează cu crearea unui obiect din clasa definită și deschiderea lui.

Definirea obiectelor dintr-o clasă existentă se poate face direct în program și proprietățile obiectelor pot fi modificate dinamic. Obiectelor definite li se pot asocia evenimente care declanșează execuția unor proceduri. În aceste proceduri pot fi deschise mai multe tabele (fișiere).

Obiectele de interfață grafică standard existente în Windows pot fi create în programe sau proceduri folosind comanda DEFINE.

Orice obiect grafic dintr-o clasă Windows se definește în cadrul unui container care este de regula o fereastră (FORM). Comenzile pentru definire, afișare, modificare se pot da în linia de comanda, dar în general în program.

Proprietățile obiectelor standard sunt:

- Proprietăți structurale (dimensiune, nume, adresa, culoare, ..)
- Metode – funcții care acționează asupra obiectelor clasei (`Open()`, `Close()`, `Release()`).
- Proprietăți comportamentale definite prin subrutine asociate unor evenimente.

Se recomanda folosirea documentației disponibile in HELP la comanda DEFINE, fiindcă sunt multe proprietăți comune sau specifice fiecărui obiect.

Definirea unui obiect dintr-o clasa existentă se face cu comanda DEFINE care are sintaxa:

DEFINE <nume_clasa> <nume_obiect> [**OF** <obiect_container>]
[FROM <linie, coloana> **TO** <linie,coloana > | <**AT** <linie, coloana>]
[PROPERTY <lista_proprietati>]
[CUSTOM <custom property list>]

Unde <**nume_clasa**> este clasa obiectului care se dorește a fi definit.

FROM sau **AT** se utilizează pentru a preciza poziția obiectului în fereastră.

Lista de proprietăți conține valorile proprietăților specifice obiectului.

OF obiect container - precizează formul pe care se va plasa obiectul definit

Există proprietăți comune pentru obiecte și specifice unei clase.

Obiectele standard Windows principale sunt:

Browse	Checkbox	Combobox
DDELink	DDETopic	Editor
Entryfield	Form	Image
Line	Listbox	Menu
Menubar	Object	Ole
Paintbox	Popup	Pushbutton
Radiobutton	Rectangle	Scrollbar
Shape	Spinbox	Tabbox
Text		

Definirea unui form

La definirea unui Form, care este o fereastră Windows, trebuie precizată poziția pe ecran, înălțimea, lățimea, titlul, font-ul titlului, culoarea fondului, proceduri atașate la evenimente și alte proprietăți. Dacă nu se specifică nimic la definirea unui obiect dintr-o clasă se iau toate proprietățile implicite.

Pentru exemplele care urmează se recomandă utilizarea lor din fereastra de comandă, pentru a observa că efectul comenzilor este imediat vizibil (schimbare dimensiuni, culori, creare de obiecte).

//Se deschide unul sau mai multe fișiere care se vor utiliza

DEFINE FORM f1 PROPERTY TEXT ‘Titlul ferestrei’, height 20,width 80

```

// Creează obiectul Form f1 in memorie
F1.OPEN()           // afișează fereastra f1 deja definită
F1.CLOSE()          // închide fereastra
F1.RELEASE()        // șterge obiectul din memorie

```

Modificarea parametrilor unui obiect existent

```

F1.TEXT='Noul titlu al ferestrei' //atributul titlului (textul afișat)
F1.HEIGHT=10                     //atributul înălțime
F1.WIDTH=10                      //atributul lățime
F1.LEFT=5                        // poziție fata de stânga ecran
F1.TOP=2                         //număr linie fata de latura de sus a
ecranului
F1.VISIBLE=.F.                  //afișează sau nu obiectul
F1.ESCEXIT=.T.                  //se poate închide fereastra cu ESC

```

Tratarea evenimentelor

```

F1.OnOpen= {; Use stud in 1 index inume alias St}
//Se deschide unul sau mai multe fișiere care se vor utiliza in aplicatie la
deschiderea formului f1
F1.ONMOVE={;' Se mișcă fereastra!'} // la miscarea ferestrei f1 se
afișează textul
F1.OnLeftMouseDown={; Append}      // la click stanga pe f1 se adauga o
inregistrare

```

Afișarea atributelor obiectelor se poate face ca pentru expresii

```

? F1.TEXT, F1.WIDTH, F1.TOP        // returnează valoarea atributului
indicat

```

Asocierea unui fișier la o fereastră

```

F1.VIEW='STUDENTI.DBF'
// Asociază un fișier ferestrei care va fi deschis odată cu fereastra; se recomandă
OnOpen()
INSPECT(F1)           // Afișează lista de proprietăți pentru obiectul F1

```

7.2. Crearea de obiecte pe Form

Pe Form-ul F1 creat se pot defini alte obiecte de interfață standard Windows. Orice obiect de interfață trebuie definit obligatoriu pe un Form, care este considerat container (părinte).

Definire obiecte TEXT

Obiectele Text înlocuiesc afișările normale cu Say din DOS. Obiectele Text permit o scriere sofisticată, care folosește toate facilitățile sistemului Windows. Textul va fi considerat ca un Banner pentru care se dă lungime, lățime, culoare, poziție pe form (left,top), tip, dimensiune și culori de fonturi, precizate prin proprietăți.

Prin clauza OF se indică formul pe care se va plasa textul. Se pot defini obiecte cu același nume pe form-uri diferite.

```
DEFINE TEXT T1 OF F1 PROPERTY TEXT 'Nume Student: '      //  
definire text T1
```

Putem modifica proprietățile obiectului precizat prin
nume_parinte.nume_obiect(F1.T1)

```
F1.T1.WIDTH=30          // lățime text  
F1.T1.HEIGHT=2          // înălțime text  
F1.T1.BORDER=.T.        // bordura în jurul textului  
F1.T1.FONTNAME="ARIAL"   // Nume font folosit  
F1.T1.FONTSIZE=14        // dimensiune font  
F1.T1.FONTBOLD=.T.       // utilizare font Bold  
F1.T1.ColorNormal='GR/GR+' // culoare verde/galben  
F1.T1.left =5           // 5 pozitii fata de marginea stanga a ferestrei  
F1T1.top=3              // 3 pozitii fata de marginea de sus a ferestrei
```

Definire obiecte Button

Obiectele Button sunt funcțional texte scrise pe un suport grafic de formă tri-dimensională și au toate proprietățile obiectelor Text. Ele se folosesc mai frecvent pentru comenzi fiindcă sugerează butoanele unui tablou de comandă. Trebuie să precizăm că **pentru orice obiect** (Text, EntryField,Image..) **se pot asocia proceduri** atașate unor evenimente.

```
Define PushButton B1 At 8,5 OF F1 Prop Text 'Adaugare' // butonul
B1 cu textul adaugare
F1.B1.OnLeftMouseDown={;Append} // la apasarea butonului se executa
Append
```

Definire obiecte ENTRYFIELD

Obiectele EntryField înlocuiesc Get-urile din varianta DOS și permit o scriere cu fonturi a valorilor afișate sau introduse de utilizator. Are proprietăți similare ca și obiectele Text, dar valoarea se poate modifica și se poate asocia unui câmp din fișierul curent deschis.

DEFINE ENTRYFIELD E1 OF F1

```
F1.E1.DATALINK='ST->NUME' // camp asociat din fisierul Stud deschis
anterior cu alias ST
F1.E1.WIDTH=20
F1.E1.TOP =5
DEFINE ENTRYFIELD E2 OF F1
F1.E2.DATALINK='ST->ADRESA' // camp asociat Adresa din fisierul Stud
deschis anterior F1.E1.TOP =6
```

În proprietatea **DataLink** se poate da un **nume de câmp sau un nume de variabilă**, a cărei valoare se afișează și poate fi modificată. La modificarea valorii unui EntryField nu se **modifică valoarea câmpului** afișat. Modificarea câmpului se poate face folosind comanda Replace într-o procedură asociată evenimentului **On Change** asociat EntryField-ului.

Definire obiecte Combobox

Define COMBOBOX CB1 of F1 Prop Datasource 'Field STUD->Nume'

```
F1.CB1.Datasource ='Field Stud->Adresa' // schimbă câmpul afișat
? F1.CB1.value // afișează valoarea curentă a obiectului CB1
```

La acționarea unui obiect Combobox se vor afișa într-o listă valorile câmpului asociat și va putea fi selectată una din valori, care va deveni valoarea curentă a obiectului și va putea fi apelată prin atributul ComBobox.Value (vezi selecția tipului și dimensiunii de font în Word). Din acest punct de vedere este asemănător cu EntryField, mai ales că valoarea curentă poate fi dată prin tastare directă.

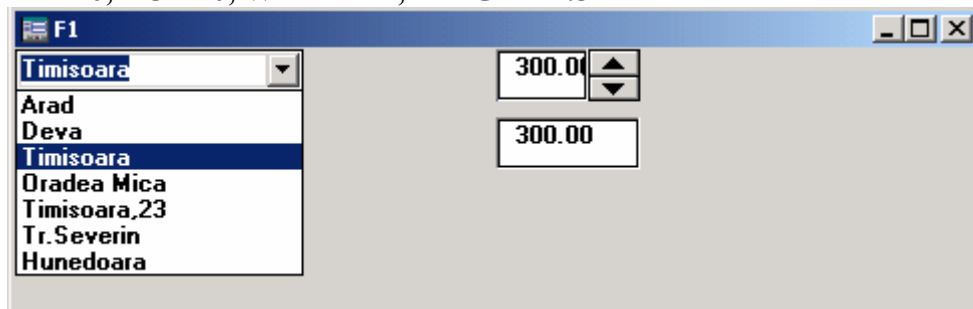
Prin Combobox se selectează o valoare și **nu se face poziționarea pe înregistrarea** care conține valoarea selectată. Este utilă la selectarea numelui complet al unei instituții. Poziționarea pe înregistrarea selectată prin valoarea unui câmp se face cu ListBox.

Definire obiecte SpinBox

Obiectele SpinBox afișează valoarea curentă a unui câmp sau variabilă numerică, care poate fi modificată direct, sau prin butonul de incrementare / decrementare asociat. În rest se comportă ca un EntryField după cum se vede în figură.

**DEFINE SpinBox SB1 OF F1 Property DataLink " Stud->BURSA",;
LEFT 40, TOP 10, WIDTH 12, HEIGHT 1.5**

Definire obiecte ListBox

Un obiect ListBox este:

- listă de valori ale unui **singur câmp** din fișierul curent deschis dacă se folosește în proprietatea DataSource argumentul **FIELD**,
- elementele unui tablou linear dacă argumentul este **ARRAY**.

Nu se recomandă să fie folosit ListBox pentru afișarea unor rezultate.

ListBox este folosit la selectarea unei înregistrări pe baza valorii unui **câmp**.

DEFINE LISTBOX LB1 OF F1

```
F1.LB1.DATASOURCE= "FIELD STUD->NUME"
```

```
F1.LB1.TOP=3
```

Obiectele din form se sincronizează. La selecția unei înregistrări din Listbox valoarea proprietății obiectelor EntryField se va modifica corespunzător înregistrării pe care s-a poziționat.

Definire obiecte Editor

Obiectele EDITOR sunt ferestre de editare pentru câmpuri memo. Proprietățile unui obiect Editor sunt asemănătoare cu cele ale unui Form pentru dimensiuni și poziție. Editorul este atașat unui câmp memo printr-un DataLink ca și un EntryField. În interiorul ferestrei Editor se pot edita texte folosind posibilitățile editorului NotePad.

DEFINE EDITOR Ed1 OF F1

```
F1.Ed1.DATALINK='Stud->CV'
```

```
F1.Ed1.Height=20
```

```
F1.Ed1.Left=50
```

Realizăm un Form cu Designer-ul, pe care plasăm un ListBox și un Editor.

În **OnOpen** vom deschide fișierul Stud, se va atașa la ListBox câmpul Nume și la Editor câmpul memoCV.

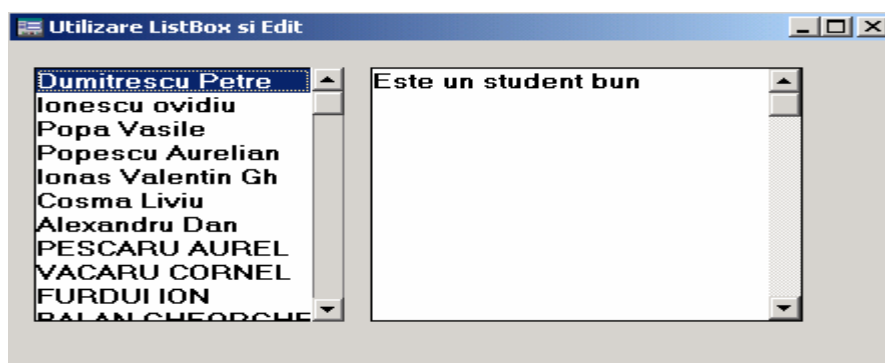
Procedure Form_OnOpen1

```
use stud
```

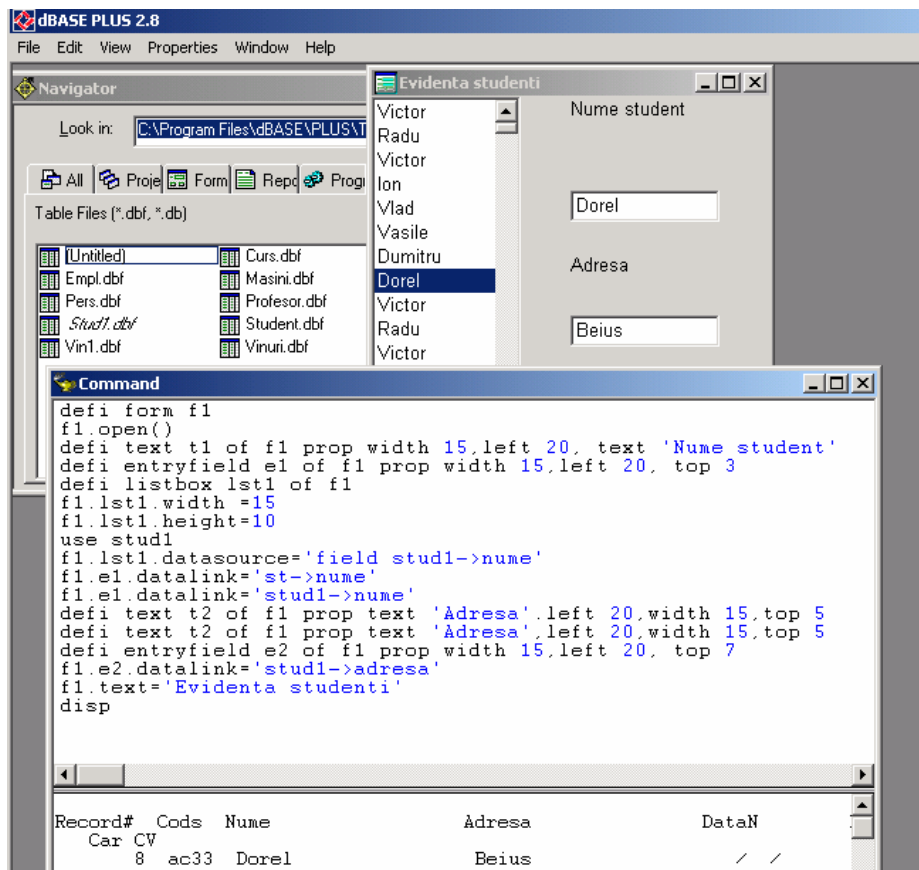
```
Form.ListBox1.DataSource='Field Stud->Nume'
```

```
Form.Editor1.DataLink='Stud->CV'
```

```
return
```


Exemplu de program scris direct in linia de comanda folosind text, entryfield, listbox:

Definire obiecte Browse

Obiectul Browse se folosește pentru afișarea sub formă de tabel a valorii unor câmpuri dintr-un fișier, specificate în atributul Fields. Intr-o aplicație în care se selectează un număr de înregistrări printr-o procedură, se recomandă ca înregistrările să fie memorate într-un fișier intermediar de rezultate care să se afișeze prin declararea unui Browse.

Define BROWSE BR1 of F1 Prop Text 'Evidenta Studenti' ,Height 20,; Width 40, Left 15,Top 2, Fields ' Nume, Adresa, Bursa'

Intr-un Browse se poate specifica o listă de câmpuri din mai multe

fișiere deschise simultan în zone de lucru diferite, care sunt legate între ele prin Set Relation. Dacă se consideră fișierul de studenți Stud și Mașina cu aliasul MS putem defini un Browse care să afișeze atât datele personale cât și ale mașinii.

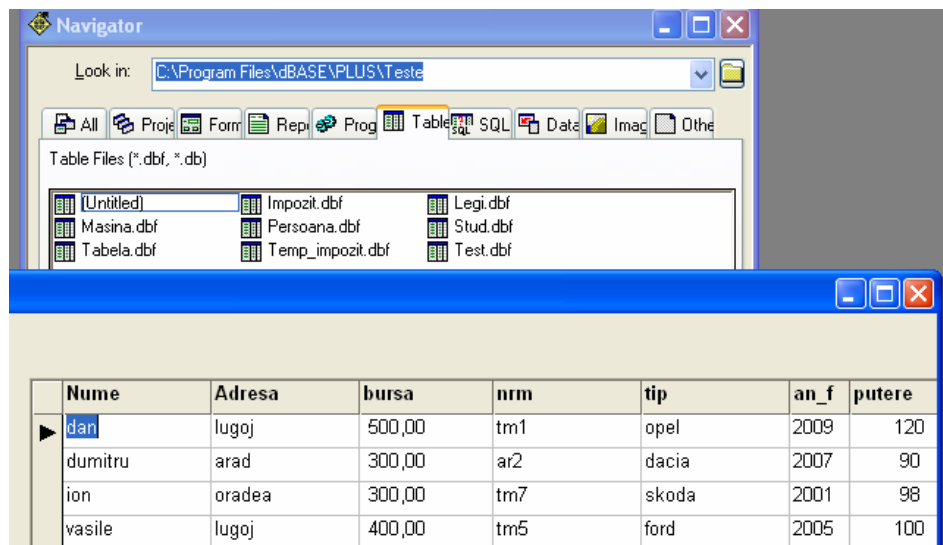
```
* Programul Prel.wfm
Set Talk off
Clear all           // sterge toate obiectele si inchide fisierele
Use stud in 1 Index Inume alias st
Use masina in 2 Index INrm alias MS
select 1
Set Relation to NRM Into MS

Defi form f1 prop width 100
F1.Open()
Define BROWSE BR1 of F1 Prop Height 20,;
Width 110, Left 15,Top 2

f1.br1.alias = 'st'      //precizare fisier asociat browse Br1
f1.br1.Fields = ' st->Nume, st->Adresa, st->Bursa,;    // lista campuri de
afisat
MS->NRM, MS->TIP, MS->AN_F,MS->putere'

Wait           //asteptare apasare tasta sau click pe Form pentru terminare
program
f1.Close()      //inchide fereastra
close all      //Inchide fisierele
Return
```

De remarcat că așteptarea pentru Wait se termină la apăsarea unei taste sau click pe Form.

Proprietati comune pentru obiecte windows:

Property	Event	Method
before	id	release()
borderStyle	left	setFocus()
enabled	mousePointer	Open()
fontBold	name	Close()
fontItalic	pageno	Release()
fontName	parent	Copy()
fontSize	printable	Paste()
fontStrikeout	statusMessage	Cut()
fontUnderline	tabStop	Undo()
form	text	Print()
height	top	
ColorNormal 'r/b	visible	
,	value	
ColorHighlight	valid conditie	
helpFile	ValidErrorMsg	
helpId hWnd		
movable		
sizeable		

7.3. Crearea unor aplicații complexe folosind Designer-ul

Dacă se folosește în exclusivitate **Designer-ul** se pot realiza doar **aplicații simple cu un singur fișier** deschis specificat în atributul View din Form. Scrierea manuală a programelor prin definirea directă a tuturor obiectelor de interfață grafică este laborioasă.

La aplicații complexe se poate combina utilizarea Designer-ului cu definirea și manipularea directă dinamică a obiectelor în proceduri. Se evită astfel operațiile de rutină și se acționează direct asupra obiectelor pentru a realiza operații mai complicate.

În continuare se va prezenta o metodă prin care se pot utiliza dinamic mai multe fișiere folosind Designer-ul, dar fără a folosi proprietatea View din Form.

- Se va genera un Form care să conțină mai multe obiecte
- În procedura asociată evenimentului OnOpen se vor deschide fișierele de date și index, se vor face setări (Set Talk off, Clear, Set Date to DMY, Set Decimal To) și se vor defini relațiile dintre fișiere (Set Relation)
- Obiectelor li se vor atașa proceduri prin evenimente.
- În cadrul procedurilor se vor atașa proprietăți de legătură cu fișierele pentru obiectele de pe Form (DataLink din obiectele Entryfield și SpinBox, DataSource din ListBox și ComboBox, Fields din Browse)
- În proceduri se vor defini și șterge obiecte de tip ListBox și Browse
- În proceduri se pot chema alte programe care se găsesc pe alte Form-uri

Se va exemplifica în continuare cu o aplicație, în care pe un Form la care nu s-a asociat nici un fișier se pun cu Designer-ul Texte, Butoane, Entryfield și ListBox pentru care nu se precizează atributele DataLink și respectiv DataSource. La deschiderea Form-ului pe OnOpen se deschide fișierul STUD cu indexul Inume, încât câmpurile acestuia vor fi recunoscute în continuare și se poate consulta în acces direct. Închiderea fișierului se va face pe evenimentul OnClose la închiderea Form-ului. Atributele DataLink și Data Source se vor adăuga prin procedurile asociate obiectelor pe evenimentul Click stânga din EntryField și respectiv ListBox. La deschiderea Form-ului Entryfield-ul și ListBoxul rămân albe și se vor completa dacă dăm click pe ele. În acest fel nu trebuie intervenit în codul generat de Designer ci numai în procedurile asociate evenimentelor atașate obiectelor.

```

Procedure ENTRYFIELD1_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
    form.entryfield1.datalink='stud->nume'
    return

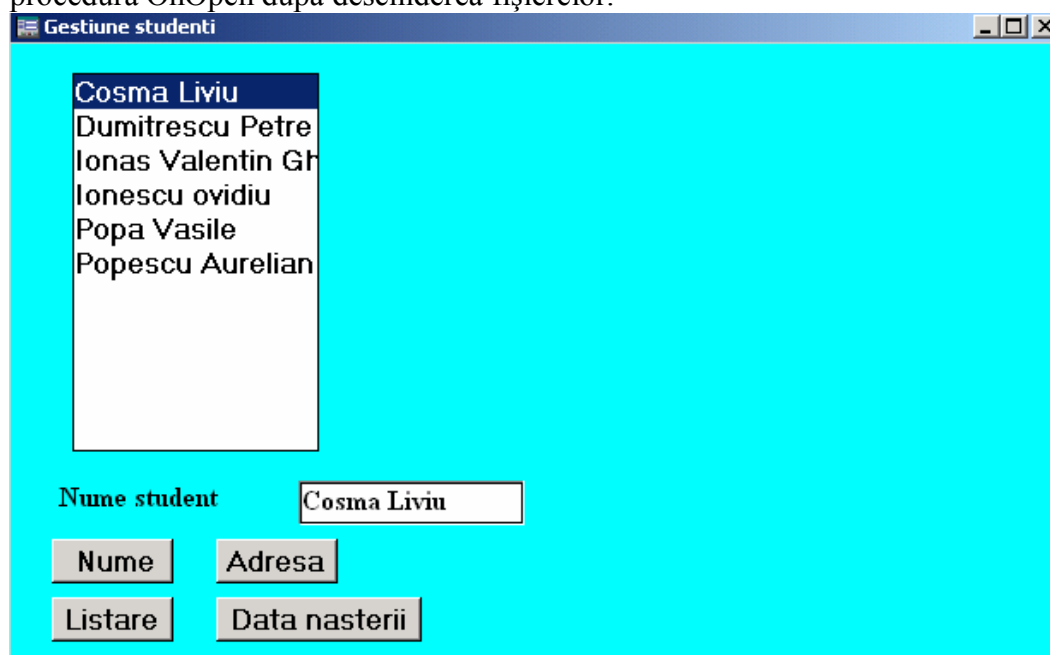
```

```

Procedure LISTBOX1_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
    form.listbox1.datasource='field stud->nume'
    return

```

Specificarea argumentelor Datalink și DataSource se poate face și în procedura OnOpen după deschiderea fișierelor.

Prin butoanele **Nume**, **Adresa**, **Data nașterii** s-au asociat proceduri care schimbă câmpul asociat obiectului Entryfield prin DataLink. La selecția unui student din ListBox se va afișa în EntryField câmpul Nume, Adresa sau Data nasterii. Pentru a claritate se va schimba și textul afișat în dreptul EntryField-ului.

```

Procedure PUSHBUTTON1_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
    Form.text1.text='Nume student'
    Form.Entryfield1.datalink= ' stud->Nume'
    Return

```

```
Procedure PUSHBUTTON2_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
```

```
Form.text1.text='Adresa student'
```

```
Form.Entryfield1.datalink= ' stud->Adresa'
```

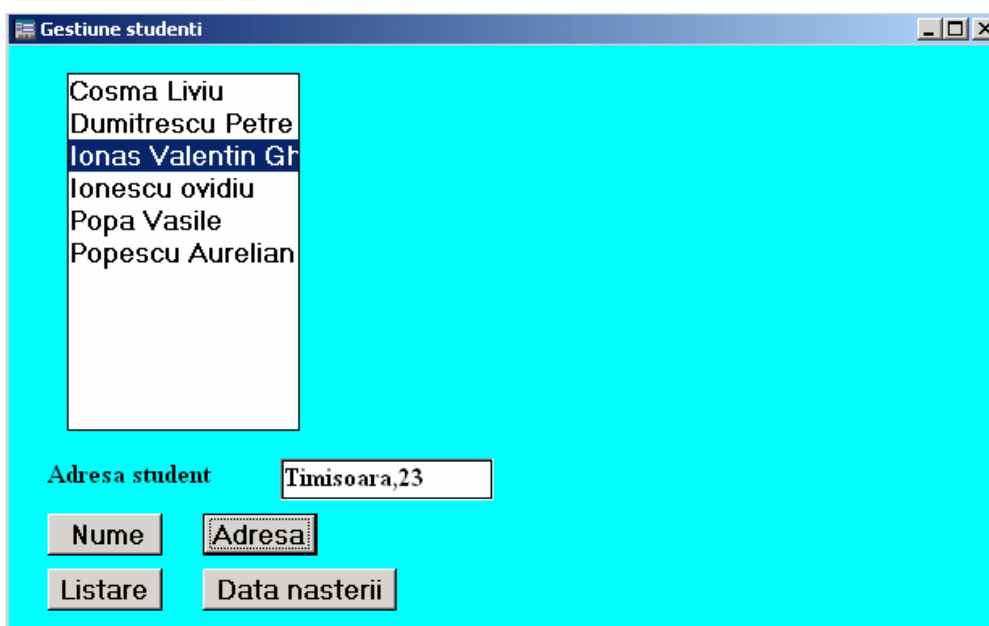
```
Return
```

```
Procedure PUSHBUTTON3_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
```

```
Form.text1.text='Data nasterii'
```

```
Form.Entryfield1.datalink= ' stud->Data_n'
```

```
Return
```


Prin butonul **Listare** se asociază o procedură care definește un Browse pe Form și se afișează câmpurile Nume, Adresa, Data_n din fișierul Stud. Dând click dreapta pe același buton se șterge obiectul Browse. Obiectele create în afara clasei trebuie șterse înainte de relansarea programului sau cu Clear All în procedura asociată la OnOpen. Dacă nu sunt șterse, la următoarea rulare se va încerca crearea unui nou obiect cu același nume și va apare eroare.

```
Procedure PUSHBUTTON4_OnLeftMouseDown(flags, col, row)
```

```
// Buton List
```

```
Form.whidth =120
```

```
Defi browse br1 of form property Fields 'nume, adresa, bursa.data_n',;
```

```
height 20, width 80,left 35, top 0,FontSize 11
```

```
* Form.br1.OnrightMouseDown =form.br1.release()
```

Return

Procedure PUSHBUTTON4_OnRightMouseDown(flags, col, row)

Form.br1.release()

return

Rec	NUME	ADRESA	BURSA
7	Cosma Liviu	Tr.Severin	230.00
1	Dumitrescu Petre	Timisoara,23	508.00
5	Ionas Valentin Gh	Timisoara,23	.
2	Ionescu ovidiu	Timisoara	300.00
3	Popa Vasile	Timisoara	200.00
4	Popescu Aurelian	Oradea Mica	140.00

Se observă că toate obiectele s-au poziționat pe același student indiferent de modul în care s-a făcut poziționarea (prin ListBox, Browse, Go, Seek, Locate).

7.4. Definirea și deschiderea unei noi ferestre

Dintr-o procedură asociată unui obiect dintr-un Form, se va defini și deschide un nou Form F2, care conține obiecte Text și EntryField în care să se afișeze datele despre mașina studentului selectat.

Vom defini un nou buton Masina la care vom atașa procedura, care definește o nouă fereastră F2 pe care vom afișa datele mașinii. Mașina va fi identificată printr-o legătură de Set Relation între fișierul Stud și Masini în procedura atașată la OnOpen unde se deschid și cele 2 fișiere indexate. Dacă dorim ca datele mașinii să fie permanent afișate vom atașa la OnOpen din Form-ul principal procedura următoare, care definește și Formul F2 ce conține obiecte Text și EntryField referitoare la mașina studentului curent selectat.

```

Procedure Form_OnOpen
  Use Stud in 1 Index Inume
  Use Masini in 2 Index INrm alias MS
  Set Relation to NRM Into MS
  Defi Form F2 Prop width 40, Text " Masini",left 50
  F2.OnClose = {;f2.release()}
  Defi TEXT Tip of F2 Prop Text 'Tip masina ',left 3, top 3,width 15
  Defi TEXT AnFabr of F2 Prop Text 'An fabricatie ',left 3, top 5,width 15
  Defi TEXT Putere of F2 Prop Text 'Putere ',left 3, top 7,width 15
  Defi TEXT Numar of F2 Prop Text 'Numar masina ',left 3, top 9,width 15
  Defi EntryField Etip of F2 Prop left 20, top 3, width 15, DataLink 'MS->TIP'
  Defi EntryField EAnf of F2 Prop left 20, top 5, width 15, DataLink 'MS->An_F'
  Defi EntryField Etip1 of F2 Prop left 20, top 7, width 15, DataLink 'MS->Putere'
  Defi EntryField ENrm of F2 Prop left 20, top 9, width 15, DataLink 'MS->Nrm'
  F2.Open()
  Return

```

Folosind această metodă de lucru se poate realiza proiectarea grafică a Form-urilor, care este o muncă de uzură, folosind Designer-ul, iar în procedurile asociate evenimentelor pentru diferite obiecte se vor preciza elementele de legătură cu fişierele bazei de date.

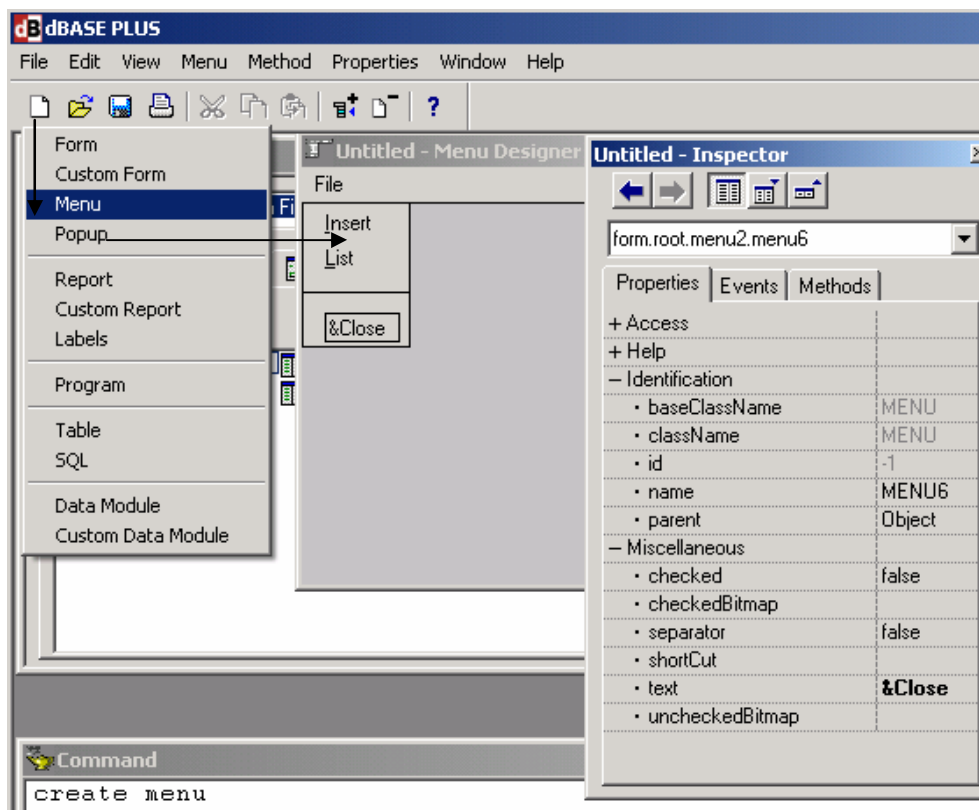
8. MENIURI si OBIECTE MULTIMEDIA

8.1. Meniuri Windows

Meniurile Windows îmbină conceptul de menu bară și popup cu caracteristicile programării pe obiecte utilizată în interfețele grafice.

La proiectarea unui meniu vom folosi Designer-ul de meniu care se activează din:

- Fereastra Command **CREATE MENU**;
- Navigator grupa Forms și Untitled Menu-Designer
- Bara de meniu principal File/New/Menu
- Speed Bar și New/Menu

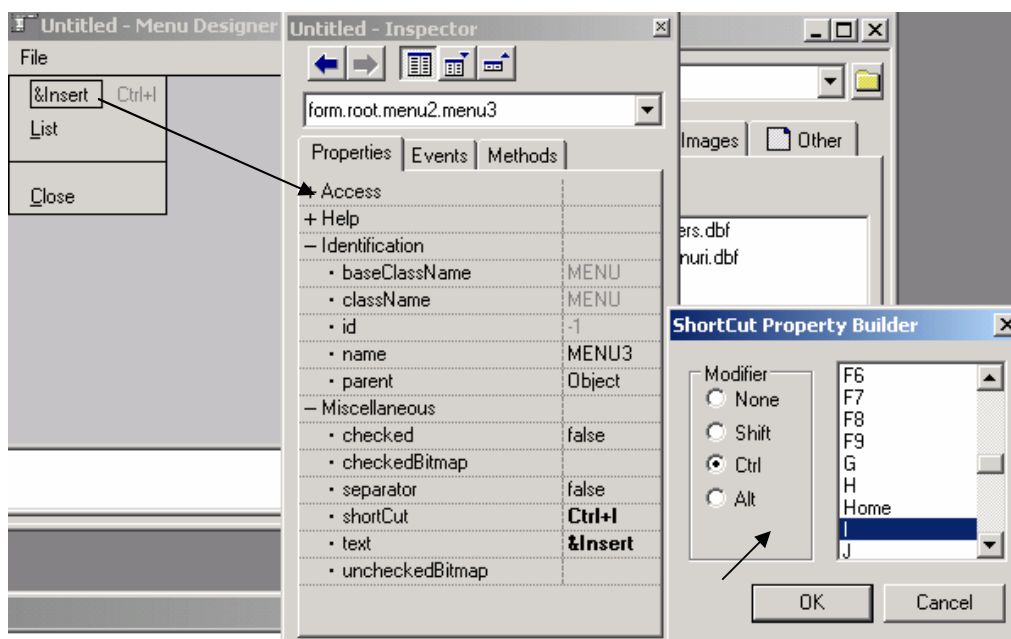
Se va deschide o fereastră de proiectare **Untitled Menu-Designer** și

paleta de proprietăți (Inspector). Se pot plasa mai multe meniuri fiecare având un nume și mai multe bare de comanda. Fiecărei bare de comandă i se va atașa printr-un eveniment o procedură.

Se vor prezenta printr-un exemplu fazele de definire a meniurilor:

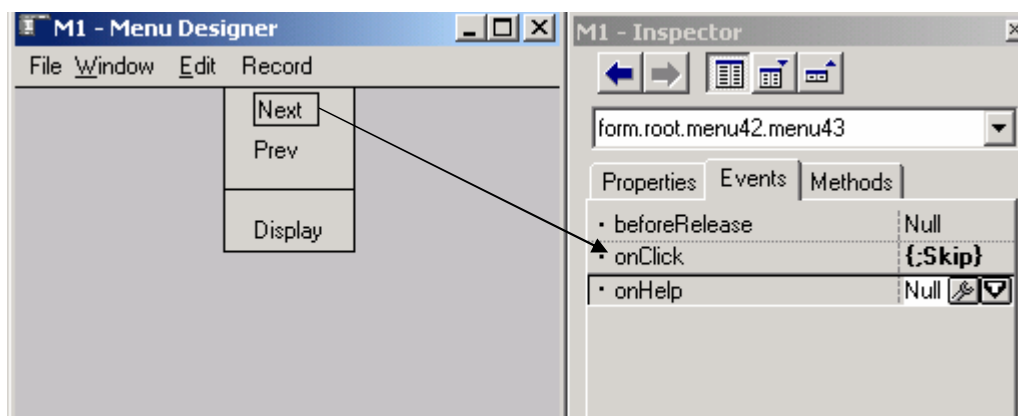
1. Apare în fereastră primul meniu și se scrie **FILE** – numele meniului
2. Se tastează **săgeată verticală** și apare prima bară unde scriem **&Insert**, apoi următoarele bare unde scriem **&List** și **&Close**. Semnul **&** precizează caracterul de selecție rapidă și va fi subliniat în meniul afișat **I**nsert.
3. Fiecărui element de meniu (bară) i se poate asocia un **ShortCut** de tipul CTR+I..

Barele unui meniu pot fi grupate printr-o bară separator, dacă bara respectivă are proprietatea **Separator = .T**.

4. Se dă click pe File și **Tab** pentru a **trece la următorul meniu**. Se selectează din bara de meniu **Menu** și Insert Edit și se vor insera automat comenzile de editare Windows **Undo**, **Cut**, **Copy**, **Paste** cu numele de meniu **Edit**.
5. Se dă Tab (nou meniu) și se selectează din **Menu** Insert Windows, care ne va permite în timpul rulării afișarea ferestrelor deschise pentru a le selecta (ca și Windows din meniul principal dBase)

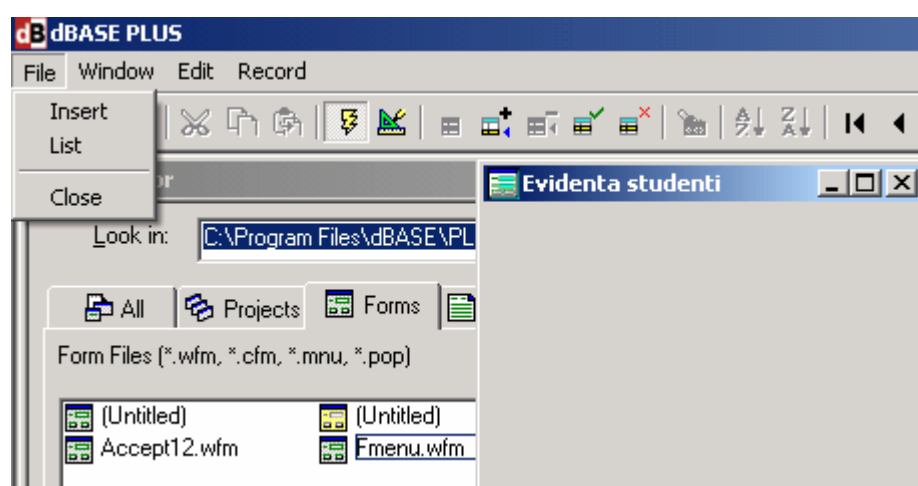
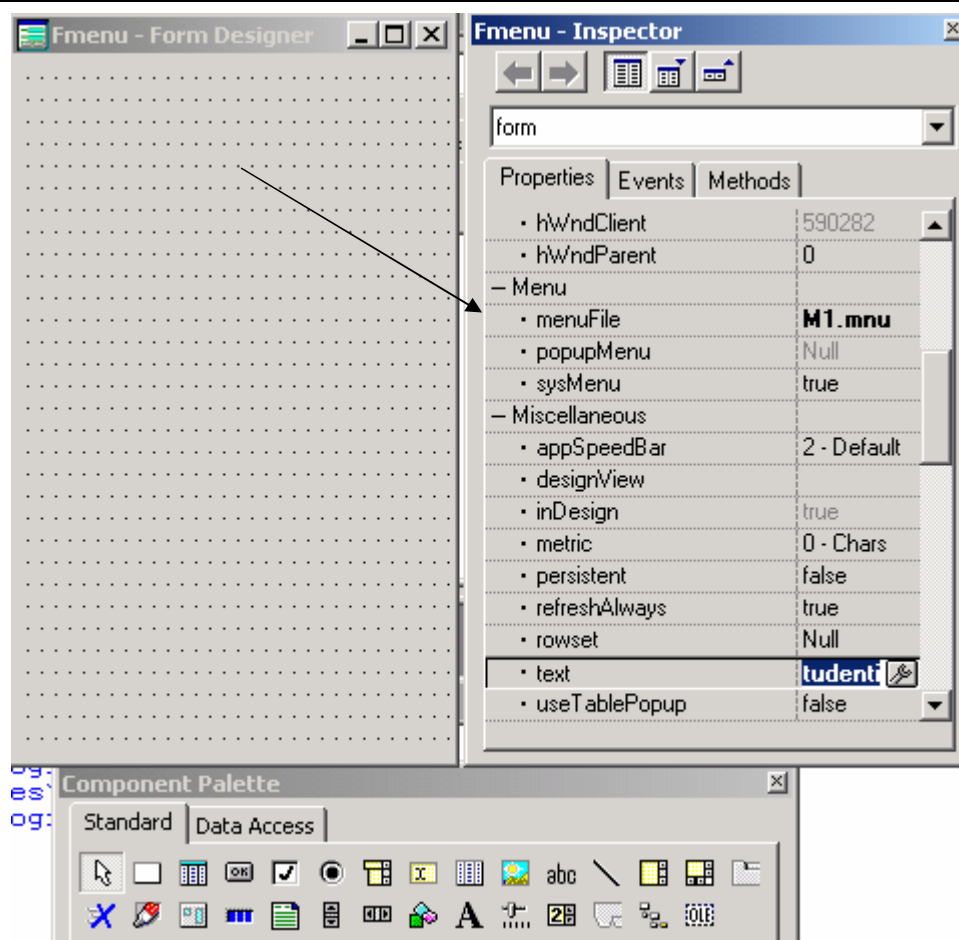
6. Se dă Tab și se completează meniul **&Record** cu barele **&Next**, **&Prev** și **&Disp.**
7. Se selectează pe rând câte o bară din meniurile definite (exceptând Edit și Windows) și cu paleta de proprietăți **Events** i se va asocia câte o procedură sau comandă asociată:
8. La închiderea ferestrei Menu Designer se va da meniului proiectat un nume, care va avea ex: **M1.mnu** și după compilare se plasează în grupul Forms.
9. **Meniul proiectat se asociază unui Form în proprietatea **MenuFile** din Inspector.**
10. La lansarea Form-ului pe care se plasează meniul se va afișa meniul în locul barei principale de meniu (nu pe Form).
11. Selectând un meniu se vor afișa barele componente care pot fi selectate cu click de mouse pentru a activa procedurile asociate

Se deschide cu Designer un Form cu titlul Evidenta studenți și numele **Fmenu** la care se atașează prin proprietatea **MenuFile** meniul proiectat anterior **M1.mnu**.

La evenimentul **OnOpen** din Form se va asocia comanda **Use Student**, iar la **OnClose** se va asocia **Close Database**

La deschiderea Formului Fmenu.wfm se va afișa meniul care ne va permite să selectăm procedurile care execută funcțiile dorite. Se remarcă faptul că meniul nu apare pe Form ci pe bara de meniu principal.

Dacă selectăm **List** se va afișa conținutul fișierului Student (Browse)
 Câmpul memo CV poate fi afișat și modificat prin DbClick care va deschide o fereastră Editor.

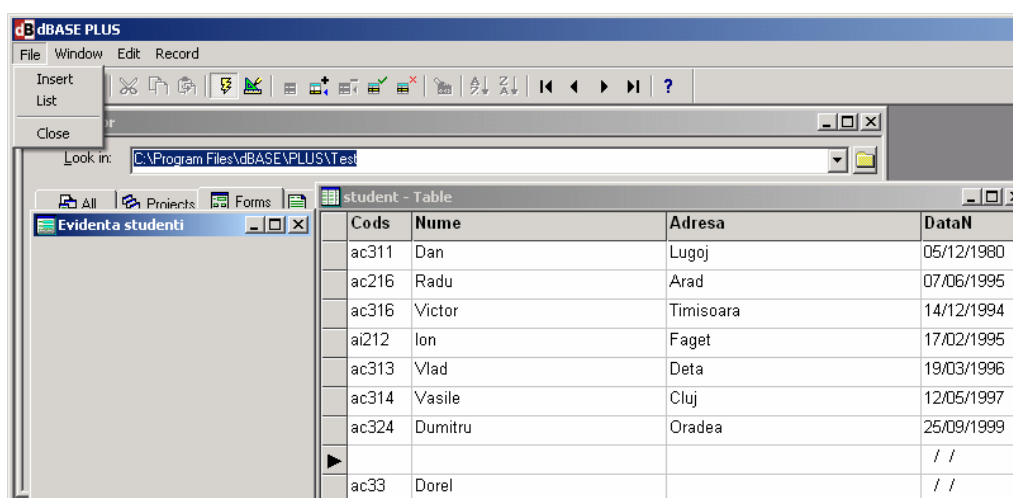
Cu **Insert** se adaugă înregistrări noi (Append).

Din meniul **Record** selectând barele

Next trece la înregistrarea următoare (Skip)

Prev revine la înregistrarea precedentă(Skip -1)

Disp afișează și permite editarea înregistrării curente (Edit)

Utilizarea meniurilor poate fi combinată cu plasarea pe Form a unor obiecte Text, EntryField, Butoane, ListBox discutate in cursul anterior.

8.2. Definire și utilizare obiecte multimedia

In dBase se pot păstra în câmpurile unor fișiere obiecte multimedia ca imagini, sunete sau obiecte de tip OLE. Pentru aceasta se folosesc câmpurile de tip BIN și OLE care fac referință la fișierul care conține obiectul.

8.2.1. Imagini și sunete

Imaginile se păstrează în fișiere speciale ale sistemului de operare .JPG, .GIF, TIF, BMP, iar sunetele în fișiere Wav.

In fișierul de date dBase imaginile și sunetele se pot păstra în **câmpuri de tip BIN**.

La crearea unei înregistrări câmpurile BIN sunt goale. Ele trebuie să facă referință la fișierele care conțin efectiv pozele sau sunetele.

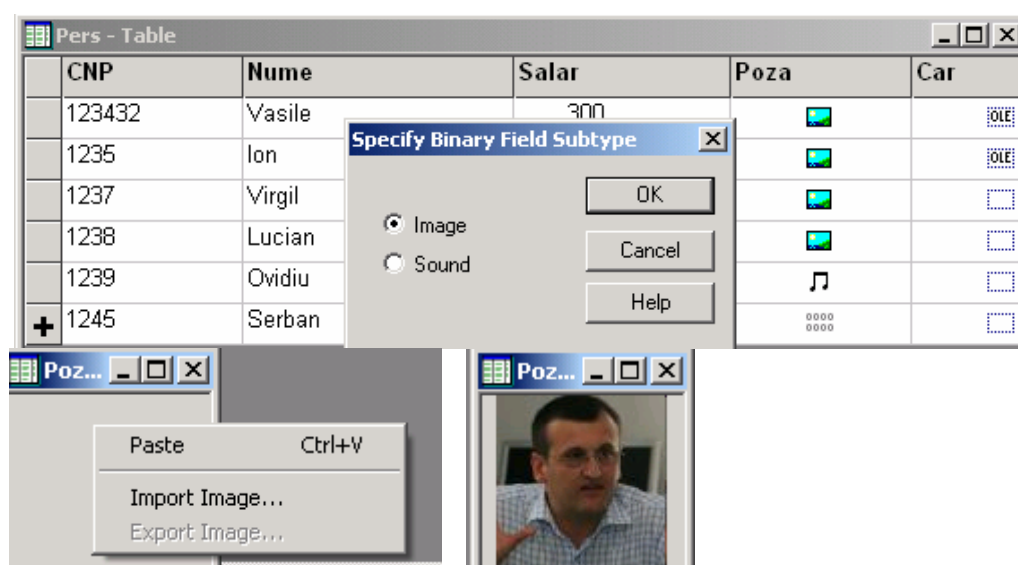
Se consideră fișierul de studenți la care prin comanda **Modi Struc** vom adăuga:

- câmpul BIN **Poza** ce va conține poza studentului
- câmpul OLE **Car** ce va conține o caricatură executată în PaintBrush, sau o caracterizare făcută în Word.

Adăugarea unei poze se face prin:

- Se deschide fișierul și se dă **Browse**.
- Se selectează câmpul BIN Poza pentru un student cu **DblClick** sau **F9**
- Apare fereastra **Empty Binary Field** în care se selectează **Image Viewer** și **OK**.
- Va apare fereastra **Image Viewer** în care se introduce imaginea selectată prin **Click dreapta** și **Import Image** și se caută imaginea din orice director (se pot lua imagini din directorul **Windows**).
- Inchizând fereastra, poza rămâne atașată câmpului și se afișează cu **DblClick**.

La fel se procedează și la schimbarea unei poze.

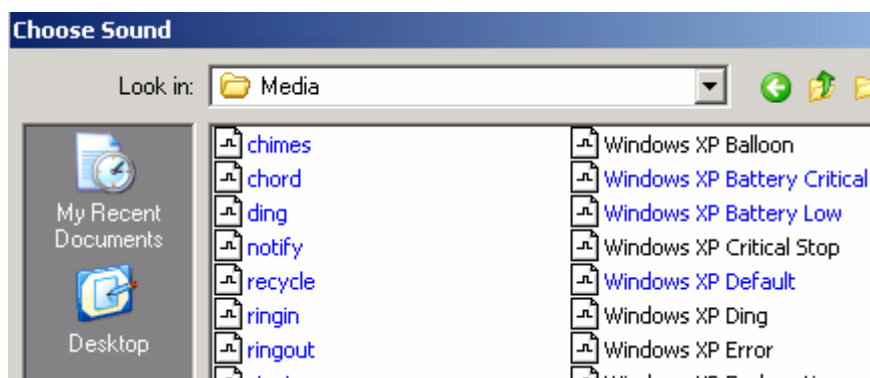
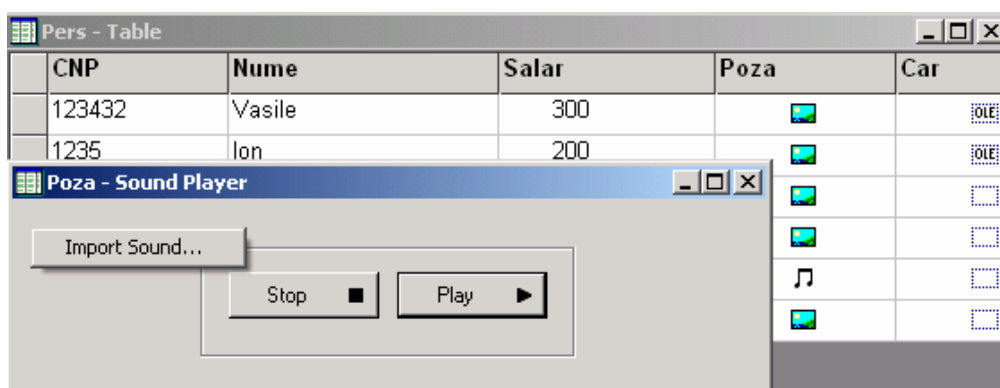

Pentru adăugare fișier de sunet la un câmp BIN

- se selectează **Sound Player** și **OK**
- va apare **Stop** și **Play**.
- se selectează fișierul de sunet (.wav) cu:
Click dreapta pe fereastra Sound Player/ Import Sound se caută un

fișier în directoarele disponibile și OK.

Se observă că am introdus sunete în câmpul poza, fiindcă în ambele cazuri tipul câmpului este BIN. Acestui câmp i se asociază un fișier care poate fi de imagini sau sunete. Redarea sunetului atașat câmpului se face prin DblClick pe câmp și PLAY.

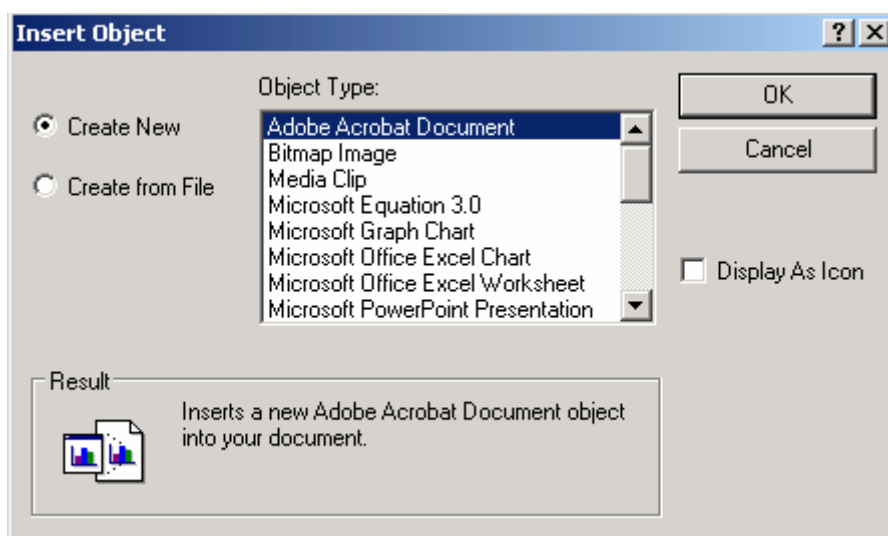
8.2.2. Câmpuri OLE (Object Linking and Embedding)

Câmpurile de tip OLE referă obiecte care nu sunt recunoscute direct de Windows. În aceste obiecte se consideră încapsulate obiecte Windows de diferite tipuri. Ele sunt create de **constructori** care permit și prelucrarea sau dezvoltarea lor. Acestea pot fi documente Word, pagini de calcul Excel, imagini realizate cu Adobe foto, CorelDraw sau PaintBrush. Dacă se dă DblClick pe un asemenea câmp se activează constructorul (Word, Excel, Internet Explorer,...) care primește adresa obiectului care va fi deschis și eventual dezvoltat și prelucrat. Se poate atașa astfel un CV redactat în Word care oricând poate fi

afișat dar și modificat.

Atașarea acestor obiecte la câmpurile OLE se face astfel.

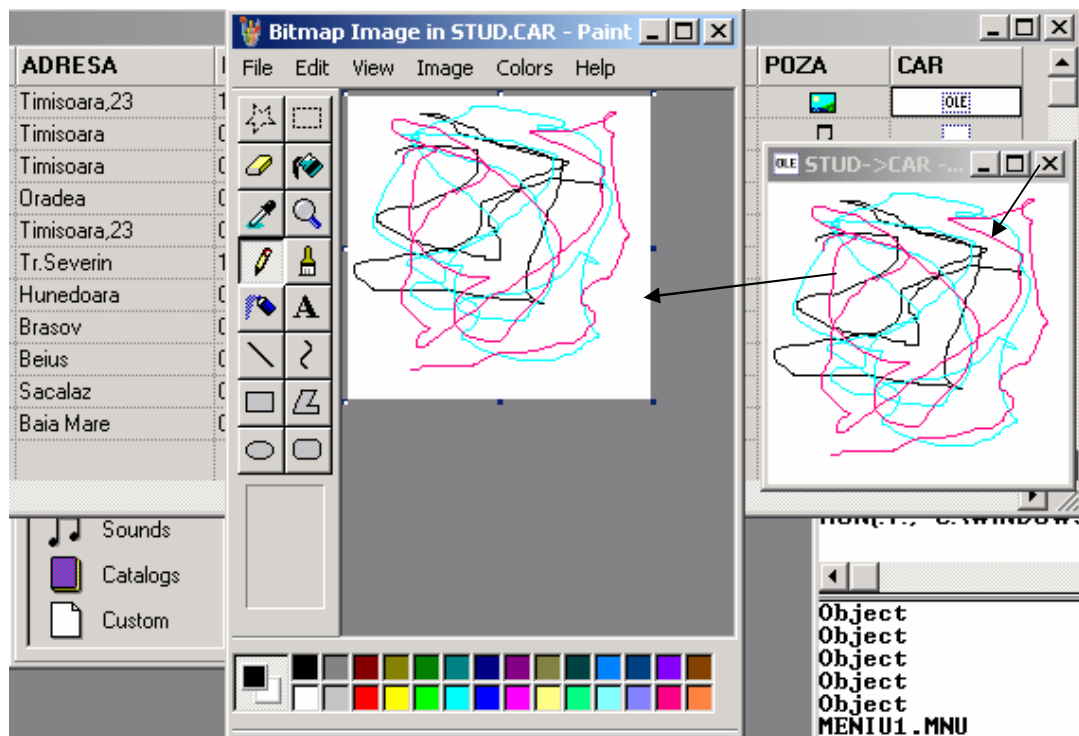
- Se dă Dblclick pe câmpul OLE ce trebuie inițializat sau modificat.
- Apare fereastra OLE Viewer
- Se selectează constructorul cu **EDIT/Insert OLE (PaintBrush, Word, Excel,..)**

- Se creează sau se modifică obiectul
- La închiderea obiectului se va memora legătura în câmpul OLE din fișier.

La modificarea unui obiect OLE:

- se dă DblClick pe câmpul OLE ce conține obiectul
- obiectul va fi afișat într-o fereastră
- se dă DblClick pe fereastra ce conține obiectul și se va activa programul constructor (PaintBrush în exemplul nostru)
- se modifică obiectul și se închide programul constructor memorând în câmp legătura spre noul obiect modificat

8.2.3 . Afișarea imaginilor și redarea sunetelor prin program

Afișarea imaginilor prin program se face folosind comanda:
RESTORE IMAGE FROM fisier.bmp dacă se specifică direct
 fișierul sursă

BINARY camp dacă se dă un câmp BIN

din fișier

Ex:

Use pers

Go 5

RESTORE IMAGE FROM BINARY poza

Command

```

modify fo
do "C:\Pr
play soun
play soun
use pers
play sound binary poza
go 5
play sound binary poza
go 6
RESTORE IMAGE FROM BINARY poza

```

Pers - Table

CNP	Nume	Salar	Poza	Car
123432	Vasile	300		OLE
1235	Ion	200		OLE
1237	Virgil	250		
1238	Lucian	150		
1239	Ovidiu	250		
1245	Serban	170		

RESTORE IMAGE FROM C:\VISUALDB\SAMPLES\AIRBRLN2

Un câmp BIN ce conține o poză poate fi atașat unui obiect Windows IMAGE, care poate fi considerat un container pentru poză, fiindcă aceasta se va afișa la dimensiunile cerute.

```
DEFI IMAGE foto1 OF F1 AT 2,2 PROP width 20, height 10,;
      DataSource 'BINARY Poza'
      FILE fisier.bmp
```

Redarea sunetelor prin program se realizează prin comanda:

```
PLAY SOUND BINARY camp_sunet    pentru sunet atașat la un câmp BIN
FILENAME fisier.wav              pentru un sunet dintr-un fișier.wav
```

Ex:

```
PLAY SOUND BINARY sunet
PLAY SOUND FILENAME c:\visualdb\samples\welcome.wav
```

Completarea dinamică în program a unui câmp BIN se face prin comanda REPLACE:

```
REPLACE BINARY poza FROM fisier.bmp
REPLACE BINARY sunet FROM fisier.wav
```

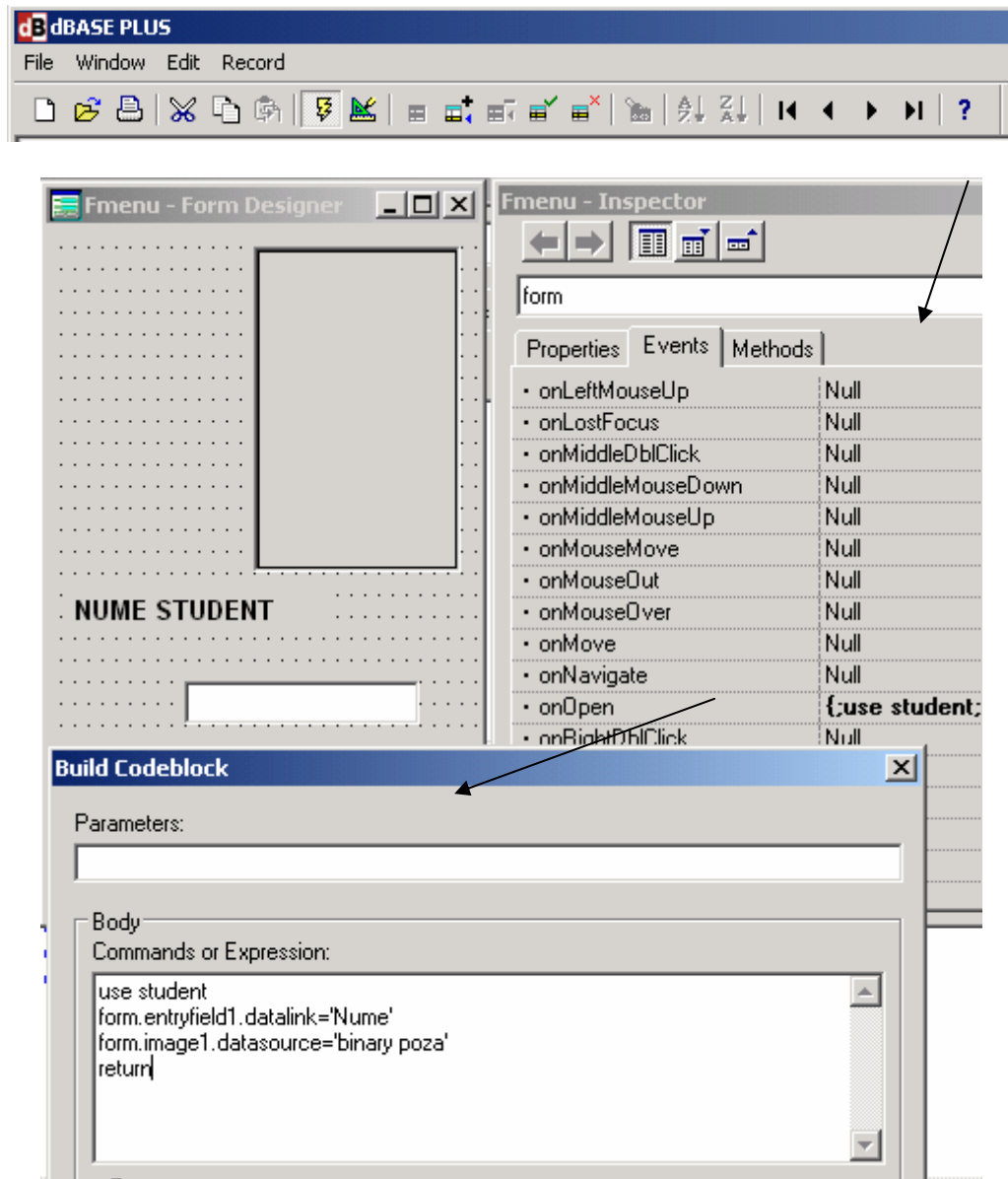
Copierea unei poze sau sunet dintr-un câmp într-un fișier se face prin:

```
COPY BINARY poza TO fisier.bmp
COPY BINARY sunet TO fisier.wav
```

8.2.4. Afișare poze din câmp BIN într-o fereastră

Pentru programul cu meniuri Fmenu proiectat anterior vom plasa pe FORM un obiect IMAGE, un text și un EntryField. În procedura declanșată prin OnOpen la deschiderea Form-ului o sa-i atașăm obiectului Image un câmp poza din fișierul Student, iar pentru obiectul EntryField se asociază câmpul Nume. În acest fel se va afișa în orice moment poza și numele studentului din înregistrarea curentă. Selectarea înregistrării se poate face din obiectul Browse afișat din meniul File/List sau meniul Record/Next și Record/Prev. Deplasarea

în fișier se poate face și din bara de Speed menu folosind:

La deplasarea în fișier prin meniu (Next, Prev) sau cu Browse se va afișa poza studentului din înregistrarea curentă. În acest fel este posibil să se selecteze o înregistrare din fișier pe baza pozei persoanei, pentru a afișa datele personale.

Evidenta studenti

NUME STUDENT

Ion

dB dBASE PLUS

File Window Edit Record

Insert
List
Close

Evidenta studenti

student - Table

Cods	Nume	Adresa
ac311	Dan	Lugoj
ac216	Radu	Arad
ac316	Victor	Timisoara
ai212	Ion	Faget
ac313	Vlad	Deta
ac314	Vasile	Cluj
ac324	Dumitru	Oradea
ac33	Dorel	

NUME STUDENT

Ion

Programul generat este:

```
parameter bModal
local f
f = new FmenuForm()
if (bModal)
    f.mdi = false // ensure not MDI
    f.readModal()
else
    f.open()
endif
```

class FmenuForm of FORM

```
    with (this)
        onOpen = {;use student; form.entryfield1.datalink='Nume';
form.image1.datasource='binary poza'; return}
        onClose = {;use}
        height = 16.0
        left = 24.4286
        top = 0.5
        width = 31.2857
        text = "Evidenta studenti"
        menuFile = "M1.mnu"
    endwith

this.IMAGE1 = new IMAGE(this)
    with (this.IMAGE1)
        onLeftMouseDown = class::IMAGE1_ONLEFTMOUSEDOWN
        height = 7.5
        left = 15.0
        top = 0.5
        width = 15.0
    endwith

this.ENTRYFIELD1 = new ENTRYFIELD(this)
    with (this.ENTRYFIELD1)
        height = 1.0
        left = 10.0
        top = 10.5
        width = 17.0
        fontBold = true
```

```

        value = " "
    endwhile

    this.TEXTLABEL1 = new TEXTLABEL(this)
    with (this.TEXTLABEL1)
        height = 1.0
        left = 2.0
        top = 8.5
        width = 19.0
        text = "NUME STUDENT"
        fontBold = true
    endwhile
endclass

// Generated on 02/04/2012
//
parameter formObj
new M1MENU(formObj, "root")
class M1MENU(formObj, name) of MENUBAR(formObj, name)
    this.MENU2 = new MENU(this)
    with (this.MENU2)
        text = "File"
    endwhile

    this.MENU2.MENU3 = new MENU(this.MENU2)
    with (this.MENU2.MENU3)
        onClick = {;Append}
        text = "&Insert"
    endwhile

    this.MENU2.MENU4 = new MENU(this.MENU2)
    with (this.MENU2.MENU4)
        onClick = {;Browse}
        text = "&List"
    endwhile
    this.MENU2.MENU5 = new MENU(this.MENU2)
    with (this.MENU2.MENU5)
        text = ""
        separator = true
    endwhile

```

```
this.MENU2.MENU6 = new MENU(this.MENU2)
  with (this.MENU2.MENU6)
    onClick = {;Close database}
    text = "Close"
  endwith
```

```
this.MENU20 = new MENU(this)
  with (this.MENU20)
    text = "&Window"
  endwith
```

```
this.MENU14 = new MENU(this)
  with (this.MENU14)
    text = "&Edit"
  endwith
```

```
this.MENU14.UNDO = new MENU(this.MENU14)
  with (this.MENU14.UNDO)
    text = "&Undo"
    shortCut = "Ctrl+Z"
  endwith
```

```
this.MENU14.CUT = new MENU(this.MENU14)
  with (this.MENU14.CUT)
    text = "Cu&t"
    shortCut = "Ctrl+X"
  endwith
```

```
this.MENU14.COPY = new MENU(this.MENU14)
  with (this.MENU14.COPY)
    text = "&Copy"
    shortCut = "Ctrl+C"
  endwith
```

```
this.MENU14.PASTE = new MENU(this.MENU14)
  with (this.MENU14.PASTE)
    text = "&Paste"
    shortCut = "Ctrl+V"
```

```
endwith

this.MENU42 = new MENU(this)
  with (this.MENU42)
    text = "Record"
  endwhile

this.MENU42.MENU43 = new MENU(this.MENU42)
  with (this.MENU42.MENU43)
    onClick = {;Skip}
    text = "Next"
  endwhile

this.MENU42.MENU45 = new MENU(this.MENU42)
  with (this.MENU42.MENU45)
    onClick = {;Skip-1}
    text = "Prev"
  endwhile

this.MENU42.MENU47 = new MENU(this.MENU42)
  with (this.MENU42.MENU47)
    text = "Disp"
    separator = true
  endwhile

this.MENU42.MENU49 = new MENU(this.MENU42)
  with (this.MENU42.MENU49)
    onClick = {;Disp}
    text = "Display"
  endwhile

endclass
```

9. BAZE DE DATE RELAȚIONAL-OBIECTUALE

9.1. Crearea dinamica a interfeței grafice

În continuare se va crea o aplicații care efectuează o căutare într-o bază de date și afișează rezultatele într-o fereastră F2 folosind obiecte grafice și multimedia Windows definite de utilizator în program, fără a utiliza Designer-ul din dBase.

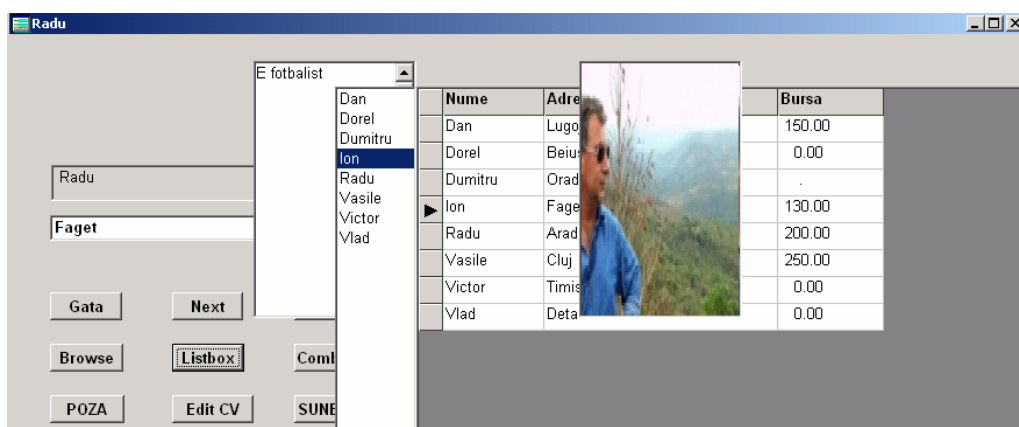
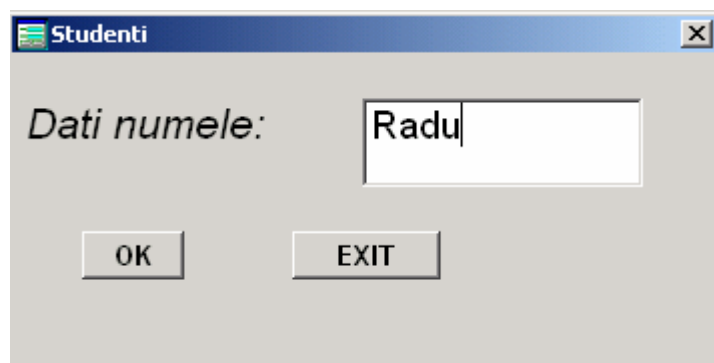
Se recomandă consultarea documentației privitoare la DEFINE și MsgBox() din HELP.

Fereastră modală are proprietatea MDI=.F. și nu permite ieșirea din fereastră decât prin apăsarea unui buton, care închide fereastră și returnează numele obiectului care a fost apăsat, pentru a continua programul pe o anumită ramură. Deschiderea ferestrei modale se face cu READMODAL(). Acest tip de fereastră se folosește în MsgBox() și în toate mesajele de eroare ale diferitelor aplicații.

Se definește prima dată o fereastră modală F1 pentru dialog cu utilizatorul, care cere numele unui student care trebuie căutat în baza de date prin index. Dacă studentul a fost găsit se definește și se deschide fereastră F2 pe care se plasează mai multe butoane, care vor servi la lansarea mai multor proceduri care vor realiza diferite funcții:

- definire un browse care afișează conținutul fișierului Student
- definire și activare un ListBox cu numele studenților
- Afișare poza studentului selectat într-un obiect Image creat
- Afișare CV student selectat într-un obiect Editor creat
- O înregistrare sonoră pentru acel student
- Afișare student următor și precedent, care are același nume

Numele studentului căutat, dat în EntryField-ul din fereastră F1, se va memora în variabila VN specificată ca DataLink . Pentru ca VN și fereastră F2 să fie accesibile și în proceduri vor fi declarate Public.

In program pentru a gestiona suprafața ecranului s-a prevăzut ca la click dreapta pe obiect (Editor,ListBox, Combobox, Image, Browse) sau butonul corespunzător sa se steargă obiectul cu Release.

* Program creare interfata dinamica

```
set talk off
```

```
public vn,f2,t1
```

```
use student index inume alias st
```

```
defi form f1 prop text 'Studenti',width 50,height 7,; // definire
```

```
fereastra modala
```

```
top 0, left 0,mdi .f., escexit .f.
```

* Fereastra initiala va fi de tip modal (mdi=.F.), ceea ce inseamna faptul ca iesirea se poate face

* doar prin închidere prin intermediul butoanelor OK sau Cancel.

* Deschiderea acestei ferestre se face cu READMODAL().

```
vn=space(10)
defi text t1 of f1 prop text 'Dati numele:;;
fontitalic .t., fontsize 16, top 1, left 1, ;
width 25, height 2
defi entryfield e1 of f1 at 1,25 prop width 20,;
height 2, border .t., fontsize 14, datalink 'vn',;
statusmessage 'Introduceti numele studentului'
* Variabila vn din program va prelua valoarea introdusa pentru numele cautat.

defi pushbutton OK of f1 at 4,5 prop text 'OK',fontbold .t.,;
onclick {; f1.close()}
defi pushbutton CANCEL of f1 at 4,20 ;
prop text 'EXIT', onclick {; f1.close()},fontbold .t.

* Readmodal() Deschide fereastra iar la inchidere da numele obiectului care a
inchis-o
*          si se verifica daca butonul apasat a fost "OK".

Do case
  case f1.readmodal().name # 'OK' // 'CANCEL' // deschidere fereastră
modală F1
// dacă obiectul selectat nu este OK atunci se trece la EndCase
  case seek (trim(vn)) // selectare primul student cu numele dat
// dacă studentul căutat nu există se returnează .False. și se trece la EndCase

* Definire fereastră F2 și obiectele conținute împreună cu procedurile asociate
defi form F2 at 3,3 prop width 60, height 15,;
  text 'Modificare adresa', onclose{;close tables}

* Dacă cautarea s-a efectuat cu success atunci se va defini si deschide fereastra
f2,care contine :
* Text cu nume, prenume si telefon
* Entryfield cu adresa ce se poate modifica
* Butoane pentru terminare(GATA), avans inainte(NEXT) sau inapoi (PREV)
in fisier.
* Butoane pentru definire unor obiecte: BROWSE, LISTBOX, COMBOBOX,
fotografie (POZA) si sunet

  f2.text=trim(vn) // numele cautat in titlul ferestrei
defi text t1 of f2 at 5,5 prop text nume , ;
```

```

        width 100, border .t., height 1.5
defi entryfield e2 of f2 at 7,5 prop datalink 'adresa',;
    width 50, statusmessage 'Puteti modifica adresa', fontbold .t.
defi pushbutton pozl of f2 at 14,5 ;
    prop text 'POZA', fontbold .t.,;    // nume buton afisare poza
    onclick pimag, ;    //procedura pentru afisare poza
    onrightmousedown{; f2.foto1.release()}    // sterg poza
defi pushbutton gata of f2 at 10,5 prop text 'Gata',fontbold .t.,;
    onclick {;form.close()} //inchidere Form F2
defi pushbutton next of f2 at 10,20 prop text 'Next',fontbold .t.,;
    onclick pnext    // procedura asociata
defi pushbutton prev of f2 at 10,35 prop text 'Prev',fontbold .t.,;
    onclick pprev    // procedura asociata Pprev
defi pushbutton brow of f2 at 12,5 prop text 'Browse',fontbold .t.,;
    onclick pbr,;    // procedura afisare Browse
    onrightmousedown{;f2.b1.release()} // sterge Browse
defi pushbutton listb of f2 at 12,20 prop text 'Listbox', fontbold .t.,;
    onclick plistb,onrightmousedown{;f2.l1.release()}
defi pushbutton combo of f2 at 12,35 prop text'ComboBox', fontbold .t.,;
    onclick pcb,;    // procedura afisare ComboBox
    onrightmousedown{;f2.cb.release()} // sterge ComboBox
defi pushbutton CV of f2 at 14,20 prop text'Edit CV', width 10, fontbold .t.,;
    onclick pedit,;    // procedura afisare camp memo CV
    onrightmousedown{;f2.ed1.release()}    // sterge Edit

* Definire buton SUNET care reda un fisier.wav asociat unui camp Binary din
fisier
defi pushbutton S1 of f2 at 14,35 prop text'SUNET', fontbold .t.,;
    onclick {;Play Sound Binary sunet}
F2.Open()    // deschidere Form F2 si obiectele componente

otherwise
    close tables    // daca nu s-a gasit inregistrarea
    mes='nu exista '+ vn
    msgbox(mes,'Atentie',40) // afisare mesaj eroare
endcase
return

```

* Procedura Afisare inregistrare urmatoare. (Buton NEXT)

* Se da un mesaj daca este ultima care indeplineste conditia de grup.

Proced Pnext

Public vn,f2,t1// variabile globale care se pot referi

skip 1 // Inregistrarea urmatoare

 if nume = trim(vn) // Verificare conditie

 f2.t1.text=nume

 else

 skip - 1

 msgbox ('Ultimul cu acest nume','gata',1)

 endif

return

* Procedura Afisare inregistrarea anterioara. (Buton PREV)

Proced Pprev

Public vn,f2,t1// variabile globale care se pot referi

 skip - 1 // Inregistrarea precedenta

 if nume=trim(vn) // Verificare conditie

 f2.t1.text=nume

 else

 skip +1

 msgbox ('Ultimul cu acest nume','gata',1)

 endif

return

* Definire si afisare obiect Browse pe F2

Proced Pbr

public f2 // Obiect definit global ce poate fi referit

 f2.width=125 // modificare dimensiuni Form F2

 f2.height=22

defi browse b1 of f2 at 2,50 prop width 80,height 20,;

 fields 'nume,adresa,bursa',; // campuri afisate

onrightmousedown{;f2.b1.release()} //sterge ob. browse

f2.b1.alias='st' // fisierul din care se afiseaza

return

* Definire si afisare obiect Listbox pe F2

Proced Plistb

public f2 // Obiect definit global ce poate fi referit

defi listbox l1 of f2 at 2,40 prop width 10,height 20,;

```
datasource 'field nume' // campul asociat la Listbox
onrightmousedown{;f2.l1.release()} //Sterge listbox
return
```

* Definire si afisare ComboBox

Proced Pcb

```
public f2 // Obiect definit global ce poate fi referit
defi combobox cb of f2 at 2,60 prop width 10,height 20,;
datasource 'field nume',; // Camp asociat Combobox
onrightmousedown{;f2.cb.release()} // sterge combobox
return
```

* Procedura de definire si afisare a unei imagini

Proced Pimag

```
public f2 // Obiect definit global ce poate fi referit
defi image foto1 of f2 at 1,70 ;
prop width 20, height 10,;
datasource 'Binary poza',; // Camp Binary ce contine poza
onrightmousedown{; f2.foto1.release()} // sterge poza
return
```

* Procedura de definire a unui obiect EDITOR pentru afisare camp Memo

Proced Pedit

```
public f2 // Obiect definit global ce poate fi referit
defi EDITOR Ed1 of f2 at 1,30 ;
prop width 20, height 10,;
DataLink 'CV',; // Camp Memo ce contine CV
onrightmousedown{; f2.Ed1.release()} // sterge obiectul Edit
return
```

9.2. Definire clase utilizator

Până acum s-au folosit obiecte din clasele standard Windows. Utilizatorul poate să-și definească noi clase pentru care va preciza prin constructorul:

CLASS...ENDCLASS :

- numele clasei și parametrii formali dacă există ;
- numele superclasei căreia îi moștenește proprietățile ;
- proprietățile structurale, atributele și valorile lor implicite ;

- metodele (funcțiile) de prelucrare asociate clasei de obiecte.

Sintaxa comenzii CLASS este :

```

CLASS nume_clasa [ ( parametrii) ] [ CUSTOM ]
    [ PARAMETERS parametrii ]           -- parametrii formali
    [ OF superclasa [ ( parametrii) ] ]   -- clasa părinte
    ...
    secvență cod constructor             -- secvență de comenzi ce se
execută la                               -- definirea obiectului
    ...
    ...
    funcții membre                       -- funcțiile interne clasei sunt
proceduri și                             -- funcții care vor forma metodele
    ...
clasei
ENDCLASS

```

Pentru exemplificare vom declara o clasă neconvențională PISICA și o subclasă PISICUTA care se obține modificând anumite proprietăți ale clasei, sau adăugând proprietăți noi. Definirea claselor se va face după programul principal.

```

// Program care utilizeaza obiecte din clase definite de utilizator
Set Talk off
Clear
// Definire obiecte din clase utilizator declarate
// definire obiect din subclasa Pisicuta
Tom = New PISICUTA() // definire obiect pisicuta
Tom.rasa='Maidaneza'

? Tom.rasa // afisare rasa 'maidaneza' a a obiectului
? Tom.color // afiseaza culoare 'neagra' implicita pentru
Pisicuta
Tom.miau() // proprietate comuna mieunat
Tom.prezent(' pe strada')
// Va afisa 'Eu sunt pisica maidaneza neagra Adresa:pe strada'

// Definire un obiect pisica
Lace = New PISICA() // creaza obiect pisica

```

```

        Lace.miau()                // proprietate comuna mieunat
        ? Lace.color                // afiseaza 'gri' implicit
        ? Lace.name
        ? Lace.color
        Lace.prezent('pe soba')    // afiseaza culoare 'gri'
            Tom.color = 'maro'      // schimbare culoare
            Tom.rasa = 'angora'     // schimbare rasa
        ? Tom.color, Tom.rasa
Return

* Definire Clasa pisici
CLASS PISICA
    this.Name='Pisica'             // definire obiect pisica
    this.rasa = 'siameza'          // definire proprietati clasa pisica
    this.dim = 'mare'              // dimensiune
    this.color = 'gri'             // culoare
    this.adulta = .T.
// definire metoda pentru sunet pisica memorat intr-un fisier
    this.miau = {;PLAY SOUND  Filename  'C:\Media\Windows
Shutdown.wav' }
Procedure Prezent    // definire procedura specificare nume, rasa si loc
Parameter locul
? 'Eu sunt ',this.name, this.rasa, this.color
? ' Adresa este: ', locul
return
ENDCLASS

// Definire subclasa Pisicuta care mosteneste proprietatile clasei Pisica
CLASS PISICUTA OF PISICA        // definire subclasa
    this.adulta = .F.             // modificare proprietati
    this.color = 'neagra'
    this.dresat=1                 // adaugare proprietate noua
    This.dim='mica'
ENDCLASS

```

Prin rularea programului se obține pe monitor:

Maidaneza

neagra

Eu sunt Pisica Maidaneza neagra

Adresa este: pe strada

gri

Pisica

gri

Eu sunt Pisica siameza gri

Adresa este: pe soba

maro angora

9.3. Implementarea bazelor de date relațional obiectuale

Bazele de date relațional-obiectuale presupun păstrarea calităților de flexibilitate și robustețe a bazelor de date relaționale și adăugarea unor facilități noi obiectuale. Se ține cont de faptul că obiectele sunt perisabile (în toate limbajele), fiind definite în memoria centrală, dar au calitatea de a putea fi de mare complexitate. Gradul înalt de complexitate admis face dificilă găsirea unor metode de memorare a obiectelor pe disc. Din acest motiv limbajele de programare permit definirea unor clase de obiecte standard sau utilizator în RAM, fără a furniza soluții de memorare persistă pe disc. Baze de date pur obiectuale s-au realizat experimental, dar nu au ajuns să fie extinse comercial.

La proiectarea BD relațional-obiectuale se îmbină posibilitățile de definire a unor structuri de **obiecte complexe perisabile**, cu posibilitatea de a memora **proprietățile obiectelor într-o formă persistentă în fișiere de date** (tabele) pe disc.

BD relațional obiectuale se implementează în programe astfel:

- Se definesc una sau mai multe clase de obiecte, care au proprietăți structurale ale căror valori vor fi luate din câmpurile curente ale înregistrărilor unor fișiere de date.
- Clasele de obiecte definite vor avea metode care sunt proceduri de căutare, afișare, modificare în fișierele de date, pe baza unor valori introduse în obiectele EntryField de către utilizator. Valorile câmpurilor din înregistrările selectate vor servi la completarea proprietăților obiectelor (mapare).

Dacă se consideră o **clasă Pers**, ea va conține ca atribute datele personale generale valabile pentru copii, elevi, muncitori, studenți, funcționari, pensionari, șomeri, ..

CNP, Numele, Adresa, Data nașterii, Locul nașterii, iar ca metode:

PCaut – căutare persoană cu numele dat (ex. PCaut(Vnume))

PAfis – afișare date pentru persoana selectată

Pe baza clasei Pers se pot defini alte **subclase** care se referă la anumite categorii de persoane pentru care la atributele clasei Pers se vor adăuga alte atribute specifice:

Student – CNP, Nume, Adresa, DataN, LoculN, + **Cods, Univ, Fac, Sectie, Media**

Metoda **AfisN** - afișare note

Salariat – CNP, Nume, Adresa, DataN, LoculN, + **Functie, Tel, Salar, Institutie**

Metoda **Safis** - va afișa Functie, Tel, Salar, Institutie

Profesor – CNP, Nume, Adresa, DataN, LoculN,+ **Grad, Vechime, Salar, Univ**

Pentru a afișa datele personale se va folosi pentru toți metoda Pafis(), dar pentru afișare note pentru un student AfisN().

Pentru a memora informațiile despre studenți vom utiliza fișierul Stud, pentru salariați fișierul Sal, iar pentru profesori Prof. Toate aceste fișiere vor avea primele câmpuri ale clasei Pers iar următoarele specifice subclasei. Se remarcă faptul că **pentru clasa Pers nu există un fișier** alocat, iar obiectele pers nu există decât generic.

Exemplu de implementare BD relațional-obiectuală:

Vom defini o clasă de persoane **PERS** și o subclasă **SALARIAT** care moștenește proprietățile și metodele. Deoarece secvența de cod constructor se execută la crearea obiectului, aici vom introduce definirea proprietăților, care vor fi variabile de memorie, corespunzătoare câmpurilor fișierului. Metodele clasei vor fi scrise în continuare ca funcții, care vor realiza operațiile asupra fișierului. În cadrul clasei se vor defini funcțiile de deschidere de fișier, închidere fișier, căutare după cheie, ștergere înregistrare, afișare date personale. Afișarea datelor suplimentare ale salariatului se va face în funcția SAFIS. Având în vedere că înregistrările pot conține imagini, într-un fișier de persoane se pot memora fotografia, semnătura, amprenta.

Considerăm fișierul care conține date despre persoane având structura și conținutul:

Pers - Table Designer					
Field	Name	Type	Width	Decimal	Index
1	CNP	Character	10	0	None
2	Nume	Character	15	0	None
3	Adresa	Character	15	0	None
4	Tel	Character	10	0	None
5	Salar	Numeric	10	0	None
6	Poza	Binary	10	0	None
7	Car	OLE	10	0	None

Pers - Table						
	CNP	Nume	Adresa	Tel	Salar	Poza
▶	123432	Vasile	Timisoara	123	300	
	1235	Ion	Arad	234	200	
	1237	Virgil	Beius	235	250	
	1238	Lucian	Oradea	236	150	
	1239	Ovidiu	Lipova	456	250	
	1245	Serban	Deva	888	170	

Obiectul clasei **Pers** va conține proprietățile:

Nume - atribut ce reprezintă numele persoanei

Adresa – atribut adresa persoanei

Tel – atribut număr telefon

Form-ul pe care se afișează Nume, adresa și poza persoanei luate din fișierul Pers

Metoda **Deschid()** – care deschide fișierul de persoane utilizat cu un index

Metoda **Caut()** – care caută o persoană prin indexul Inumep după numele specificat

Metoda **PAfis()** – care afișează datele personale din înregistrarea curentă

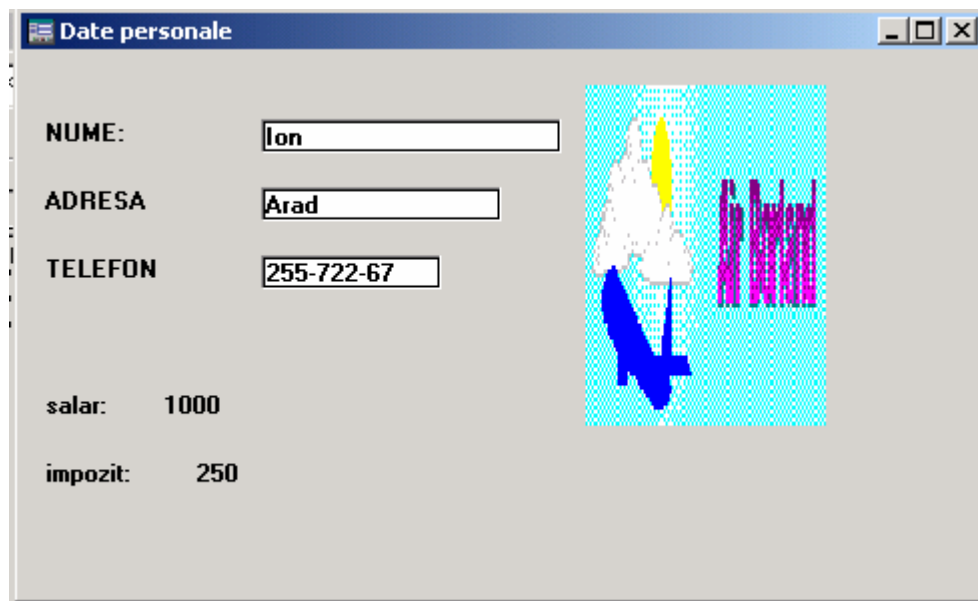
Obiectele **subclasei Salariat** din clasa Pers vor conține în plus proprietățile:

Salar – un text ce afișează salarul

Impozit – calculat ca 0.16 din salar

Telb – telefonul de la birou

Metoda **Safis()** care afișează pe același form Salarul, impozitul și telefonul de la birou

* Program principal

```

p1=new pers()           // definire obiect P1 din clasa Pers

p1.deschid('Pers','Inumep') // deschide un fisier cu index
defi image foto1 of p1.fl at 1,47 ;
    prop width 20, height 10,;
datasource 'Binary poza',; // Camp Binary ce contine poza
    onrightmousedown{; s1.fl.foto1.release();} // sterge poza

p1.caut('Ion') // cauta persoana cu numele
p1.fl.open()   // deschide fereastra fl din obiectul P1
p1.pafis()     // afisare date personale din inregistrarea curenta
* p1.fl.Print() // afisare fereastra din obiectul P1
? p1.num, p1.adresa // afisare attribute obiect
wait
    P1.caut('Vasile') // cauta alta persoana
P1.pafis()
* P1.fl.close() // inchidere fereastra din obiect
wait
    release object p1
use
clear all
return

```

```
s1=new salariat()           // definire obiect salariat
s1.deschid ('Salariat','Inumes')
s1.caut('Sandu')
s1.fl.open()
s1.safis()
```

```
wait
use
release object s1
Return
```

```
// Definire clasa persoane
```

Class Pers

```
    this.numa=space(20)      // proprietati persoana
    this.adresa=space(15)
    this.tel=space(10)

    this.fl=new Form('Persoane')    // form ca o componenta clasa persoana
with(this.fl)
    height=16
    width=80
    text='Date personale'
    onclose={;Clear all}
    onopen={; fl.e1.datalink='numa';fl.e2.datalink='adresa';fl.e3.datalink='tel'}
endwith

    this.t1=new text(this.fl,'Nume')    // Nume - text pe pers.Form
with(this.t1)
    top=2
    left=2
    width=20
    text='NUME: '
endwith

    this.e1=new entryfield(this.fl,'enuma')    // EntryField pentru Nume
with(this.e1)
    top=2
    left=20
```

```

        width=25
        datalink='this.nume'
    endwhile

    this.t2=new text(this.fl)    // Adresa - text
with(this.t2)
    top=4
    left=2
    width=20
    text='ADRESA '
endwith

this.e2=new entryfield(this.fl,'eaddress')    // EntryField pentru Adresa
with(this.e2)
    top=4
    left=20
    width=20
    datalink='this.adresa'
endwith

this.t3=new text(this.fl)        // Telefon - text
with(this.t3)
    top=6
    left=2
    width=20
    text='TELEFON '
endwith

this.e3=new entryfield(this.fl,'etel')        // EntryField pentru telefon
with(this.e3)
    top=6
    left=20
    width=15
    datalink='this.tel'
endwith

Function Deschid // deschidere fisier de persoane
    parameter fis,index    // nume fisier si index utilizat
    use &fis index &index in 1
    return 1

```

```
Function Caut           // cautare persoana in fisier
    parameter cheie      // parametru de cautare
    seek trim(cheie)
    if eof()
        x=msgbox(1, 'Atentie!', "Nu exista ! " + cheie)
    endif
return 1

Function Pafis         // metoda afisare date personale
    this.numa=numa      // completare valori atribute persoana
    this.adresa=adresa
    this.tel=tel
    this.fl.refresh()
return 1
endclass
// Definire subclasa Salariat al clase Pers
Class Salariat of Pers
    this.salar=0        // definire atribute noi pentru salariat
    this.impozit=0
    this.telb=Space(10)

    this.t5=new text(this.fl,'salar')
    this.t5.width=30
    this.t5.top=10
    this.t5.left=2
        this.t6=new text(this.fl,'impozit')
    this.t6.width=30
    this.t6.top=12
    this.t6.left=2

Function Safis        // definire metoda afisare date salariat
    this.Pafis() // afisare date personale
    this.salar=salar
    this.impozit=0.16 * this.salar
    this.t5.text='salar: '+str(this.salar)
    this.t6.text='impozit: '+str(this.impozit)
    this.fl.refresh()
return (this.salar)

endclass
```

10. GENERARE RAPOARTE ȘI ETICHETE

10.1. Crearea de Rapoarte

Intr-o Bază de date se păstrează structurat sub formă de tabele un mare volum de informație. Prin programe se asigură crearea și actualizarea înregistrărilor din tabele folosind proceduri, activitate prin comenzi procedurale, prin meniuri sau prin interfețe grafice. Regăsirea informațiilor din BD se face prin utilizarea fișierelor index și a relațiilor dintre tabele. Interogarea BD presupune afișarea informațiilor dorite sub forma cerută pe ecran sau la imprimantă. Pe ecran valorile înregistrărilor se pot afișa pe formulare (Form) într-o formă grafică cerută (FontSize, FontType, Color), folosind obiectele windows discutate anterior (Text, EntryField, Image, OLE).

Cea mai simplă formă de afișare a unui fișier de date ca tabel se face folosind comanda LIST sau BROWSE, care afișează coloanele specificate ale înregistrărilor. În aplicații se cer frecvent liste de complexitate mai mare, care să cuprindă totaluri generale sau parțiale (pe facultăți, pe secții, pe meserii, pe produse), antet instituție, data curentă, paginare, sortare. Aceste liste se pot obține prin programe de complexitate mai mare, după modelul prezentat în capitolul proceduri. Scrierea unor asemenea programe necesită un efort mai mare de programare și poate dura câteva zile sau săptămâni (state de plată, state de funcțiuni, balanțe de verificare).

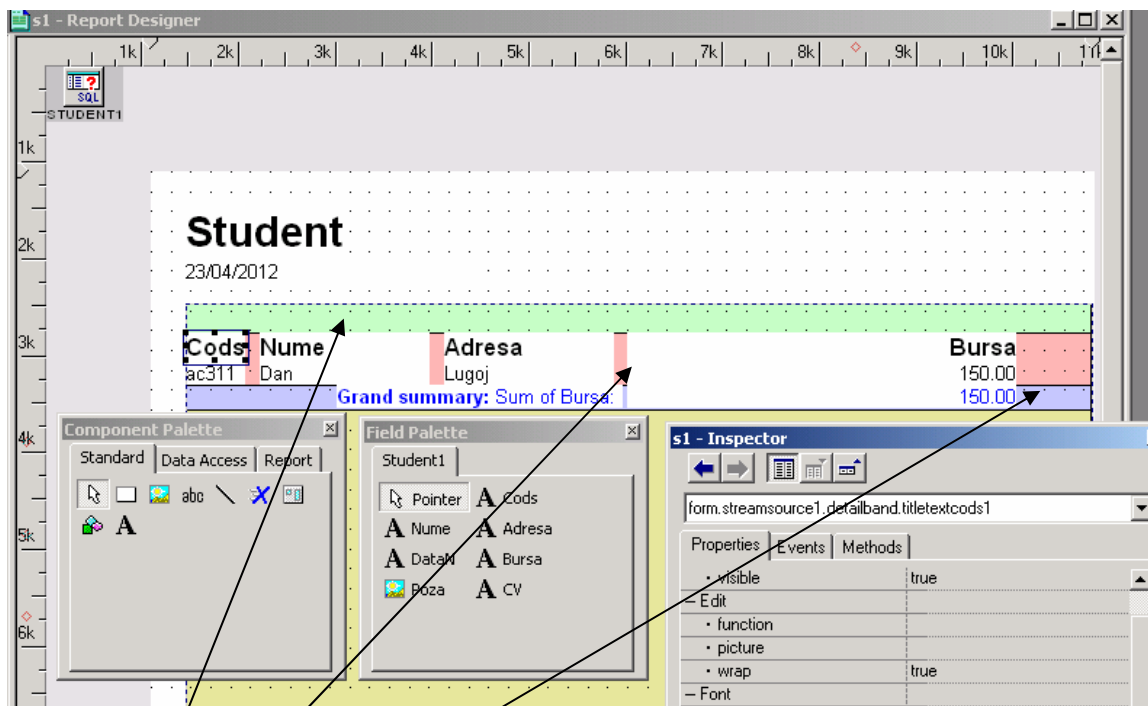
Student		
23/04/2012		
Cods	Nume	Adresa
ac311	Dan	Lugoj
ac216	Radu	Arad
ac316	Victor	Timisoara
ai212	Ion	Faget
ac313	Vlad	Deta
ac314	Vasile	Cluj
ac324	Dumitru	Oradea
ac33	Dorel	Beius
Grand summary: Sum of Bursa:		

Pentru cazul în care asemenea liste se cer într-un timp scurt(o zi sau câteva ore) și se referă în general la un fișier se poate recurge la un **generator de rapoarte**, care permite proiectarea rapidă a raportului în mediu Windows. Dacă se dă DbClick pe Untitled în grupul Report din Navigator se activează generatorul de rapoarte cu cele două moduri Expert și Designer. Se generează un program cu extensia .REP. Modul Expert este cel mai simplu dar și rezultatul este simplist. Rezultatul este mai simplu decât la comanda LIST.

Se poate lucra mai simplu în modul Designer. **Page detail** poate activa și prin:

- File/New/Report din meniul principal
- Folosind New și Report din Speed bar icon-ul
- Comanda CREATE REPORT r1.rep_dacă există un fișier deschis

Dacă am deschis anterior fișierul STUD prin comanda **Page footer** **CREATE REPORT s1** se deschide o fereastră cu programul pentru generare rapoarte.

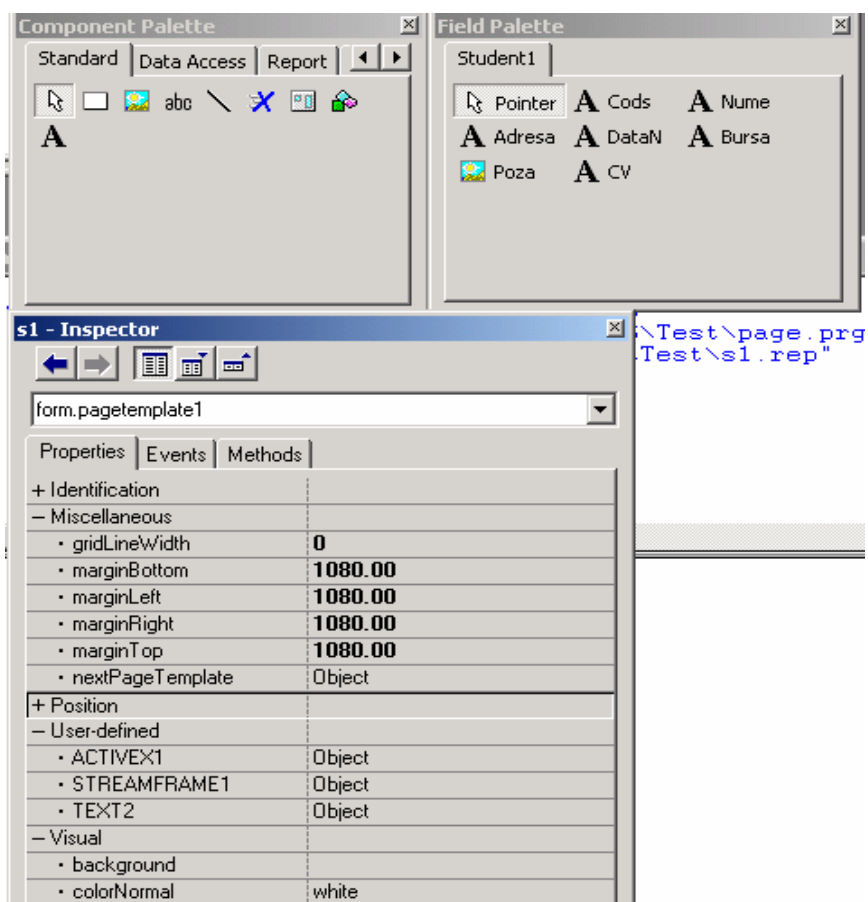

Formularul are 3 zone principale:

- **Page header** care cuprinde antetul paginii cu titlu si capul de tabel
- **Details** care va conține înregistrările din fișierul utilizat
- **Page footer** care specifică informațiile din partea de jos a paginii
- **Zone pentru sume** parțiale sau globale pentru anumite câmpuri (ex.Bursa)

Completarea zonei de antet cu un titlu al raportului se poate face prin:

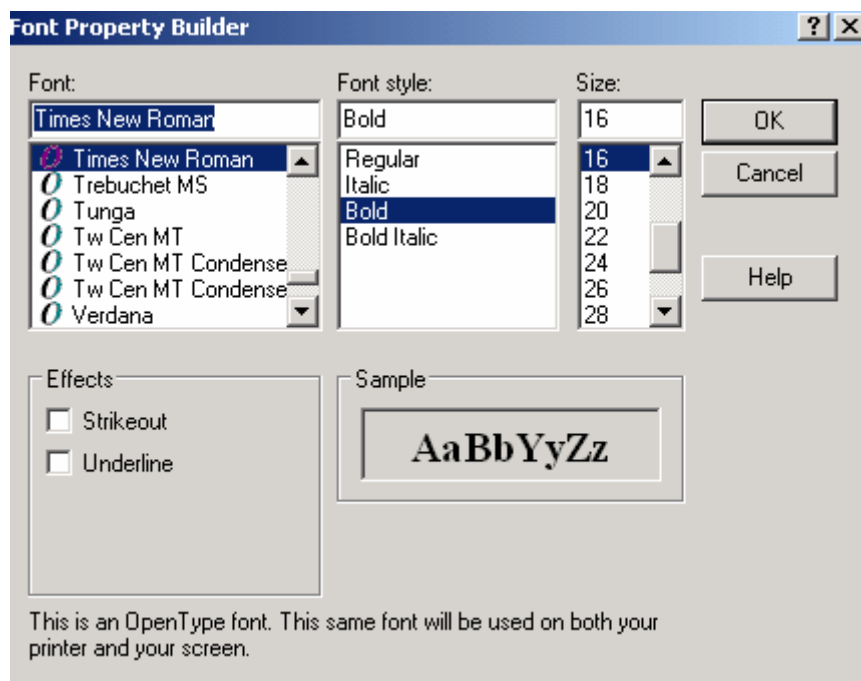
- Se deschid ferestrele de componente, de campuri și inspector prin Click dreapta
- Se selectează obiectul text **A** (sau TextLabel **abc**) din paleta de componente și se plasează pe form stabilind dimensiunile cu mouse-ul.
- Se completează apoi atributul Text în fereastra Inspector

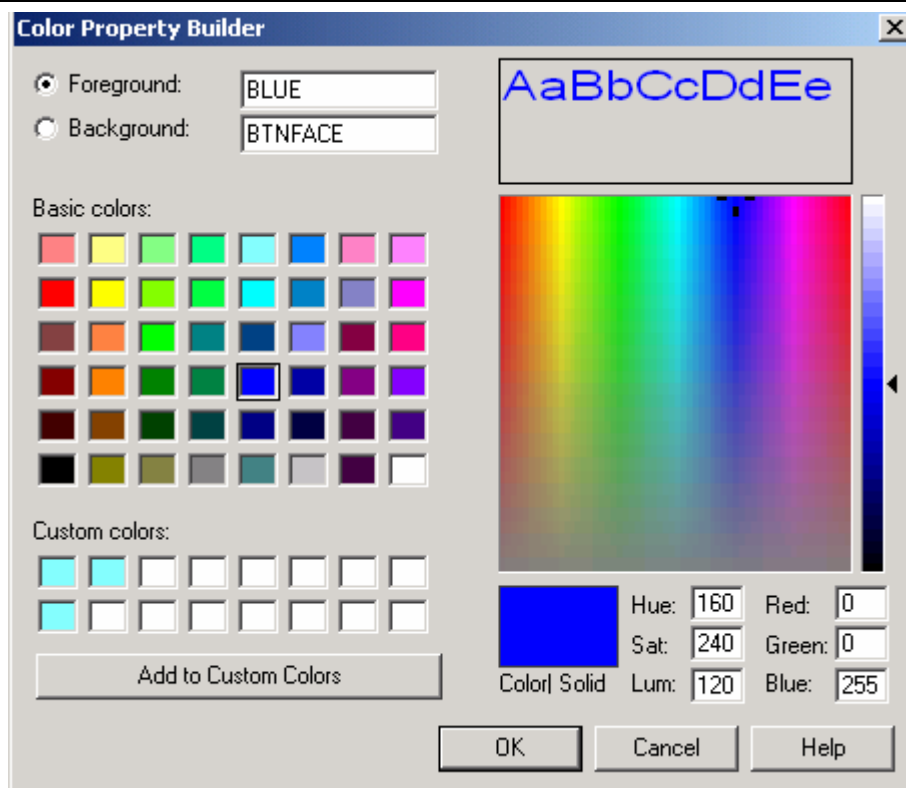

- Se stabilesc prin atributul FontName tipul și dimensiunea font-ului folosit prin fereastra Font Builder.
- Culoarea textului și a fondului se stabilește prin activarea proprietății ColorNormal care deschide fereastra Color Builder

Data si calendar
Codblock

Lista studenti			
4 / 24 / 2012	pagina	1	
Cods	Nume	Adresa	Bursa
ac311	Dan	Lugoj	150.00
Grand summary: Sum of Bursa:			150.00

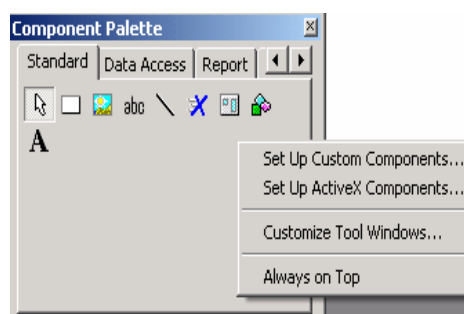

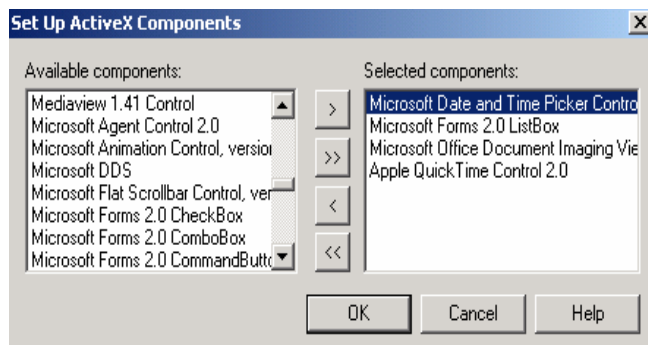

Numărul paginii se obține printr-un obiect text în care atributul Text se setează tip Codblock, iar prin activarea unelei se deschide o fereastră în care se poate scrie o secvență de comenzi. Comenzile se pot completa și direct scriind în acest caz

{|| _pageno}. Mai multe comenzi se separă prin ; .Pentru dată se folosește funcția Date().

Funcția Data și Calendar se poate obține prin **obiectele ActivX**, care pot fi setate prin click dreapta pentru a fi plasate pe fereastra de componente de unde pot fi selectate și plasate pe form:

La activarea raportului data va fi afișată și dacă se dorește calendarul:

Lista studenti

Cods	Nume	Adresa
ac311	Dan	Lugoj
ac216	Radu	Arad
ac316	Victor	Timisoara

4 /24/2012 pagina 1

Se pot insera imagini în antet prin obiectul imagine , pentru care se va seta fișierul sursă.

Completarea zonei detaliu

Zona detaliu se completează pentru formatul unui rând și se aplică pentru toate înregistrările din fișierul asociat raportului. Zona conține obiecte Text pentru capul de tabel care pot fi setate prin selectare proprietăți din fereastra Inspector și plasate unde se dorește.

Capul de tabel poate fi delimitat cu linie, la fel ca și fiecare linie de înregistrare folosind obiectul linie din fereastra de componente indicat prin /. Se trage linia cu mouse-ul și apoi se selectează și setează proprietățile din inspector (ColorNormal, Width,...).

Capul de tabel se recomandă să fie plasat în zona antet format din obiecte Text. Se vor șterge textele atașate automat la EntryField-urile din zona detaliu.

Câmpurile din înregistrări vor selectate, modificate ca dimensiune și vor fi setate ca și textele folosind Inspector (poziție, aliniere, font, culoare cerneală și

fond, dimensiune). Ele sunt obiecte EntryField și se pot lua din paleta de câmpuri.

Pentru a sublinia fiecare rând se va plasa o linie după câmpurile înregistrării, iar pentru separarea coloanelor se va plasa câte o linie verticală după fiecare câmp ca în exemplu, obținând forma raportului ca în figură.

Raportul afișat poate fi tipărit cu File/Print la imprimantă.

 Lista studenti <div>4 /24/2012 pagina 1</div>			
Cods	Nume student	Adresa	Bursa
ac311	Dan	Lugoj	150.00
Total			150.00

 Lista studenti <div>4 /24/2012 pagina 1</div>			
Cods	Nume student	Adresa	Bursa
ac311	Dan	Lugoj	150.00
ac216	Radu	Arad	200.00
ac316	Victor	Timisoara	0.00
ai212	Ion	Faget	130.00
ac313	Vlad	Deta	0.00
ac314	Vasile	Cluj	250.00
ac324	Dumitru	Oradea	
ac33	Dorel	Beius	0.00
Total			730.00

Afișarea unui raport se poate face și dintr-un program prin:

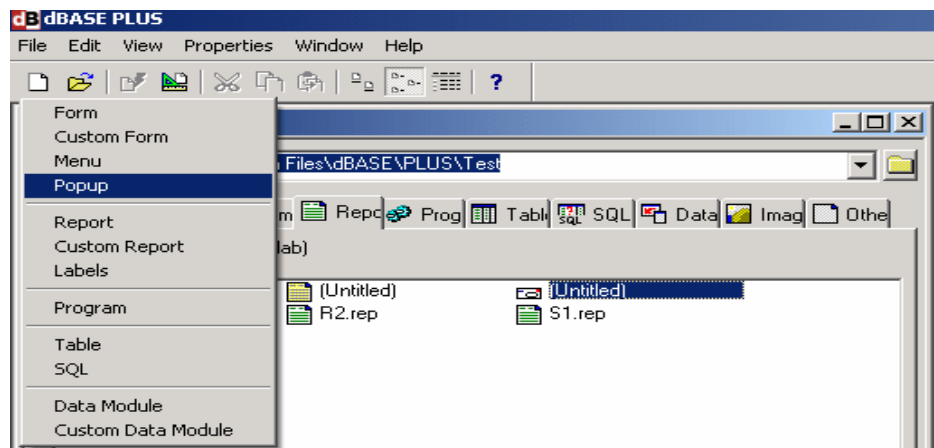
DO S1.rep // unde S1 este numele raportului proiectat

10.2. Utilizare obiecte Label (Etichete)

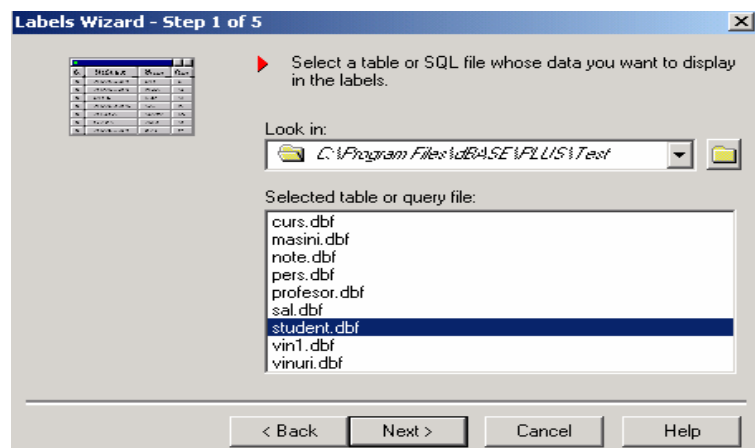
Obiectele Label folosesc informațiile dintr-un fișier de date și pot fi utilizate la:

- tipărire unor cărți de vizită pentru toate persoanele din fișier.
- tipărirea de etichete pentru diverse produse dintr-un fișier.
- tipărirea unor invitații pentru un număr mare de persoane
- Etichete pentru CD, DVD, Casete
- Etichete cu adresa de corespondență

Toate etichetele au același format care se stabilește în regimul Design activat prin File/New/Labels sau prin opțiunea Untitled din categoria Reports.

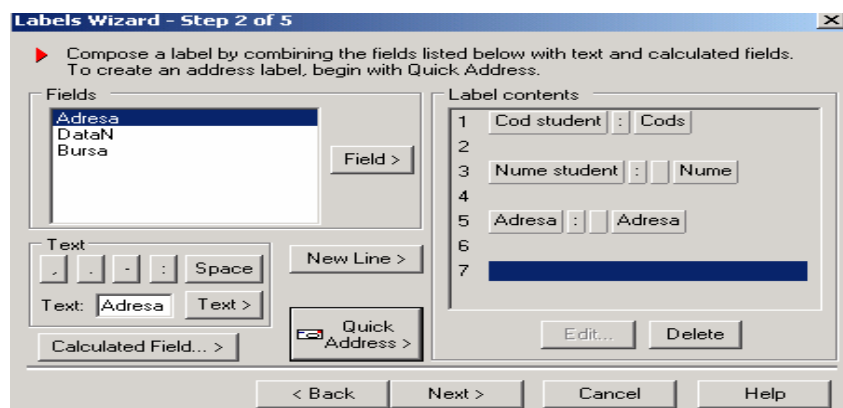

Primul pas stabilește fișierul utilizat:

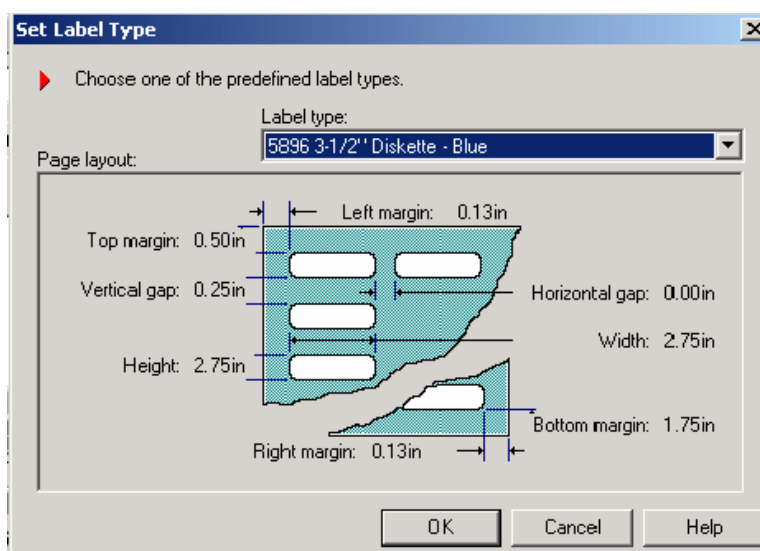
Proiectarea unei etichete se face într-un format ales completând rândurile machetei folosind:

- câmpurile selectate din fișierul ales combinate cu
- texte explicative,
- caractere speciale NewLine, Spațiu, virgulă, punct, liniuță, două puncte
- câmpuri calculate cu o formulă dată ($\text{impozit} = \text{salar} * 0.16$)

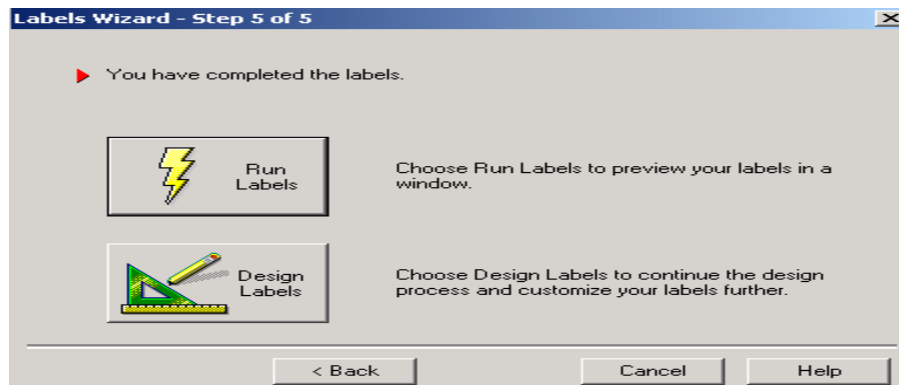

În pasul următor se alege dintr-o listă formatul paginii și modul de plasare a etichetelor pe pagină. În figura afișată după selecția tipului de machetă se dau toate dimensiunile care definesc eticheta și plasarea etichetelor pe pagină.

Am ales o eticheta pentru dischete cu 3 coloane pe pagina:

În pasul următor se poate trece la faza Run Label sau la Design Label, caz în care fiecare element din etichetă poate fi finisat prin modificarea atributelor de tip Text (font name, font size, color, border,...)

CODS: ac316
Nume student: Victor
Adresa: Timisoara
Bursa: 0.00 Data nasterii: 14/12/1994

CODS: ai212
Nume student: Ion
Adresa: Faget
Bursa: 130.00 Data nasterii: 17/02/1995

CODS: ac313
Nume student: Vlad
Adresa: Deta
Bursa: 0.00 Data nasterii: 19/03/1996

CODS: ac314
Nume student: Vasile
Adresa: Cluj
Bursa: 250.00 Data nasterii: 12/05/1997

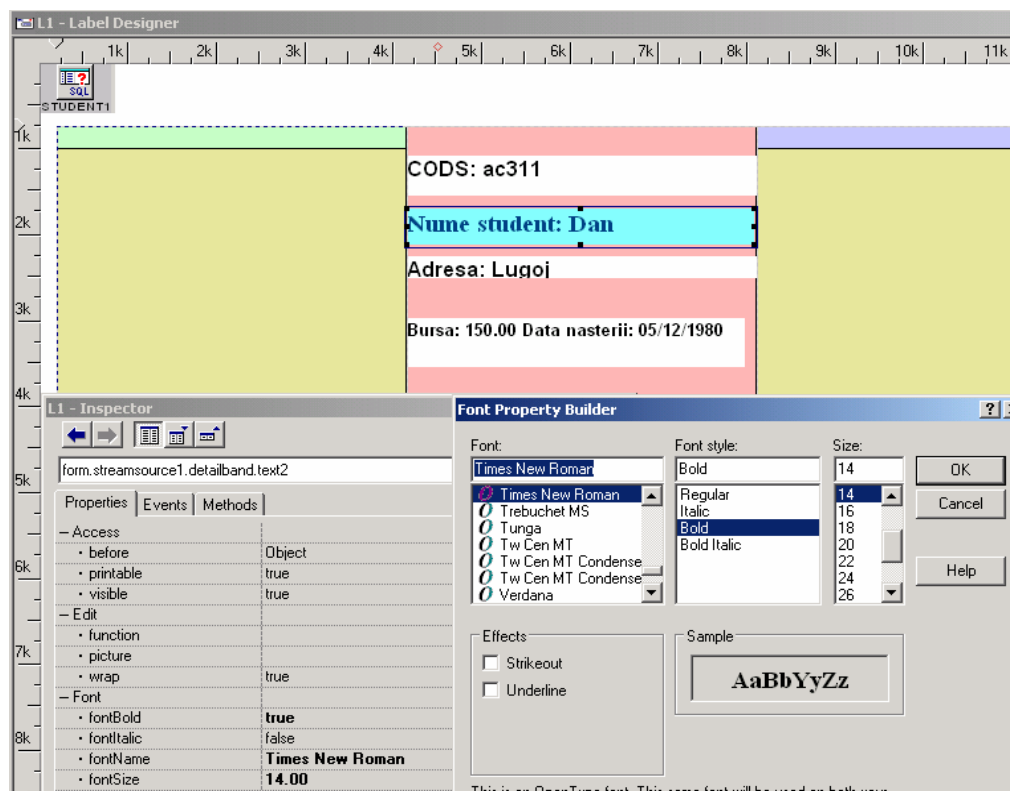
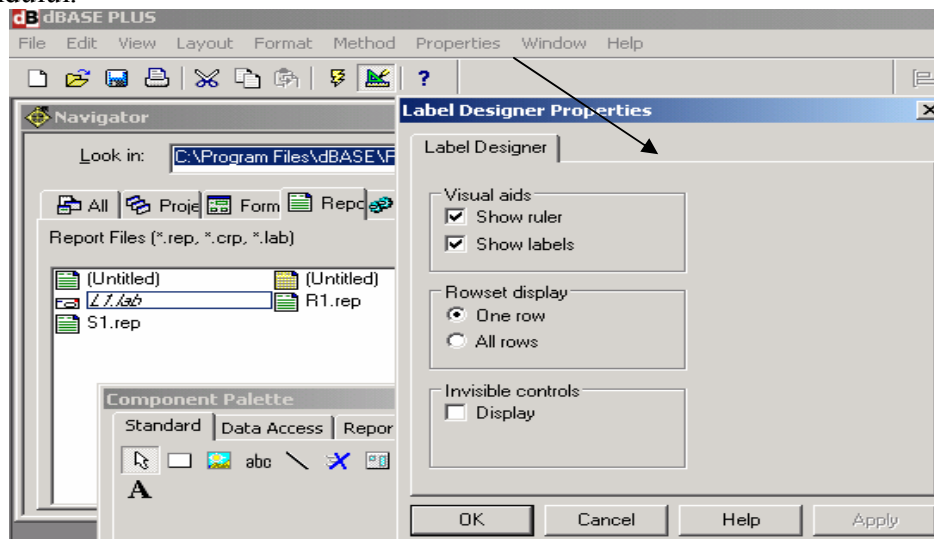
CODS: ac324
Nume student: Dumitru
Adresa: Oradea
Bursa: Data nasterii: 25/09/1999

CODS: ac33
Nume student: Dorel
Adresa: Beius
Bursa: 0.00 Data nasterii:

Pentru a finisa etichetele vom deschide în mod Design programul L1.lab cu click dreapta. Vor apare cele 3 coloane de etichete și vom lucra pe una singură dacă selectăm din meniul Properties-Label designer Properties optiunea **One row**.

Fiecare text din eticheta va fi dimensionat și pozitionat.
Se va seta apoi din Inspector FontName și se va stabili tipul și dimensiunea fontului.

Folosind proprietatea ColorNormal vom stabili culoarea scrisului și a fondului.

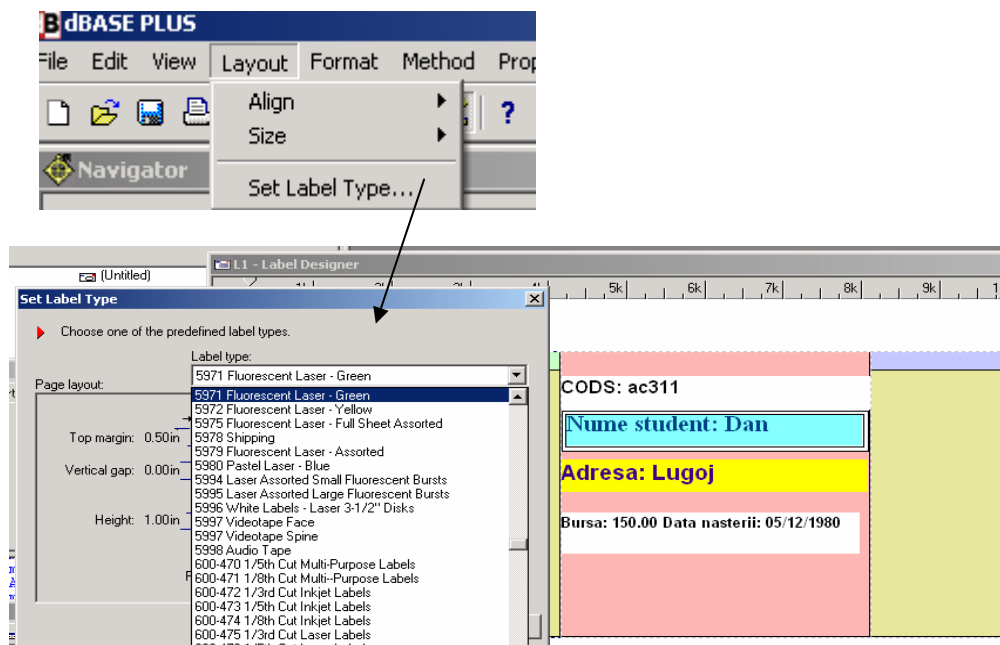
Rularea programului rezultat L1.lab se poate face cu dublu click sau F2 iar din program:

DO L1.lab // lansare program

CODS: ac316	CODS: ai212	CODS: ac313
Nume student: Victor	Nume student: Ion	Nume student: Vlad
Adresa: Timisoara	Adresa: Faget	Adresa: Deta
Bursa: 0.00 Data nasterii: 14/12/1994	Bursa: 130.00 Data nasterii: 17/02/1995	Bursa: 0.00 Data nasterii: 19/03/1996

CODS: ac314	CODS: ac324	CODS: ac33
Nume student: Vasile	Nume student: Dumitru	Nume student: Dorel
Adresa: Cluj	Adresa: Oradea	Adresa: Beius
Bursa: 250.00 Data nasterii: 12/05/1997	Bursa: Data nasterii: 25/09/1999	Bursa: 0.00 Data nasterii:

Dacă formatul ales nu e potrivit pentru tipărire se poate schimba modelul prin meniul Layout/Set Label Type:

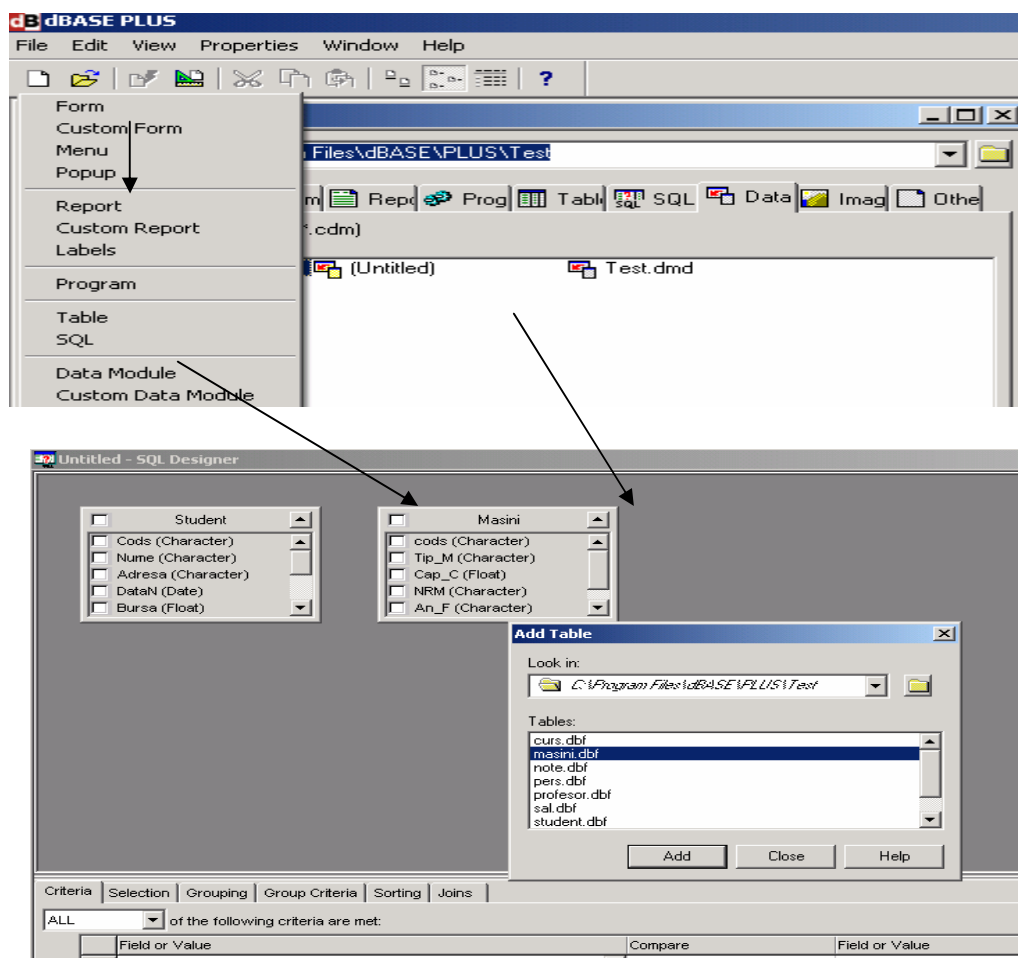
10.3. Definirea de interogari – Query

Interogările sunt programe (obiecte) care permit definirea unor vederi (View în SQL) mai complexe a bazei de date, care **se definesc în SQL utilizând operația de Join**, care combină mai multe tabele pe baza relațiilor dintre ele.

Orice interogare poate fi selectată ca și o tabelă și se pot folosi toate câmpurile definite în proiectarea de Form-uri, Rapoarte, Etichete.

Proiectarea unei interogări se poate face prin crearea unui obiect SQL, care permite tabelor din directorul curent sau din baze de date externe pe servere Oracle, Ms SqlServer, DB2 – IBM, SYBASE, pentru care dBase poate fi folosit ca și client.

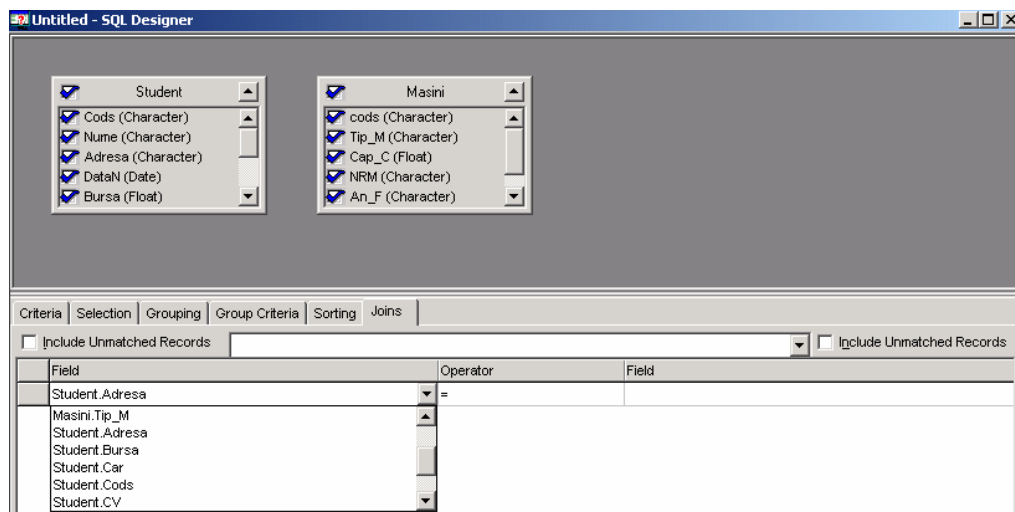
Se va selecta grupa SQL și se va folosi un Designer:

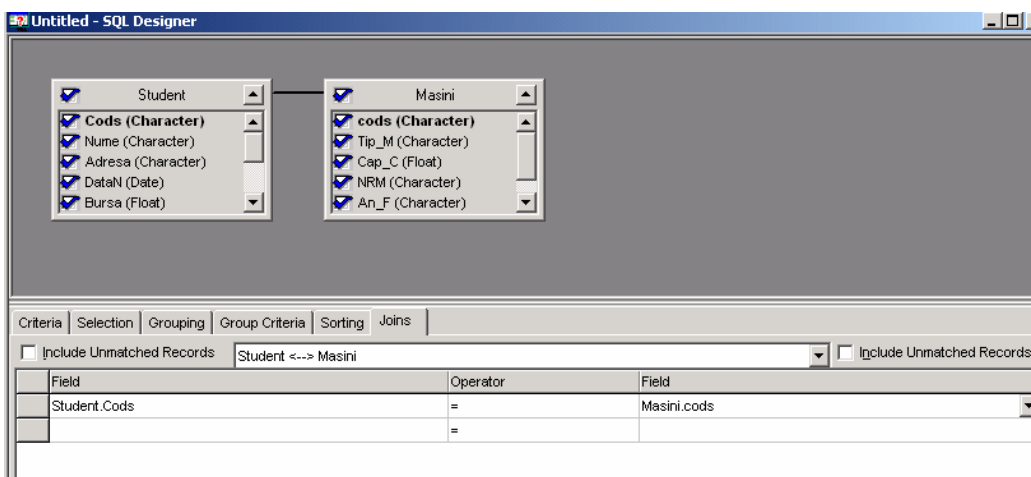
Va apare fereastra de proiectare **SQL Designer** unde se vor alege cu opțiunea ADD tabelele Student si Masini ce vor fi folosite din lista de tabele existente în directorul curent selectat Test. Dacă s-au ales tabelele se dă Close.

Se selectează apoi câmpurile folosite în întorogare prin bifare în structura tabelelor ce sunt afișate.

Se selectează opțiunea Join din operațiunile afișate și câmpul Student.cods din fișierul părinte Student.

La fel se va selecta câmpul referit Masini.cods din fișierul fiu Masini. În figură se vede că s-a marcat legătura Student-Masini prin Join de egalitate între câmpurile de legătură.

Se memorează interogarea cu numele Q1.SQL.

Interogarea Q1 se comportă ca o tabelă compusă, având toate câmpurile selectate în cele 2 tabele, pentru înregistrările care corespund relației. Pentru fiecare student se va trece datele mașinii.

Rezultatul se afișează ca Browse dacă se dă Dclick pe obiectul Q1.sql

Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa	Poza	Car	CV	cods_1	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student bun	ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student bun	ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student bun	ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
ac316	Victor	Timisoara	14/12/1994	0.00			Are talent	ac316	Pasat	1900	hd56fff	2006

Se observă că nu se afișează studenții care nu au mașină.

Cods	Nume	Adresa	DataN
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980
ac216	Radu	Arad	07/06/1995
ac316	Victor	Timisoara	14/12/1994
ai212	Ion	Faget	17/02/1995
ac313	Vlad	Deta	19/03/1996
ac314	Vasile	Cluj	12/05/1997
ac324	Dumitru	Oradea	25/09/1999
ac33	Dorel	Beius	/ /

cods	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
ac316	Pasat	1900	hd56fff	2006

Programul sursă de interogare Q1.sql se poate afișa și este un Join SQL

Q1.sql

```

SELECT Student.Cods, Student.Nume, Student.Adresa, Student.DataN,
Student.Bursa, Student.Poza, Student.Car, Student.CV, Masini.cods,
Masini.Tip_M, Masini.Cap_C, Masini.NRM, Masini.An_F
FROM "C:\Program Files\dBASE\PLUS\Test\student.dbf" Student
INNER JOIN "C:\Program Files\dBASE\PLUS\Test\masini.dbf" Masini
ON (Student.Cods = Masini.cods)

```

Dacă se bifează Include Unmatched Record in fereastra de design se obține Left Outer Join, care afișează toate înregistrările din tabela din stânga.

Criteria	Selection	Grouping	Group Criteria	Sorting	Joins
☒ Include Unmatched Records Student <-> Masini ☐ Include Unmatched Records					
Field	Operator	Field			
Student.Cods	=	Masini.cods			
	=				

Q1 - SQL Results												
Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa	Poza	Car	CV	cods_1	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac216	Radu	Arad	07/06/1995	200.00		☐	Are simt artistic					
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00		☐	Student bun	ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00		☐	Student bun	ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00		☐	Student bun	ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac313	Vlad	Deta	19/03/1996	0.00	oooo	☐	Are spirit practic					
ac314	Vasile	Cluj	12/05/1997	250.00	oooo	☐	E sportiv					
ac316	Victor	Timisoara	14/12/1994	0.00		☐	Are talent	ac316	Pasat	1900	hd56fff	2006
ac324	Dumitru	Oradea	25/09/1999	.	oooo	☐	Student neglijent					
ac33	Dorel	Beius	/ /	0.00	oooo	☐	student de nota 8					
az12	Ion	Faget	17/02/1995	130.00		☐	E fotbalist					

Programul rezultat este:

Q1.sql

```

SELECT Student.Cods, Student.Nume, Student.Adresa, Student.DataN,
Student.Bursa, Student.Poza, Student.Car, Student.CV, Masini.cods,
Masini.Tip_M, Masini.Cap_C, Masini.NRM, Masini.An_F
FROM "C:\Program Files\dBASE\PLUS\Test\student.dbf" Student
LEFT OUTER JOIN "C:\Program Files\dBASE\PLUS\Test\masini.dbf" Masini
ON (Student.Cods = Masini.cods)

```

11. BAZE DE DATE RELAȚIONALE

11.1. Elemente de Algebră Relațională

Principiile algebrei relaționale au fost stabilite de E.F. Codd în 1970, pentru a asigura o fundamentare matematică a bazelor de date relaționale. În concepția relațională o bază de date este formată dintr-o **colecție de relații** (tabele, fișiere de date) asupra cărora se aplică o **colecție de operatori** pentru a gestiona datele conținute în tabele.

Un operator relațional se aplică asupra unor tabele și va avea ca rezultat tot o tabelă. În algebra relațională nu este permis accesul direct asupra înregistrărilor dintr-o tabelă, sau poziționarea pe o anumită înregistrare.

Se definesc mai jos principalii termeni folosiți în algebra relațională.

Constituant (câmp, atribut, coloană, caracteristică) este informația elementară (atomică) a unei relații. Notăm constituanții cu **$X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$**
Exemplu : CodP, Nume, Adresa, Salar, Data_nasterii

Domeniul (tipul) este ansamblul valorilor pe care le poate lua un constituant și se notează **$\text{dom}(X_i)$** . Domeniul este un set de valori atomice și poate fi definit ca un **tip abstract**.

Mai mulți constituanți pot avea același domeniu : Tel_acasa, Tel_serv, Fax

N-upletul de constituanți este un ansamblu de constituanți (**X_1, X_2, \dots, X_N**) ce se poate nota cu **X** și se poate considera un constituant compus.

N-upletul (de date) este un set de valori (**a_1, a_2, \dots, a_n**) unde **$a_i \in \text{dom}(X_i)$** .

N-upletul este un articol dintr-un fișier (record), sau un rând dintr-un tabel (row).

O **relație N-ară $R(X)$** se definește prin trei elemente:

- precizarea unui N-uplet de constituanți (**X_1, X_2, \dots, X_N**);
- definirea domeniului pentru fiecare constituant **X_i** ;
- definirea unui **predicat** logic care pentru orice N-uplet de date (**$a_1, a_2,$**

..., a_n) unde $a_i \in \text{dom}(X_i)$ pentru $i=1..n$ dă o propoziție adevărată sau falsă.

Notăm această relație **$R(X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$** sau **$R(X)$** .

Relația **$R(X)$** este formată din ansamblul N-upleților pentru care predicatul dă propoziții adevărate.

Relația STUD(Cods, Nume, Adresa, Data_n, Bursa) va cuprinde toți N-upleții (înregistrările) pentru care condițiile (predicatul) de student sunt îndeplinite (admis, neexmatriculat, netransferat, nu a absolvit, etc.). Nu orice combinație de valori, care aparține domeniilor constituanților ne dă un n-uplet valid.

Notăm cu **$//R(a_1, a_2, a_3, \dots, a_n) //$** o evaluare a predicatului pentru un n-uplet.

Dacă n-upletul aparține relației atunci:

$//R(a_1, a_2, a_3, \dots, a_n) //$ = DA

O relație este o tabelă de valori unde fiecare rând reprezintă un set al valorilor datelor din relație. Valorile pot fi interpretate ca descriind **o entitate** (Persoana, Student, Masina) sau **o legătură dată** (Note, Orar, Rută). Numele tabelii și coloanelor servesc la interpretarea sensului valorilor din fiecare rând al tabelii.

Gradul unei relații este dat de numărul atributelor ce formează relația.

Modelul (schema) relației R este notat **$R(X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$** și este un set de attribute (constituanți) **$R = \{X_1, X_2, X_3, \dots, X_n\}$** . Un atribut X_i este numele care indică un anumit domeniu $D_i = \text{dom}(X_i)$ într-un model de relație R .

Modelul de relație:

STUD(Cods, Nume, Adresa, Data_n, Bursa)

este abstract și se referă la mai multe relații concrete, care cuprind studenții unor universități diferite.

O relație concretă (instance) r a modelului de relație **$R(X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$** notată **$r(R)$** este un set de n-upleți $r = \{t_1, t_2, t_3, \dots, t_m\}$, unde fiecare n-uplet este o listă ordonată de n valori:

$t = (v_1, v_2, v_3, \dots, v_n)$ unde fiecare valoare $v_i \in \text{dom}(X_i)$ pentru $i = 1..n$ sau $v_i = \text{nul}$.

O relație r reflectă numai n-upleții valizi, care reprezintă o stare a lumii reale, ce se poate modifica în timp. Modelul relației R rămâne stabil până la modificarea atributelor sau predicatului.

Principalele caracteristici ale unei relații sunt:

- **N-upleții din relație nu sunt ordonați** ca elementele unei mulțimi matematice. Relația se memorează ca un fișier unde unui n-uplet îi corespunde o înregistrare cu un număr de ordine, rezultat arbitrar în momentul creierii. O relație ca tabel poate fi afișată în orice ordine a rândurilor. Relația poate fi ordonată logic după orice atribut.
- **Ordinea valorilor în N-upleți** este dată de ordinea definirii atributelor în modelul relației. Toți n-upleții unui fișier (tabelă) vor avea aceeași ordine a valorilor. Ordinea valorilor din n-uplet se precizează într-o tabelă prin ordinea numelor atributelor dată la descriere.
- **Valorile atributelor** din N-upleți sunt atomice. Un atribut nu poate avea valori multiple. Sunt permise valorile nule care pot fi necunoscute (nu știm numărul de telefon al unei persoane) sau inexistente (persoana nu are telefon).
- O relație poate fi privită ca o specificare a unui tip compus. Definiția tipului este dată de structura relației. N-upleții relației sunt realizări ale entității sau legăturii.

Atribute cheie în relație

O relație este definită ca un set de N-upleți (câmpuri) distincți (din acest punct de vedere corespunde tipului algebric mulțime). Nu pot exista doi n-upleți care au toate valorile atributelor identice. Uzual există grupe de atribute pentru care valorile diferă și nu există două valori identice în n-upleți diferiți.

Supercheia (SK) este un grup de atribute care identifică în mod unic N-upleții relației.

$t_i(SK) \neq t_j(SK)$ pentru orice i, j unde $i \neq j$

Ex: Nume, Data_N, Adresa

Pot exista relații care au o singură supercheie formată din toate atributele.

Cheie (K) într-o relației **R** este o **supercheie minimă**, care are proprietatea că, înlocuind sau ștergând orice atribut A din K cu A' obținem un set de atribute K', care nu mai sunt supercheie în relația R.. Mulțimea cheilor unei relații formează cheile candidat din care trebuie aleasă o cheie primară.

Cheia primară (PK – primary key) este o cheie aleasă de administratorul bazei de date pentru a identifica înregistrările. Se alege o cheie cu un număr minim de atribute, dacă este posibil chiar un singur atribut. Se

recomandă ca PK să aibă și un sens funcțional (Cods, CNP=cod numeric personal). În modelul bazei de date cheile primare se subliniază. Se definește ca **atribut prim** orice atribut care face parte din cheia primară.

Cheie externă (FK – foreign key) este un grup de attribute care este cheie primară într-o altă relație și servește la realizarea unor legături între înregistrările celor două relații.

Definiție: Un set de attribute FK din relația R1 este cheie externă în R1 dacă satisface condițiile:

- Attributele din FK au același domeniu cu attributele cheii primare din relația R2. Cheia FK referă relația R2.
- O valoare a lui FK într-un n-uplet t_i din R1 să găsească o valoare a cheii PK pentru un anumit n-uplet t_j din R2 sau FK este nul.

$$t_i(\text{FK}) = t_j(\text{PK}) \text{ pentru orice } i = 1..n$$

O cheie externă poate referi chiar și propria relație (cod_șef, cod_tata, cod_mama). La adăugarea înregistrărilor trebuie verificate valorile cheilor externe în relația referită, pentru a asigura coerența bazei de date (**integritatea referinței**).

Operațiile algebrei relaționale

Algebra relațională cuprinde o colecție de operatori, care sunt aplicați pe relații întregi obținând o Relație rezultat. Relațiile rezultate pot fi supuse la noi operații. Operațiile realizează:

- **Selecția** n-upleților dintr-o relație pe baza unor condiții:

DISP FOR Bursa > 0 .AND. Cods = 'AC4' - în XBase
SELECT * FROM Stud WHERE Bursa > 0 AND Cods LIKE 'AC4%'; -
 în SQL

- **Proiecția** selectează numai anumite coloane dintr-o relație:

LIST Nume, Adresa, Data_n - în XBase
SELECT Nume, Adresa, Data_n FROM Stud; - în SQL

- **JOIN (reuniune)** combină n-upleții din două relații pentru a răspunde la întrebări în BD:

**SELECT ST.Nume, ST.Adresa, NT.Nota FROM Stud ST, Note NT
WHERE ST.Cods = NT.CodS AND Bursa > 0;**

Condiția **ST.Bursa > 0** este o **condiție de selecție** care se aplică unei singure tabel, iar condiția **ST.Cods = NT.CodS** este o **condiție de JOIN** între două câmpuri care au același domeniu și sunt din două tabele diferite.

- **Operațiile din teoria mulțimilor** se pot realiza între 2 **relații UNION compatibile** (care au același număr de atribute și de același tip)

UNION, INTERSECT, MINUS și PRODUS CARTEZIAN

Exemplu de selecție a studenților de la facultatea AC, mai puțin cei din anul 1 folosind 2 comenzi de SELECT se realizează prin operația de MINUS între cele 2 mulțimi de înregistrări selectate.

**SELECT * FROM Stud WHERE Cods LIKE 'AC%' MINUS
SELECT * FROM Stud WHERE Cods LIKE 'AC1%';**

Selecția se notează cu $\sigma_{\text{cond}}(R)$ și se aplică pe o singură relație, verificând fiecare

N-uplet dacă îndeplinește condiția de selecție și îl extrage în relația rezultat. Gradul relației rezultate (număr de atribute) este același cu cel al relației inițiale R pe care se aplică. Numărul de n-upleți rezultați (cardinalitatea) este mai mic, cel mult egal cu cel al relației inițiale R.

- Operația de selecție este comutativă privind ordinea de evaluare a condițiilor:

$$\sigma_{\text{cond1}}(\sigma_{\text{cond2}}(R)) = \sigma_{\text{cond2}}(\sigma_{\text{cond1}}(R))$$

- Se pot combina în cascadă condițiile într-un singur SELECT cu operatorul de relație AND.

$$\sigma_{\text{cond1}}(\sigma_{\text{cond2}}(\dots(\sigma_{\text{condn}}(R)))) = \sigma_{\text{cond1 AND cond3 AND....condn}}(R)$$

Proiecția se notează cu $\Pi_{\text{lista_atribute}}(R)$ selectează numai anumite coloane dintr-o relație eliminându-le pe celelalte. Relația rezultat va avea ca atribute pe cele din lista de proiecție din relația R, în ordinea din listă. Gradul

relației rezultat este gradul listei de atribute. Dacă lista nu conține nici un atribut cheie este posibil să obținem n-upleți identici și **se elimină duplicații**. Dacă se utilizează atribute cheie numărul de elemente este același cu cel din relația inițială. Proiecția nu este comutativă.

11.2. Normalizarea bazelor de date

Normalizarea unei baze de date constă în principal în descompunerea modelului bazei de date în mai multe relații astfel încât să se reducă la maxim redundanța datelor și implicit să elimine anomaliile de actualizare. Operația de normalizare se bazează pe dependențele funcționale care există între datele unei aplicații.

Concret, pașii care trebuie făcuți la proiectarea unei baze de date sunt următorii:

- Analiza aplicației: analiza circuitului informațional, studierea intrărilor și ieșirilor, stabilirea claselor de utilizatori;
- Analiza semanticii atributelor din entități: identificarea atributelor și a sensului lor funcțional, gruparea atributelor în relații pe entități, stabilirea cheilor primare și externe;
- Normalizarea relațiilor obținute la punctul anterior: micșorarea redundanței prin gruparea atributelor în relații conform definițiilor pentru formele normale, stabilirea de constrângeri pentru eliminarea anomaliilor de actualizare;
- Scoaterea din relațiile principale a atributelor care au peste 70% valori nule.

Dependențe funcționale (FD)

Reducerea redundanței în baza de date și eliminarea anomaliilor de actualizare (adăugare, ștergere) se face riguros prin normalizarea BD pe baza analizei dependențelor funcționale. Prin definiție dacă se consideră un model de BD descrisă printr-o singură relație universală $R(A_1, A_2, A_3, \dots, A_n)$, nu este obligatoriu să fie memorată printr-o singură tabelă.

O dependență funcțională, notată $X \rightarrow Y$, între două seturi de atribute a unei relații R , specifică o constrângere asupra n-upleților posibili. Ea se definește în felul următor:

$\forall t_1, t_2 \in R$, pentru $t_1(X) = t_2(X) \Rightarrow t_1(Y) = t_2(Y)$

Se spune în acest caz că X determină funcțional pe Y sau că Y este dependent funcțional de X . Faptul că X nu determină funcțional pe Z se va nota $X \nrightarrow Z$.

O dependență funcțională FD este o proprietate a sensului semantic al atributelor din relația R . Notăm cu F setul dependențelor funcționale existente între attributele relației R . Din acestea se pot deduce prin inferență (deducție) altele.

O dependență funcțională FD care face parte din setul F al relației R , se poate deduce că există pentru orice realizare (instanța) a relației $r \subset R$.

Notăm cu F^+ setul dependențelor funcționale deduse din F .

Notăm cu $F \models X \rightarrow Y$ dependența funcțională dedusă din F .

Reguli de inferență (IR)

Notăm concatenarea atributelor într-o dependență funcțională $XY \rightarrow Z$ în sensul că attributele X și Y concatenate determină pe Z . Pentru determinarea dependențelor funcționale se pot aplica următoarele reguli de inferență:

- 1) Regula reflexivă: $X \supseteq Y \Rightarrow X \rightarrow Y$
- 2) Regula de mărire: $\{ X \rightarrow Y \} \Rightarrow XZ \rightarrow Y$
- 3) Regula tranzitivă: $\{ X \rightarrow Y \wedge Y \rightarrow Z \} \Rightarrow X \rightarrow Z$
- 4) Regula de decompoziție: $\{ X \rightarrow YZ \} \Rightarrow X \rightarrow Y$
- 5) Regula de reuniune: $\{ X \rightarrow Y \wedge X \rightarrow Z \} \Rightarrow X \rightarrow YZ$
- 6) Regula pseudotranzitivă: $\{ X \rightarrow Y \wedge WY \rightarrow Z \} \Rightarrow WX \rightarrow Z$

Normalizarea relațiilor

Forma normală urmărește **eliminarea redundanței informațiilor** din baza de date. **Normalizarea bazei** de date presupune aducerea relațiilor gradual pe diverse forme normale. Fiecare formă normală preia constrângerile formei anterioare la care adaugă noi condiții. Formele normale impun constrângeri dar nu dau soluții. Structura BD se proiectează de administratorul BD și proiectantul aplicației pe baza experienței și se verifică dacă fiecare tabelă respectă cerințele de normalizare.

Forma normală 1 (1NF) cere:

- domeniul atributelor să cuprindă valori atomice (indivizibile); se interzic câmpurile compuse sau “relații în relație”
- fiecare atribut din N-uplet trebuie să aibă o singură valoare în domeniu.

Exemple:

Nu se permite ca la o persoană să se introducă mai multe numere de telefon. Se pot adăuga noi câmpuri ca Tel_mobil, Tel_serv, Tel_acasa, Fax.

Dacă o persoană poate avea mai multe mașini se va schimba structura BD, eliminând câmpul Nrm (număr masină) din tabela **Pers** și se va introduce CodP (cod proprietar) în tabela **Mașini**. Pentru câmpul Codp se poate crea un fișier index prin care se vor găsi toate mașinile ce aparțin unei persoane

Forma normală 2 (2NF) cere ca relația să fie în 1NF și se bazează pe dependența funcțională completă (full) față de cheia primară.

Y este complet dependent funcțional de X, $X \rightarrow Y$ dacă prin eliminarea unui atribut oarecare A din X ($X - A$) $\rightarrow Y$ nu mai determină funcțional pe Y.

O relație R este în 2NF dacă orice atribut neprim (care nu face parte din cheia primară) este complet dependent funcțional de cheia primară.

Variantă: Se cere să nu existe attribute care să depindă numai de o parte a cheii primare.

Dacă nu este îndeplinită condiția se vor plasa acele attribute în altă relație la care se va adăuga atributul din cheia primară care le determină.

Exemplu. Se consideră o tabelă de comenzi care are Cheia primară NRC + CodP. Câmpul CodP determină DenP și UM (unitate de măsură). Deci cele două câmpuri depind numai de o parte a cheii primare și tabela nu este în forma normală 2.

Comanda					
<u>NRC</u>	<u>CodP</u>	DenP	UM	Cantitate	Pret
Nr.comanda	Cod produs	Denumire produs			

Pentru a ajunge în 2NF se vor elimina câmpurile DenP și UM din tabela **Comada**, care vor fi plasate într-o altă tabelă **Produse** în care cheia primară va fi câmpul CodP.

Comanda			
<u>NRC</u>	<u>CodP</u>	Cantitate	Pret

Produse			
<u>Codp</u>	DenP	UM	

Forma normală 3 (3NF) este bazat pe conceptul de dependență tranzitivă.

O dependență $X \rightarrow Y$ din R este tranzitivă, dacă există un set de attribute Z care nu este cheie în R și există $X \rightarrow Z$ și $Z \rightarrow Y$

O relație R este în 3NF dacă este în 2NF și nu există nici un atribut neprim din R care să fie dependent tranzitiv de cheia primară.

Variantă: nu se permit attribute ale relației care nu fac parte din cheia primară și care determină alte attribute (fac excepție cheile candidat). Attributele care determină alte attribute se numesc **determinanți**.

Definiție generalizată pentru forma 3NF. Orice atribut al relației îndeplinește:

- este complet dependent funcțional de orice cheie din R;
- este dependent netranzitiv de orice cheie din R.

Exemplu: Se consideră o tabelă **Comanda** în care câmpul **CodV** nu face parte din cheia primară și determină câmpurile **NumeV** și **ComV** (comision)

Comanda

<u>NRC</u>	<u>CodP</u>	Cantitate	Pret	CodV	NumeV	ComV
				Cod Vânzător	Nume vânzător	Comision

Pentru a aduce relația în 3NF se vor elimina câmpurile **NumeV** și **ComV** din tabela **Comanda** și se va crea o altă tabelă **Vanzator**, care va avea cheia primară **CodV**. Se observa că pentru a ajunge la forma **3NF** dintr-o tabelă **Comanda** s-a ajuns la 3 tabele. Prin normalizare se fragmentează BD dar se elimina redundanța și anomaliile de actualizare.

Comanda

<u>NRC</u>	<u>CodP</u>	CodV	Cantitate	Pret
------------	-------------	------	-----------	------

Vanzator

<u>CodV</u>	NumeV	ComV	TelV ...
-------------	-------	------	----------

BCNF – Boyce Codd Normal Form este variantă mai restrictivă. O relație este în BCNF dacă, pentru orice dependență $X \rightarrow Y$ din R, X este o cheie

candidat a lui R.

Condiția pentru cele 3 forme normale se poate rezuma într-o propoziție:

“Orice câmp dintr-o relație trebuie să depindă de PK, de întreaga PK și numai de PK.”

Forma normală 4 (4NF) elimină anomaliile datorate dependențelor funcționale multivaloare.

Relația $R(A,B,C\dots)$ conține o dependență multivaloare dacă:

- A nu determină univoc pe B și C ($A \twoheadrightarrow B$ și $A \twoheadrightarrow C$)
- A conduce la valori multiple a lui B ($A \twoheadrightarrow B$)
- A conduce la valori multiple a lui C ($A \twoheadrightarrow C$)
- B și C sunt independente între ele.

O relație este în 4NF dacă este în BCNF și nu are dependențe multivaloare.

Aducerea unei baze de date într-o formă normală superioară presupune extragerea unor atribute din relațiile existente și crearea pe baza lor a unor noi relații, astfel încât rezultatul să respecte condițiile de normalizare. Acest lucru duce la fragmentarea bazei de date, dar elimină din anomaliile de actualizare și reduce spațiul pierdut datorită redundanței datelor.

11.3. Modelul relațional al BD

Modelul relațional al BD a fost propus de E. Codd din 1971 și s-a bucurat de succes teoretic dar nu și practic. El formalizează matematic prin algebra relațională teoria BD pornind de la câteva principii:

- O BD relationala este formată din **tabele** (corespunzătoare relațiilor din algebra relațională) care cuprind un număr de **coloane** (câmpuri) și **rânduri** (înregistrări).
- Pentru fiecare tabelă se definește o **cheie simbolică** care identifică univoc un rând (t-uplet) și nu poate fi nulă (integritatea entității).
- Împărțirea BD în tabele se face din considerente semantice și trebuie să respecte cerințele de normalizare :
 - 1NF- să nu existe decât o valoare pentru fiecare câmp dintr-o înregistrare;
 - 2NF- să nu existe câmpuri care depind numai parțial de cheia primară (PK);
 - 3NF- să nu existe câmpuri, care nu fac parte din cheia primară și care să determine alt câmp;
 - 4NF- să nu existe dependențe multivaloare în BD.

- Legăturile între tabelele BD se fac prin **chei externe** (FK) cărora trebuie să le corespundă în tabela referită o **cheie primară** (integritatea referinței).
- Asupra tabelelor ce compun BD să se accepte operatorii :
 - relaționali SELECT, PROJECT, JOIN, PRODUS CARTEZIAN;
 - din teoria mulțimilor UNION, INTERSECT, MINUS.
- Să nu se utilizeze pointeri pentru accesul la înregistrări sau legături vizibile pentru utilizator.
- Se acceptă indexarea tabelelor după anumite câmpuri, dar utilizatorul nu poate face referire explicită la index. El servește la optimizarea accesului, făcut automat de sistem.
- Întrebările asupra BD să fie exprimate fără iterații sau recursivitate.
- Redundanța informației este minimă dacă BD este normalizată.
- Modificarea și dezvoltarea structurii BD este permisă ulterior după creare prin adăugări de tabele sau câmpuri în tabele.

11.4. Limbajul SQL

Limbajul SQL (Structured Query Language) este limbajul neprocedural (declarativ) cel mai utilizat la interogarea bazelor de date relaționale. El respectă cel mai bine specificațiile algebrei relaționale.

SQL cuprinde un set redus de comenzi care însă sunt suficiente pentru:

- crearea, modificarea și ștergerea elementelor unei baze de date: tabele, vederi și indecși
- adăugarea, modificarea și ștergerea înregistrărilor din tabele
- interogarea bazei de date prin întrebări structurate
- comenzi de securizare, control al accesului concurent și asigurarea integrității

Toate informațiile referitoare la o bază de date se rețin în tabele sistem: structură de tabele și vederi, definiții de câmpuri din tabele, fișiere index, informații de acces etc.

Limbajul SQL fiind un limbaj declarativ nu permite implementarea unor algoritmi de prelucrare care să parcurgă înregistrările într-o anumită secvență. Din acest motiv toate implementările practice combină limbajul SQL cu un limbaj procedural (dBase, Oracle PL/SQL, Visual Basic).

Limbajul SQL standard definește mai multe tipuri de interogări:

- pentru crearea structurii bazei de date: *CREATE DATABASE, CREATE TABLE, CREATE VIEW, DROP TABLE, DROP VIEW, ALTER TABLE etc.*

- pentru gestionarea bazei de date: *START DATABASE, STOP DATABASE, GRANT, REVOKE PRIVILEGE, SET TRANSACTION, ROLLBACK, COMMIT*
- pentru gestionarea înregistrărilor: *INSERT, DELETE, UPDATE*
- pentru căutări sau interogări de date: *SELECT*.

Implementarea SQL în dBASE Plus

În dBase Plus se implementează două variante de limbaj SQL:

- **Local SQL** care se aplică asupra fișierelor de date existente în dBase și care sunt văzute ca tabele ale Bazei de date
- **SQL extern** care transmite o comandă de interogare spre un server extern de Baze de Date (Oracle, Microsoft SQL Server, DB2 IBM), care va fi executată pe serverul extern și se va primi rezultatul ca o tabelă. Conectarea la serverul extern se face prin crearea unui Data Module, care va fi prezentat mai târziu

Implementarea Local SQL din dBase Plus combină într-o formă simplă un dialect de SQL cu limbajul xBase.

În acest fel se pot mixa comenzi SQL cu comenzi xBase pentru accesul la tabelele locale.

Se recomandă:

- Comenzile xBase pentru crearea tabelelor, inserarea, afișarea, ștergerea și actualizarea înregistrărilor prin dialog cu utilizatorul folosind interfață grafică
- Comanda *SELECT* din SQL pentru interogări complexe, care returnează rezultatul într-o tabelă ce poate fi afișată folosind comenzi xBase

Comenzile implementate de Local SQL pentru accesul la tabele locale (DBF) sunt următoarele:

<i>CREATE TABLE</i>	- crearea unei noi tabele DBF
<i>DROP TABLE</i>	- ștergerea unei tabele
<i>ALTER TABLE</i>	- permite modificarea câmpurilor unei tabele
<i>CREATE INDEX</i>	- crearea unor indecși în fișierul multiindex asociat
<i>DROP INDEX</i>	- ștergerea unui index din fișierul multiindex asociat
<i>INSERT INTO</i>	- adăugare de înregistrări într-o tabelă
<i>DELETE FROM</i>	- ștergerea condiționată a unor înregistrări
<i>UPDATE</i>	- modificarea condiționată a datelor dintr-o tabelă

SELECT - selectarea datelor dintr-o tabelă

Cea mai utilă comandă, prin prisma avantajelor față de comenzile xBase este comanda ***SELECT***. Ea va fi prezentată mai pe larg în continuare, pentru restul comenzilor putând fi consultată documentația Help a sistemului.

Baza de date pentru local SQL poate fi considerată formată din toate fișiere de date (.dbf) numite tabele și de indexi create anterior folosind comenzile xBase. Aceste tabele se pot prelucra folosind atât comenzi xBase cât și comenzi SQL.

Comanda ***SELECT*** din Local SQL permite extragerea datelor din una sau mai multe tabele bazată pe anumite criterii. O comandă ***SELECT*** care extrage date din mai mult de o tabelă realizează operația de ***JOIN din algebra relațională***.

Rezultatul unei comenzi *SELECT* este o nouă tabelă temporară. Comanda ***SELECT*** acționează ca și comanda ***USE***, prin crearea structurii tabeli temporare și completarea ei cu rezultatul selecției. Aceasta va fi deschisă în prima zonă liberă, care va deveni automat zona curentă. După execuția ei în această zonă vor putea fi folosite toate comenzile xBase obișnuite pentru accesarea înregistrărilor. Tabela temporară va fi ștearsă automat când va fi închisă din zona respectivă. Din motive de optimizări nu tot timpul se va crea o tabelă temporară. Astfel, dacă se va interoga o singură tabelă fără a se redenumi câmpurile, se va deschide chiar tabela în cauză iar clauza de selecție va fi simulată prin setări ***SET FILTER*** și ***SET FIELDS***.

Sintaxa comenzii *SELECT*

```
SELECT [DISTINCT] listă_coloane [AS redenumire_coloane]
FROM <listă_tabele>
[WHERE condiție_de_selecție]
[GROUP BY listă_coloane]
[ORDER BY listă_coloane]
[HAVING condiție_de_grup]
[SAVE TO nume_fișier]
[ALIAS nume_alias]
```

Parametrii au următoarele semnificații:

DISTINCT – va elimina rândurile care au valori duplicate în coloanele

specificate în lista_col.

În lista_coloane câmpurile vor fi prefixate dacă este necesar de numele tabeli de care aparțin. Pentru a include în rezultat toate câmpurile se poate folosi notația ”*”.

AS redenumire_coloane – folosită dacă se dorește redenumirea unor coloane în rezultat.

FROM <listă_tabele> - specifică tabelele din care sunt obținute datele. Pe post de tabele se pot folosi și rezultate ale unor operații de *outer* sau *inner join* conform SQL-92.

WHERE condiție_de_selecție – specifică condiția care dictează ce înregistrări vor fi incluse în rezultat. Se poate folosi operatorul *IN* pentru a testa apartenența unui câmp la o mulțime precizată (ex. ”an_studiu IN (1,3,4)”). Sintaxa Local SQL nu permite includerea de subinterogări în clauza WHERE.

GROUP BY listă_coloane – specifică condiții de grupare a înregistrărilor pentru funcțiile de agregare. **Numai câmpurile specificate aici pot să apară și în lista SELECT.**

ORDER BY listă_coloane – specifică ordonarea înregistrărilor în tabela rezultat

HAVING condiție_de_grup – specifică o condiție de grup ce trebuie îndeplinită. Trebuie să aibă valoarea .T. pentru grupările care se doresc selectate. Poate apărea doar în combinație cu parametrul *GROUP BY*.

SAVE TO nume_fișier – specifică un fișier unde se va depune tabela rezultat. În caz contrar se va crea câte o tabelă temporară cu numele SQL_1,2,... pentru fiecare SELECT care va fi ștearsă la închidere.

ALIAS nume_alias – specifică un alias care va fi dat zonei în care se depune rezultatul. În felul acesta rezultatul se poate utiliza ușor în corelație cu alte tabele din baza de date.

```

select * from masini          // correct local memoreaza in urmatoarea zona
libera
? work()                     // afiseaza zona curenta in care s-a memorat
list
select * from student        // rezultatul in urmatoarea zona libera
browse
Close all                    // inchide toate fisierele din toate zonele
Fiecare Select se face in urmatoarea zona libera si denumite cu alias-ul _2, _3,
...

// Functioneaza dar nu se recomanda daca se reia comanda
select * from student save to Tstud // correct nume fisier rezultat
clear all                    //inchide
use tstud                    // deschide intr-o zona libera dar poate apare eroare daca e
deschis deja
browse

// se recomanda fiindca se rescrie peste in zona anterioara
select * from student alias TS // utilizare alias pentru tab rezultat
? work()
select ts
browse

select 3                      // in zona 3 nu este nimic deschis
select * from student alias TS // memorare rezultat tot in zona 1
anterioara
? work()                     // afiseaza 3 zona curenta
List                          // eroare nici un fisier deschis in 3
Select TS                     // selecteaza zona cu alias TS
? alias(1)                    // afiseaza alias-ul fisierului din zona 1      - TS
List                          // afiseaza rezultatul interogarii
? select()                    // afisare urmatoarea zona libera

```

Operatia de Inner Join intre tabelele Student cu alias S si Masini cu alias M pe campul cods, va afișa toti studentii care au masina și datele mașinilor. Nu se vor afișa studentii care nu au mașină.

Curs.dbf	Masini.dbf
Pers.dbf	Profesor.dbf
Student.dbf	Tstud.dbf
Vinuri.dbf	

STUDENT - Table				
Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00
ac216	Radu	Arad	07/06/1995	200.00
ac316	Victor	Timisoara	14/12/1994	0.00
ai212	Ion	Faget	17/02/1995	130.00
ac313	Vlad	Deta	19/03/1996	0.00
ac314	Vasile	Cluj	12/05/1997	250.00
ac324	Dumitru	Oradea	25/09/1999	.
ac33	Dorel	Beius	/ /	0.00

masini - Table				
cods	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
ac316	Pasat	1900	hd56fff	2006

```

Select * From Student s, Masini m where s.cods = m.cods
// Conditii de Join este s.cods = m.cods
? work()      // afiseaza numarul zonei 7
? alias(7)    // afiseaza alias-ul tabelii deschise in zona _7
Browse       // afisare zona curenta

```

Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa	Poza	Car	CV	cods_1	Tip_M	Cap_C	NRM	An_F
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student	ac311	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student	ac311	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00			Student	ac311	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
ac316	Victor	Timisoara	14/12/1994	0.00			Are talent	ac316	Pasat	1900	hd56fff	2006

Daca dorim sa afişăm numai anumite câmpuri le putem specifica într-o listă, iar dacă numele câmpului este în ambele liste trebuie prefixat cu alias-ul tabelii din care face parte (S.Cods, M.cap_c). Fiecare câmp afişat poate sa aibă un alias după numele câmpului, care se va afişa in Browse: Nume Nume_student, tip_m Marca

```

Select S.Cods,Nume Nume_student, Adresa, Bursa,tip_m Marca,M.Cap_c,
nrm,an_f
From Student s, Masini m WHERE s.cods = m.cods

```

masini - Table								
	Cods	Nume_student	Adresa	Bursa	Marca	Cap_c	nrm	an_f
▶	ac311	Dan	Lugoj	150.00	Ford Focus	1600	tm07ddd	2005
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	Opel Corsa	1400	ar45ttt	2009
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	VW Golf	1400	tm56ggg	2005
	ac316	Victor	Timisoara	0.00	Pasat	1900	hd56fff	2006

In format standard forma interogării, care dă același rezultat este:

```
Select S.Cods,Nume Nume_student, Adresa, Bursa,tip_m Marca,M.Cap_c,
nrm,an_f from Student S Inner Join Masini M ON s.cods = m.cods Alias SM
```

Pentru a afișa și studenții care nu au mașină, lăsând libere coloane cu datele mașinii se folosește

Left Outer Join și s-a adăugat un **alias Outer** pentru a refolosi aceeași zonă (s-a ajuns la 14)

```
Select S.Cods,Nume Nume_student, Adresa, Bursa, tip_m Marca, M.Cap_c,
nrm, an_f
from student s Left Outer Join masini m on s.cods = m.cods alias Outer
```

Pentru a afișa toate mașinile indiferent dacă au sau nu proprietari se folosește **Right Outer Join**

```
Select S.Cods,Nume Nume_student, Adresa, Bursa,tip_m Marca,M.Cap_c,
nrm,an_f from student s Right Outer Join masini m on s.cods = m.cods alias Outer
```

Se va folosi **Full Outer Join** dacă se iau toate înregistrările și din tabela din stânga și din cea din dreapta.

SQL_14 - Table							
	cods	Nume_student	Adresa	Bursa	Marca	Cap_c	an_f
►	ac216	Radu	Arad	200.00			
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	VW Golf	1400	tm56ggg
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	Ford Focus	1600	tm07ddd
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	Opel Corsa	1400	ar45ttt
	ac313	Vlad	Deta	0.00			
	ac314	Vasile	Cluj	250.00			
	ac316	Victor	Timisoara	0.00	Pasat	1900	hd56fff
	ac324	Dumitru	Oradea	.			
	ac33	Dorel	Beius	0.00			
	ai212	Ion	Faget	130.00			

În limbajul SQL nu există variabile dar se pot utiliza variabile din dBase ca variabile externe, care sunt prefixate în comenzile Sql cu :var.

Se pot utiliza variabile a căror valoare poate fi setată prin dialog utilizând funcția Accept()

```
x=accept('vbursa')    //se introduce valoarea bursei
x=val(x)               // se transformă în tip numeric pentru a putea fi
                        comparată cu Bursa
?x
select * from student where bursa >:x
browse
```

student - Table					
	Cods	Nume	Adresa	DataN	Bursa
►	ac311	Dan	Lugoj	05/12/1980	150.00
	ac216	Radu	Arad	07/06/1995	200.00
	ai212	Ion	Faget	17/02/1995	130.00
	ac314	Vasile	Cluj	12/05/1997	250.00

Studentii selecți pot fi afișați în ordinea alfabetică a numelor.

Select * from student where bursa >:x Order by Nume

SQL_3 - Table			
	Cods	Nume	DataN
►	ac311	Dan	05/12/1980
	ai212	Ion	17/02/1995
	ac216	Radu	07/06/1995
	ac314	Vasile	12/05/1997

Clausa DISTINCT se folosește pentru a afișa numai valorile distincte ale unor câmpuri.

Pentru tabela Note putem afișa numai odată fiecare din codurile studenților fără a le repeta, ținând cont de faptul ca un student are mai multe note.

Select DISTINCT cods from Note alias lc
Browse

note - Table				SQL_1 - Table	
	Cods	CodC	Nota		cods
▶	ac311	BD	9.40	▶	ac216
	ac311	PBD	8		ac311
	ac311	FIS	7.5		ac313
	ac311	SO	9.2		ac316
	ac311	PO	10		ai212
	ac216	BD	9		
	ac316	SO	7		
	ai212	PO	9		
	ai212	SO	8		
	ac316	PBD	8.5		
	ac316	PO	7.5		
	ac316	FIS	9		
	ac316	SE	8.5		
	ac313	SE	10		

Select Distinct cods, code from note

Comanda va fi folosită numai pentru a verifica dacă sunt, din greșeală, două note la același curs.

Utilizare funcții de grup (agregat)

Se permite efectuarea unor calcule statistice pentru înregistrări utilizând valorile unui câmp.

Funcțiile agregat sunt:

MIN(nota) - calculează valoarea minimă a câmpului nota

MAX(nota) - calculează valoarea maximă a câmpului nota

AVG(nota) - calculează valoarea medie a câmpului nota

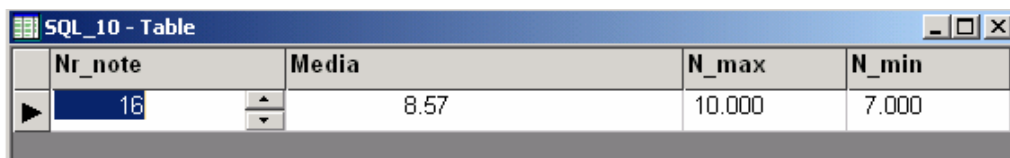
COUNT(nota) - calculează numărul de valori ne nule ale câmpului nota

Pentru ca sensul să fie cât mai clar se poate atașa câte un alias pentru fiecare funcție:

```
Select count(nota) Nr_note, avg(nota) Media, max(nota) N_max,min(nota)
N_min from Note
```

Browse

Dacă nu s-a specificat nici o grupare a înregistrărilor, funcțiile agregat se aplică pe toate înregistrările din fișier. În lista de selecție pot apare numai funcții agregat și nici un câmp.

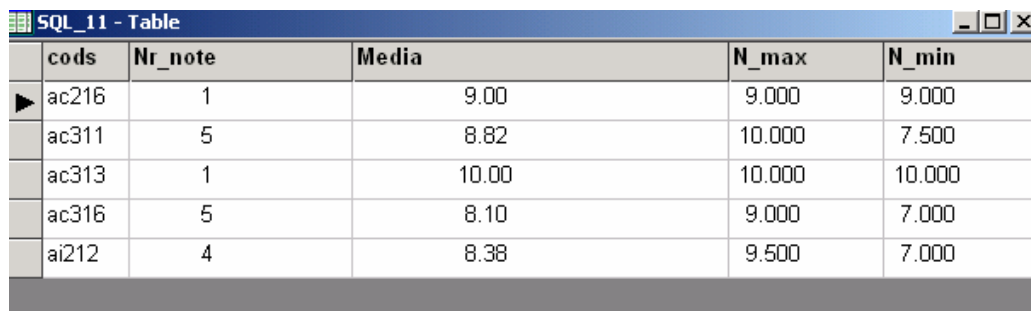
Nr_note	Media	N_max	N_min
16	8.57	10.000	7.000

Dacă se dorește gruparea înregistrărilor după valoarea unui câmp, funcțiile agregat se aplică pe fiecare grup. Dacă alegem gruparea după Cods funcțiile se vor aplica pentru notele fiecărui student și câmpul Cods poate fi afișat.

```
Select cods, count(nota) Nr_note,avg(nota) Media, max(nota)
N_max,min(nota) N_min
```

From note **Group by cods**

Browse

cods	Nr_note	Media	N_max	N_min
ac216	1	9.00	9.000	9.000
ac311	5	8.82	10.000	7.500
ac313	1	10.00	10.000	10.000
ac316	5	8.10	9.000	7.000
ai212	4	8.38	9.500	7.000

Se pot selecta numai studenții de la secția ac prin condiția where cods like 'ac%', unde % indică oricâte caractere oarecare, iar prin _ se acceptă un singur

caracter oarecare

'a_2%' reprezintă toți studenții din anul 2 toate secțiile.

```
Select      cods,   count(nota)  Nr_note,avg(nota)  Media,   max(nota)
N_max,min(nota) N_min
      From note  Where cods like 'ac%' Group by cods
Browse
```

	cods	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	ac216	1	9.00	9.000	9.000
	ac311	5	8.82	10.000	7.500
	ac313	1	10.00	10.000	10.000
	ac316	5	8.10	9.000	7.000

```
Select  cods, count(nota) Nr_note,avg(nota) Media, max(nota)
N_max,min(nota) N_min
      From note  Where cods like 'a_2%' Group by cods
Browse
```

	cods	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	ac216	1	9.00	9.000	9.000
	ai212	4	8.38	9.500	7.000

Se admit în lista de selecție numai funcții agregat și câmpuri din lista de grupare.

Se permite calculul mediei și pentru note corectate:

```
Select  cods, count(nota) Nr_note,avg(nota+0.51) Media, max(nota)
N_max,min(nota) N_min
      From note Group by cods
browse
```

	cods	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	ac216	1	9.51	9.000	9.000
	ac311	5	9.33	10.000	7.500
	ac313	1	10.51	10.000	10.000
	ac316	5	8.61	9.000	7.000
	ai212	4	8.88	9.500	7.000

Pentru a afișa numai studenții cu medii peste o valoare se folosește clauza HAVING care se completează cu o condiție de grup.

```
Select      cods,      count(nota)  Nr_note,avg(nota)  Media,      max(nota)
N_max,min(nota) N_min
            From note Group by cods Having avg(nota)>8.40
Browse
```

	cods	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	ac216	1	9.00	9.000	9.000
	ac311	5	8.82	10.000	7.500
	ac313	1	10.00	10.000	10.000

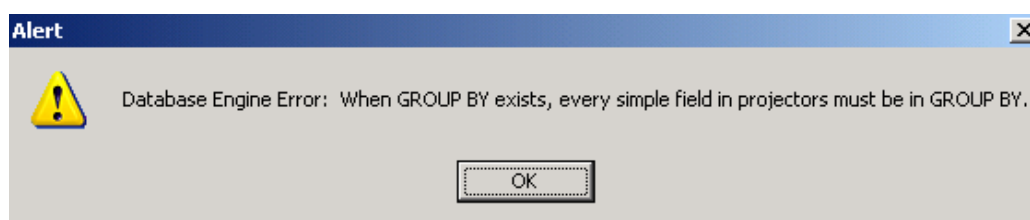
Funcțiile agregat pot fi folosite și în operațiile de Join, caz în care se aplică pe rezultatul final.

Vom aplica aceleași funcții agregat pentru a afișa și datele despre studenți, obținute prin Join între tabelele Student și Note.

```
Select      S.cods,      S.Nume      Nume_student,S.Adresa,S.Bursa,count(nota)
Nr_note,avg(nota) Media,
            max(nota) N_max,min(nota) N_min
            From Student S, Note N Where s.cods=n.cods
            Group by s.cods,s.Nume,adresa,bursa
browse
```

SQL_2 - Table								
	cods	Nume_student	Adresa	Bursa	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	ac216	Radu	Arad	200.00	1	9.00	9.000	9.000
	ac311	Dan	Lugoj	150.00	5	8.82	10.000	7.500
	ac313	Vlad	Deta	0.00	1	10.00	10.000	10.000
	ac316	Victor	Timisoara	0.00	5	8.10	9.000	7.000
	ai212	Ion	Faget	130.00	4	8.38	9.500	7.000

Câmpurile Nume, Adresa, Bursa din tabela Student pot fi afișate numai dacă sunt specificate în clauza Group By. Dacă unul lipsește apare eroarea:

Dacă se dorește o situație a notelor pe cursuri, se păstrează toate funcțiile agregat și se face un Join între tabela Curs și Note, având condiția de Join c.codc=n.codc și gruparea pe codc, Titlu curs și codp (cod profesor).

```

Select  C.codc, C.Titlu Titlu_Curs, count(nota) Nr_note, avg(nota) Media,
max(nota) N_max,
        min(nota) N_min
From Curs C, Note N
Where C.codc=n.codc
Group by C.codc, C.Titlu, C.codp
browse

```

SQL_4 - Table						
	codc	Titlu_curs	Nr_note	Media	N_max	N_min
▶	BD	Baze de date	3	9.30	9.500	9.000
	FIS	Fund Ing software	2	8.25	9.000	7.500
	PBD	Proiectarea BD	2	8.25	8.500	8.000
	PO	Progr. pe obiecte	3	8.83	10.000	7.500
	SE	Sisteme expert	3	8.50	10.000	7.000
	SO	Sist de operare	3	8.07	9.200	7.000

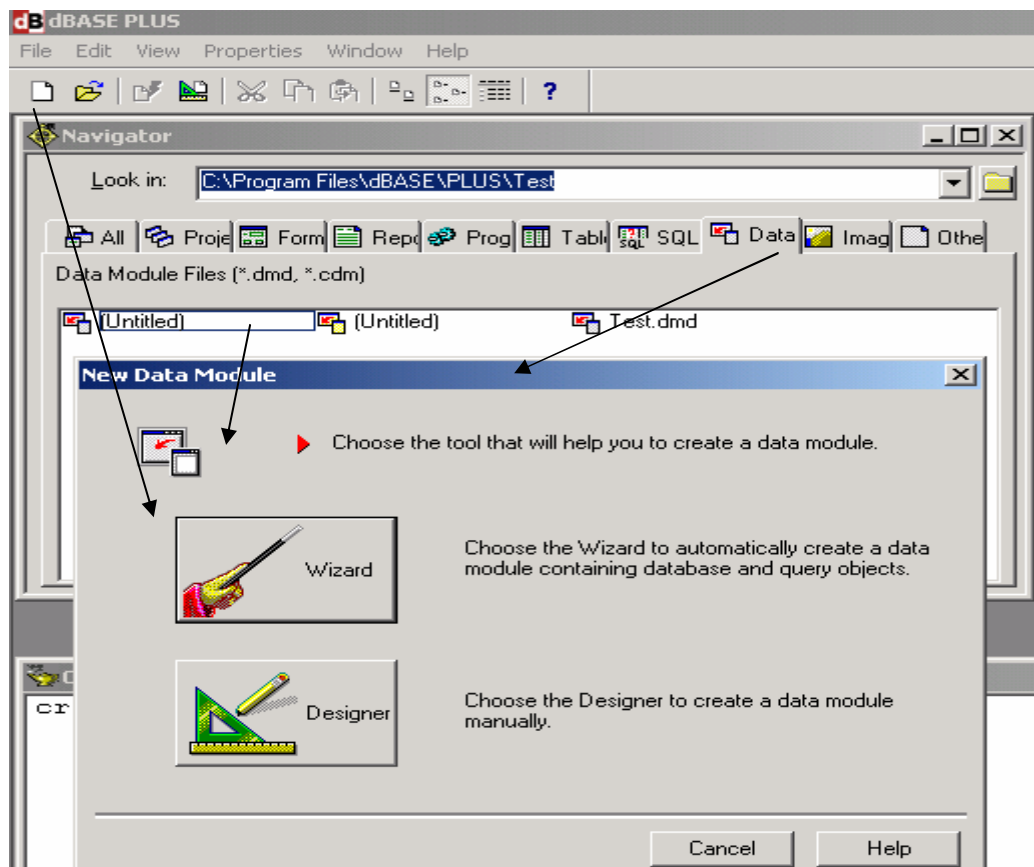
11.5. SQL extern din dBase Plus

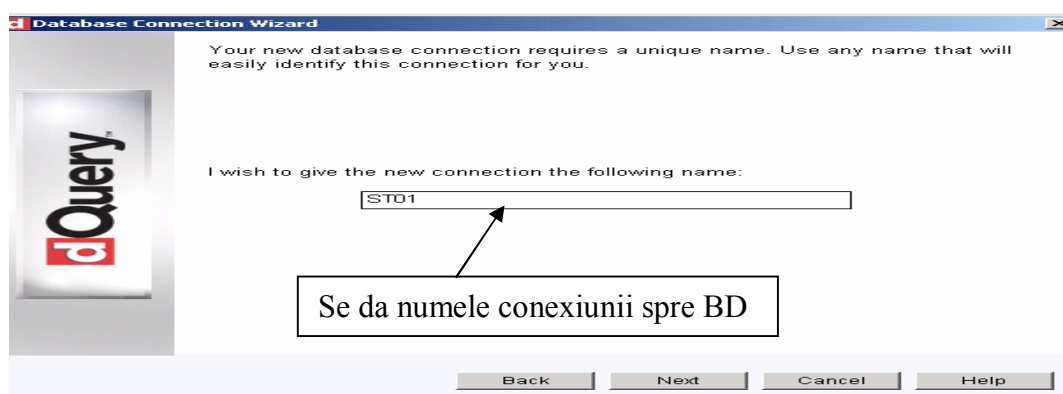
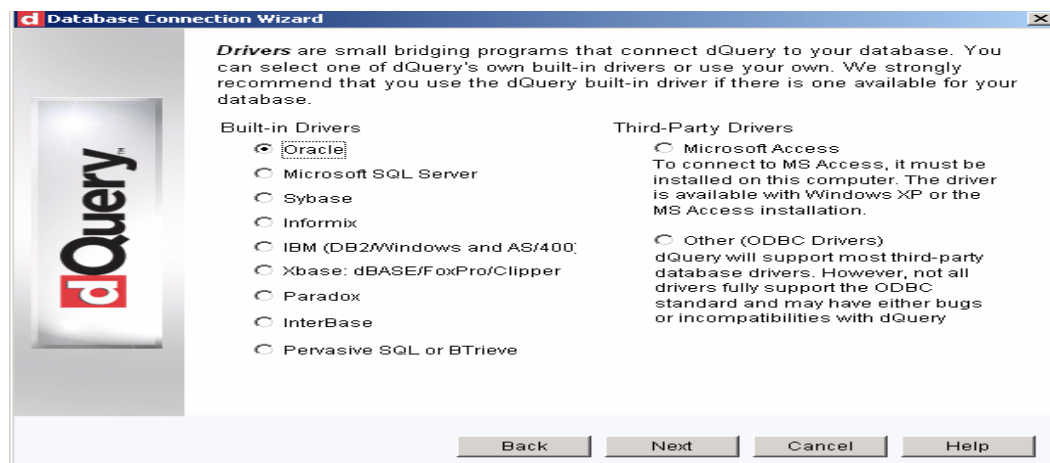
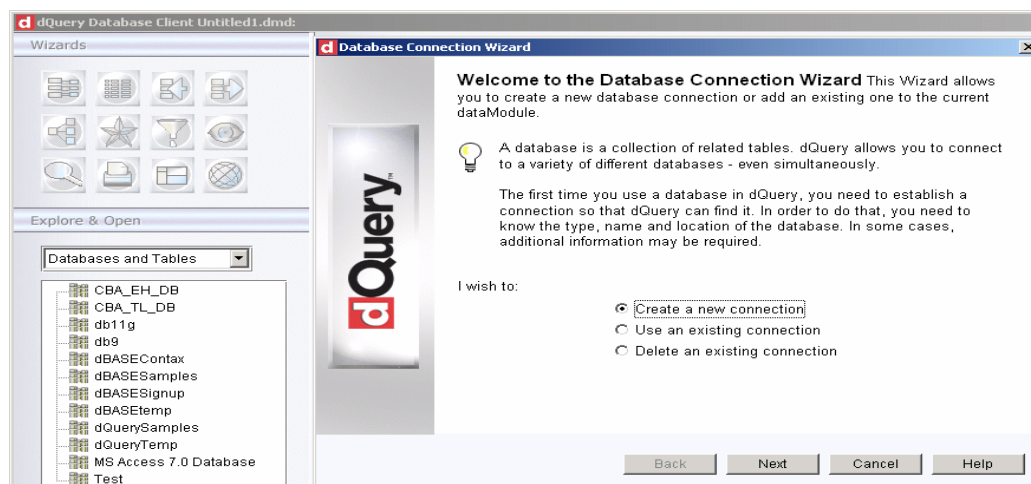
Din dBase Plus se pot face una sau mai multe **conexiuni la Servere de BD** Oracle, DB2-IBM, Sybase, Informix.

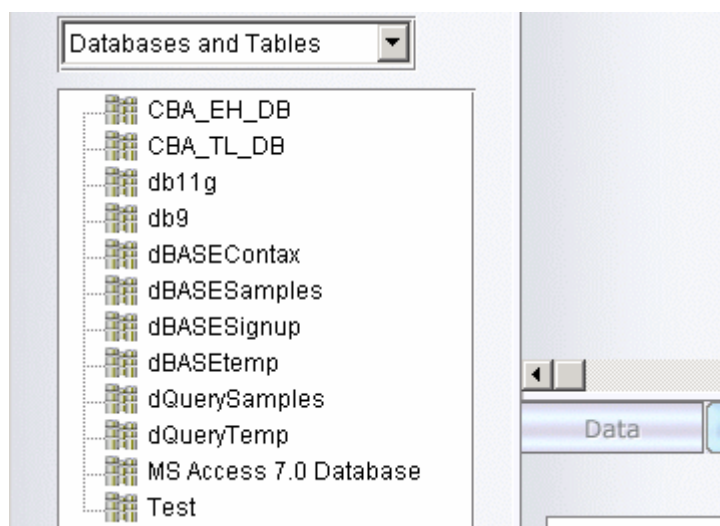
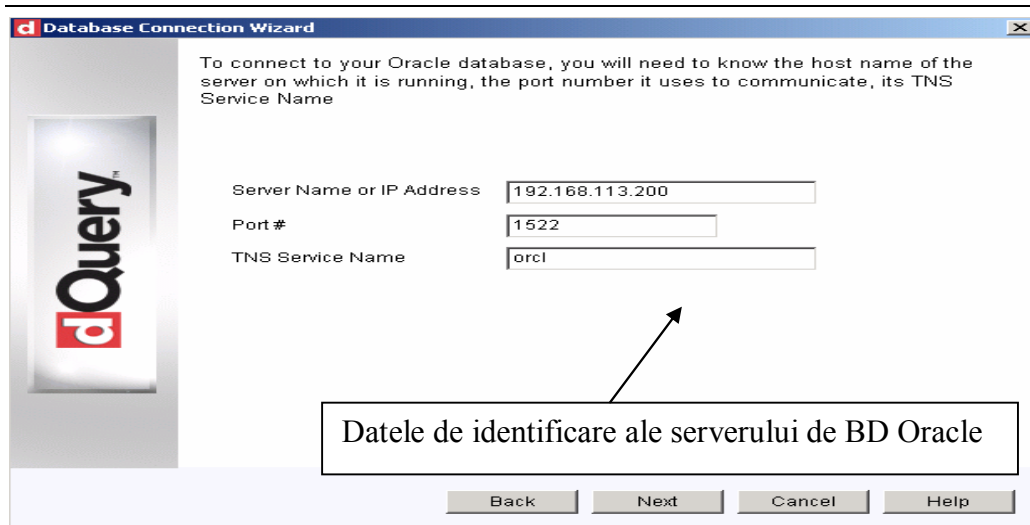
- Conexiunea la o BD externa se creează printr-un obiect Data Module.
- Deschiderea BD externe se face prin:
Open database nume_BD
- Se pot face interogări ale tabelelor din BD prin prefixare cu numele BD
- Tabelele BD se pot utiliza și utilizând comenzile dBase (Use, Browse, Edit,...)

Crearea unei conexiuni la o BD externa

Se selectează crearea unui Data Module nou si se utilizează Wizard, care va activa dQuery.

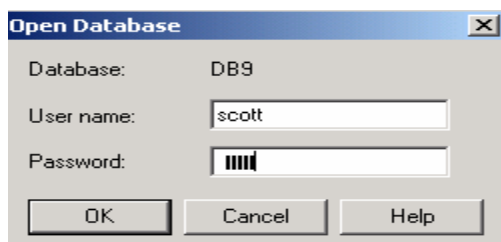

S-a creat conexiunea DB9 spre o BD Oracle și conexiunea Test spre directorul Test, care este văzut ca o Bd de tip XBase și conține tabelele Student, Note, Cursuri, Profesor utilizate deja.

Exemple de utilizare SQL extern

```
select * from emp // gresit! Trebuie numele bazei de date, deja deschisă
open database db9 // deschidere BD prin conexiunea db9
```


Userul și parola intrare în Oracle.
Pentru laborator: User: st01 -- schema în care ne conectăm
Parola: st01

use :DB9:EMP // correct cu use, list, browse.
Browse // sau List

Numele BD DB9 si tabelei EMP se prefixează cu „:” fiind externe dBase

Command

```
create datamodule wizard prompt
use :DB9:EMP
browse
```

:DB9:EMP - Table

EMPNO	ENAME	JOB	MGR	HIREDATE	SAL	COMM	DEPTNO
7369	SMITH	CLERK	7902	17/12/1980 00:00:00	800.00	.	20
7499	ALLEN	SALESMAN	7698	20/02/1981 00:00:00	1600.00	300.00	30
7521	WARD	SALESMAN	7698	22/02/1981 00:00:00	1250.00	500.00	30
7566	JONES	MANAGER	7839	02/04/1981 00:00:00	2975.00	.	20
7654	MARTIN	SALESMAN	7698	28/09/1981 00:00:00	1250.00	1400.00	30
7698	BLAKE	MANAGER	7839	01/05/1981 00:00:00	2850.00	.	30
7776	Popescu	profesor		// : :	600.00	.	30
7777	popa	inginer		// : :	200.00	.	20
7782	CLARK	MANAGER	7839	09/06/1981 00:00:00	2450.00	.	10
7788	SCOTT	ANALYST	7566	19/04/1987 00:00:00	3000.00	.	20
7839	KING	PRESIDENT		17/11/1981 00:00:00	5000.00	.	10
7844	TURNER	SALESMAN	7698	08/09/1981 00:00:00	1500.00	0.00	30
7876	ADAMS	CLERK	7788	23/05/1987 00:00:00	1100.00	.	20
7900	JAMES	CLERK	7698	03/12/1981 00:00:00	950.00	.	30

use EMP // gresit

use :DB9:DEPT in 2 // deschidere tabel departamente in zona 2
select 2
Browse

```
use :DB9:DEPT in 2
browse
use :DB9:DEPT in 2
select 2
browse
```

:DB9:DEPT - Table

DEPTNO	DNAME	LOC
10	ACCOUNTING	NEW YORK
20	RESEARCH	DALLAS
30	SALES	CHICAGO
40	OPERATIONS	BOSTON

open database db9 // correct deschidere BD Oracle
Select * from :DB9:EMP

Browse

EMP - Table								
EMPNO	ENAME	JOB	MGR	HIREDATE	SAL	COMM	DEPTNO	
7369	SMITH	CLERK	7902	17/12/1980 00:00:00	800.00	.	20	
7499	ALLEN	SALESMAN	7698	20/02/1981 00:00:00	1600.00	300.00	30	
7521	WARD	SALESMAN	7698	22/02/1981 00:00:00	1250.00	500.00	30	
7566	JONES	MANAGER	7839	02/04/1981 00:00:00	2975.00	.	20	

Copierea unor tabele din Oracle in dBase

Prelucrările mai complexe a tabelelor direct pe BD Oracle pot să pună probleme în cazul utilizării tabelelor locale și externe în operațiile de Join. Din acest motiv este indicat ca anumite tabele Oracle să fie copiate în tabele locale și operațiile de combinare să se facă local.

Copierea se face în 2 faze:

- deschiderea tablei externe într-o zonă de lucru Oracle
- crearea unei copy a tablei externe deschise într-un director dBase

Tabela astfel creată poate fi deschisă într-o zonă de lucru sau utilizată în operații relationale prin SQL local. Vom exemplifica prin copierea tabelelor de salariați EMP si departamente Dept. Utilizarea directă a opțiunii Save To din SQL pe bază de date externă este ilegal

```
use :db9:emp          // deschidere tabela din dBase in zona curentă
copy to empl          // copiere tabela din zona curenta in fisierul Empl (local)
use empl in 2          // deschidere fisier local Empl în zona 2
select 2
browse
```

empl - Table								
EMPNO	ENAME	JOB	MGR	HIREDATE	SAL	COMM	DEPTNO	
7369.00	SMITH	CLERK	7902.00	2/1980 00:00:00	800.00	.	20.00	
7499.00	ALLEN	SALESMAN	7698.00	2/1981 00:00:00	1600.00	300.00	30.00	
7521.00	WARD	SALESMAN	7698.00	2/1981 00:00:00	1250.00	500.00	30.00	
7566.00	JONES	MANAGER	7839.00	4/1981 00:00:00	2975.00	.	20.00	
7654.00	MARTIN	SALESMAN	7698.00	9/1981 00:00:00	1250.00	1400.00	30.00	


```

use :db9:dept
copy to dept1
use dept1 in 3
browse

```

:db9:DEPT - Table			
DEPTNO	DNAME	LOC	
10	ACCOUNTING	NEW YORK	
20	RESEARCH	DALLAS	
30	SALES	CHICAGO	
40	OPERATIONS	BOSTON	

În continuare se cere afișarea Nume, Nr.departament, salar și D.Dname Nume departament, care se obține printr-un Join între tabelele EMP și Dept din BD externă DB9.

```

Select E.ENAME Nume_salariat, E.DEPTNO Nr_Dept, E.sal Salar,
D.DNAME
      from :DB9:EMP E, :DB9:DEPT D
      where E.DEPTNO = D.DEPTNO

```

browse

EMP - Table			
Nume_salariat	Nr_Dept	Salar	DNAME
SMITH	20	800	RESEARCH
ALLEN	30	1600	SALES
WARD	30	1250	SALES
JONES	20	2975	RESEARCH
MARTIN	30	1250	SALES
BLAKE	30	2850	SALES
Popescu	30	600	SALES
popa	20	200	RESEARCH
CLARK	10	2450	ACCOUNTING
SCOTT	20	3000	RESEARCH

Self Join

Operația Self Join presupune executarea unui Join între câmpuri din aceeași tabelă, caz în care tabela se deschide de 2 ori cu alias diferit. Câmpul Mgr din tabela Empl specifică codul (Empno) al șefului care și el este salariat.

Se deschide de 2 ori tabela Empl cu alias E respective S -sefi și se face Join între cele două tabele pentru condiția e.mgr=s.empno pentru a determina datele șefului.

```

select e.ename Nume_salariat, e.sal Salar,e.mgr,s.empno, s.ename

```

```

Nume_sef,s.sal salr_sef
      from empl e, empl s where e.mgr = s.empno

```

browse

	Nume_salariat	Salar	mgr	empno	Nume_sef	salr_sef
▶	SCOTT	3000.00	7566.00	7566.00	JONES	2975.00
	FORD	3000.00	7566.00	7566.00	JONES	2975.00
	ALLEN	1600.00	7698.00	7698.00	BLAKE	2850.00
	WARD	1250.00	7698.00	7698.00	BLAKE	2850.00
	MARTIN	1250.00	7698.00	7698.00	BLAKE	2850.00
	TURNER	1500.00	7698.00	7698.00	BLAKE	2850.00

Nu se acceptă în prezent Self Join pe o tabelă externă, dar se acceptă cu o copie locală:

```

select e.ename Nume_salariat, e.sal Salar,e.mgr,s.empno, s.ename
Nume_sef,s.sal salr_sef
      from :db9:emp e, empl s where e.mgr=s.empno

```

browse

Se acceptă operații de Join între tabele locale și tabele din BD externă Oracle. Vom face un Join între tabela externă :DB9:Emp și tabela locală Deptl:

open database db9

use :db9:emp

```

select e.ename Nume,e.deptno, d.dname Departament
      from :db9:emp E, deptl d where e.deptno=d.deptno

```

browse

open database db9		
use :db9:emp		
select e.ename Nume,e.deptno, d.dname Departament from :db9:emp E, deptl d where e.deptno=d.deptno		
browse		

	Nume	deptno	Departament
▶	CLARK	10.00	ACCOUNTING
	MILLER	10.00	ACCOUNTING
	KING	10.00	ACCOUNTING
	FORD	20.00	RESEARCH
	ADAMS	20.00	RESEARCH

Self join poate simplifica proiectarea unei BD. Într-un tabel de persoane Pers se poate specifica:

- CNP - codul numeric personal pentru fiecare persoană
- CNPT - CNP-ul tatălui care se găsește în tabelul Pers

- CNPM - CNP-ul mamei care se găsește în tabelul Pers

CNP	Nume	DataN	Adresa	CNPT	CNPM
-----	------	-------	--------	------	------

La afișarea datelor unei persoane se vor adăuga Numele, Adresa și DataN tatălui și mamei folosind un Self Join. Se va deschide de 3 ori tabela Pers cu aliasul P , T - tați, M – mame.

```
Select P.Nume, P.DataN, P.Adresa, T.Nume Nume_tata, M.Nume
Nume_mama
From Pers P, Pers T, Pers M
Where P.CnpT=T.Cnp AND P.CnpM=M.Cnp
```

Select-uri imbricate

În SQL standard și în dBase Plus se admit Select-uri imbricate, în care un atribut poate fi înlocuit cu rezultatul unui Select.

Pentru tabela de salariați Empl dorim să aflăm care salariați au aceeași meserie(job) ca și un salariat dat prin Nume:

```
select * From empl Where job=(Select Job From empl Where Ename
='SCOTT')
browse
```

select * From empl Where job=(Select Job From empl Where Ename = 'SCOTT')

browse

EMPNO	ENAME	JOB	MGR
7788.00	SCOTT	ANALYST	7566.00
7902.00	FORD	ANALYST	7566.00

În acest caz am avut un singur salariat selectat. Dacă din Select rezultă mai multe înregistrări selectate în fața operației select se va pune obligatoriu ANY, care indică toate valorile din înregistrările selectate.

Numele salariatului poate fi introdus de la tastatura ca variabilă externă SQL cu Accept
Vnume=Accept('Nume salariat')

```
select * From empl Where job=(Select Job From empl Where Ename =
:Vnume)
```

Input		SQL_9 - Table			
Nume salariat		EMPNO	ENAME	JOB	MGR
FORD		7788.00	SCOTT	ANALYST	7566.00
OK		7902.00	FORD	ANALYST	7566.00

Afișăm toți studenții care participă la cursuri cu titlul care începe cu Baze...

- vom determina printr-un Select codurile Cods ale cursurilor cu titlu 'Baze%' din tabela Curs
- toate aceste valori Cods vor apare în clauza Where ale unui Select pe Codc din tabela Note determinând valorile câmpului Cods pentru acele cursuri
- valorile Cods determinate vor apare în clauza Where a unui Select care va afișa datele studenților identificați

Select Cods,Nume, Adresa, Bursa, DataN

From Student where cods=

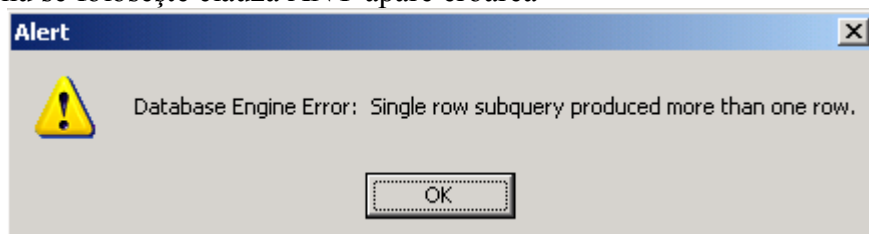
any (Select cods from note where codc=

any (Select codc From Curs Where titlu like 'Baze%'))

browse

SQL_4 - Table					
	Cods	Nume	Adresa	Bursa	DataN
▶	ac311	Dan	Lugoj	150.00	05/12/1980
	ac216	Radu	Arad	200.00	07/06/1995
	ai212	Ion	Faget	130.00	17/02/1995

Dacă nu se folosește clauza ANY apare eroarea

Selecturile imbricate sunt foarte rapide, dar putem afișa numai

câmpurile din prima tabelă (Student).

Dacă se folosește operația de Join se pot folosi câmpurile din toate tabelele implicate.

```
Select S.Nume,S.Bursa, N.Nota, C.Titlu from Student S, Note N,Curs C Where
C.codc=N.Code AND N.cods=S.Cods AND c.titlu Like 'Baze%'
```

browse

SQL_11 - Table				
	Nume	Bursa	Nota	Titlu
▶	Dan	150.00	9.400	Baze de date
	Radu	200.00	9.000	Baze de date
	Ion	130.00	9.500	Baze de date

Select-urile imbricate sunt utile mai ales când se utilizează funcții agregat pentru comparații.

Afișăm toți salariații din tabela Empl care au salar mai mare decât media salariilor.

```
Select Ename Nume_salariat,sal Salar From Empl Where sal>(Select avg(sal)
from empl )
```

browse

```
Select avg(sal) salar_mediu from empl
```

SQL_12 - Table			SQL_14 - Table	
	Nume_salariat	Salar	salar_mediu	
▶	JONES	2975.00	1864.06	
	BLAKE	2850.00		
	CLARK	2450.00		
	SCOTT	3000.00		
	KING	5000.00		
	FORD	3000.00		

Afișăm salariații care au salarii mai mari decât media salariilor unui departament:

```
Select Ename Nume, sal Salar, deptno from empl where sal >
(select avg(sal) from empl where deptno=10 )
```

:TEST:SQL_13 - Table			
	Nume	Salar	deptno
▶	JONES	2975.00	20.00
	SCOTT	3000.00	20.00
	KING	5000.00	10.00
	FORD	3000.00	20.00

În dBase Plus **nu se acceptă în select imbricat clauza Group By** curent utilizată în Oracle.

Afișarea salariaților care au salarii mai mari decât salariile medii pentru cel puțin un departament nu funcționează:

```
Select Ename Nume, sal Salar, deptno from empl where sal>
    any(select avg(sal) from empl group by deptno )    -- cel puțin un
departament
    all(select avg(sal) from empl group by deptno )    -- fata de toate
departamentele
```

Afișăm toți salariații care au salar >= decât cel puțin un Manager (ANY).

```
Select Ename Nume, sal Salar, job, deptno from empl where sal >=
    ANY(select sal from empl where job ='MANAGER' )
```

:TEST:SQL_20 - Table				
	Nume	Salar	job	deptno
▶	JONES	2975.00	MANAGER	20.00
	BLAKE	2850.00	MANAGER	30.00
	CLARK	2450.00	MANAGER	10.00
	SCOTT	3000.00	ANALYST	20.00
	KING	5000.00	PRESIDENT	10.00
	FORD	3000.00	ANALYST	20.00

Pentru Salar >= decât salarul tuturor Managerilor (ALL)

```
Select Ename Nume, sal Salar, job, deptno from empl where sal >=
    ALL(select sal from empl where job ='MANAGER' )
```

:TEST:SQL_21 - Table				
	Nume	Salariu	job	deptno
▶	JONES	2975.00	MANAGER	20.00
	SCOTT	3000.00	ANALYST	20.00
	KING	5000.00	PRESIDENT	10.00
	FORD	3000.00	ANALYST	20.00

Se observă că dintre manageri mai rămâne numai Jones, care are salariul cel mai mare.

Dacă condiția ar fi $>$ atunci nu ar mai apare nici el.

12. Baza de date pentru rezervare bilete la avion

Se prezintă mai jos enunțul unui subiect de examen însoțit de indicații de implementare, exemplu de proiectare a formului și procedurile folosite OnOpen, OnChange și cele atașate butoanelor.

Baza de date are structura normalizată și este formata din următoarele tabele:

Curse – tabela care conține toate cursele de avion și este indexată după CodC.

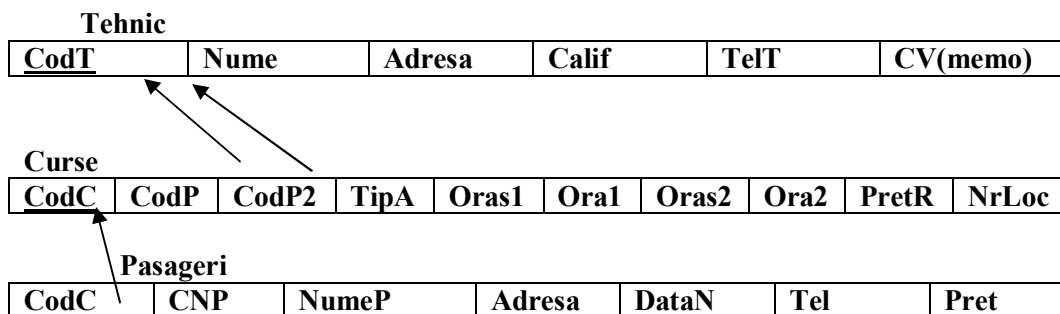
Codul cursei conține luna și ziua pentru rezervări pe un an.

Tehnic – Tabela conține tot personalul tehnic calificat, indiferent de profesie și are cheia primară

CodT după care se indexează

Pasageri – tabela conține toți pasagerii tuturor curselor, care pot fi selectați prin CodC care este cheia secundară și după ea se face indexarea. Se pot găsi astfel toți pasagerii unei curse.

Indexând după CNP pot fi afișate toate cursele pe care a circulat o persoană.

Folosind Designerul dBase să se realizeze un program care utilizează un Form ce conține Butoane, texte și EntryField-uri pentru afișare conținut câmpuri, texte explicative și care realizează funcțiile:

- **Rezervare** – la o cursă dată prin CodC cu afișare informații despre cursă
- **Afișare pasageri** – pentru o cursă dată prin CodC. Datele pasagerilor vor fi afișate într-un Browse, după ce au fost selectați într-un fisier temporar Ftemp atașat obiectului Browse.
- **Statistica** -Calculează în SQL și afișează pentru fiecare cursă Codc, Oras1, Oras2 suma preturilor încasate pe biletele vandute, folosind comanda Select cu clauza **Group By** și operația de **Join** între tabelele Curse și Pasageri.

Butoanele folosite vor fi:

Rezervare – adaugă datele unui pasager din EntryField-urile din zona Date

pasager în fișierul Pasageri pentru o cursă CodC dacă există locuri pe acea cursă. După rezervare se decrementează NrLoc din fișierul Curse

Afisare Pasageri - pentru o cursă dată.

- Selectează cursa care are codul dat și afișează toate datele cursei în EntryFielduri
- Selectează din fișierul Tehnic numele pilotului și copilotului specificați în înregistrarea din fișierul Curse prinCodP și CodP2 și le completează în form
- Selectează pasagerii din fișierul Pasageri care au codul cursei și îi plasează într-un fișier temporar Ftemp, de unde vor fi afișați în obiectul Browse specificând alias.

Statistica – va declanșa o procedură care utilizând limbajul SQL va face o prelucrare statistică folosind un Join între tabelele Curse și Pasager, iar apoi va folosi un Group By pentru a grupa toți pasagerii pe curse după codul cursei. Rezultatul comenzii Select folosite se va memora într-o tabelă pentru care se specifică un alias ce va fi folosit pentru afișare prin obiectul Browse.

Recomandam utilizarea unui Form ca cel de mai jos:

CodC	Oras1	Ora1	Oras2	Ora2	Pilot	Copilot	TipAv
Ro234-0609	Timisoara	8:30	Bucuresti	9:30	Popescu	Adam	B747

CNP	Nume Pas	Adresa	Telefon	DataN	Pret
-----	----------	--------	---------	-------	------

Lista Pasageri

CNP	Nume Pas	Adresa	Telefon	DataN	Pret

Rezervare loc

Afisare pasageri

Statistica

Formul și obiectele plasate pe el vor fi realizate cu designer-ul.
Obiectele vor fi grupate:

- Datele cursei care se vor afișa automat prin procedura OnChange la introducerea unei noi curse în câmpul Codc. Procedura v-a lua codul cursei din Form.entryField1.value și o va folosi pentru căutarea cursei în fișierul curse folosind indexul Icode.
- Datele ce se completează pentru pasageri la rezervarea locului
- Un obiect Browse vid pe care se vor afișa pasagerii unei curse sau tabela statistică, modificând dinamic alias-ul asociat

În procedura OnOpen lansată automat la deschiderea Form-ului se deschid fișierele folosite Curse, Pasageri și Tehnic și se declară legătura dintre fișierul Curse și Pasageri.

La închiderea Form-ului în procedura OnClose se închid toate fișiere.

Lufthansa Air Rezervare bilete avion

CURSA

CodC Plecare Ora Plecarii Pilot

Tip Avion Sosire Ora Sosiri Co-Pilot

Date Pasager

CNP Nume Pas Adresa

Telefon DataN Pret

	CodC	CNP	NumeP	Adresa
	cs1	1231412	George	Constanta
	cs1	23124123	Annie	Timisoara
	cs1	12313	Andre	timisoara
▶	cs1	dasda	asdasd	fasad

În figură se prezintă Form-ul activ pentru gestiunea biletelor la avion, unde:

- s-a selectat codul unei curse și s-au afișat datele cursei
- s-a făcut o rezervare pentru un pasager completând datele personale
- s-au afișat toți pasagerii cursei specificate prin Codc în Entryfield folosind obiectul Browse

Procedurile asociate evenimentelor

Procedure **Form_OnOpen**

```
clear
// Deschidere fisiere stabilire legaturi intre fisiere
use curse in 1 index iCodc alias curse
use pasageri in 2 index iCodcP alias pasageri
use tehnic in 3 index iCodt alias tehnic
select curse
set relation to codc into pasageri constrain
return
```

Procedure **Form_OnClose**

```
close all
return
```

În următoarea figură se vede cum obiectul Browse este folosit pentru afișarea rezultatului obținut din interogarea SQL cerută pentru date statistice.

Lufthansa Air Rezervare bilete avion

CURSA

CodC: Plecare: Ora Plecarii: Pilot:

Tip Avion: Sosire: Ora Sosiri: Co-Pilot:

Date Pasager

CNP: Nume Pas: Adresa:

Telefon: DataN: Pret:

	code	oras1	oras2	COUNT OF code	SU
▶	cs1	New York	Timisoara	6	
	cs2	Constangeles	New York	4	
	cs3	Bucuresti	Timisoara	1	

Rezervare Afisare Pasageri Statistica

Procedure ENTRYFIELD1_OnChange

```
select 1      // Completare date despre cursa si avion
cod=form.entryfield1.value
seek cod      //Cautare cursa dupa codc din entryfield
if found()
    form.entryfield2.value=oras1
    form.entryfield3.value=ora1
    form.entryfield4.value=oras2
    form.entryfield5.value=ora2
    form.entryfield8.value=TipA
    select 3    // completare date piloti din tabela Tehnic
        seek curse->codp
        form.entryfield6.value=nume
        seek curse->codp2
        form.entryfield7.value=nume
else
    msgbox("Cursa "+cod+" nu exista!")
endif
return
```

Procedure PUSHBUTTON1_OnClick**// Rezervare – completare date pasager**

```
select 2      // Tabel Pasageri
    codcc=form.entryfield1.value    // Cod cursa
    seek codcc    // Completare date pasager pentru buton rezervare
if found()
```

append blank

```
replace codc with codcc
replace cnp with val(form.entryfield9.value)
replace numep with form.entryfield10.value
replace adresa with form.entryfield11.value
replace datan with ctod(form.entryfield13.value)
replace tel with val(form.entryfield12.value)
replace pret with val(form.entryfield14.value)
endif
```

```
    select 1    // tabel Curse
seek codcc
if found()
```

```

replace nrl with nrl-1      // actualizare locuri libere cursa
endif
    msgbox("Rezervare efectuata!")
return

```

Procedure PUSHBUTTON2_OnClick

// Afisare pasageri dintr-o cursa

```
select 2    // tabel pasageri
```

use ftemp exclusive in 4

// Fisierul s-a creat cu Use pasageri Copy Stru To Ftemp

```
select 4    // fisier temporar pentru pasageri dintr-o cursa
```

```
//delete all
```

```
// pack
```

```
    Zap // stergere fisier
```

```
cod=form.entryfield1.value    // Cod cursa
```

```
select 1    // fisier Curse
```

```
    cod=form.entryfield1.value
```

```
    seek cod
```

```
    if found()
```

// afisare date curse * se putea elimina fiind in OnChange

```
    form.entryfield2.value=oras1
```

```
    form.entryfield3.value=ora1
```

```
    form.entryfield4.value=oras2
```

```
    form.entryfield5.value=ora2
```

```
    form.entryfield8.value=TipA
```

```
select 3    // Date piloti din fisierul Tehnic
```

```
    seek curse->codp    //cod pilot
```

```
    form.entryfield6.value=nume    // Nume pilot
```

```
    seek curse->codp2    // Cod copilot
```

```
    form.entryfield7.value=nume    // Nume copilot
```

```
endif
```

```
select 2    // fisier pasageri
```

```
    seek cod    // cauta primul pasager din cursa
```

```
if found()
```

*** Copiere pasgeri din cursa selectata in fisierul temporar Ftemp**

do while .not. eof(2) .and. code=cod //ciclu pentru toti pasagerii cursei

```
select 4    // fisier temporar pentru pasageri dintr-o cursa
```

```
append blank           // datele unui pasager din cursa
replace cnp with pasageri->cnp
replace numep with pasageri->numep
replace adresa with pasageri->adresa
replace datan with pasageri->datan
replace tel with pasageri->tel
replace pret with pasageri->pret

select 2
skip      // urmatorul pasager *se putea skip in 2
enddo

// Afisare fisier temporar in Browse
form.browse1.alias='Ftemp' // atasare Fis Temporar la browse
endif

return

Procedure PUSHBUTTON3_OnClick
// procedura pentru Select care face statistica ceruta cu Group By

select c.codc,c.oras1,c.oras2,count(p.codc),sum(p.pret);
from curse c,pasageri p where p.codc=c.codc;
group by c.codc,c.oras1,c.oras2 alias stat

//Afisare fisierul rezultat din Select statistica
* use stat in 4
form.browse1.alias='stat' // Atasare fis stat la Browse

return

ENDCLASS
```